

**Ghid de bune practici privind
utilizarea conexiunii video în
temeiul
Convenției privind probele**

Publicat de
Conferința de la Haga de Drept Internațional Privat – HCCH
Biroul Permanent
Churchillplein 6b
2517 JW Haga
Țările de Jos

 +31 70 363 3303

 +31 70 360 4867

secretariat@hcch.net
www.hcch.net

PREFAȚĂ

În numele Biroului Permanent al HCCH, am deosebită plăcere de a prezenta *Ghidul de bune practici privind utilizarea conexiunii video în temeiul Convenției din 18 martie 1970 privind obținerea de probe în străinătate în materie civilă sau comercială* (Convenția privind probele).

Autorii convenției au dat dovadă de clarviziune când au optat pentru o abordare complet neutră din punct de vedere tehnologic – o abordare care, după cum o demonstrează prezentul ghid, a trecut testul timpului. Prin utilizarea tehnologiei pentru facilitarea funcționării convenției s-a asigurat că aceasta poate să țină pasul cu realitățile lumii noastre aflate într-o schimbare rapidă. În prezent, Convenția privind probele, care va împlini în curând cincizeci de ani, continuă să atragă noi părți contractante din lumea întreagă.

De la publicarea, în 2016, a celei de a 3-a ediții a Manualului practic referitor la funcționarea Convenției privind probele, utilizarea tot mai frecventă a tehnologiei de conexiune video și de videoconferință a făcut necesară stabilirea unor orientări mai detaliate și mai specifice în acest domeniu.

Ghidul se bazează pe discuțiile din cadrul Grupului de experți privind utilizarea conexiunii video și a altor tehnologii moderne la obținerea de probe în străinătate, prezidat de judecătorul-șef al Curții Supreme din Australia. Lucrările grupului de experți au fost mandatate de Consiliul de Afaceri Generale și de Politică al HCCH, la recomandarea Comisiei speciale privind funcționarea practică a Convenției privind probele. Ghidul cuprinde și trimiteri la răspunsurile oferite de autoritățile părților contractante responsabile cu punerea în aplicare și funcționarea curentă a convenției.

În cadrul Biroului Permanent, activitățile principale de redactare și pregătire au fost asigurate de dna Mayela Celis (fostă colaboratoare în funcția de juristă principală) și dl Brody Warren (jurist). Doresc să îi mulțumesc, de asemenea, dlui Keith Loken (consultant detașat în cadrul Biroului Permanent și fost consultant juridic asistent în drept internațional privat în cadrul Departamentului de Stat al Statelor Unite ale Americii) pentru contribuția sa la elaborarea proiectului de ghid. Le sunt recunoscător, de asemenea, membrilor grupului de experți pentru contribuțiile și comentariile lor. Închei prin a le adresa mulțumiri speciale dnei dr. Gérardine Goh Escolar (prim-secretară), dnei Rym Laoufi (fostă colaboratoare în funcția de juristă) și dnei Lydie De Loof (responsabilă cu publicațiile) pentru munca depusă la finalizarea ghidului, precum și numeroșilor stagiați ai Biroului Permanent, care au participat la acest proiect. Sunt prea mulți pentru a-i putea enumera aici, însă doresc să salut contribuțiile lor.

Ghidul a fost actualizat în noiembrie 2019. Le recomand cititorilor să consulte cu regularitate site-ul HCCH, unde vor găsi informații practice suplimentare și actualizări cu privire la convenție.

La fel cum Manualul privind dovezile continuă să fie utilizat și citat pe scară largă, am convingerea că prezenta completare a manualului se va dovedi la fel de valoroasă pentru utilizatorii convenției.

Christophe Bernasconi | **Secretar general**

CUPRINS

INTRODUCERE	7
CE ESTE CONEXIUNEA VIDEO?.....	13
DESPRE GHIDUL DE FAȚĂ	17
ABREVIERI.....	21
GLOSAR	25
PARTEA A INIȚIALIZAREA CONEXIUNII VIDEO.....	34
A1 CONSIDERAȚII PRELIMINARE	36
A1.1 Temeiurile juridice.....	37
a. Utilizarea conexiunii video în temeiul legislației naționale	38
b. Utilizarea conexiunii video în temeiul altor instrumente	41
c. Utilizarea conexiunii video în temeiul Convenției privind probele.....	42
A1.2 Îndeplinirea directă și îndeplinirea indirectă a actului de cercetare	45
A1.3 Restricții legale la obținerea de probe	49
A2 UTILIZAREA CONEXIUNII VIDEO ÎN TEMEIUL CAPITOLULUI I.....	51
A2.1 Comisiile rogatorii	51
A2.2 Conținutul, forma și transmiterea comisiei rogatorii	53
A2.3 Răspunsul la comisia rogatorie.....	54
A2.4 Notificarea sau citarea martorului/expertului și a altor actori.....	55
A2.5 Prezența și participarea la executarea comisiei rogatorii	56
a. Prezența părților și/sau a reprezentanților acestora (articolul 7)	56
b. Prezența magistraților (articolul 8).....	58
A2.6 Măsurile coercitive și constrângerea.....	59
A2.7 Mărturia sub jurământ sau prin afirmație	60
A2.8 Identificarea martorului/expertului și a altor actori	61
A2.9 Dispozițiile de drept penal.....	62
A2.10 Excepțiile și alte garanții.....	63
A2.11 Cheltuielile.....	64
A3 UTILIZAREA CONEXIUNII VIDEO ÎN TEMEIUL CAPITOLULUI II.....	66
A3.1 Consulii și împuternicirii	66
A3.2 Necesitatea unei autorizații din partea statului solicitat.....	68
A3.3 Notificarea martorului.....	70
A3.4 Asistarea, prezența și participarea părților, a reprezentanților acestora și/sau a magistraților	71
A3.5 Măsurile coercitive și constrângerea.....	72
A3.6 Mărturia sub jurământ sau prin afirmație	73
A3.7 Identificarea martorului/expertului și a altor actori	74
A3.8 Dispozițiile de drept penal.....	75
A3.9 Excepțiile și alte garanții.....	77
A3.10 Cheltuielile.....	78
PARTEA B PREGĂTIREA ȘI DESFĂȘURAREA AUDIERILOR PRIN CONEXIUNE VIDEO.....	81
B1 Analizarea posibilelor obstacole practice	85
B2 Programarea și efectuarea testelor	88
B3 Sprijinul tehnic și formarea	90
B4 Rezervarea instalațiilor corespunzătoare	92
B4.1 Utilizarea documentelor și a materialelor probante	93
B4.2 Comunicările private	94
B4.3 Cazuri speciale.....	95
B5 Utilizarea serviciilor de interpretare	96

B6	Înregistrarea, procesul-verbal și examinarea	98
B7	Mediul, poziționarea și protocoalele	101
B7.1	Controlul asupra camerelor/echipamentelor audio.....	103
B7.2	Protocolul pentru luarea cuvântului	104
B7.3	Protocolul pentru cazul întreruperii comunicațiilor	105
PARTEA C	ASPECTE DE ORDIN TEHNIC ȘI DE SECURITATE	107
C1	Echipamentele adecvate	110
C1.1	Utilizarea de software-uri cu licență	111
C1.2	Recurgerea la furnizori comerciali.....	112
C2	Standardele tehnice minime	114
C2.1	Codec.....	116
C2.2	Rețelele	117
C2.3	Lățimea de bandă	119
C2.4	Criptarea.....	120
C2.5	Sistemul audio (microfoane și difuzoare).....	121
C2.6	Sistemul video (camere și ecrane).....	122
A N E X E		125
ANEXA I	- Culegere de bune practici	127
ANEXA II	- Grafice explicative	141
ANEXA III	- Exemple practice.....	145
ANEXA IV	Formular opțional pentru conexiune video	155
ANEXA V	Textul convenției.....	161
ANEXA VI	Concluziile și recomandările relevante ale Comisiei speciale	173
	Indexul cauzelor citate	179
	Bibliografie	183

INTRODUCERE

„Într-o lume care nu încetează să se lărgască și în care abundă tehnologiile cu evoluție rapidă, anumite inovații pot modifica și facilita unele dintre cele mai vechi tradiții ale omenirii.”¹

1. Tema abordată în prezentul ghid este utilizarea tehnologiei de conexiune video² la obținerea transfrontalieră de probe în temeiul *Convenției din 18 martie 1970 privind obținerea de probe în străinătate în materie civilă sau comercială* (Convenția privind probele).
2. Convenția privind probele a fost încheiată într-un moment în care tehnologiile moderne de astăzi nu erau utilizate pe scară largă, însă, grație limbajului neutru din punct de vedere tehnologic adoptat de autorii convenției, utilizarea unor astfel de tehnologii este autorizată. Comisia specială privind funcționarea practică a Convenției privind probele a reafirmat în mai multe rânduri că, la fel ca în cazul celorlalte convenții de cooperare juridică, nici spiritul, nici litera Convenției privind probele nu constituie un obstacol în calea utilizării de noi tehnologii și că funcționarea convenției poate beneficia de pe urma utilizării acestora. Comisia specială a remarcat, de asemenea, că utilizarea conexiunii video și a tehnologiilor similare pentru facilitarea obținerii de probe este compatibilă cu actualul cadru al convenției³.
3. Multe dintre cele peste 60 de părți contractante la Convenția privind probele nu consideră că există obstacole juridice în calea utilizării conexiunii video pentru facilitarea obținerii de probe în temeiul convenției.⁴ Dintre aceste părți contractante, unele sunt perfect echipate pentru utilizarea tehnologiei de conexiune video, însă altele nu dețin în prezent instalațiile necesare în acest scop. De exemplu, în cadrul Uniunii Europene, în ciuda nivelului de integrare în regiune și a sprijinului puternic pentru utilizarea mai frecventă a conexiunii video, recurgerea la acest procedeu continuă să fie „inconsecventă” la nivelul statelor membre.⁵ Pentru a se valorifica potențialul real al tehnologiei și a se încuraja utilizarea acesteia în contextul internațional mai larg al Convenției privind probele, este în continuare necesar să se ofere orientări suplimentare

¹ R. A. Williams, „Videoconferencing: Not a foreign language to international courts” (Videoconferința nu este o limbă străină pentru instanțele internaționale), *Oklahoma Journal of Law and Technology*, vol. 7, nr. 1, 2011, p. 1.

² În tot textul prezentului ghid, termenul „conexiune video” este folosit în mod generic, în el fiind cuprinse diferitele tehnologii utilizate pentru realizarea de videoconferințe, înfățișări de la distanță sau orice altă formă de prezență video. Pentru mai multe informații despre acest termen, a se vedea, mai sus, secțiunea intitulată „Ce este conexiunea video?”.

³ C&R nr. 4 ale CS din 2003; C&R nr. 55 ale CS din 2009; C&R nr. 20 ale CS din 2014. A se vedea, de asemenea, „Concluzii și recomandări (sau «C&R»)” din glosar.

⁴ A se vedea „Rezumatul răspunsurilor la chestionarul pentru profilul de țară privind obținerea de probe prin conexiune video în temeiul *Convenției de la Haga din 18 martie 1970 privind obținerea de probe în străinătate în materie civilă sau comercială* (Convenția privind probele)”, disponibil pe site-ul HCCH, secțiunea „Evidence” (Probe), apoi „Taking of evidence by video-link” (Obținerea de probe prin conexiune video), partea V, î. (a); partea VI, î. (a); partea VII, î. (i) și (q) [denumit în continuare „Rezumatul răspunsurilor”].

⁵ Rețeaua judiciară europeană în materie civilă și comercială, *Utilizarea metodei videoconferințelor pentru obținerea de probe în materie civilă și comercială în temeiul Regulamentului (CE) nr. 1206/2001 al Consiliului din 28 mai 2001 – Ghid practic*, Bruxelles, Comisia Europeană, 2009, p. 6, disponibil la următoarea adresă: < https://beta.e-justice.europa.eu/287/RO/ejn_s_publications?init=true > [consultat ultima oară la 4 martie 2020]. A se vedea, de asemenea, recente eforturi întreprinse în contextul Proiectului „Handshake” (2014-2017) al Consiliului Uniunii Europene, descris în glosar și citat de-a lungul prezentului ghid.

pentru rezolvarea problemelor din acest domeniu relativ neexplorat.

4. În acest context, în cadrul reuniunii sale din mai 2014, Comisia specială a recomandat Consiliului de Afaceri Generale și de Politică al HCCH, ca răspuns la o propunere venită din partea Australiei, să instituie un grup de experți care să analizeze ce întrebări se pot naște odată cu utilizarea conexiunii video și a altor tehnologii moderne la obținerea de probe în străinătate⁶.
5. În cadrul următoarei sale reuniuni, care a avut loc în martie 2015, Consiliul de Afaceri Generale și de Politică (CAGP) a hotărât să dea curs recomandării Comisiei speciale și să instituie Grupul de experți, a cărui sarcină principală era să analizeze posibilele răspunsuri la întrebările de ordin juridic, practic sau tehnic care se pot naște odată cu utilizarea conexiunii video și a altor tehnologii moderne la obținerea de probe în străinătate în temeiul Convenției privind probele. Grupul de experți a mai primit și sarcina de a evalua oportunitatea și fezabilitatea diverselor opțiuni posibile, ținând seama de practicile curente din cadrul statelor și dintre state, precum și de instrumentele regionale și internaționale existente⁷.
6. Grupul de experți⁸ s-a reunit apoi în decembrie 2015 și a stabilit că cea mai bună soluție era ca întrebările de ordin practic să fie abordate în cadrul unui ghid de bune practici și ca respectivul ghid să fie completat cu profiluri de țară detaliate și uniformizate pentru fiecare parte contractantă, informațiile pentru profilurile de țară urmând să fie culese prin intermediul unui chestionar. Grupul a considerat că, prin intermediul unui astfel de ghid, s-ar furniza comentarii detaliate privind utilizarea conexiunii video și a altor tehnologii moderne în funcționarea convenției, comentarii care s-ar baza în principal pe articolele relevante și care ar îmbrăca o formă practică, scopul fiind acela de a li se demonstra utilizatorilor în ce mod pot și ar trebui utilizate aceste tehnologii atât în temeiul capitolului I, cât și al capitolului II din convenție⁹. Grupul de experți a recomandat, de asemenea, constituirea unui subgrup restrâns care să se ocupe de redactare.

⁶ C&R nr. 21 ale CS din 2014.

⁷ C&R nr. 9 ale CAGP din 2015.

⁸ La lucrările Grupului de experți, inclusiv la redactarea prezentului ghid și a chestionarului pentru profilul de țară, au participat, integral sau parțial, următorii experți: **Andorra:** Sara DIÉGUEZ; **Australia:** James ALLSOP (președinte); **Republica Populară Chineză:** Haibo GOU, Tailong WANG, Tanshuo XU, Yong ZHOU; **Columbia:** María José MONTAÑA CORREA, Lucia Teresa SOLANO RAMIREZ; **Cehia:** Jana VEDRALOVÁ; **Uniunea Europeană:** Jacek GARSTKA (Comisia Europeană), Jaana POHJANMÄKI (Consiliul Uniunii Europene), Xavier THOREAU (Consiliul Uniunii Europene), Susana Fonte (Eurojust), Csaba Sandberg (Eurojust); **Finlanda:** Anna-Lena HALTTUNEN; **Franța:** Camille BLANCO, Nicolas CASTELL, Marie VAUTRAVERS; **Germania:** Thomas KLIPPSTEIN, Stefanie PLÖTZGEN-KAMRADT, Nils SCHRÖDER, Dana TILLICH; **India:** Kajal BHAT; **Japonia:** Masayoshi FURUYA; **(Republica) Coreea:** Ha-Kyung JUNG, Jongsun KANG; **Letonia:** Voldemārs KIZINO, Viktors MAKUCEVIČS, Madara RIEKSTA; **Lituania:** Gintarė BUSTAEVIENĖ, Vaida PETRAVIČIENĖ; **Mexic:** Alejandro León VARGAS; **Norvegia:** Catherine WESTBYE-WIESE; **Țările de Jos:** Willem T. WASLANDER; **Polonia:** Paweł KOSMULSKI, Anna SALWA; **Portugalia:** Carlos GANDAREZ, Claudia Alexandra KONG, Nuno LÁZARO FONSECA; **Federația Rusă:** Ivan MELNIKOV; **Slovenia:** Judita DOLŽAN; **Spania:** Alegría BORRÁS; **Suedia:** Freddy LARSSON, Mari-Ann ROOS; **Elveția:** Silvia MADARASZ-GAROLLA; **Turcia:** Kansu KARA; **Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord:** David COOK, Nic TURNER; **Statele Unite ale Americii:** Ada E. BOSQUE, Daniel KLIMOW, Katerina OSSENOVA.

⁹ A se vedea „Raportul Grupului de experți privind utilizarea conexiunii video și a altor tehnologii moderne la obținerea de probe din străinătate”, documentul preliminar nr. 8 din decembrie 2015 în atenția CAGP, p. 3 [disponibil pe site-ul HCCH, secțiunea „Evidence” (Probe)].

7. În martie 2016, CAGP a aprobat constituirea, în cadrul Grupului de experți, a unui subgrup mai restrâns însărcinat cu elaborarea și redactarea ghidului, precum și a profilurilor de țară detaliate care să completeze ghidul¹⁰.
8. La scurt timp, subgrupul și-a început activitatea, în colaborare cu Biroul Permanent. De-a lungul întregului proces, în scopul de a ține seama în mod convenit de diversitatea geografică și jurisdicțională și de recomandările Grupului de experți, Biroul Permanent a consultat părți externe, și anume Consiliul Barourilor și al Societăților de Drept din Europa (CCBE), Eurojust, Rețeaua ibero-americană de cooperare judiciară internațională (IberRed) și Asociația Internațională a Barourilor (IBA). Aceste consultații suplimentare au permis obținerea de contribuții din numeroase regiuni și tradiții juridice variate, dintre care unele nu erau reprezentate în subgrup.
9. În februarie 2017, chestionarul pentru profilul de țară a fost transmis organelor naționale și organelor de legătură ale membrilor¹¹, precum și părților contractante la Convenția privind probele care nu sunt membre ale HCCH, iar conținutul profilurilor de țară a fost încărcat pe site-ul HCCH pe măsură ce s-au primit răspunsurile.¹² De-a lungul întregului an 2017 și al începutului anului 2018, Biroul Permanent și-a continuat cercetările și activitatea de redactare a ghidului, astfel încât, după mai multe runde de redactare și de consultare cu subgrupul în 2018, proiectul de ghid a fost aprobat de Grupul de experți complet în noiembrie 2018. Proiectul de ghid a fost apoi transmis către CAGP și a primit aprobarea finală în iunie 2019¹³.

¹⁰ C&R nr. 20 ale CAGP din 2016.

¹¹ În temeiul articolului 7 alineatul (1) din Statutul HCCH, fiecare stat membru trebuie să desemneze un organ național și fiecare organizație membră trebuie să desemneze câte un organ de legătură, care este punctul de contact primar în relațiile cu Biroul Permanent.

¹² După prima difuzare a chestionarului pentru profilul de țară s-au primit 35 de răspunsuri din partea a 33 de părți contractante: Africa de Sud, Australia, Belarus, Bosnia și Herțegovina, Brazilia, Bulgaria, Cehia, China (RAS Hong Kong și RAS Macao), Cipru, (Republica) Coreea, Croația, Elveția, Estonia, Finlanda, Franța, Germania, Grecia, Israel, Letonia, Lituania, Malta, Mexic, Norvegia, Polonia, Portugalia, Regatul Unit (Anglia, Țara Galilor și Irlanda de Nord), România, Singapore, Slovenia, Statele Unite ale Americii, Suedia, Ungaria, Venezuela. La data redactării, aceste răspunsuri reprezentau aproximativ 53 % dintre părțile contractante la Convenția privind probele. Răspunsurile primite pot fi consultate pe site-ul HCCH, secțiunea „Evidence” (Probe) (a se vedea calea indicată la nota 4).

¹³ C&R nr. 38 ale CAGP din 2019.

**CE ESTE
CONEXIUNEA
VIDEO?**

10. „Conexiunea video” este tehnologia care permite ca două sau mai multe locuri să interacționeze simultan prin intermediul unei transmisii video și audio bidirecționale, facilitând comunicarea și interacțiunea personală dintre locurile respective. Întrucât acest procedeu a fost introdus treptat în dreptul de procedură și în mecanismele de cooperare juridică transfrontalieră, au fost elaborate diverse definiții juridice. Printre alți termeni folosiți pentru descrierea procedurii, atunci când acesta este utilizat la obținerea de probe, se numără „videoconferință”, „înfățișare de la distanță” sau „prezență video”¹⁴.
11. În contextul procedurilor judiciare, conexiunea video – un procedeu care nu este constrâns de frontierele tradiționale – permite părților, reprezentanților acestora și/sau unui martor să se prezinte și/sau să depună mărturie în fața unei instanțe dintr-un alt loc situat pe același teritoriu ca instanța, într-o unitate teritorială diferită a aceluiași stat sau în străinătate.
12. Prin faptul că îndepărtează obstacolul reprezentat de distanța dintre instanță, părți, reprezentanții acestora și eventualii martori, conexiunea video permite reducerea termenelor, a cheltuielilor, a inconvenientelor și a impactului produs asupra mediului prin deplasarea la instanță¹⁵, precum și depășirea incapacității uneia sau a mai multor persoane de a participa la procedură. Acest lucru este deosebit de avantajos în cazul experților chemați să depună mărturie, știut fiind că indisponibilitatea acestora poate deseori să genereze amânări.¹⁶ De fapt, în unele cazuri, prin utilizarea conexiunii video este posibil chiar să se reducă importanța acordată disponibilității martorilor, unul dintre factorii luați în considerare atunci când se stabilește dacă o instanță are competență într-o anumită chestiune¹⁷. Recurgerea la acest procedeu poate, de asemenea, să creeze mai multă flexibilitate în ceea ce privește programarea procedurilor și primirea martorilor cu anumite afecțiuni fizice sau psihice sau a martorilor care ar fi intimidați de o înfățișare; s-ar îmbunătăți astfel accesul la justiție. Toți acești factori pot să contribuie la pronunțarea unor hotărâri mai în cunoștință de cauză și la desfășurarea unor proceduri judiciare mai eficiente.
13. Întrucât nu este indicată în toate situațiile în care o persoană trebuie să se prezinte și/sau să depună mărturie în fața unei instanțe, conexiunea video continuă să fie considerată drept un

¹⁴ În funcție de context și de sursă, definițiile acestor procedee și termenii analogi pot prezenta diferențe. A se vedea, de exemplu, diferența dintre videoconferință și teleprezență, astfel cum este analizată în M. E. Gruen și C. R. Williams, *Handbook on Best Practices for Using Video Teleconferencing in Adjudicatory Hearings* (Manual de bune practici pentru utilizarea teleconferinței video în audierile din cadrul procedurilor administrative), Administrative Conference of the United States, 2015, p. 9 și 10, disponibil la următoarea adresă: < <https://www.acus.gov/report/handbook-best-practices-using-video-teleconferencing-adjudicatory-hearings> > [consultat ultima oară la 4 martie 2020].

¹⁵ A se vedea, de exemplu, Consiliul Uniunii Europene, „D1a: Judicial use cases with high benefits from cross-border videoconferencing” (Cazurile de utilizare judiciară în care metoda videoconferințelor transfrontaliere este foarte avantajoasă), *Inițiativă privind mai multe aspecte pentru îmbunătățirea videoconferințelor transfrontaliere (Proiectul „Handshake”*; pentru mai multe informații despre acest proiect, a se vedea glosarul), 2017, p. 2; M. Davies, „Bypassing the Hague Evidence Convention: Private International Law Implications of the Use of Video and Audio Conferencing Technology in Transnational Litigation” (*Contornarea Convenției de la Haga privind probele: dreptul internațional privat și implicațiile utilizării tehnologiei de videoconferință și audioconferință în litigiile transnaționale*), *American Journal of Comparative Law*, vol. 55 (2), 2007, p. 206; Curtea Federală a Australiei, *Guide to Videoconferencing* (Ghid privind metoda videoconferințelor), 2016, p. 2, disponibil la următoarea adresă: < <http://www.fedcourt.gov.au/services/videoconferencing-guide> > [consultat ultima oară la 4 martie 2020].

¹⁶ Consiliul Uniunii Europene, „Disponibilitatea martorilor experți a fost identificată ca fiind una dintre cauzele întârzierilor”, *Ghid privind utilizarea videoconferințelor în cadrul procedurilor judiciare transfrontaliere*, Luxemburg, Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, 2013, p. 6 [denumit în continuare „Ghidul privind utilizarea videoconferințelor în cadrul procedurilor judiciare transfrontaliere”], disponibil la următoarea adresă: < <https://www.consilium.europa.eu/ro/documents-publications/publications/guide-videoconferencing-cross-border-proceedings/> > [consultat ultima oară la 4 martie 2020].

¹⁷ M. Davies (*op. cit.* nota 15), p. 236.

complement (și nu un substitut) al metodelor tradiționale de obținere a probelor (și anume, prezentarea în persoană în sala de judecată). Acest lucru se datorează în principal faptului că nivelul de interacțiune personală cu martorul este inevitabil mai scăzut decât atunci când martorul este prezent fizic în sala de judecată¹⁸. Capacitatea participanților de a evalua comportamentul și credibilitatea martorului poate fi deci afectată¹⁹, îndeosebi atunci când tehnologia și lipsa de apropiere fizică accentuează diferențele de limbă sau cultură, antrenând o pierdere de nuanță. În urma unui studiu efectuat în mai multe instanțe de recurs ale unei părți contractante (Statele Unite), s-a constatat, de exemplu, că unii judecători erau de părere că adresează mai puține întrebări martorilor examinați prin videoconferință și că sunt mai puțin înclinați să întrerupă o argumentație.²⁰ În unele cazuri, faptul că martorul se află departe poate diminua și capacitatea instanței de a exercita control asupra acestuia. O altă preocupare este cea legată de eventualele probleme tehnice, astfel încât persoanele responsabile ar trebui să asigure disponibilitatea unor instalații și echipamente adaptate și a unui sprijin tehnic adecvat în toate locurile participante. Oricare dintre dificultățile potențiale asociate cu utilizarea conexiunii video ar putea compromite aspecte fundamentale ale procedurii, cum ar fi „dreptul la un proces echitabil” sau „principiul imediatității”, pe lângă faptul că ar putea stânjeni sau limita accesul la justiție²¹. Instanțele trebuie, așadar, să nu se oprească la ceea ce este convenabil atunci când determină dacă, în circumstanțele speței, utilizarea conexiunii video este, în ansamblu, benefică pentru administrarea justă și eficientă a justiției în general²².

14. În consecință, în prezentul ghid sunt descrise cele mai bune practici în materie de utilizare a conexiunii video, cu ajutorul cărora se pot depăși unele dintre aceste provocări. Practicile prezentate au scopul de a permite utilizatorilor Convenției privind probele să recurgă în mod optim la tehnologiile disponibile în momentul de față. În timp, este de așteptat ca noile progrese tehnologice să îmbunătățească procesul, maximizând în cele din urmă beneficiile utilizării tehnologiilor de conexiune video la obținerea de probe în străinătate.

¹⁸ Proiectul „Handshake” (*op. cit.* nota 15), p. 26.

¹⁹ R. A. Williams (*op. cit.* nota 1), p. 21. Pentru o analiză a efectului tehnologiei de conexiune video asupra evaluării credibilității unui martor, a se vedea și nota 42.

²⁰ M. Dunn și R. Norwick, *Report of a Survey of Videoconferencing in the Courts of Appeals* (Raportul unui sondaj privind utilizarea videoconferințelor în instanțele de recurs), Federal Judicial Center, 2006, p. 13, disponibil la următoarea adresă: < <https://www.fjc.gov/sites/default/files/2012/VidConCA.pdf> > [consultat ultima oară la 4 martie 2020].

²¹ Proiectul „Handshake” (*op. cit.* nota 15), p. 26 și 27. Noțiunea imediatității este un principiu general în dreptul procedural din mai multe state, în special din Europa, și cuprinde ideea că probele ar trebui examinate în forma lor originală, nu într-o formă derivată (cu alte cuvinte, că probele ar trebui să fie „imEDIATE” atât în sens temporal, cât și în sens material). Pentru o analiză mai amănunțită a principiului imediatității și a relației sale cu utilizarea conexiunii video, a se vedea, de exemplu, T. Ivanc, „Theoretical Background of Using Information Technology in Evidence Taking” (Contextul teoretic al utilizării tehnologiei informației la obținerea de probe), în V. Rijavec *et al.* (eds), *Dimensions of Evidence in European Civil Procedure*, Țările de Jos, Kluwer Law International, 2016, p. 265-300; V. Harsági, „Evidence, Information Technology and Principles of Civil Procedure – The Hungarian Perspective” (Probele, informațiile tehnologiei și principiile procedurii civile – Perspectiva maghiară), în C.H. van Rhee și A. Uzelac (eds), *Evidence in Contemporary Civil Procedure*, Cambridge, Intersentia, 2015, p. 137-154.

²² Curtea Federală a Australiei (*op. cit.* nota 15), p. 2.

**DESPRE
GHIDUL DE
FAȚĂ**

15. Tema centrală a prezentului ghid este utilizarea tehnologiei de conexiune video în temeiul Convenției privind probele. Ghidul conține, de asemenea, o prezentare a experiențelor rezultate din evoluțiile naționale și internaționale generale în acest domeniu, inclusiv trimiteri la dreptul intern și la alte acorduri internaționale, după caz.
16. Domeniul de aplicare al ghidului de față se limitează, în principal, la utilizarea conexiunii video pentru obținerea de probe testimoniale, acestea pretându-se cel mai bine la tehnologia de conexiune video și fiind cel mai frecvent utilizate/solicitate în rândul jurisdicțiilor. În funcție de dreptul aplicabil, conexiunea video poate fi utilizată și pentru obținerea altor tipuri de probe, dar această utilizare pare să fie mai limitată²³.
17. Ar trebui subliniat, de asemenea, faptul că, în unele state respondente, există prevederi legale prin care obținerea de probe prin conexiune video este limitată la primirea depoziției unui martor sau a unei părți²⁴. Alte state și-au exprimat, în răspunsurile lor, preocuparea în privința dificultăților asociate cu obținerea de probe sub formă de documente prin conexiune video²⁵. Prin urmare, tema principală a prezentului ghid rămâne audierea transfrontalieră a martorilor și a experților²⁶.
18. În plus, Convenția privind probele se aplică numai „în materie civilă și comercială” (pentru mai multe informații cu privire la acest termen, a se vedea glosarul), chiar dacă anumite aspecte logistice și considerații practice din prezentul ghid pot fi relevante pentru utilizarea tehnologiei de conexiune video pe un plan mai general. De asemenea, în contextul european s-a observat că „marea majoritatea a utilizărilor transfrontaliere [de conexiune video] se întâlnește în cauzele civile și comerciale, pentru depozițiile martorilor și alte tipuri de obținere a probelor”²⁷. Ca atare, prezentul ghid este limitat la contextul cauzelor civile și comerciale și nu abordează în detaliu obținerea transfrontalieră de probe în cadrul proceselor penale.
19. Ghidul are următoarea structură:
 - Partea A** cuprinde explicații despre inițializarea conexiunii video, inclusiv considerații preliminare, și despre modurile în care conexiunea video poate fi utilizată în temeiul convenției, cu un accent primordial asupra aspectelor juridice.
 - Partea B** este consacrată pregătirii și desfășurării audierilor în care se recurge la conexiunea video, cuprinzând și considerații atât de ordin juridic, cât și practic.
 - Partea C** constă într-o analiză detaliată a aspectelor de ordin tehnic și de securitate.

²³ În unele state nu există restricții cu privire la tipul de probe care pot fi obținute prin conexiune video, această tehnologie putând fi deci utilizată și pentru obținerea de probe sub formă de documente sau de alte tipuri de probe. A se vedea, de exemplu, Rezumatul răspunsurilor (*op. cit.* nota 4), partea IV, î. (b) și (d).

²⁴ A se vedea, de exemplu, răspunsul dat de Franța la partea IV î. (b) din chestionarul pentru profilul de țară (*op. cit.* nota 12).

²⁵ A se vedea, de exemplu, răspunsul dat de Croația la partea IV î. (d) din chestionarul pentru profilul de țară (*op. cit.* nota 12).

²⁶ După cum se menționează în glosar, în scopurile prezentului ghid se consideră că termenul „martor” cuprinde atât părțile la procedură, cât și părțile terțe de la care se obțin mărturii. Ar trebui precizat însă că, pe teritoriul anumitor părți contractante, cum ar fi Statele Unite, „[i]nstanțele au fost mai reticente în a autoriza mărturiile prin [conexiune video] [...] în cauzele în care martorul de la distanță era și parte la procedură”: M. Davies (*op. cit.* nota 15), p. 211.

²⁷ Rezultatele Proiectului „Handshake” desfășurat de Consiliul European arată că această majoritatea poate atinge nu mai puțin de 80-90 % din cazurile de utilizare a conexiunii video: Proiectul „Handshake” (*op. cit.* nota 15), p. 15.

Când este cazul, fiecare secțiune este precedată de câteva sugestii de **bune practici** relevante pentru secțiunea sau subsecțiunea în chestiune. Aceste bune practici sunt prezentate în casete colorate, iar numerotarea lor este diferită de cea a punctelor. Ele sunt compilate apoi în **anexa I**. **Anexa II** conține grafice explicative pentru ilustrarea modului în care se poate recurge la conexiunea video în temeiul convenției (atât pentru îndeplinirea directă, cât și pentru îndeplinirea indirectă a actului de cercetare), iar în **anexa III** sunt prezentate, în scop ilustrativ, câteva exemple de contexte de utilizare.

Celelalte **anexe** cuprind alte informații importante, cum ar fi noul formular opțional în care sunt abordate în mod specific chestiuni legate de conexiunea video și care se anexează Modelului de comisie rogatorie recomandat (**anexa IV**), textul integral al Convenției privind probele (**anexa V**) și Concluziile și recomandările relevante ale Comisiei speciale (**anexa VI**).

20. De-a lungul întregului ghid se fac trimiteri la **profilul de țară** al fiecărei părți contractante. Dat fiind că legile, practicile și procedurile diferă de la o parte contractantă la alta în ceea ce privește utilizarea conexiunii video la obținerea de probe²⁸, Grupul de experți a considerat că avea nevoie de aceste profiluri de țară, pentru a putea oferi îndrumări specifice mai ușor de actualizat. Profilurile de țară conțin astfel informații suplimentare, specifice fiecărei părți contractante, cu privire la utilizarea conexiunii video în temeiul Convenției privind probele, inclusiv prevederile legale, normele sau regulamentele relevante, linkuri utile și date de contact. Aceste profiluri pot fi consultate pe site-ul HCCH, secțiunea „Evidence” (Probe).
21. Prezentul ghid este destinat să completeze **Manualul practic referitor la funcționarea Convenției privind probele** a 3-a ediție (denumit în continuare „Manualul privind probele”)²⁹, care conține o anexă consacrată utilizării conexiunii video (anexa 6). Manualul privind probele este un ghid cuprinzător referitor la funcționarea convenției în sens mai larg, conținând și informații despre jurisprudență și comentarii cu privire la convenție în ansamblu, nu doar cu privire la utilizarea tehnologiei de conexiune video. Mai multe informații despre cumpărarea unui exemplar al Manualului privind probele sunt disponibile în secțiunea „Evidence” (Probe) și secțiunea „Publications” (Publicații), pe site-ul HCCH: < www.hcch.net >.

²⁸ *Ibid.*, p. 20.

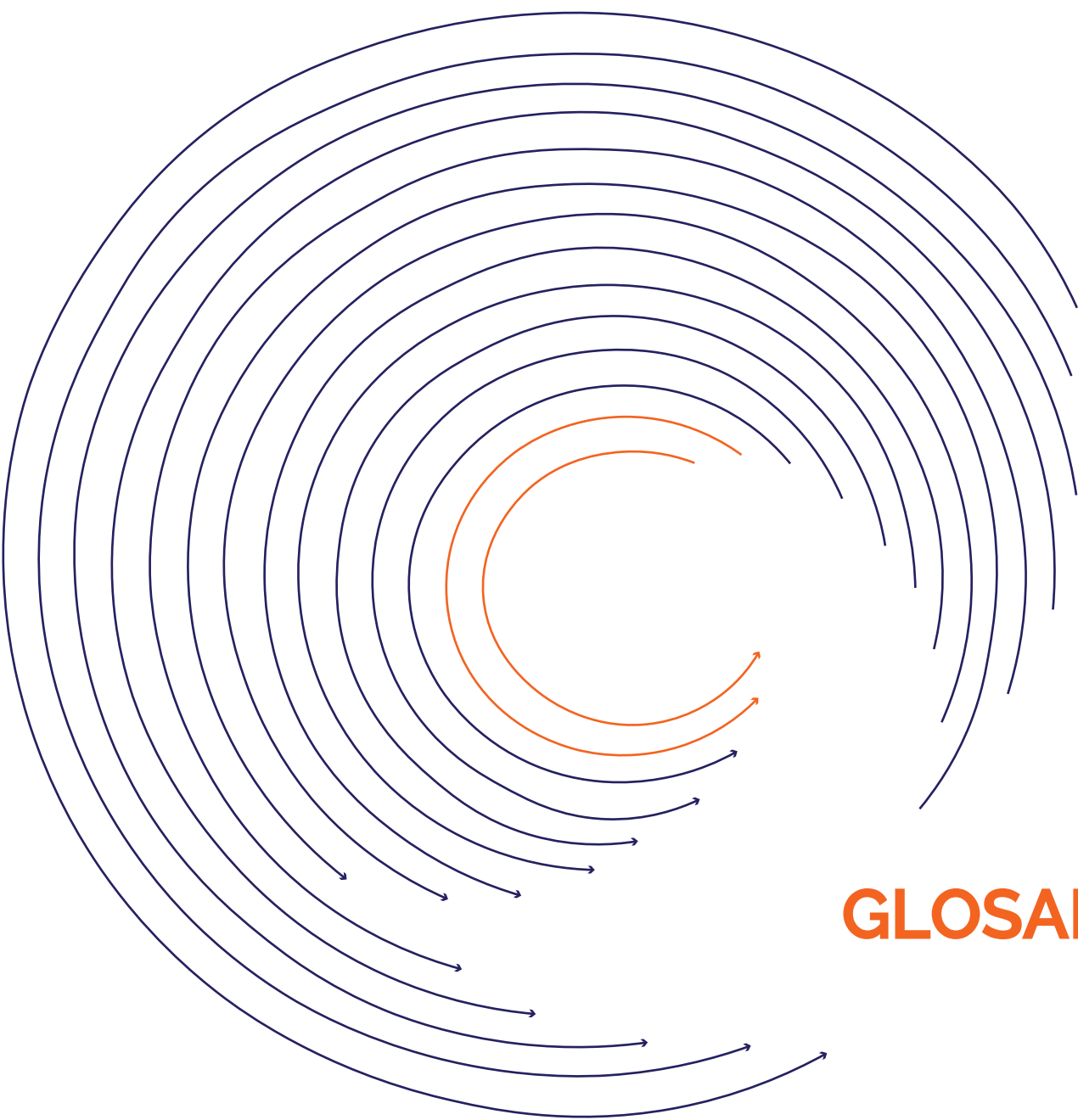
²⁹ Biroul Permanent al HCCH, *Manualul practic referitor la funcționarea Convenției privind probele*, a 3-a ediție, Haga, 2016. A se vedea și glosarul.

ABREVIERI

ADSL	Asymmetric Digital Subscriber Line (linie de abonat digitală asimetrică)
AES	Advanced Encryption Standard (standard avansat de criptare)
AIR	All India Reporter (India)
ATR	Australasian Tax Reports (Australia)
Bankr. E.D.N.Y.	U.S. Bankruptcy Court for the Eastern District of New York (Curtea pentru Falimente a Districtului de Est din New York) (Statele Unite)
BCSC	Supreme Court of British Columbia (Curtea Supremă a British Columbia) (Canada)
C&R	Concluzii și recomandări (HCCH)
CAGP	Consiliul de Afaceri Generale și de Politică (HCCH)
CCBE	Consiliul Barourilor și al Societăților de Drept din Europa
CE	Comisia Europeană
Codec	Codor-decodor
<i>Comput. Netw.</i>	<i>Computer Networks (rețele informatice)</i>
CS	Comisia specială (HCCH)
D. Conn.	U.S. District Court for the District of Connecticut (Curtea Federală Districtuală a Districtului Connecticut) (Statele Unite)
D.D.C.	U.S. District Court for the District of Columbia (Curtea Federală Districtuală a Districtului Columbia) (Statele Unite)
EWHC (Ch)	High Court of England and Wales (Chancery Division) (Înalta Curte a Angliei și Țării Galilor, Divizia Cancelariei) (Regatul Unit)
EWHC (QB)	High Court of England and Wales (Queen's Bench Division) (Înalta Curte a Angliei și Țării Galilor, Divizia Queen's Bench) (Regatul Unit)
FCA	Federal Court of Australia (Curtea Federală a Australiei)
FCR	Federal Court Reports (Australia)
Fed. R. Civ. P.	Federal Rules on Civil Procedure (Normele federale de procedură civilă) (Statele Unite)
Fed. R. Evid. Serv.	Federal Rules of Evidence Service (Normele federale privind probele) (Statele Unite)
HD	High Definition (întă rezoluție)
HKEC	Hong Kong Electronic Citation (Republica Populară Chineză)
HKLRD	Hong Kong Law Reports and Digest (Republica Populară Chineză)
IBA	Asociația Internațională a Barourilor (IBA)
IberRed	Rețeaua ibero-americană de cooperare judiciară internațională
ID	Identity Document (document de identitate)
IP	Internet Protocol (protocol de internet)
ISDN	Rețea digitală de servicii integrate (ISDN)

LawAsia	Asociația profesioniștilor din domeniul dreptului pentru Asia și Pacific
MCU	Multi-point Control Unit (unitate de comandă multipunct)
ONCJ	Ontario Court of Justice (Curtea de Justiție din Ontario) (Canada)
ONSC	Supreme Court of Ontario (Curtea Supremă din Ontario) (Canada)
RAS Hong Kong	Regiunea Administrativă Specială Hong Kong (Republica Populară Chineză)
RAS Macao	Regiunea Administrativă Specială Macao (Republica Populară Chineză)
Res/D/N/DC	Reservations/Declarations/Notifications/Depositary Communications (rezerve/declarații/notificări/comunicări ale depozitarului)
S.D.N.Y.	U.S. District Court for the Southern District of New York (Curtea Districtuală pentru Districtul de Sud din New York) (Statele Unite)
SD	Standard Definition (rezoluție standard)
SIP	Session Initiation Protocol (protocol de inițializare a sesiunii)
U.S.	Statele Unite (ale Americii)
UE	Uniunea Europeană
UIT-T	Uniunea Internațională a Telecomunicațiilor
W.D. Tenn.	U.S. District Court for the Western District of Tennessee (Curtea Districtuală pentru Districtul de Vest din Tennessee) (Statele Unite)
WXGA	Wide Extended Graphics Array

GLOSAR

Audiere

În sensul prezentului ghid, termenul „audiere” desemnează orice formă de examinare a unui martor de la care trebuie să se obțină probe, indiferent dacă această examinare are loc în cadrul procedurii desfășurate în fața unei instanțe sau în afara instanței. *A se vedea și termenii „martor”, „consul” și „împuternicit”.*

Autoritate judiciară

Termen utilizat în convenție pentru a desemna: (a) autoritatea care emite comisiile rogatorii [articolul 1 alineatul (1)] și (b) autoritatea care execută comisiile rogatorii [articolul 9 alineatul (1)].

Autoritate solicitantă

În scopurile capitolului I, autoritatea care emite o comisie rogatorie. În convenție se prevede că autoritatea solicitantă este o autoritate judiciară din statul solicitant care are, în temeiul legislației naționale a statului respectiv, competența de a emite comisii rogatorii.

Autoritate solicitată

În scopurile capitolului I, autoritatea care execută comisia rogatorie. În convenție se prevede că autoritatea solicitată este o autoritate judiciară din statul solicitat care are, în temeiul legislației naționale a statului respectiv, competența de a executa comisii rogatorii.

Autoritatea centrală

Autoritatea desemnată de către o parte contractantă în temeiul articolului 2 alineatul (1).

Capitolul I

Dispozițiile convenției referitoare la sistemul comisiilor rogatorii. Capitolul I cuprinde articolele 1-14 din convenție.

Capitolul II

Dispozițiile convenției referitoare la obținerea de probe prin intermediul consulilor și al împuterniciților. Capitolul II cuprinde articolele 15-22 din convenție. În temeiul articolului 33 din convenție, orice parte contractantă are facultatea de a exclude, în întregime sau în parte, aplicarea dispozițiilor capitolului II. Pentru declarațiile sau rezervele făcute de o anumită parte contractantă, a se vedea **Tabelul cu situația actuală** aferent Convenției privind probele, coloana intitulată „Res/D/N/DC”.

Codec

Un codec (versiunea prescurtată pentru „codor-decodor”) este un dispozitiv prin care semnalele audio și video emise într-un loc sunt comprimate într-un semnal digital transmis în alt loc și reconvertite apoi într-un format audio și video citibil³⁰.

³⁰ M. Dunn și R. Norwick (*op. cit.* nota 20), p. 2; M. E. Gruen și C. R. Williams (*op. cit.* nota 14), p. 5.

Comisie rogatorie

În scopurile capitolului I, dispozitivul utilizat pentru solicitarea obținerii de probe sau a altor acte judiciare. În prezentul ghid, termenul „comisie rogatorie” (fără majuscule) se referă la dispozitivul prevăzut în alte instrumente (cum ar fi Convenția din 1954 a HCCH privind procedura civilă) sau în dreptul intern pentru obținerea de probe sau îndeplinirea altui act judiciar.

Comisie specială („CS”)

Comisiile speciale sunt comisii instituite de HCCH și convocate de Secretarul general al HCCH în vederea elaborării și a negocierii de noi convenții ale HCCH sau în vederea revizuirii funcționării practice a convențiilor existente ale HCCH. În prezentul ghid, termenul desemnează Comisia specială („CS”) care se întrunește periodic pentru revizuirea funcționării practice a Convenției privind probele.

Concluzii și recomandări („C&R”)

Concluziile și recomandările formulate în cadrul diverselor reuniuni ale HCCH. În cadrul ghidului, majoritatea concluziilor și recomandărilor la care se face trimitere sunt C&R ale Comisiei speciale privind funcționarea practică a Convenției privind probele; trimerile cuprind și anul reuniunii în chestiune (de exemplu, „C&R ale CS din 2014” se referă la Concluziile și recomandările adoptate în cadrul reuniunii din 2014 a Comisiei speciale). Toate Concluziile și recomandările relevante ale Comisiei speciale sunt reproduse în **anexa VI**, putând fi consultate și în secțiunea „Evidence” (Probe) pe site-ul HCCH: < www.hcch.net >. Se face trimitere și la C&R ale altor reuniuni ale HCCH, cum ar fi întrunirea anuală a Consiliului de Afaceri Generale și de Politică al HCCH.

Consul

În scopurile capitolului II, termenul „consul” desemnează agenții diplomatici și funcționarii consulari.

Convenția privind probele (convenția)

Tratat internațional elaborat și adoptat sub auspiciile HCCH, al cărui titlu complet este *Convenția din 18 martie 1970 privind obținerea de probe în străinătate în materie civilă sau comercială*. Textul integral al convenției este reprodus în **anexa V**, putând fi consultat și în secțiunea „Evidence” (Probe), pe site-ul HCCH: < www.hcch.net >.

Funcționar consular

În scopurile capitolului II, persoana însărcinată să obțină probele (a se vedea, în special, articolele 15 și 16) Din conveniență, pentru desemnarea agenților diplomatici și a funcționarilor consulari în prezentul ghid se folosește termenul „consul”.

Grafic cu informații practice

Graficul specific unei anumite părți contractante, care este disponibil în secțiunea „Evidence” (Probe), pe site-ul HCCH (< www.hcch.net >), subsecțiunea „Central and other Authorities” (Autorități centrale și de altă natură), și care conține informații despre funcționarea practică a convenției pentru partea contractantă respectivă.

Împuternicit

În scopurile capitolului II, persoana însărcinată să obțină probele (a se vedea, în special, articolul 17).

Îndeplinirea directă a actului de cercetare

Procedura de obținere a probelor prin care autoritatea din statul solicitant în fața căreia se desfășoară procedura efectuează direct audierea martorilor/expertiilor. *A se vedea și termenul „Îndeplinirea indirectă a actului de cercetare”; distincția dintre îndeplinirea directă și îndeplinirea indirectă a actului de cercetare este analizată în secțiunea A1.2; anexa II cuprinde grafice explicative în acest sens.*

Îndeplinirea indirectă a actului de cercetare

Procedura de obținere a probelor prin care audierea martorului/expertului este efectuată de autoritatea din statul solicitat pe teritoriul căruia se află martorul/expertul. *A se vedea și termenul „îndeplinire directă a actului de cercetare”; distincția dintre îndeplinirea directă și îndeplinirea indirectă a actului de cercetare este analizată în secțiunea A1.2; anexa II cuprinde grafice explicative în acest sens.*

Manualul privind probele

Publicație a HCCH, al cărei titlu complet este *Manualul practic referitor la funcționarea Convenției privind probele*. În Manualul privind probele sunt explicate în detaliu diferitele aspecte ale modului general de funcționare a Convenției privind probele și sunt comentate în cunoștință de cauză întrebările majore care apar în practică. Prezentul ghid ar trebui privit, așadar, ca o completare a Manualului privind probele. Dacă nu se specifică altfel, „Manualul privind probele” la care se face trimitere în prezentul ghid este a 3-a ediție a manualului, publicată în 2016. Informații despre cumpărarea Manualului privind probele sunt disponibile în secțiunea „Evidence” (Probe), pe site-ul HCCH: < www.hcch.net >.

Martor

În scopurile prezentului ghid, termenul desemnează atât părțile la procedură, cât și părțile terțe de la care se obțin mărturii.

Materie civilă sau comercială

Termen utilizat pentru delimitarea domeniului de aplicare material al convenției. Termenul „materie civilă sau comercială” este interpretat *în sens larg și în mod autonom* și este aplicat uniform în Convenția privind probele și în Convenția privind notificarea și comunicarea.

Model de comisie rogatorie

Modelul de comisie rogatorie recomandat de Comisia specială. Acest model de comisie rogatorie este disponibil în versiuni care pot fi completate electronic, în engleză și franceză, în secțiunea „Evidence” (Probe), pe site-ul HCCH: < www.hcch.net >. Modelul de comisie rogatorie este reprodus și în anexa 4 a Manualului privind probele, unde este însoțit de instrucțiuni de completare.

Profil de țară

Un răspuns la *chestionarul pentru profilul de țară* pe care Biroul Permanent l-a transmis părților

contractante în 2017 și care este menit să completeze informațiile mai degrabă generale furnizate în prezentul ghid. Fiecare profil de țară („Country Profile”), precum și o compilație a tuturor răspunsurilor („Synopsis of Responses”) sunt disponibile în secțiunea „Evidence” (Probe), pe site-ul HCCH: < www.hcch.net >. Prescurtarea „î.” folosită în tot textul ghidului se referă la întrebările din chestionarul pentru profilul de țară.

Proiectul „Handshake”

Proiect care s-a desfășurat între 2014 și 2017 sub conducerea Grupului de experți privind videoconferințele din cadrul Grupului de lucru pentru e-legislație (e-justiție) al Consiliului Uniunii Europene și al cărui titlu complet era *Inițiativă privind mai multe aspecte pentru îmbunătățirea videoconferințelor transfrontaliere*³¹. Scopul declarat al proiectului a fost „promovarea utilizării efective și a comunicării reciproce a bunelor practici și a cunoștințelor și competențelor de specialitate în aspectele tehnice și juridice ale videoconferințelor transfrontaliere, pentru a se contribui la îmbunătățirea funcționării globale a sistemelor de e-justiție în statele membre și la nivel european”³².

Rezultatele și recomandările proiectului au fost de ajutor la redactarea prezentului ghid, cu precădere în aspectele practice și tehnice. Acest lucru a fost posibil, în mare, grație testelor extinse de utilizare în practică a conexiunii video, efectuate între diferite state membre ale Uniunii Europene.

Punte de videoconferință (denumită și unitate de comandă multipunct – MCU – sau „poartă”)

Combinatia de software și hardware care creează o sală de reuniune virtuală și îndeplinește rolul de „punte”, conectând amplasamentele și efectuând conversiile necesare (de exemplu, conversia semnalului de rețea, a protocoalelor codecurilor sau a rezoluției audio/video).

Pentru mai multe informații despre „puntea de videoconferință”, a se vedea și secțiunea C2.

Raport explicativ

Raportul elaborat de dl Philip W. Amram, în care sunt descrise contextul și lucrările pregătitoare ale Convenției privind probele și în care sunt comentate, unul după altul, articolele convenției. Textul integral al Raportului explicativ este reprodus în anexa 3 a **Manualului privind probele**, putând fi consultat și în secțiunea „Evidence” (Probe), pe site-ul HCCH: < www.hcch.net >. Raportul explicativ a fost publicat prima oară în *Actes et documents de la Onzième session (lucrările celei de a unsprezecea sesiuni) (1968)*, Tome IV, *Obtention des preuves à l'étranger* (p. 202-216).

³¹ Documentele și rezultatele proiectului (fișier .zip) „*Inițiativă privind mai multe aspecte pentru îmbunătățirea videoconferințelor transfrontaliere*” pot fi consultate la următoarea adresă: < https://beta.e-justice.europa.eu/69/RO/general_information?init=true > [site consultat ultima oară la 4 martie 2020].

³² Proiectul „Handshake” (op. cit. nota 15), p. 2.

Regulamentul UE privind obținerea de probe

Regulament în vigoare în statele membre ale Uniunii Europene (UE) (cu excepția Danemarcei)³³ privind obținerea de probe în materie civilă sau comercială. Titlul complet al Regulamentului UE privind obținerea de probe este următorul: *Regulamentul (CE) nr. 1206/2001 al Consiliului din 28 mai 2001 privind cooperarea între instanțele statelor membre în domeniul obținerii de probe în materie civilă sau comercială*³⁴.

Rețea digitală de servicii integrate (ISDN)

Conform definiției utilizate de Uniunea Internațională a Telecomunicațiilor, ISDN este un tip de „rețea care furnizează sau sprijină o gamă variată de servicii de telecomunicații] care asigură conexiuni digitale între interfețele dintre utilizatori și rețele”³⁵.

Rețea IP (protocol de internet)

Conform definiției utilizate de Uniunea Internațională a Telecomunicațiilor, rețeaua IP este un tip de „rețea în care protocolul de internet este utilizat ca protocol de nivel”³⁶.

Sectorul standardizării telecomunicațiilor din cadrul Uniunii Internaționale a Telecomunicațiilor (UIT-T)

Sector al Uniunii Internaționale a Telecomunicațiilor care se ocupă cu „[adunarea de] experți din întreaga lume pentru elaborarea de standarde internaționale cunoscute cu denumirea de Recomandări UIT-T, având rol de elemente definitorii în infrastructura globală a tehnologiilor informației și comunicațiilor”³⁷.

Secțiunea „Evidence” (Probe)

Secțiune consacrată Convenției privind probele pe site-ul HCCH. Secțiunea „Evidence” (Probe) poate fi accesată prin linkul de pe pagina principală a site-ului HCCH < www.hcch.net >.

Stat respondent

Partea contractantă la convenție care a răspuns la *chestionarul pentru profilul de țară* transmis de Biroul Permanent în 2017. Răspunsurile furnizate de fiecare stat („Country Profile”), precum și o compilație a tuturor răspunsurilor („Synopsis of Responses”) sunt disponibile în secțiunea

³³ Regatul Unit continuă să aibă obligații în temeiul Regulamentului UE privind obținerea de probe până la 31 decembrie 2020, astfel cum se prevede în Acordul de retragere care a fost semnat între Regatul Unit și Uniunea Europeană și care a intrat în vigoare la 1 februarie 2020.

³⁴ Textul integral al regulamentului poate fi accesat în baza de date EUR-Lex, la următoarea adresă: < <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/ALL/?uri=CELEX%3A32001R1206> > [consultat ultima oară la 4 martie 2020].

³⁵ Uniunea Internațională a Telecomunicațiilor, „I.112: Glosar de termeni din domeniul ISDN”, 1993, p. 6, disponibil la următoarea adresă: < <https://www.itu.int/rec/T-REC-I.112-199303-I> > [consultat ultima oară la 4 martie 2020]. A se vedea, de asemenea, mai jos, nota 37, pentru mai multe informații referitoare la UIT-T.

³⁶ Uniunea Internațională a Telecomunicațiilor, „Y.1001: Cadru IP – Un cadru pentru convergența tehnologiilor rețelelor de telecomunicații și ale rețelelor IP”, 2000, p. 3, disponibil la următoarea adresă: < <https://www.itu.int/rec/T-REC-Y.1001-200011-I> > [consultat ultima oară la 4 martie 2020].

³⁷ Mai multe informații despre UIT-T sunt disponibile la următoarea adresă: < <https://www.itu.int/en/ITU-T/about/Pages/default.aspx> > [site consultat ultima oară la 4 martie 2020].

„Evidence” (Probe), pe site-ul HCCH: < www.hcch.net >.

Stat solicitant

În scopurile capitolului I, partea contractantă din care este sau va fi emisă o comisie rogatorie.

Stat solicitat

În scopurile capitolului I, partea contractantă căreia îi este sau îi va fi adresată o comisie rogatorie.

Stat trimițător

În prezentul ghid, termenul este utilizat exclusiv în înțelesul pe care îl are în *Convenția de la Viena cu privire la relațiile consulare din 24 aprilie 1963* (denumită în continuare „Convenția de la Viena privind relațiile consulare”), și anume statul care trimite un funcționar diplomatic sau consular să îi reprezinte interesele în străinătate.

Tabelul cu situația actuală

Lista părților contractante actualizată de Biroul Permanent pe baza informațiilor primite de la depozitar. Tabelul cu situația actuală poate fi consultat în secțiunea „Evidence” (Probe) pe site-ul HCCH (< www.hcch.net >), unde se explică și cum trebuie citită și interpretată lista.

Tabelul cu situația actuală conține informații importante referitoare la fiecare parte contractantă, cum ar fi:

- a) data intrării în vigoare a convenției pentru partea contractantă respectivă;
- b) metoda prin care statul a devenit parte la convenție (semnare/ratificare, aderare sau succesiune);
- c) în cazul părților contractante care au aderat, dacă aderarea a fost acceptată de alte părți contractante;
- d) eventualele prelungiri ale aplicării convenției;
- e) autoritățile desemnate în temeiul convenției (autoritățile centrale, de exemplu) și
- f) eventualele rezerve, notificări și alte declarații făcute în temeiul convenției.

Pentru mai multe informații referitoare la cele de mai sus, a se vedea Manualul privind probele³⁸.

Tehnologie de conexiune video (denumită și tehnologie de videoconferință)

Tehnologia care permite ca două sau mai multe locuri să interacționeze simultan prin intermediul unei transmisii video și audio bidirecționale. De reținut că, în scopurile prezentului ghid, expresia „conexiune video” cuprinde diferitele tehnologii utilizate pentru realizarea de videoconferințe, înfățișări de la distanță sau orice altă formă de prezență video.

*Pentru mai multe informații despre termenul „conexiune video”, a se vedea, mai sus, secțiunea intitulată „**Ce este conexiunea video?**”.*

PARTEA A

**INIȚIALIZAREA
CONEXIUNII
VIDEO**

- A1 CONSIDERAȚII PRELIMINARE
- A2 UTILIZAREA CONEXIUNII VIDEO ÎN TEMEIUL CAPITOLULUI I
- A3 UTILIZAREA CONEXIUNII VIDEO ÎN TEMEIUL CAPITOLULUI II

A1 CONSIDERAȚII PRELIMINARE

22. După cum s-a subliniat în introducere, deși în Convenția privind probele nu se face nicio referire specifică la tehnologiile moderne, cum ar fi conexiunea video, se cunoaște de mult timp faptul că utilizarea tehnologiei pentru facilitarea unei funcționări eficiente a convenției este permisă și chiar încurajată.³⁹ Utilizarea conexiunii video este autorizată atât la executarea unei comisii rogatorii în temeiul capitolului I, cât și la îndeplinirea unei cereri în temeiul capitolului II din convenție. Mai precis, se poate recurge la conexiunea video:

- pentru a se înlesni prezența și/sau participarea părților la procedură, a reprezentanților acestora și a magistraților la obținerea de probe sau
- pentru a se facilita îndeplinirea efectivă (atât directă, cât și indirectă) a actului de cercetare.

Pentru explicații mai detaliate referitoare la modurile specifice în care conexiunea video poate fi utilizată în temeiul fiecărui capitol al convenției, a se vedea, mai jos, secțiunile A2 (capitolul I) și A3 (capitolul II).

23. Obiectivul principal al utilizării conexiunii video ar trebui să fie întotdeauna asigurarea faptului că audierea se poate desfășura într-un mod cât mai apropiat de cel în care aceasta s-ar desfășura într-o sală de judecată reală.⁴⁰ Prin urmare, utilizarea conexiunii video într-o anumită cauză poate fi supusă unor considerații de justiție⁴¹, stabilite de instanță, precum și unor considerații practice și tehnice.

24. Considerațiile de justiție pot implica evaluarea efectului conexiunii video asupra credibilității martorului⁴², dată fiind capacitatea redusă a persoanei însărcinate cu stabilirea faptelor de a

³⁹ A se vedea C&R nr. 4 a CS din 2003, C&R nr. 55 a CS din 2009 și C&R nr. 20 a CS din 2014.

⁴⁰ Ghid privind utilizarea videoconferințelor în cadrul procedurilor judiciare transfrontaliere (*op. cit.* nota 16), p. 15 și 17; Curtea Federală a Australiei (*op. cit.* nota 15), p. 9; N. Vilela Ferreira *et al.*, *Council Regulation (EC) no 1206/2001: Article 17° and the video conferencing as a way of obtaining direct evidence in civil and commercial matters* [Regulamentul (CE) nr. 1206/2001 al Consiliului: articolul 17 și videoconferința ca metodă de îndeplinire directă a actului de cercetare în materie civilă și comercială], Lisabona, Centrul de Studii Juridice (*Centro de Estudos Judiciários*), 2010, p. 14.

⁴¹ Interesul justiției este un principiu director respectat de instanțe atunci când stabilesc dacă autorizează utilizarea conexiunii video la obținerea de probe. De exemplu, instanțele din Regatul Unit au adoptat conceptul că se pot servi de conexiunea video pentru îndeplinirea „obiectivului imediat” în cauzele civile, și anume necesitatea de a lua măsuri pentru realizarea actului de justiție. A se vedea, de exemplu, Înalta Curte de Justiție, Queens Bench Division în cauza *Rowland v. Bock* [2002] EWHC 692 (QB).

⁴² Măsura în care conexiunea video poate stănjeni evaluarea credibilității unui martor nu este stabilită în jurisprudență. Ca atare, acest aspect rămâne să fie luat în considerare de instanțe și de persoanele care doresc să recurgă la această tehnologie. În opinia instanțelor din mai multe state, conexiunea video nu ar avea un impact semnificativ asupra evaluării credibilității. A se vedea, de exemplu, cauza, *In re Rand International Leisure Products, LLC*, No. 10-71497-ast, 2010 WL 2507634, at *4 (Bankr. E.D.N.Y. 16 iunie 2010) (Curtea pentru Falimente a Districtului de Est din New York, Statele Unite), unde s-a constatat că impactul perceptibil produs de tehnologia de conexiune video asupra capacității de observare a comportamentului unui martor și a capacității de audiere în contradictoriu este limitat; cauza *Skyrun Light Industry (Hong Kong) Co Ltd v. Swift Resources Ltd* [2017] HKEC 1239 (Curtea de Primă Instanță, RAS Hong Kong), unde s-a precizat că, deși ar putea exista anumite impedimente, nu exista nimic intrinsec inechitabil în ceea ce privește utilizarea conexiunii video pentru interogarea unui martor;

aprecia comportamentul acestuia, sau evaluarea absenței „seriozității”, o calitate dictată de înfățișarea fizică în sala de judecată. După cum s-a arătat mai sus, aceste preocupări pot fi totuși îndepărtate sau diminuate în timp prin progrese tehnologice, utilizarea sporită a echipamentelor și familiaritatea mai mare cu echipamentele, rezultată din această utilizare sporită⁴³. Se poate chiar considera că mărturia în sine are o forță probantă mai mică atunci când se recurge la conexiunea video, după cum prevederile penale relevante (referitoare la sperjur sau la sfidarea instanței, de exemplu) sunt sau nu executorii în locul din care martorul furnizează probele⁴⁴. Printre considerațiile practice se numără organizarea accesului la echipamentele de conexiune video sau cheltuielile cu închirierea și utilizarea echipamentelor de conexiune video. În categoria considerațiilor tehnice intră, de exemplu, aspectele operaționale specifice ale conexiunii, cum ar fi asigurarea unei lățimi de bandă suficiente și a unor reglaje de rețea corespunzătoare, și calitatea efectivă a imaginilor și sunetelor transmise.

25. Niciuna dintre aceste considerații nu poate fi însă privită separat de celelalte. Utilizarea cu succes a conexiunii video presupune o abordare holistică, prin care să se asigure complementaritatea considerațiilor juridice, practice și tehnice.⁴⁵ A porni de la premisa că practicile și procedurile tradiționale ale instanțelor pot fi aplicate automat în același mod în procedurile în care se recurge la conexiunea video înseamnă a subestima fundamental limitele actuale ale tehnologiei⁴⁶. Vor fi necesare ajustări, majore sau minore, „pentru a se lua în considerare limitele introduse de tehnologia utilizată și noul mediu creat de tehnologia respectivă și de separarea geografică a participanților”⁴⁷. De aceea, considerațiile juridice, practice și tehnice sunt analizate, una câte una, de-a lungul întregului ghid.

A1.1 Temeiurile juridice

26. Trebuie precizat, de la bun început, că există, în general, trei temeuri juridice pentru solicitarea obținerii de probe prin conexiune video:

cauza *State of Maharashtra v. Dr Praful B Desai* AIR 2003 SC 2053 (Curtea Supremă a Indiei), unde punctul de vedere al instanței a fost că, atunci când tehnologia funcționează în mod eficace, credibilitatea poate fi evaluată în mod adecvat. O atitudine similară a fost adoptată de instanțele de pe teritoriul unor state care nu sunt părți contractante la convenție, precum Canada: a se vedea, de exemplu, hotărârea Curții Supreme a British Columbia în cauza *Slaughter v. Sluys* 2010 BCSC 1576 și hotărârea Curții Supreme din Ontario în cauza *Chandra v. Canadian Broadcasting Corporation* 2016 ONSC 5385; cauza *Paiva v. Corpening* [2012] ONCJ 88; cauza *Davies v. Clarington* 2011 ONSC 4540. Cu toate acestea, impactul tehnologiei de conexiune video asupra evaluării credibilității martorilor rămâne o chestiune spinoasă, iar instanțele din alte state au fost mai prudente cu laudele. A se vedea, în această privință, nota 55.

⁴³ Unii comentatori au sugerat că problema „diminuării interacțiunilor personale” s-ar putea estompa în mod semnificativ după ce utilizatorii și participanții „se vor obișnui cu acest mod de interacțiune”: M. Dunn și R. Norwick (*op. cit.* nota 20), p. 16 și 17, N. Vilela Ferreira *et al.* (*op. cit.* nota 40), p. 17 și 18.

⁴⁴ M. Davies (*op. cit.* nota 15), p. 225. A se vedea, de asemenea, secțiunea **A2.9** (capitolul I) și secțiunea **A3.8** (capitolul II).

⁴⁵ E. Rowden *et al.*, *Gateways to Justice: Design and Operational Guidelines for Remote Participation in Court Proceedings* (Porți de acces la justiție: orientări de proiectare și funcționare pentru participarea de la distanță la procedurile judiciare), University of Western Sydney, 2013, p. 6, 10 și 19. În acest raport sunt detaliate constatările și recomandările unui proiect de legătură realizat de Consiliul de Cercetare din Australia: „Gateways to Justice: improving video-mediated communication for justice participants” (Porți de acces la justiție: îmbunătățirea comunicării prin mijloace video pentru participanții la actele de justiție). În cadrul proiectului au avut loc o trecere cuprinzătoare în revistă a lucrărilor de specialitate și a legislației, vizite efective la fața locului și interviuri semistructurate în medii controlate, în vederea analizării diferiților factori și influențe.

⁴⁶ A se vedea Curtea Federală a Australiei (*op. cit.* nota 15), p. 8.

⁴⁷ *Ibid.*, p. 7, punctul 3.15.

- legislația națională; a se vedea punctul 27 și următoarele
- alte instrumente; a se vedea punctul 31 și următoarele
- Convenția privind probele; a se vedea punctul 34 și următoarele

a. Utilizarea conexiunii video în temeiul legislației naționale

- 1 În virtutea articolului 27, convenția nu împiedică utilizarea legislației naționale pentru obținerea de probe prin conexiune video în condiții mai puțin restrictive.
- 2 În primul rând, autoritățile ar trebui să verifice dacă obținerea de probe prin conexiune video este autorizată de legislația națională aplicabilă în locul unde se desfășoară procedura.
- 3 În al doilea rând, autoritățile ar trebui să verifice dacă obținerea de probe prin conexiune video nu este contrară legislației naționale aplicabile în locul de unde urmează să fie obținute probele, inclusiv unor eventuale „legi de blocaj” sau dispozițiilor de drept penal⁴⁸.

A se vedea **profilul de țară** al părții contractante în chestiune.

27. În rândul statelor care utilizează conexiunea video pentru audierea transfrontalieră a martorilor, temeiurile juridice prevăzute în dreptul intern pentru această utilizare variază de la un stat la altul. Unele state și-au modificat legile, pentru a autoriza obținerea de probe prin conexiune video în cauzele naționale și/sau internaționale.⁴⁹ Deși alte state nu au dispoziții specifice în

⁴⁸ Legile de blocaj sancționează solicitarea și/sau comunicarea de probe fără permisiunea prealabilă a părții contractante în care se află acestea, direcționând astfel strângerea de probe spre dispozitivele prevăzute de Convenția privind probele sau de alte instrumente aplicabile. Încălcarea acestor dispoziții se sancționează cu amenzi sau chiar cu închisoarea. Pentru o analiză amănunțită a legilor de blocaj, a se vedea Manualul privind probele (*op. cit.* nota 29), punctul 26 și următoarele.

⁴⁹ A se vedea, de exemplu, răspunsurile la partea II, î. (a) și (b) din chestionarul pentru profilul de țară (*op. cit.* nota 12): Australia [inclusiv, de exemplu, *Legea privind probele (conexiuni audio și audiovizuale) din 1998* (NSW), care facilitează obținerea de probe și depunerea de documente prin conexiuni audio și audiovizuale în procedurile care au loc în instanțele din New South Wales]; Brazilia (Rezoluția Consiliului Național de Justiție nr. 105/2010 stabilește norme privind modul de efectuare și documentare a audierilor care au loc prin conexiune video; Legea 11.419/2006 privind procedura judiciară electronică; articolele 236, 385, 453, 461 și 937 din Noul Cod de Procedură Civilă prevăd utilizarea videoconferințelor); China (RAS Hong Kong) [ordinele 39 și 70 din Normele Înaltei Curți (capitolul 4A) și partea VIII din Ordonanța privind probele (capitolul 8) prevăd obținerea mărturiilor prin „conexiune de transmisie în direct”]; Cehia (ar trebui să intre în vigoare în curând o nouă modificare a Codului de Procedură Civilă, prin care sunt introduse noi norme specifice privind conexiunea video); Estonia [articolul 350 alineatul (2) din Codul de Procedură Civilă]; Finlanda (Codul de Procedură Judiciară 4/1734 prevede obținerea de probe prin conexiune video în cauzele naționale); Germania (articolul 128a din Codul de Procedură Civilă referitor la audierea părților, a martorilor și a experților cu ajutorul transmisiilor de imagine și sunet); Ungaria [Actul III din Codul de Procedură Civilă și Decretul Ministrului de Justiție nr. 3/2016 (II.22) privind utilizarea rețelei de comunicații în circuit închis în procedurile civile în scopul interogării și audierii persoanelor]; Israel (articolul 13 din

această privință, obținerea de probe prin conexiune video poate fi autorizată în temeiul unor norme generale privind obținerea de probe sau al altor prevederi de drept intern, dar în principal în cauzele naționale⁵⁰.

28. O parte contractantă a adoptat acte legislative prin care autorizează îndeplinirea directă a actului de cercetare prin conexiune video în temeiul capitolului I din Convenția privind probele, considerând că această posibilitate nu este prevăzută în convenție⁵¹.

Pentru mai multe informații referitoare la distincția dintre îndeplinirea directă și îndeplinirea indirectă a actului de cercetare, a se vedea secțiunea A1.2 și anexa II.

29. În ciuda utilizării tot mai frecvente a conexiunii video în procedurile judiciare din lumea întreagă, partea contractantă pe teritoriul căreia se află martorul ar putea totuși să aibă preocupări legate de suveranitatea sa, dat fiind că mărturia este depusă în fapt pe teritoriul său în scopurile unei proceduri judiciare străine⁵². Drept urmare, în unele cazuri poate fi necesar să se ceară autorizația părții contractante în chestiune pentru efectuarea prin conexiune video a audierii, un proces care

Ordonanța privind probele din 1971 autorizează instanța să dispună ca audierea martorului să aibă loc în afara Israelului în scopul justiției); (Republica) Coreea [articolele 327-2, 339-3, 340 și 341 din *Legea procedurii civile* și articolele 95-2 și 103-2 din *Norma de punere în aplicare a Legii de procedură civilă*, care prevăd obținerea de probe prin conexiune video, dacă instanța consideră că este aceasta este oportună; *Legea privind cazurile speciale de procese prin conexiune video* (Legea nr. 5004 din 6 decembrie 1995)]; Letonia (articolul 703 din *Legea procedurii civile* și normele interne emise de Ministerul Justiției cu nr. 1-2/14 cu privire la închirierea echipamentelor de videoconferință și regulile de utilizare a acestora în procedurile juridice prevăd obținerea de probe prin conexiune video și norme referitoare la interpretare și la identificarea persoanelor implicate); Polonia [articolele 235-2, 1131-6 și 1135(2)-4 din Codul de Procedură Civilă, regulamentul ministrului de justiție privind dispozitivele și mijloacele tehnice care permit obținerea de probe de la distanță în procedura civilă, precum și regulamentul ministrului de justiție privind acțiunile detaliate ale instanțelor în cauzele care intră în domeniul de aplicare al procedurilor civile și penale internaționale în cadrul relațiilor internaționale]; Portugalia (articolele 456, 486, 502 și 520 din *Codul de Procedură Civilă* reglementează strângerea prin videoconferință a probelor de la experți, martori și părți); Singapore [articolul 4 alineatul (1) din *Legea privind probele (în procedurile civile din alte jurisdicții)*, capitolul 98, Legile revizuite ale statului Singapore, permit Înaltei Curți să emită orice ordin pe care îl consideră necesar pentru obținerea de probe în Singapore, inclusiv prin utilizarea conexiunii video]; Slovenia (articolul 114a din *Codul de Procedură Civilă* prevede obținerea de probe prin videoconferință, dacă părțile sunt de acord); Statele Unite [Codul Statelor Unite, titlul 28 articolul 1782 litera (a) prevede că o instanță federală districtuală poate dispune ca martorul să ofere probe în sprijinul unei proceduri străine, chiar dacă este puțin probabil ca o instanță din Statele Unite să oblige un martor să ofere direct probe unei instanțe străine prin conexiune video; această prevedere nu interzice martorilor aflați pe teritoriul Statelor Unite să ofere în mod voluntar probe direct unei instanțe străine prin conexiune video (a se vedea Codul Statelor Unite, titlul 28 articolul 1782 litera (b))]. Pentru mai multe informații, a se vedea Rezumatul răspunsurilor (*op. cit.* nota 4), partea II, î. (a). Mai mult, următoarele state au adoptat norme juridice privind utilizarea conexiunii video, atât în cauzele naționale, cât și în cele internaționale: Argentina (Acordada 20/13 din 2 iulie 2013 – registrul nr. 2267/13 al Curții Supreme, care autorizează utilizarea conexiunii video, atunci când nu ar fi indicat pentru martor sau expert să se prezinte la audiere sau când aceștia nu au posibilitatea de a se prezenta, și stabilește normele privind utilizarea conexiunii video); Uruguay (Acordada 7784 din 10 decembrie 2013 a Curții Supreme recunoaște importanța utilizării conexiunii video și stabilește norme specifice privind modul în care trebuie îndeplinit actul de cercetare prin aceste mijloace).

⁵⁰ A se vedea, de exemplu, răspunsurile date de Bulgaria, China (RAS Macao), Croația, Norvegia și Venezuela la partea II, î. (a) și (b) din chestionarul pentru profilul de țară (*op. cit.* nota 12).

⁵¹ Franța (Decretul nr. 2017-892 din 6 mai 2017 introduce posibilitatea de executare directă a comisiilor rogatorii în temeiul capitolului I din Convenția privind probele prin conexiune video, atunci când sunt îndeplinite anumite condiții).

⁵² A se vedea, de asemenea, mai jos, punctul 66.

ar putea fi înlesnit prin recurgerea la tratate de cooperare judiciară⁵³. Unele părți contractante nu au însă obiecții în ceea ce privește utilizarea conexiunii video pentru audierea unui martor pe teritoriul lor și consideră că acest lucru este autorizat prin articolul 27 al convenției⁵⁴.

30. Indiferent dacă este necesară sau nu o autorizație, pot exista restricții suplimentare special prevăzute pentru utilizarea conexiunii video și, ca atare, este important să se țină seama de legislația, jurisprudența, regulamentele sau protocoalele relevante care sunt în vigoare pentru părțile contractante în cauză.⁵⁵ De exemplu, pentru utilizarea conexiunii video la obținerea de

⁵³ Este important de precizat că autorizația statului (statelor) în chestiune poate fi necesară chiar și atunci când nu se recurge la conexiunea video, cum este cazul în temeiul capitolului II din Convenția privind probele (a se vedea secțiunea A3.2).

⁵⁴ A se vedea, de exemplu, răspunsurile la partea II, î. (a) din chestionarul pentru profilul de țară (*op. cit.* nota 12): Statele Unite [Codul Statelor Unite, titlul 28 articolul 1782 litera (b), a se vedea, mai sus, nota 49] și Regatul Unit [*Legea privind probele (proceduri în alte jurisdicții din 1975, articolele 1 și 2 referitoare la aplicarea asistenței, inclusiv în cadrul audierii martorilor, coroborate cu Norma de procedură civilă 32.3, prin care se autorizează utilizarea conexiunii video]*].

⁵⁵ Cu toate avantajele tehnologiei, modurile în care este abordată utilizarea conexiunii video diferă considerabil de la parte contractantă la alta (și uneori chiar de la o jurisdicție la alta pe teritoriul aceleiași părți contractante). De exemplu, în China (RAS Hong Kong), Curtea de Apel a declarat, în cauza *Raj Kumar Mahajan v. HCL Technologies (Hong Kong) Ltd* 5 HKLRD 119, că obținerea de probe prin conexiune video constituie „mai degrabă excepția decât regula”. În Statele Unite, în temeiul articolului 43 litera (a) din Fed. R. Civ. P., obținerea mărturiei prin transmisie video în direct în cadrul unei ședințe este autorizată în litigiile naționale, numai dacă există „un motiv temeinic, în circumstanțe indiscutabile”. Instanțele din Statele Unite au constatat că acest standard a fost respectat în mai multe cazuri diferite. A se vedea, de exemplu, Curtea Districtuală din Tennessee în cauza *DynaSteel Corp. v. Durr Systems, Inc.*, No. 2:08-cv-02091-V, 2009 WL 10664458, at *1 (W.D. Tenn. 26 iunie 2009) (unde s-a constatat că „motivul temeinic” a fost stabilit prin faptul că instanța nu avea competența de a cita într-un proces fără juriu un martor care nu era parte la procedură); Curtea Districtuală a Districtului Columbia în cauza *U.S. v. Philip Morris USA, Inc.*, No. CIV.A. 99-2496 (GK), 2004 WL 3253681, at *1 (D.D.C. 30 august 2004) (unde conexiunea video a fost autorizată ca urmare a dificultăților logistice implicate de aducerea martorilor și a avocaților acestora din Australia în Statele Unite); Curtea Districtuală din Connecticut în cauza *Sawant v. Ramsey*, No. 3:07-cv-980 (VLB), 2012 WL 1605450, at *3 (D. Conn. 8 mai 2012) (unde s-a constatat că incapacitatea martorului de a călători din motive de sănătate constituia un „motiv temeinic” și se încadra în categoria „circumstanțe incontestabile”). În plus, se poate întâmpla ca depunerea prin conexiune video a mărturiilor într-un proces să fie autorizată numai dacă au fost instituite garanții adecvate. Printre acestea se numără, de exemplu, autorizarea instanței și a avocaților ambelor părți să interogheze și să audieze martorul prin conexiune video și însărcinarea unui funcționar corespunzător cu primirea mărturiei sub jurământ. A se vedea, de exemplu, cauzele *DynaSteel Corporation v. Durr Systems, Inc.* și *Sawant v. Ramsey* (citate mai sus); *In re Rand International Leisure Products, LLC*, (*op. cit.* nota 42) (condiționarea obținerii de probe prin conexiune video de câteva cerințe practice și tehnice). A nu se confunda cu depoziția făcută de un martor voluntar prin conexiune video în cadrul unei proceduri din străinătate, dat fiind că o astfel de depoziție este o mărturie extrajudiciară. Depozițiile de acest tip sunt corecte și nu contravin dreptului Statelor Unite, putând fi deci organizate în mod privat de către autoritățile din străinătate și martorii voluntari din Statele Unite (a se vedea Oficiul de Asistență Judiciară Internațională din cadrul Departamentului de Justiție al Statelor Unite, *OJIA Evidence and Service Guidance* (Îndrumările Oficiului de Asistență Judiciară Internațională cu privire la probe și comunicări) (11 iunie 2018), disponibile la următoarea adresă: < <https://www.justice.gov/civil/evidence-requests> > [site consultat ultima oară la 4 martie 2020]). Instanțele din Australia au adoptat două abordări divergente când au analizat dacă să autorizeze sau nu utilizarea conexiunii video pentru depozițiile martorilor și când au stabilit în ultimă instanță „ce va servi cel mai bine administrării justiției [...], asigurându-se [în același timp] justiția dintre părți”: *Kirby v. Centro Properties* [2012] FCA 60. Prima abordare s-a dezvoltat întrucât numeroși judecători au recurs la tehnologia de conexiune video datorită caracterului convenabil al acesteia, astfel încât conexiunea video este autorizată, dacă nu se prezintă argumente convingătoare pentru refuzarea sa. În cauza *Tetra Pak Marketing Pty Ltd v. Musashi Pty Ltd* [2000] FCA 1261, un expert chemat să facă o depoziție științifică și potențial controversată a fost autorizat să se înfățișeze prin conexiune video, instanța considerând că, „în absența unui element considerabil care ar împiedica utilizarea sa într-o anumită cauză”, conexiunea video ar trebui să fie autorizată. În alte cazuri însă a fost adoptată o abordare mai prudentă, obligația de a demonstra activ un motiv temeinic pentru utilizarea conexiunii video revenindu-i părții reclamante. În cauza *Campaign Master (UK) v. Forty Two International Pty Ltd (No. 3)* (2009) 181 FCR 152, instanța nu a autorizat conexiunea video, deoarece martorul nu oferise niciun motiv pentru neaprezentare și deoarece

probe poate fi necesară o hotărâre judecătorească⁵⁶. În cazul anumitor părți contractante, posibilitatea de a recurge la o conexiune video este condiționată de consimțământul ambelor părți la procedură⁵⁷.

b. Utilizarea conexiunii video în temeiul altor instrumente

4

Întrucât convenția nu acordă derogări de la alte instrumente (articolul 32), autoritățile ar trebui să verifice dacă există alte instrumente bilaterale sau multilaterale care ar putea prevala într-o anumită cauză.

A se vedea **profilul de țară** și/sau **graficul cu informații practice** al părții contractante în chestiune.

31. Mai multe instrumente existente la nivel bilateral, regional și multilateral prevăd expres utilizarea conexiunii video la obținerea de probe în cauzele care implică o cooperare judiciară (adică atunci când autoritățile din locul unde are loc procedura solicită autorităților din locul unde se află martorul asistență pentru obținerea probelor respective).
32. Exemple notabile de astfel de instrumente:
 - *Regulamentul (CE) nr. 1206/2001 al Consiliului din 28 mai 2001 privind cooperarea între instanțele statelor membre în domeniul obținerii de probe în materie civilă sau comercială* (Regulamentul UE privind obținerea de probe)⁵⁸;
 - *Convenția ibero-americană din 2010 privind utilizarea videoconferințelor în cooperarea internațională dintre sistemele de justiție și Protocolul adițional din 2010 privind costurile*,

probele aveau legătură cu o chestiune esențială. Conexiunea video nu a fost autorizată nici în cauza *Stuke v. ROST Capital Group Pty Ltd* [2012] FCA 1097, pe motivul că probele martorului erau extrem de controversate și că era necesar să se recurgă la servicii de interpretare. Restricțiile legale privind utilizarea conexiunii video pot implica și interzicerea acestora atunci când instalațiile și echipamentele disponibile nu îndeplinesc specificațiile tehnice prevăzute: a se vedea, de exemplu, Australia, *Legea privind probele (dispoziții diverse) din 1958* (Vic) articolul 42G, unde sunt prevăzute cerințele tehnice minime care trebuie îndeplinite înainte ca instanța să dispună ca depozitia unui martor să aibă loc prin conexiune video. Pentru mai multe aspecte de ordin tehnic și de securitate, a se vedea **Partea C**.

⁵⁶ A se vedea Rezumatul răspunsurilor (*op. cit.* nota 4), partea II, î. (a) și (b).

⁵⁷ *Ibid.*, partea IV, î. (e) doar câteva state respondente au declarat că cer consimțământul părților pentru utilizarea conexiunii video la obținerea de probe.

⁵⁸ Articolul 10 alineatul (4) și articolul 17 alineatul (4). Regulamentul UE privind obținerea de probe se aplică în toate statele membre ale UE (cu excepția Danemarcei). Pentru un alt exemplu european de referință pentru utilizarea conexiunii video la obținerea de probe, aplicabil însă unui subiect mai restrâns, a se vedea: *Regulamentul (CE) nr. 861/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 iulie 2007 de stabilire a unei proceduri europene cu privire la cererile cu valoare redusă*, articolul 9 alineatul (1).

*utilizarea limbilor și transmiterea cererilor*⁵⁹;

- *Acordul din 2008 dintre Guvernul Australiei și Guvernul Noii Zeelande privind procedurile judiciare transtasmaniene și asigurarea respectării legislației*.⁶⁰

33. În aceste instrumente, utilizarea conexiunii video este, în general, fie pur și simplu recunoscută ca mijloc posibil de obținere a probelor⁶¹, fie însoțită de condiții mai stricte⁶². După cum s-a precizat mai sus, este important ca, în virtutea articolului 32, Convenția privind probele să nu deroge de la alte convenții care se aplică între părțile contractante⁶³.

c. Utilizarea conexiunii video în temeiul Convenției privind probele

- 5 Nici spiritul, nici litera convenției nu constituie un obstacol în calea utilizării de noi tehnologii, iar funcționarea convenției poate beneficia de pe urma utilizării acestora⁶⁴.
- 6 Nu toate părțile contractante sunt convinse de caracterul obligatoriu al convenției (și anume de necesitatea ca aceasta să fie aplicată de fiecare dată când se obțin probe în străinătate, indiferent dacă actul de cercetare are loc în persoană sau prin conexiune video). În ciuda acestei divergențe de opinii, Comisia specială a recomandat părților contractante să acorde prioritate convenției atunci când se solicită obținerea de probe în străinătate (principiul primului resort)⁶⁵.
- 7 Recurgerea la convenție sau la alte tratate aplicabile este, în general, compatibilă cu dispozițiile legilor de blocaj⁶⁶.

⁵⁹ Articolul 3 alineatul (1) (denumită în continuare „Convenția ibero-americană din 2010 privind utilizarea videoconferințelor”). La data redactării, convenția menționată și protocolul suplimentar la aceasta se aplicau în Costa Rica, Ecuador, Mexic, Panama, Paraguay, Republica Dominicană și Spania.

⁶⁰ Articolul 11 (denumit în continuare „Acordul transtasmanian din 2008”), al cărui text integral este disponibil la următoarea adresă: < <http://www.austlii.edu.au/au/other/dfat/treaties/ATS/2013/32.html> > [consultat ultima oară la 4 martie 2020]. Cele două state și-au promulgat propriile acte legislative de punere în aplicare, respectiv: *Legea din 2010 privind procedurile transtasmaniene* (Cth) (Australia); *Legea din 2010 privind procedurile transtasmaniene* (Noua Zeelandă).

⁶¹ A se vedea, de exemplu, articolul 3 alineatul (1) din Convenția ibero-americană din 2010 privind utilizarea videoconferințelor și articolul 11 alineatul (1) din Acordul transtasmanian din 2008.

⁶² Articolul 17 alineatul (4) din Regulamentul UE privind obținerea de probe.

⁶³ În ceea ce privește Regulamentul UE privind obținerea de probe și după cum s-a precizat în Manualul privind probele (*op. cit.* nota 29), punctul 435, „[s]trict vorbind, regulamentul nu intră sub incidența normei «de prioritate» de la articolul 32 din Convenția privind probele. Cu toate acestea, conform dreptului UE, regulamentul prevalează asupra Convenției privind probele în relațiile dintre statele membre ale UE care sunt parte la aceasta [precizându-se, de asemenea, că nu toate statele membre ale UE sunt părți la convenție], dar numai în materia care intră în domeniul său de aplicare [articolul 21 alineatul (1) din regulament].”

⁶⁴ A se vedea C&R nr. 4 a CS din 2003. A se vedea, de exemplu, și C&R nr. 55 a CS din 2009 și C&R nr. 20 a CS din 2014.

⁶⁵ Pentru o analiză aprofundată a acestui principiu și a istoriei sale, a se vedea Manualul privind probele (*op. cit.* nota 29), punctele 19-25.

⁶⁶ A se vedea de asemenea, mai sus, nota 48. Unele părți contractante au promulgat legi de blocaj, pentru a împiedica obținerea, pe teritoriul lor, a unor probe care urmează să fie utilizate în cadrul unor proceduri desfășurate în

34. Obținerea de probe în străinătate a fost analizată de Comisia specială în cadrul reuniunilor sale din 2009 și 2014. Concluzia Comisiei speciale a fost că se poate recurge la conexiunea video pentru facilitarea obținerii de probe în temeiul convenției, după cum se prezintă mai jos:

	Situația	Articolele din convenție
Capitolul I	Prezența și participarea la executarea comisiei rogatorii Când părțile la procedură, reprezentanții acestora și/sau magistrații autorității solicitante se află în statul solicitant și doresc să asiste prin conexiune video la depunerea mărturiei și/sau să participe la audierea martorului Conexiunea video este stabilită între: • locul din statul solicitant (de exemplu, clădirea autorității solicitante) și • locul unde se execută comisia rogatorie (de exemplu, sala de judecată din statul solicitat). Autoritatea competentă din statul solicitat (adică autoritatea solicitată) realizează audierea potrivit formei prevăzute în legislația statului solicitat, dacă autoritatea solicitantă nu a cerut aplicarea unei metode sau proceduri speciale⁶⁷. <i>Pentru mai multe informații despre executarea unei comisii rogatorii prin conexiune video, a se vedea secțiunea A2.1. Pentru mai multe informații referitoare în mod specific la prezența (și posibila participare) a părților, a reprezentanților acestora și/sau a magistraților prin conexiune video în temeiul capitolului I, a se vedea secțiunea A2.5.</i>	Capitolul I (articolele 7, 8 și 9)

străinătate în temeiul unor instrumente diferite de Convenția privind probele (sau de vreun alt tratat aplicabil). Un exemplu recent ar putea fi desigur Regulamentul (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE (Regulamentul general privind protecția datelor); a se vedea, în special, articolul 48, la care se prevede că „[o]rice hotărâre a unei instanțe sau a unui tribunal și orice decizie a unei autorități administrative a unei țări terțe care impun unui operator sau persoanei împuternicite de operator să transfere sau să divulge date cu caracter personal poate fi recunoscută sau executată în orice fel numai dacă se bazează pe un acord internațional, cum ar fi un tratat de asistență judiciară reciprocă în vigoare între țara terță solicitantă și Uniune sau un stat membru [...]”

⁶⁷ În cadrul reuniunii sale din 2014, Comisia specială privind funcționarea practică a convențiilor HCCH referitoare la notificare și comunicare, la probe și la accesul la justiție nu a analizat în mod specific îndeplinirea directă a actului de cercetare în temeiul capitolului I din Convenția privind probele, și anume cazurile în care autoritatea solicitantă cere ca audierea să fie realizată de un judecător din statul solicitant sub forma unei proceduri speciale. A nu se confunda cu situația în care judecătorul efectuează audierea în calitate de împuternicit în temeiul capitolului II.

	Situația	Articolele din convenție
Capitolul II	Primirea mărturiei de către consul sau împuternicit⁶⁸ Consulul care reprezintă statul solicitant și își exercită funcțiile în statul solicitat sau un împuternicit desemnat regulamentar recurge la conexiunea video pentru a primi mărturia unei persoane care se află în statul solicitat. Conexiunea video este stabilită între: • locul unde este afectat consulul (de exemplu, ambasada sau consulatul din statul solicitat) sau unde își îndeplinește mandatul împuternicitul (de exemplu, sala de judecată din statul solicitant) și • locul din statul solicitat unde se află martorul (de exemplu, un birou sau o sală de judecată). Consulul sau împuternicitul efectuează audierea în conformitate cu propriile legi și proceduri, dacă nu este vorba de legi sau proceduri interzise de legislația statului solicitat. Un magistrat al instanței din statul solicitant (sau altă persoană desemnată regulamentar) care acționează ca împuternicit în temeiul articolului 17 și se află pe teritoriul unei părți contractante poate audia prin conexiune video o persoană care se află pe teritoriul altei părți contractante. <i>Pentru mai multe informații despre îndeplinirea cererilor formulate în temeiul capitolului II care implică recurgerea la conexiune video, a se vedea secțiunea A3.1 și următoarele. Pentru mai multe informații referitoare în mod specific la prezența (și posibila participare) a părților, a reprezentanților acestora și/sau a magistraților prin conexiune video în temeiul capitolului I, a se vedea secțiunea A3.4.</i>	Capitolul II (articolele 15, 16, 17 și 21)
Alte tratate sau legi și uzanțe interne	Alte metode de obținere a probelor (a se vedea secțiunea A1.1) O parte contractantă poate, în temeiul legislației naționale sau al uzanțelor sale interne, să autorizeze aplicarea unor metode de obținere a probelor diferite de cele prevăzute în Convenția privind probele. Convenția privind probele nu acordă derogări de la alte convenții care conțin dispoziții referitoare la obținerea de probe în străinătate.	Articolul 27 litera (c) și articolul 32

68

În temeiul articolului 33 din convenție, orice parte contractantă poate exclude în întregime sau în parte aplicarea dispozițiilor capitolului II. Pentru declarațiile sau rezervele făcute de o anumită parte contractantă, a se vedea Tabelul cu situația actuală aferent Convenției privind probele, coloana intitulată „Res/D/N/DC”.

35. Astfel cum s-a menționat mai sus, convenția urmărește să funcționeze în armonie cu alte instrumente și legislații naționale care prevăd norme mai favorabile și mai puțin restrictive de cooperare judiciară internațională în domeniul obținerii de probe, inclusiv utilizarea conexiunii video pentru audierea martorilor în străinătate. Drept urmare, convenția nici nu acordă derogări de la utilizarea unor instrumente bilaterale, regionale sau multilaterale (articolul 32), cum ar fi Regulamentul UE privind obținerea de probe, Convenția ibero-americană din 2010 privind utilizarea videoconferințelor și Protocolul adițional din 2010 sau Acordul transtasmanian din 2008, nici nu interzice unei părți contractante să autorizeze, în temeiul legislației naționale sau al uzanțelor sale interne, obținerea de probe prin conexiune video pe teritoriul său [articolul 27 litera (c)].

A1.2 Îndeplinirea directă și îndeplinirea indirectă a actului de cercetare

- 8 Nu toate părțile contractante sunt convinse că îndeplinirea directă a actului de cercetare este autorizată în temeiul capitolului I din convenție. Autoritățile ar trebui să verifice dacă îndeplinirea directă a actului de cercetare este autorizată în locul unde se află probele, înainte de a introduce o comisie rogatorie în acest scop.

A se vedea **profilul de țară** al părții contractante în chestiune.

- 9 În temeiul capitolului II din convenție, împuternicitul poate să obțină probe în statul solicitant sau în statul solicitat, sub rezerva eventualelor condiții prevăzute în autorizația acordată. Autoritățile ar trebui să verifice dacă statul solicitat a formulat vreo rezervă în temeiul articolului 18 din convenție.

Pentru declarațiile sau rezervele făcute de o anumită parte contractantă, a se vedea **Tabelul cu situația actuală** aferent Convenției privind probele, coloana intitulată „Res/D/N/DC”.

- 10 În temeiul capitolului II din convenție, consulul poate să obțină probe prin conexiune video de la martori/experti care se află într-un loc situat la distanță în statul solicitat, sub rezerva eventualelor condiții prevăzute în autorizația acordată. Autoritățile ar trebui să verifice dacă acest lucru este posibil pe teritoriul părții contractante în chestiune.
- 11 Indiferent dacă actul de cercetare este îndeplinit direct sau indirect, părțile și reprezentanții acestora pot să fie prezenți prin conexiune video.

36. Date fiind utilizarea tot mai frecventă a conexiunii video și ușurința cu care se desfășoară actele de cercetare transfrontaliere, au apărut două practici diferite în ceea ce privește obținerea de probe în străinătate. Actul de cercetare poate fi „direct” sau „indirect”, în funcție de autoritatea care îl îndeplinește⁶⁹. Această distincție nu este numai semantică, ea are și consecințe importante în practică.
37. În general, în instrumentele existente sunt prevăzute două moduri, „direct” și „indirect”, în care martorii din străinătate pot fi audiați prin conexiune video:
- a. autoritatea în fața căreia se desfășoară procedura (sau un magistrat al autorității respective sau un reprezentant) efectuează audierea martorului prin conexiune video cu autorizația și asistența unei autorități din statul pe teritoriul căruia se află martorul – în acest sens, actul de cercetare este îndeplinit în mod „direct” prin conexiune video⁷⁰; și
 - b. o autoritate din statul pe teritoriul căruia se află martorul efectuează audierea acestuia și autorizează instanța solicitantă (precum și părțile la procedură și/sau reprezentanții acestora) să fie „prezentă” și/sau să participe la audierea prin conexiune video (dar nu să o efectueze) – în acest sens, actul de cercetare este îndeplinit în mod „indirect” prin conexiune video.⁷¹
38. După cum s-a menționat mai sus, este normal ca în Convenția privind probele să nu se menționeze conexiunea video sau posibilitatea îndeplinirii directe a actului de cercetare în temeiul capitolului I, dat fiind că această convenție a fost redactată într-o perioadă în care tehnologia informatică și călătoriile aeriene mondiale abia începeau să se dezvolte și în care îndeplinirea indirectă a actului de cercetare era la ordinea zilei. În plus, autorii nu ar fi putut să prevadă că, în temeiul capitolului II, probele aveau să fie obținute în cele din urmă, prin conexiune video, de către împuterniciți situați fizic în statul solicitant.
39. În această privință, se naște întrebarea dacă îndeplinirea directă a actului de cercetare în temeiul capitolului I este autorizată prin convenție. Deși îndeplinirea directă a actului de cercetare în temeiul capitolului II este autorizată, nu este sigur dacă este autorizată și îndeplinirea directă a actului de cercetare în temeiul capitolului I. Din interpretarea strictă a articolului 1 din Convenția privind probele, capitolul I nu pare să autorizeze îndeplinirea directă a actului de cercetare, făcând în mod specific referință la cererea de obținere a probelor transmisă de către o autoritate judiciară a unei părți contractante către autoritatea competentă a unei alte părți contractante. În consecință, deși unele părți contractante permit îndeplinirea directă a actului de cercetare în temeiul capitolului I, altele pot considera că dispozițiile acestui capitol constituie un obstacol juridic și că, prin urmare, îndeplinirea directă a actului de cercetare depășește domeniul de aplicare al capitolului I din convenție.
40. Din profilurile de țară reiese că statele respondente sunt împărțite aproape egal în ceea ce privește răspunsul la întrebarea dacă se pot obține probe în mod direct prin conexiune video în temeiul capitolului I din convenție. Nu există o tendință clară în această privință. De remarcat însă faptul că numeroase state europene, precum și Africa de Sud și Israelul sunt de părere că îndeplinirea directă a actului de cercetare prin conexiune video este posibilă în temeiul capitolului I, în vreme ce majoritatea statelor din America Latină și Asia, precum și Statele Unite

⁶⁹ Pentru o analiză mai amănunțită a distincției dintre îndeplinirea directă și îndeplinirea indirectă a actului de cercetare, a se vedea Ghidul privind utilizarea videoconferințelor în cadrul procedurilor judiciare transfrontaliere (*op. cit.* nota 16), p. 6 și 9-10.

⁷⁰ Această abordare este adoptată în Convenția ibero-americană din 2010 privind utilizarea videoconferințelor (în special articolul 5) și la articolul 17 alineatul (4) din Regulamentul UE privind obținerea de probe.

⁷¹ Regulamentul UE privind obținerea de probe, articolul 10-12.

au părerea opusă⁷².

41. Astfel cum s-a menționat mai sus, în secțiunea A1.1 litera (b), referitor la utilizarea conexiunii video în temeiul legislației naționale, una dintre părțile contractante a adoptat un act legislativ prin care autorizează îndeplinirea directă a actului de cercetare prin conexiune video în temeiul capitolului I din Convenția privind probele, fiind de părere că această posibilitate nu este prevăzută în convenție⁷³.
42. În temeiul capitolului II, audierea martorului/expertului este efectuată de împuternicitul numit, în general, de statul solicitant. În astfel de cazuri se consideră că actul de cercetare este îndeplinit „direct”. Astfel cum s-a indicat mai sus, Comisia specială a fost de acord că un împuternicit poate obține probe prin conexiune video fie din statul solicitant, fie din statul solicitat.
43. În plus, când este vorba de misiuni diplomatice sau consulare, pot exista situații (cum ar fi în cazul unor zone geografice extinse) în care consulul ar putea recurge la conexiunea video pentru audierea unui martor aflat într-un loc situat (la distanță) tot în statul solicitat.
44. În tabelul de mai jos sunt ilustrate posibilitățile de îndeplinire a actului de cercetare în temeiul Convenției privind probele:

	Practica	Articolele din convenție
Capitolul I	Îndeplinirea indirectă a actului de cercetare [Îndeplinirea directă a actului de cercetare în temeiul articolului 9 alineatul (2) este posibilă numai pe teritoriul a câtorva părți contractante]	Capitolul I [articolul 9 alineatele (1) și (2)]
Capitolul II	Îndeplinirea directă a actului de cercetare Împuterniciții pot să îndeplinească actul de cercetare prin conexiune video fie din statul solicitant, fie din statul solicitat. Consulii , prin natura funcției lor, se află desigur în statul solicitat, de unde îndeplinesc actul de cercetare prin conexiune video.	Capitolul II (articolele 15, 16 și 17)
Legile sau uzanțele interne	Îndeplinirea directă sau indirectă a actului de cercetare	Articolul 27 literele (b) și (c) și articolul 32

⁷² A se vedea răspunsurile la partea V, î. (b) din chestionarul pentru profilul de țară (*op. cit.* nota 12). Statele respondente care consideră că actul de cercetare poate fi îndeplinit direct prin conexiune video în temeiul capitolului I din convenție: Africa de Sud, China (RAS Hong Kong), Cipru, Estonia, Finlanda, Franța, Grecia, Israel, Malta, Polonia, Portugalia, Regatul Unit (Anglia și Țara Galilor), România, Singapore, Slovenia și Suedia.

Statele respondente care consideră că actul de cercetare nu poate fi îndeplinit direct prin conexiune video în temeiul capitolului I din convenție: Belarus, Brazilia, Cehia, China (RAS Macao), (Republica) Coreea, Croația, Elveția, Germania, Letonia, Lituania, Mexic, Statele Unite, Ungaria și Venezuela.

⁷³ Franța (Decretul nr. 2017-892 din 6 mai 2017) (*op. cit.* nota 51).

45. Astfel cum s-a indicat mai sus, deși capitolul I din Convenția privind probele nu pare să autorizeze îndeplinirea directă a actului de cercetare, tendința actuală observată în instrumentele existente cu privire la conexiunea video este ca aceasta să fie autorizată în temeiul unor dispoziții similare capitolului I (probabil din motive de eficiență sporită), sub rezerva unor *garanții juridice* specifice. Categoria acestor garanții juridice cuprinde, fără a se limita la acestea⁷⁴:
- cererea este formulată în scris, conține toate informațiile necesare și este acceptată de autoritatea competentă;
 - cererea intră în domeniul de aplicare al tratatului relevant;
 - cererea este fezabilă din punct de vedere tehnic;
 - cererea nu este contrară dreptului național sau principiilor juridice fundamentale ale părților contractante implicate;
 - actul de cercetare este îndeplinit pe bază voluntară, fără a fi nevoie să se recurgă la măsuri de constrângere.
46. În plus, Uniunea Europeană a reiterat că tehnologia de videoconferință este metoda „cea mai eficientă”⁷⁵ de îndeplinire directă a actului de cercetare, cel puțin între statele sale membre. De asemenea, în profilul său de țară, un stat respondent a precizat că, în practică, îndeplinirea directă a actului de cercetare prin conexiune video este foarte răspândită, chiar la ordinea zilei atât în cauzele naționale, cât și în cele internaționale⁷⁶. Nu se știe însă cât de des se recurge în realitate la îndeplinirea directă a actului de cercetare pe teritoriul altor părți contractante, în temeiul oricăruia dintre capitolele Convenției privind probele⁷⁷.

⁷⁴ Articolul 3 din Convenția ibero-americană din 2010 privind utilizarea videoconferințelor și articolul 17 alineatele (2) și (5) din Regulamentul UE privind obținerea de probe.

⁷⁵ Rețeaua judiciară europeană în materie civilă și comercială (*op. cit.* nota 5), p. 6.

⁷⁶ A se vedea răspunsul dat de Portugalia la partea II, î. (b) din chestionarul pentru profilul de țară (*op. cit.* nota 12).

⁷⁷ A se vedea Rezumatul răspunsurilor (*op. cit.* nota 4), partea V, î. (b); partea VI, î. (e).

A1.3 Restricții legale la obținerea de probe

- 12 Obținerea de probe prin conexiune video se limitează de obicei la audierea martorului/expertului.
- 13 În cazul audierii martorului prin conexiune video se aplică, în general, aceleași restricții legale precum în cazul în care acesta ar fi audiat în persoană. Autoritățile ar trebui să verifice dacă legislația națională a părții contractante relevante nu prevede restricții suplimentare.
- 14 Autoritățile sunt încurajate să furnizeze informații despre restricțiile prevăzute în legislațiile lor naționale în ceea ce privește utilizarea conexiunii video pentru obținerea de probe (declarând respectivele dispoziții în profilurile lor de țară, de exemplu).

A se vedea **profilul de țară** al părții contractante în chestiune.

- 47. La obținerea de probe se pot aplica mai multe restricții legale în temeiul Convenției privind probele:
 - În temeiul capitolului I, trebuie să se respecte cererea de a se proceda potrivit unei forme speciale (cum ar fi utilizarea conexiunii video), numai dacă aceasta nu este incompatibilă cu legislația națională a statului solicitant sau dacă executarea ei nu este imposibilă. În plus, prezența magistraților din statul solicitant poate fi supusă unei autorizări prealabile, indiferent dacă este vorba de o prezență fizică sau de o prezență prin conexiune video.
 - În temeiul capitolului II, poate fi necesară o autorizație pentru obținerea de probe de către consul sau împuternicit, indiferent dacă aceasta are loc sau nu prin conexiune video.
- 48. În plus, deși convenția conține indicații clare cu privire la utilizarea măsurilor coercitive și la constrângere (analizate în secțiunile **A2** și, respectiv, **A3** pentru capitolul I și, respectiv, capitolul II), aceste măsuri coercitive se pot referi, în cazul anumitor părți contractante, numai la constrângerea martorului să depună mărturie, nu și la constrângerea acestuia să depună mărturie în mod specific prin conexiune video.
- 49. Aceste tipuri de restricții pot fi consultate, dacă au fost declarate, în profilul de țară a părții contractante în chestiune. Printre exemplele specifice se numără alte instrumente sau înțelegeri care acordă derogări de la Convenția privind probele în ceea ce privește utilizarea conexiunii video (a se vedea, de asemenea, articolele 28 și 32), eventualele termene sau cerințe privind notificarea aplicabile în cazul utilizării conexiunii video și eventualele restricții privind obținerea

de probe atunci când se utilizează conexiunea video⁷⁸.

50. În general, pentru obținerea de probe prin conexiune video, statele respondente aplică aceleași restricții pe care le-ar aplica în cazul în care probele ar fi obținute în persoană. În ceea ce privește persoanele care pot fi audiate prin conexiune video, acestea se limitează, de obicei, la martori (termenul „martor” fiind înțeles în sensul său cel mai larg; a se vedea glosarul). Printre alte restricții se numără: vârsta (persoana nu a împlinit 18 ani), persoanele cu handicap, rudele până la al treilea grad, soții sau partenerii, capacitatea martorului de a se exprima în numele unei organizații sau al unei agenții etc.⁷⁹.
51. În ceea ce privește locul unde este posibilă obținerea de probe prin conexiune video, ar trebui remarcat faptul că, în majoritatea statelor respondente, acest loc este sala de judecată sau clădirea ambasadei sau a consulatului, în funcție de capitolul din convenție invocat⁸⁰. În plus, cum se precizează în secțiunile **B1** și **B4**, numeroase state respondente au indicat, în profilurile de țară, că locul ar trebui să fie o sală de audieri din clădirea autorității judiciare⁸¹, ba chiar, în unele cazuri, o sală special prevăzută în acest scop în clădirea instanței⁸².

Pentru mai multe informații pe această temă, a se vedea secțiunile **A2** (capitolul I), **A3** (capitolul II) și **B4** de mai jos.

⁷⁸ Aceste restricții pot viza tipurile de probe care pot fi obținute prin conexiune video, persoanele care pot fi audiate prin conexiune video, locurile în care pot fi obținute probe când se recurge la conexiunea video sau modul în care trebuie administrate probele obținute prin conexiune video. A se vedea, de exemplu, Rezumatul răspunsurilor (*ibid.* nota), partea IV, î. (b) și (d).

⁷⁹ A se vedea Rezumatul răspunsurilor (*ibid.*), partea IV, î. (d).

⁸⁰ A se vedea Rezumatul răspunsurilor (*ibid.*), partea IV, î. (f).

⁸¹ A se vedea răspunsurile date de Africa de Sud, Australia (majoritatea statelor), Belarus, Bulgaria, Cipru, Finlanda, Franța, Grecia și Singapore [sala de audieri se poate afla (numai) într-o sală de judecată a Curții Supreme, dacă la obținerea de probe urmează să asiste un funcționar judecătoresc din Singapore] la partea III, î. (e) din chestionarul pentru profilul de țară (*op. cit.* nota 12).

⁸² A se vedea, de exemplu, răspunsurile date de China (RAS Hong Kong – Curtea pentru Tehnologie din cadrul Înalții Curți) și Malta (conexiunea video poate avea loc totuși în majoritatea sălilor de judecată, cu ajutorul echipamentelor portabile de conexiune video) la partea III, î. (e) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*).

A2 UTILIZAREA CONEXIUNII VIDEO ÎN TEMEIUL CAPITOLULUI I

A2.1 Comisiile rogatorii

- 15 În temeiul articolului 9 alineatele (1) și (2) din convenție, comisiile rogatorii pot fi executate prin conexiune video.
- 16 La articolul 9 alineatul (1) este stabilită forma standard de obținere a probelor, de exemplu de la un martor/expert care se află într-un loc situat (la distanță) pe teritoriul autorității solicitate.
- 17 Faptul că se optează pentru obținerea de probe prin conexiune video ca formă specială în temeiul articolului 9 alineatul (2) poate avea implicații asupra cheltuielilor, inclusiv asupra posibilității de a solicita rambursarea acestora.

*Pentru mai multe informații despre cheltuieli, a se vedea secțiunile **A2.11** (capitolul I) și **A3.10** (capitolul II).*

- 52. În temeiul capitolului I, o autoritate judiciară din statul solicitant poate să ceară prin comisie rogatorie autorității centrale a statului solicitat să obțină probe prin intermediul autorității judiciare competente, adică să ceară îndeplinirea „indirectă” a actului de cercetare.
- 53. Autoritatea judiciară competentă din statul solicitat (și anume autoritatea solicitată) procedează apoi la audiere, potrivit formei prevăzute în legislația statului solicitat (care poate să includă și utilizarea conexiunii video), în temeiul articolului 9 alineatul (1) din convenție. Autoritatea solicitantă poate, de asemenea, să ceară stabilirea unei conexiuni video ca formă specială [articolul 9 alineatul (2)]. Autoritatea solicitată are astfel obligația de a da curs cererii, cu excepția cazului în care stabilirea conexiunii video este incompatibilă cu legislația națională a statului solicitat sau executarea ei este imposibilă fie din cauza uzanțelor judiciare din statul solicitat, fie a dificultăților de ordin practic⁸³.

⁸³ În ceea ce privește cheltuielile, a se vedea articolul 14 alineatele (1) și (2) din Convenția privind probele:
 „(1) Îndeplinirea comisiei rogatorii nu poate da loc la rambursarea taxelor sau cheltuielilor, indiferent de natura lor.
 (2) Cu toate acestea, statul solicitat are dreptul să ceară statului solicitant rambursarea indemnizațiilor plătite experților și interpreților și a cheltuielilor rezultând din folosirea unei forme speciale cerute de statul solicitant, conform art. 9 alin. 2. [...]”
 În ceea ce privește dificultățile de ordin practic, s-a precizat că, în conformitate cu articolul 10 alineatul (4) din Regulamentul UE privind obținerea de probe, instanțele sunt autorizate să convină asupra furnizării echipamentelor tehnice necesare, dacă instanța solicitată nu poate asigura singură furnizarea acestora. A se vedea M. Torres, „Cross-Border Litigation: ‘Video-taking’ of evidence within EU Member States” (Litigiile transfrontaliere: obținerea de probe prin mijloace video în statele membre ale UE), *Dispute Resolution International*, vol. 12, nr. 1, 2018, p. 76.

54. Scenariul tipic al unei cereri de conexiune video în temeiul capitolului I ar fi deci acela în care părțile la procedură, reprezentanții acestora și/sau magistrații autorității solicitante care se află în statul solicitant doresc să fie prezenți prin conexiune video la depunerea mărturiei. În acest caz ar urma fie să se stabilească o conexiune video între un loc din statul solicitant (clădirea autorității solicitante, de exemplu) și locul unde se execută comisia rogatorie (o sală de judecată din statul solicitat, de exemplu), fie ca cele două locuri să fie conectate prin intermediul unei săli de conferință virtuale. Stabilirea conexiunii video este posibilă numai dacă este autorizată de către autoritatea solicitată și dacă sunt disponibile echipamentele și sprijinul tehnic necesare.
55. Deși este mai puțin obișnuit, un scenariu alternativ ar putea apărea atunci când (de exemplu, în zone geografice extinse) martorul/expertul se află pe teritoriul statului solicitat, dar într-un loc diferit (situat la distanță) de locul autorității judiciare însărcinate cu îndeplinirea actului de cercetare. Autoritatea competentă din statul solicitat ar putea dori să efectueze audierea martorului/expertului prin conexiune video, în conformitate cu propria legislație națională. Dacă acest lucru nu este avut în vedere, autoritatea solicitantă ar putea dori, în schimb, să ceară stabilirea unei conexiuni video ca formă specială, pentru a facilita obținerea de probe și a reduce la minimum cheltuielile suportate de statul solicitat pentru executarea comisiei rogatorii. Dacă părțile la procedură, reprezentanții acestora și/sau magistrații autorității solicitante doresc să fie prezenți la rândul lor, ar putea fi necesar să se recurgă la o conexiune video multipunct, pentru a se adăuga un al treilea loc; noua conexiune s-ar supune cerințelor menționate mai sus.
56. Posibilitatea îndeplinirii directe a actului de cercetare prin conexiune video în temeiul capitolului I – recurgându-se, de exemplu, la mecanismul prevăzut la articolul 9 alineatul (2) din convenție – este controversată, dat fiind că unele părți contractante autorizează această formă de obținere a probelor, iar altele nu. În orice caz, la data redactării prezentului ghid, nu există nicio practică în această privință între părțile contractante la convenție.

*Pentru mai multe informații referitoare la distincția dintre îndeplinirea directă și îndeplinirea indirectă a actului de cercetare, a se vedea secțiunea **A1.2** și **anexa II**.*

*Pentru mai multe informații despre diferitele situații care pot apărea în practică, a se vedea **exemplele practice** din **anexa III**.*

57. Având în vedere cele de mai sus, se pare că tehnologia de conexiune video este utilizată în principal în temeiul capitolului I, pentru autorizarea prezenței și participării părților la procedură, a reprezentanților acestora și/sau a magistraților la executarea comisiei rogatorii. Deși mai rar, ea poate fi utilizată și la îndeplinirea indirectă a actului de cercetare, atunci când martorul sau expertul se află într-un loc îndepărtat din statul solicitat.

A2.2 Conținutul, forma și transmiterea comisiei rogatorii

- 18 Autorizația de efectuare a unei conexiuni video poate fi cerută fie chiar în comisia rogatorie, fie ulterior, prin mijloace informale de comunicare. Se recomandă însă precizarea acestui lucru în comisia rogatorie. Se recomandă, de asemenea, ca autoritatea centrală din statul solicitat să fie contactată înainte de depunerea formală a comisiei rogatorii, pentru a se verifica dacă utilizarea conexiunii video este posibilă.

- 19 Autoritățile sunt încurajate să utilizeze Modelul de comisie rogatorie și, atunci când este posibil și indicat, să recurgă la mijloace electronice pentru transmiterea comisiilor rogatorii și/sau a cererilor de informații⁸⁴.

58. Este important de reținut că tehnologia de conexiune video în sine rămâne doar un mijloc prin care se poate executa comisia rogatorie. În consecință, înainte de a se da curs oricăruia dintre aspectele cererii de utilizare a conexiunii video, trebuie îndeplinite cerințele formale ale comisiei rogatorii.
59. Autoritatea solicitantă este încurajată să utilizeze Modelul de comisie rogatorie, disponibil pe site-ul HCCH, secțiunea „Evidence” (Probe). Pe lângă informațiile standard referitoare la speță și la probele de obținut, în comisia rogatorie ar trebui să fie menționate și cerințele pentru conexiunea video și să se indice dacă sunt disponibile și/sau necesare forme de asistență, echipamente sau instalații suplimentare (de exemplu, o cameră video pentru documente pentru facilitarea transmiterii în timp real a documentelor de la un loc la altul) și dacă există detalii tehnice relevante.
60. Comisia rogatorie poate să conțină și cererea de a se respecta o formă specială – articolul 9 alineatul (2) din convenție. Dacă utilizarea conexiunii video este solicitată ca formă specială, informațiile aferente ar trebui indicate la rubrica 13 din Modelul de comisie rogatorie.
61. În plus, dacă părțile la procedură, reprezentanții acestora și/sau magistrații autorității solicitante care se află în statul solicitant doresc să fie prezenți (în persoană sau prin conexiune video) la depunerea mărturiei, ar trebui completate cu informațiile relevante rubricile 14 și 15 din Modelul de comisie rogatorie. Completarea acestor rubrici este cu atât mai importantă, cu cât se dorește prezența prin conexiune video; a se vedea secțiunea **A2.5**.
62. Indiferent dacă se solicită o formă specială, se recomandă ca autoritățile solicitante să anexeze la Modelul de comisie rogatorie un formular opțional specific pentru conexiunea video, pentru a accelera gestionarea cererilor de conexiune video și pentru a preveni problemele tehnice. Acest formular opțional figurează în **anexa IV** a prezentului ghid și conține următoarele informații:

⁸⁴ Pentru mai multe informații despre forma comisiei rogatorii, inclusiv despre Modelul de comisie rogatorie, a se vedea Manualul privind probele (*op. cit.* nota 29), punctul 142 și următoarele.

- parametrii tehnici ai dispozitivului (dispozitivelor) de conexiune video: marca, tipul de terminal sau de unitate de comandă multipunct, tipul de rețea, adresa și/sau numele de gazdă, tipul de criptare utilizată (a se vedea, de asemenea, **partea C**);
- datele de contact complete ale persoanei (persoanelor) de contact pentru aspecte tehnice (a se vedea **partea B3**).

*Pentru mai multe informații despre aspectele care trebuie luate în considerare la pregătirea și efectuarea audierilor prin conexiune video, a se vedea **partea B**.*

63. Comisia rogatorie trebuie redactată fie în limba autorității solicitate să o execute (sau însoțită de o traducere în limba respectivă), fie în limbile engleză sau franceză (dacă statul solicitat nu a formulat o rezervă în temeiul articolului 33 din convenție).
64. În cadrul reuniunii sale din 2014, Comisia specială a încurajat autoritățile să recurgă la mijloace electronice, pentru a facilita îndeplinirea de urgență, astfel cum se prevede la articolul 9 alineatul (3) din convenție⁸⁵.

A2.3 Răspunsul la comisia rogatorie

20

Autoritățile centrale ar trebui să confirme cu promptitudine primirea comisiilor rogatorii și să răspundă cu rapiditate la cererile de informații (inclusiv cu privire la utilizarea conexiunii video) venite din partea autorităților solicitante și/sau a părților interesate.

65. Nu există un model de confirmare a primirii comisiei rogatorii, însă Comisia specială a salutat practicile în cadrul cărora autoritățile centrale confirmă cu promptitudine primirea comisiilor rogatorii și răspund cu rapiditate la cererile de informații cu privire la stadiul de executare a comisiei rogatorii, pe lângă faptul că întrețin o bună comunicare, inclusiv prin e-mail⁸⁶.
66. Confirmarea promptă a primirii și oferirea unui răspuns rapid la cererile de informații sunt desigur numai două exemple de practici considerate bune practici de comunicare. Ar trebui să se încurajeze, de asemenea, comunicarea eficientă și, când este posibil, directă între autoritatea solicitantă și autoritatea relevantă din statul solicitat (în general, autoritatea centrală), aceasta putând să faciliteze și, în multe cazuri, să urgenteze procesul de execuție, atunci când diferențele

⁸⁵ C&R nr. 39 a CS din 2014.

⁸⁶ *Ibid.*, C&R nr. 9 și 10.

de terminologie juridică și de utilizare dintre jurisdicții fac necesare anumite clarificări.⁸⁷

67. Indiferent de rezultat, autoritățile din statul solicitat sunt încurajate să decidă cu privire la comisiile rogatorii primite cât mai rapid posibil.⁸⁸
68. Când răspunde la o comisie rogatorie referitoare la utilizarea conexiunii video, autoritatea solicitată este cea care are datoria de stabilească termenul și locul, precizând condițiile relevante pentru conexiunea video. Aceste condiții ar trebui să fie stabilite, în măsura posibilului, în consultare cu autoritatea solicitantă și, după ce au fost stabilite, ele ar trebui să fie comunicate rapid autorității solicitante.

*Pentru mai multe informații despre aspectele care trebuie luate în considerare la pregătirea și efectuarea audierilor prin conexiune video, a se vedea **partea B**.*

A2.4 Notificarea sau citarea martorului/expertului și a altor actori

- 21 Procedura de notificare sau citare a martorului poate varia în funcție de modul, direct sau indirect, în care se îndeplinește actul de cercetare. În procedurile care se desfășoară în temeiul capitolului I, statul solicitat este de obicei cel care notifică sau citează martorul/expertul.
- 22 Când se cere îndeplinirea directă a actului de cercetare, se recomandă ca autoritățile solicitante să se asigure, înainte de a introduce o comisie rogatorie, că martorul acceptă să depună mărturie prin conexiune video.

69. În procedurile care se desfășoară în temeiul capitolului I și care implică utilizarea conexiunii video, în temeiul articolului 9, autoritatea solicitată este cea care trebuie să citeze martorul/expertul, în conformitate cu legile și procedurile sale.
70. Din profilurile de țară pare să reiasă că în majoritatea statelor respondente nu există norme speciale de aplicat în cazurile în care martorul/expertul este notificat sau citat să depună mărturie prin conexiune video, spre deosebire de cazurile în care mărturia este depusă în

⁸⁷ C&R nr. 44 ale CS din 2009 și C&R nr. 9 ale CS din 2014. A se vedea, de asemenea, în contextul european, Proiectul „Handshake”, „D1b Recommended step-by-step protocol for cross-border videoconferencing in judicial use-cases” (Protocol în etape recomandat pentru videoconferințele transfrontaliere în cazurile judiciare), p. 16 și 17.

⁸⁸ Deși în Convenția privind probele nu se impune niciun termen, în contextul Regulamentului UE privind obținerea de probe se recomandă un termen ideal cuprins între o săptămână și două săptămâni pentru luarea unei decizii (termenul maxim fiind de 30 de zile). A se vedea Proiectul „Handshake” (*ibid.*), p. 14 și 16.

persoană⁸⁹. Acest lucru este valabil, de obicei, în cazul îndeplinirii indirecte a actului de cercetare, adică atunci când mărturia este depusă în statul solicitat.

71. Acestea fiind spuse, pe teritoriul unei părți contractante există cerința ca martorul să consimtă să depună mărturie prin conexiune video, o cerință cuprinsă în hotărârea judecătorească care este notificată martorului⁹⁰. Pe teritoriul altei părți contractante, martorul sau expertul este citat prin scrisoare simplă, dacă instanța solicitată nu stabilește că trebuie utilizat un anumit mod de notificare⁹¹.
72. Trebuie subliniat faptul că pe teritoriul părților contractante unde este autorizată îndeplinirea *directă* a actului de cercetare în temeiul capitolului I se pot aplica norme diferite. În astfel de cazuri, statul solicitat (nu statul solicitant) este cel care ar trebui să asigure transmiterea notificării sau a citației⁹². În plus, alte state respondente au precizat că instanțele lor nu pot constrânge martorul să depună mărturia direct în fața unei instanțe străine prin conexiune video (a se vedea de asemenea, mai jos, secțiunea **A2.6** cu privire la măsurile coercitive și la constrângere)⁹³.

A2.5 Prezența și participarea la executarea comisiei rogatorii

a. Prezența părților și/sau a reprezentanților acestora (articolul 7)

- 23 Prezența părților și a reprezentanților *prin conexiune video* se supune autorizării sau forme speciale în temeiul articolului 9 alineatul (2) din convenție.
- 24 Autoritățile solicitante ar trebui să precizeze în comisia rogatorie (la rubricile 13 și 14 din Modelul de comisie rogatorie) dacă solicită prezența părților și a reprezentanților prin conexiune video și dacă va fi necesară audierea în contradictoriu.
- 25 Participarea activă a părților și a reprezentanților acestora la audiere prin conexiune video (adică nu simpla prezență) este stabilită de legislația națională a statului solicitat. În conformitate cu legislația națională, instanța solicitată poate fi autorizată să își exercite puterea de apreciere în această privință, de la caz la caz.

⁸⁹ A se vedea, de exemplu, răspunsurile date de Africa de Sud, Belarus, Bulgaria, Cehia, Cipru, Croația, Estonia, Finlanda, Israel, Letonia, Lituania, Malta, Norvegia, Polonia, România, Singapore, Slovenia, Suedia și Ungaria la partea IV, î. (h) din chestionarul pentru profilul de țară (*op. cit.* nota 12).

⁹⁰ A se vedea răspunsurile date de Regatul Unit (Anglia și Țara Galilor) la partea IV, î. (h) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*).

⁹¹ A se vedea răspunsurile date de Germania la partea IV, î. (h) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*).

⁹² A se vedea, de exemplu, răspunsul dat de Franța la partea IV, î. (h) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*).

⁹³ A se vedea, de exemplu, răspunsurile date de Australia (un stat), Elveția și Statele Unite la partea IV, î. (h) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*).

73. În convenție se prevede ca părțile la procedura desfășurată în statul solicitant și reprezentanții acestora să fie prezenți la executarea comisiei rogatorii.
74. Dacă părțile și/sau reprezentanții acestora doresc să fie prezenți prin conexiune video la executarea comisiei rogatorii, autoritatea solicitantă ar trebui să precizeze acest lucru la rubricile 13 și 14 din Modelul de comisie rogatorie. Deși prezența părților și/sau a reprezentanților acestora la executarea cererii constituie un drept, în temeiul articolului 7 din convenție, acest drept nu presupune în mod necesar să i se ceară autorității solicitate să stabilească o conexiune video pentru a facilita această prezență. În consecință, stabilirea conexiunii video pentru facilitarea acestei prezențe se supune fie autorizării de către autoritatea competentă, fie solicitării unei forme speciale în temeiul articolului 9 alineatul (2). În ultimul caz, autoritatea solicitată trebuie să dea curs solicitării, dacă aceasta nu este incompatibilă cu legislația națională a statului solicitat sau dacă aceasta nu este pur și simplu imposibilă din cauza lipsei de echipamente sau instalații.

Pentru mai multe informații referitoare la echipamente, instalații și sprijin tehnic, a se vedea secțiunile B3 și B4 și partea C.

75. În profilurile de țară, majoritatea statelor respondente au declarat că aplică pentru prezența fizică a părților și a reprezentanților acestora într-un singur loc aceleași norme ca pentru prezența prin conexiune video⁹⁴. Participarea activă a părților și a reprezentanților acestora la audiere prin conexiune video (adică nu simpla prezență) este stabilită în acest caz de legislația națională a statului solicitat. În anumite state respondente, autorizația de participare activă rămâne la aprecierea magistratului care prezidează audierea și execută comisia rogatorie și este eliberată conform instrucțiunilor acestuia, în conformitate cu legislația națională a statului respectiv⁹⁵. În consecință, măsura în care părțile și reprezentanții acestora pot participa la audiere prin conexiune video este stabilită, în astfel de împrejurări, de magistratul care prezidează audierea și execută comisia rogatorie, de la caz la caz.
76. În plus, ar trebui subliniat faptul că majoritatea statelor respondente autorizează audierea în contradictoriu a unui martor/expert prin conexiune video de către reprezentanții care se află în statul solicitant⁹⁶. Unele state impun însă ca audierea în contradictoriu realizată prin conexiune video să fie menționată explicit în comisia rogatorie⁹⁷ și ca întrebările să fie adresate indirect, prin intermediul autorității judiciare⁹⁸. Deși unele jurisdicții nu autorizează efectuarea de audieri în contradictoriu de către reprezentanți ai statului solicitant, o jurisdicție a unui stat respondent a precizat că audierea în contradictoriu poate fi autorizată, dacă practicianul din statul solicitant este autorizat să își desfășoare activitatea și pe teritoriul său (adică pe teritoriul statului

⁹⁴ A se vedea răspunsurile date de Africa de Sud, Belarus, Brazilia, China (RAS Hong Kong), China (RAS Macao), Cehia, Cipru, Estonia, Finlanda, Franța, Germania, Grecia, Israel, Letonia, Lituania, Malta, Mexic, Polonia, Portugalia, Regatul Unit (Anglia și Țara Galilor), România, Singapore, Slovenia, Suedia și Venezuela la partea V, î. (e) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*).

⁹⁵ A se vedea, de exemplu, răspunsurile date de Australia (două state), Brazilia, Franța și Israel la partea V, î. (e) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*).

⁹⁶ A se vedea răspunsurile date de Africa de Sud, Brazilia, China (RAS Hong Kong), Cipru, (Republica) Coreea, Estonia, Finlanda, Franța, Grecia, Israel, Letonia, Lituania, Malta, Portugalia, Regatul Unit (Anglia și Țara Galilor), România, Singapore, Slovenia, Ungaria și Venezuela la partea V, î. (f) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*).

⁹⁷ A se vedea, de asemenea, răspunsul dat de Franța la partea V, î. (f) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*).

⁹⁸ A se vedea, de asemenea, răspunsul dat de Brazilia la partea V, î. (f) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*).

solicitat)⁹⁹.

b. Prezența magistraților (articolul 8)

- 26 A se verifica dacă statul solicitat a făcut vreo declarație în temeiul articolului 8 din convenție.

*Pentru declarațiile sau rezervele făcute de o anumită parte contractantă, a se vedea **Tabelul cu situația actuală** aferent Convenției privind probele, coloana intitulată „Res/D/N/DC”.*

- 27 Chiar și în lipsa unei declarații, prezența magistraților poate fi totuși posibilă în conformitate cu legislația națională sau cu uzanțele interne ale statului solicitat.
- 28 În cererea de autorizație adresată statului solicitat, autoritățile solicitante ar trebui să menționeze în mod clar faptul că prezența magistraților se va realiza prin conexiune video și să indice specificațiile tehnice relevante ale echipamentelor de conexiune video utilizate.
- 29 Participarea activă a magistraților la audiere prin conexiune video (adică nu simpla prezență) este stabilită de legislația națională a statului solicitat. În conformitate cu legislația națională, instanța solicitată poate fi autorizată să își exercite puterea de apreciere în această privință, de la caz la caz.

77. Magistrații statului solicitant au dreptul de a fi prezenți, inclusiv prin conexiune video, la executarea comisiei rogatorii, dacă statul solicitat a făcut o declarație în temeiul articolului 8, prin care autorizează această participare. Chiar și atunci când există o astfel de declarație, poate fi necesară o autorizație prealabilă din partea autorității competente desemnate.

*Pentru declarațiile sau rezervele făcute de o anumită parte contractantă, a se vedea **Tabelul cu situația actuală** aferent Convenției privind probele, coloana intitulată „Res/D/N/DC”.*

⁹⁹

A se vedea, de asemenea, răspunsul dat de Australia (Queensland) la partea V, î. (f) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*).

78. Trebuie subliniat faptul că prezența magistraților poate fi totuși posibilă, în conformitate cu legislația națională sau cu uzanțele interne ale statului solicitat, chiar și în situația în care acesta nu a făcut nicio declarație în temeiul articolului 8. În plus, două sau mai multe părți contractante pot conveni asupra unui sistem mai liberal în ceea ce privește prezența magistraților la executarea comisiilor rogatorii [articolul 28 litera (c) – deși această dispoziție a fost rar aplicată].
79. Magistrații pot fi prezenți, dar aceasta nu înseamnă că ei au și dreptul de a participa efectiv la audiere. Astfel cum se menționează la articolul 8, poate fi necesară autorizația prealabilă a autorității competente și, în unele cazuri, participarea magistraților statului solicitant poate fi supusă normelor aplicabile ale instanței în chestiune și controlului magistratului care prezidează audierea și execută comisia rogatorie¹⁰⁰.

A2.6 Măsurile coercitive și constrângerea

30

Spre deosebire de cererile obișnuite de asistență judiciară, un martor nu poate, în general, să fie constrâns în mod specific să depună mărturie prin conexiune video.

80. În contextul măsurilor coercitive și al constrângerii, trebuie subliniat că ar putea fi necesar să se facă distincția între constrângerea martorului/expertului să depună mărturie în fața unei instanțe și constrângerea martorului/expertului să depună mărturie printr-un mijloc specific (și anume, prin conexiune video). Prin urmare, în funcție de domeniul de aplicare al măsurilor de constrângere pe care le poate aplica autoritatea solicitată în temeiul legislației naționale, este perfect posibil ca un martor/expert să fie constrâns să depună mărturie în fața unei instanțe, dar nu și să facă acest lucru prin conexiune video.
81. Atunci când acționează în temeiul capitolului I din Convenția privind probele, autoritatea solicitată trebuie să aplice aceleași măsuri de constrângere prevăzute în legislația națională pe care le-ar aplica în procedurile locale (articolul 10). Cu toate acestea, martorul poate invoca dreptul de a refuza să depună mărturie fie în conformitate cu legea statului solicitat [articolul 11 alineatul (1) litera (a)] sau cu legea statului solicitant [articolul 11 alineatul (1) litera (b)], fie în conformitate cu legea unui stat terț, dacă statul solicitat a declarat că recunoaște legea statului respectiv [articolul 11 alineatul (2)].
82. În profilurile de țară, jumătate din statele respondente au făcut referire la legile naționale care autorizează constrângerea unui martor/expert de a se prezenta în fața instanței, în principal în contextul capitolului I¹⁰¹. Nu este clar totuși dacă, odată în fața instanței, martorul ar putea fi constrâns și să depună mărturia respectivă prin conexiune video.
83. În schimb, cealaltă jumătate a statelor respondente a indicat că martorul sau expertul nu poate

¹⁰⁰ A se vedea, de exemplu, răspunsurile date de Australia (două state), Brazilia și Franța la partea V, î. (g) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*).

¹⁰¹ Răspunsurile date de Australia (trei state), Cehia, China (RAS Hong Kong), China (RAS Macao), Cipru, (Republica) Coreea, Israel, Lituania, Mexic, Norvegia, Polonia, România, Singapore și Ungaria la partea IV, î.(g) din chestionarul pentru profilul de țară. Unele dintre aceste state respondente au furnizat și informații despre constrângere în răspunsurile date la partea IV, î. (h) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*).

fi constrâns să utilizeze conexiunea video la depunerea mărturiei¹⁰². Două state respondente, în special, au precizat că legislația lor națională nu are în vedere constrângerea martorului să depună mărturie prin conexiune video¹⁰³. Un alt stat respondent a menționat că depunerea mărturiei prin conexiune video se supune condiției ca martorul să nu fie constrâns să depună mărturie prin conexiune video¹⁰⁴.

84. Un stat respondent a precizat chiar că, *dacă* actul de cercetare este îndeplinit în mod direct, în temeiul capitolului I (după cum s-a analizat mai sus, la secțiunea **A1.2**), martorul ar trebui să depună mărturie voluntar, el neputând fi constrâns în niciun fel în acest caz, nici măcar să fie prezent la audiere¹⁰⁵.

A2.7 Mărturia sub jurământ sau prin afirmație

- 31 Primirea mărturiilor sub jurământ sau prin afirmație poate varia în funcție de modul, direct sau indirect, în care se îndeplinește actul de cercetare. O formă specifică de jurământ sau de afirmație poate fi solicitată în temeiul articolului 9 alineatul (2) din convenție.
- 32 Autoritățile ar trebui să verifice cerințele relevante din legislația națională a statului solicitat, din legislația internă a statului solicitant sau din legislația internă a ambelor state, pentru a asigura admisibilitatea probelor prezentate.

85. Astfel cum s-a subliniat mai sus, la executarea unei cereri de îndeplinire indirectă a actului de cercetare în temeiul capitolului I din Convenția privind probele, în cadrul căreia se recurge la conexiunea video, se aplică legislația statului solicitat [articolul 9 alineatul (1)], inclusiv la primirea de mărturie sub jurământ sau prin afirmație. Cu toate acestea, autoritatea solicitantă poate impune aplicarea unei forme speciale de mărturie sub jurământ sau prin afirmație [articolul 3 litera (h)], ca formă specială [articolul 9 alineatul (2)]. Autoritatea solicitată poate dori, de asemenea, să explice martorului metoda de primire a mărturiei sub jurământ sau prin afirmație.
86. În schimb, dacă actul de cercetare este îndeplinit indirect în temeiul capitolului I (astfel cum s-a analizat mai sus, la secțiunea **A1.2**, și dacă acest lucru este autorizat de statul solicitat), cel care primește mărturia sub jurământ sau prin afirmație este de obicei statul solicitant¹⁰⁶. Cu toate acestea, utilizatorii ar trebui să rețină că primirea de mărturie sub jurământ sau prin afirmație

¹⁰² Răspunsurile date de Africa de Sud, Australia (două state), Belarus, Croația, Estonia, Franța, Germania, Grecia, Malta, Portugalia, Regatul Unit (Anglia și Țara Galilor), Slovenia, Statele Unite și Venezuela la partea IV, î. (g) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*).

¹⁰³ Răspunsurile date de Croația și Slovenia la partea IV, î. (g) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*).

¹⁰⁴ Răspunsul dat de Regatul Unit (Anglia și Țara Galilor) la partea IV, î. (e) și (g) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*).

¹⁰⁵ Răspunsul dat de Franța la partea IV, î. (g) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*), unde se face trimitere la articolul 747-1 din Codul de Procedură Civilă al Franței.

¹⁰⁶ A se vedea răspunsul dat de Portugalia la partea II, î. (a) și (b) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*).

poate fi considerată o încălcare a suveranității statutului solicitat¹⁰⁷. În acest aspect ar trebui să se ceară lămuriri autorității competente în chestiune.

Pentru mai multe informații privind mărturiile sub jurământ și prin afirmație, a se vedea **profilul de țară** al părții contractante în chestiune.

A2.8 Identificarea martorului/expertului și a altor actori

33 Procedura de identificare a martorului/expertului poate varia în funcție de jurisdicție.

34 Dacă cel care identifică martorul/expertul este statul solicitant, pot fi necesare proceduri mai stricte, având în vedere că în cadrul procedurii se utilizează tehnologia de conexiune video și dată fiind distanța dintre autoritatea solicitantă și martor.

87. La fel ca în cazul procedurilor în instanță, unde mărturia se depune în persoană, martorul/expertul are obligația de a prezenta un document de identitate (ID) în curs de valabilitate, în scopul identificării în procedura desfășurată prin conexiune video¹⁰⁸. În anumite jurisdicții este suficient jurământul sau afirmația din cadrul mărturiei.¹⁰⁹ În temeiul articolului 9 alineatul (1) din convenție, aceste proceduri urmează să fie stabilite conform legislației naționale a statului solicitat, dacă nu se solicită aplicarea unei forme speciale în temeiul articolului 9 alineatul (2).
88. În cazul îndeplinirii indirecte a actului de cercetare, cel care identifică martorul este statul solicitat. În schimb, în cazul îndeplinirii directe a actului de cercetare prin conexiune video, martorul poate fi identificat de statul solicitat și/sau statul solicitant. Pentru ultimul caz este posibil totuși să fie prevăzute proceduri mai stricte de verificare a identității

¹⁰⁷ De exemplu, conform Oficiului Federal de Justiție al Elveției, „[a]ctul unui judecător străin sau al unei persoane numite de acesta ori, în sistemele de «common law», al reprezentanților părților de a veni în Elveția pentru îndeplinirea unor proceduri juridice constituie întotdeauna un act oficial care nu poate fi îndeplinit decât în conformitate cu normele de asistență judiciară. În caz contrar, se consideră că se încalcă suveranitatea Elveției, indiferent dacă persoanele vizate de procedurile juridice respective sunt dispuse sau nu să coopereze”: *Ghidul privind asistența judiciară în materie civilă*, a 3-a ediție, Berna, ianuarie 2013, p. 20, disponibil la următoarea adresă: < <http://www.rhf.admin.ch> > [consultat ultima oară la 4 martie 2020]. A se vedea, de asemenea, M. Davies (*op. cit.* nota 15), p. 217 și 218.

¹⁰⁸ A se vedea, de exemplu, răspunsurile date de Africa de Sud, Belarus, Cehia, China (RAS Hong Kong), Cipru, (Republica) Coreea, Franța, Germania, Israel, Lituania, Malta, Mexic, Norvegia, Polonia, Portugalia, Singapore, Slovenia, Ungaria și Venezuela la partea VII, î. (j) din chestionarul pentru profilul de țară (*op. cit.* nota 12).

¹⁰⁹ A se vedea, de exemplu, răspunsurile date de Australia (două state), Croația, Regatul Unit (Anglia și Țara Galilor) și România la partea VII, î. (j) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*). În India, Înalta Curte din Karnataka a cerut, în cauza *Twentieth Century Fox Film Corporation v. NRI Film Production Associates Ltd*, AIR 2003 SC KANT 148, documente suplimentare pentru stabilirea identității martorului, sub formă de „declarație de identificare autenticată”.

martorului/expertului. În practică, o modalitate convenabilă de identificare ar fi să se solicite martorului/expertului să arate cartea de identitate funcționarului judecătoresc din statul solicitant, prin intermediul camerei video. În acest scop ar putea fi utilizată și o cameră video pentru documente¹¹⁰.

89. Toți ceilalți actori din cadrul procedurii care sunt prezenți fizic sau prin conexiune video vor trebui probabil să fie și ei identificați în mod corespunzător. Încă o dată, în acest caz se aplică cerințele prevăzute în legislația statului solicitat, dacă nu se solicită o formă specială. Ca atare, participanții au responsabilitatea de a se asigura ei înșiși că au capacitatea de a respecta legile sau procedurile relevante care sunt în vigoare în statul solicitat în ceea ce privește identificarea.¹¹¹

A2.9 Dispozițiile de drept penal

35 Depunerea mărturiei prin conexiune video este, de obicei, un act voluntar, chiar dacă sperjurul și sfidarea instanței ar putea fi sancționate.

36 În anumite cazuri, aplicarea dispozițiilor de drept penal ale ambelor (sau ale mai multor) jurisdicții implicate poate duce la apariția unei suprapunerii jurisdicționale sau a unui vid jurisdicțional.

90. Autorii convenției au luat în mod conștient decizia de a exclude orice trimitere la aspectele de drept penal ale actului de cercetare, în special *sfidarea instanței* (*contempt of court*, adică refuzul de a depune mărturie sau perturbarea procedurii) și *sperjurul* (adică mărturia mincinoasă). În același timp, autorii au subliniat că aceste aspecte ar putea crea o suprapunere între jurisdicția statului solicitant și jurisdicția statului solicitat, situație în care persoana care depune mărturie ar intra sub incidența dispozițiilor de drept penal din ambele state¹¹².
91. De exemplu, martorul ar fi chemat, în general, să depună mărturie sub jurământ sau prin afirmație în conformitate cu legile statului solicitat. În consecință, martorul s-ar supune sancțiunilor civile sau urmăririi penale în statul respectiv. Dacă se recurge la un anumit tip de jurământ sau afirmație ca formă specială și martorul jură fals sau sfidează instanța, ar trebui să se analizeze posibilitatea ca martorul să fie sancționat civil sau urmărit penal în conformitate cu legile statului solicitant. Este de asemenea posibil ca nici dispozițiile de drept penal ale statului solicitat, nici cele ale statului solicitant să nu se aplice sau ca niciunul din cele două state să nu aibă competența de a urmări penal martorul respectiv, ceea ce ar crea un vid jurisdicțional.
92. Convenția privind probele nu conține nicio soluție pentru eventualitatea unor suprapuneri de dispoziții penale sau a unui vid de jurisdicție penală. Aceste aspecte sunt lăsate în seama înțelegerilor dintre state (de exemplu, în temeiul acordurilor de asistență juridică reciprocă în

¹¹⁰ A se vedea răspunsul dat de Ungaria la partea VII, î. (h) și (j) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*).

¹¹¹ A se vedea Proiectul „Handshake” (*op. cit.* nota 87), p. 18.

¹¹² A se vedea Raportul explicativ, punctele 256 și 257.

materie penală¹¹³), a legislației naționale¹¹⁴ sau a principiilor generale de drept internațional public. Se recomandă, așadar, ca, înaintea audierii, martorul sau expertul să fie informat în mod corespunzător cu privire la urmările depunerii unei mărturii mincinoase sau înșelătoare¹¹⁵.

A2.10 Excepțiile și alte garanții

- 37 Martorul/expertul poate invoca excepții în temeiul articolului 11 din convenție.
- 38 Cu toate acestea, întrucât depunerea mărturiei prin intermediul unei conexiuni video rămâne, în multe cazuri, un act voluntar, martorul/expertul nu este obligat să utilizeze în mod specific conexiunea video pentru depunerea mărturiei și poate refuza să facă acest lucru fără a invoca vreo excepție sau vreo interdicție.

93. Atunci când martorul este constrâns să depună mărturie prin conexiune video sau când există fapte sau comunicări pe care martorul/expertul care depune voluntar mărturie nu le poate divulga, se poate invoca o excepție sau o interdicție, în temeiul articolului 11 din convenție, cu condiția ca excepția sau interdicția respectivă să fie prevăzută în:
- (1) legea statului solicitat [articolul 11 alineatul (1) litera (a)];
 - (2) legea statului solicitant, dacă excepția sau interdicția a fost menționată în comisia rogatorie sau, după caz, atestată de autoritatea solicitantă la cererea autorității solicitate [articolul 11 alineatul (1) litera (b)] sau
 - (3) legea unui stat terț, în anumite condiții [articolul 11 alineatul (2)].
94. Deși invocarea unor excepții este posibilă, în general, la fel ca în cazul cererilor mai tradiționale de obținere a probelor în temeiul convenției, prin utilizarea conexiunii video pot fi aduse în discuție garanții mai complexe. Categoria acestor garanții cuprinde, dar nu se limitează la, măsuri

¹¹³ A se vedea, de exemplu, *Convenția din 29 mai 2000 cu privire la asistența judiciară reciprocă în materie penală între statele membre ale Uniunii Europene* (JO C 197, 12.7.2000, p. 1), articolul 10 alineatul (8). A se vedea, de asemenea, *Legea din 2010 privind procedurile transtasmaniene* (Cth), articolul 61, prin care este pus în aplicare Acordul transtasmanian din 2008 (*op. cit.* nota 60). Prin această dispoziție se stabilește jurisdicția pentru sfidarea instanței săvârșită de persoane din Australia care se înfățișează de la distanță în procedurile desfășurate în fața unei instanțe din Noua Zeelandă.

¹¹⁴ De exemplu, anumite state din Australia au dispoziții specifice referitoare la suprapunerea jurisdicțională creată în urma utilizării tehnologiei de conexiune video la obținerea de probe. A se vedea, de exemplu, *Legea privind probele (dispoziții diverse) din 1958* (Victoria), articolul 42W; *Legea privind probele (conexiuni audio și audiovizuale) din 1998* (New South Wales), articolul 5C.

¹¹⁵ Proiectul „Handshake” (*loc. cit.* nota 111). A se vedea, de asemenea, răspunsurile date de Australia (un stat), Cehia și Venezuela la partea V, i. (d) din chestionarul pentru profilul de țară (*op. cit.* nota 12). În practică, anumite instanțe au ales în mod pragmatic pur și simplu să ignore sau să nu creadă probele, atunci când nu sunt în măsură să sancționeze un martor care a comis sperjur la depunerea mărturiei prin conexiune video. A se vedea, de exemplu, Curtea Supremă a Indiei în cauza *State of Maharashtra v. Dr Praful B Desai* AIR 2003 SC KANT 148.

de protecție destinate asigurării siguranței martorului/expertului în celălalt loc¹¹⁶, dreptul la reprezentare legală și posibilitatea de a se sfătui cu reprezentantul legal în deplină confidențialitate¹¹⁷, dreptul la rambursarea cheltuielilor de deplasare/cazare și a pierderilor de venituri¹¹⁸ și dreptul la un interpret. Multe dintre aceste aspecte pot fi abordate în momentul organizării conexiunii video.

*Pentru mai multe informații despre aspectele care trebuie luate în considerare la pregătirea și efectuarea audierilor prin conexiune video, a se vedea **partea B**.*

A2.11 Cheltuielile

39 Utilizarea conexiunii video la executarea unei comisii rogatorii poate genera cheltuieli în temeiul articolului 14 alineatul (2).

40 Înainte de a se solicita utilizarea conexiunii video pentru executarea unei comisii rogatorii, trebuie să se verifice dacă ar putea apărea cheltuieli în statul solicitant și în statul solicitat și cine ar urma să le suporte.

*A se vedea **profilul de țară** al părții contractante în chestiune.*

95. Întrucât cheltuielile asociate cu tehnologiile actuale de conexiune video actuale pot fi ridicate¹¹⁹, aspectul cheltuielilor este probabil mai sensibil în contextul utilizării conexiunii video decât în alte contexte care intră sub incidența convenției.
96. În general, autoritatea solicitată execută comisia rogatorie fără nicio rambursare a taxelor sau cheltuielilor, indiferent de natura lor [articolul 14 alineatul (1)]. Părțile, reprezentanții acestora și/sau magistrații autorității solicitante își suportă propriile cheltuieli legate de prezența la îndeplinire.
97. Dacă se solicită conexiunea video ca formă specială în temeiul articolului 9 alineatul (2), autoritatea solicitată poate cere rambursarea cheltuielilor ocazionate de utilizarea conexiunii

¹¹⁶ Inclusiv, de exemplu, asigurarea faptului că martorul/expertul „nu primește instrucțiuni de la alți participanți”: Proiectul „Handshake” (*ibid.*).

¹¹⁷ În anumite sisteme juridice, martorul nu are obligația de a fi asistat de un avocat în cursul depoziției. A se vedea răspunsurile date de Malta și Mexic la partea V, î. (d) din chestionarul pentru profilul de țară (*op. cit.* nota 12).

¹¹⁸ A se vedea articolul 26 din Convenția privind probele. A se vedea, de asemenea, răspunsurile date de România și Slovenia la partea V, î. (d) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*).

¹¹⁹ R. A. Williams (*op. cit.* nota 1), p. 21.

video, inclusiv cheltuielile cu transmisia și cheltuielile cu închirierea de echipamente și cu serviciile de sprijin tehnic [articolul 14 alineatul (2)].

98. Solicitanții ar trebui să aibă de asemenea în vedere că și în absența unei cereri formulate expres pentru utilizarea conexiunii video ca formă specială în temeiul articolului 9 este posibil ca autoritatea din statul solicitat să considere că este vorba de o cerere de acest gen, putând deci solicita cel puțin rambursarea parțială a cheltuielilor.
99. Printre alte cheltuieli legate de obținerea de probe prin conexiune video în temeiul capitolului I se numără: taxele de rezervare și tariful pe oră pentru utilizarea echipamentelor de conexiune video, taxele de comunicații, cum ar fi internetul sau telefonul, cheltuielile cu tehnicienii și furnizorii externi de servicii de conexiune video, cheltuielile cu serviciile de interpretare, cheltuielile de judecată (inclusiv cheltuielile cu închirierea unei săli de judecată dotate cu instalații de conexiune video și utilizarea serviciilor unui executor judecătoresc pentru transmiterea citațiilor) și salariile personalului (de exemplu, plata orelor suplimentare, în cazul în care ședința de conexiune video are loc în afara orelor de program)¹²⁰. Unele state respondente au declarat că percep o taxă forfetară pentru utilizarea conexiunii video¹²¹, iar altele au declarat că își adaptează taxele de la caz la caz, în funcție de circumstanțele și resursele presupuse de această utilizare¹²².
100. În cele din urmă, deși este destul de clară în ceea ce privește cheltuielile în general, convenția nu conține dispoziții cu privire la metoda (metodele) exactă (exacte) de rambursare. Practica arată că autoritatea solicitantă este cea care suportă de obicei cheltuielile ocazionate de utilizarea conexiunii video în temeiul capitolului I (inclusiv serviciile de interpretare) și că metoda de plată preferată este viramentul¹²³.

¹²⁰ A se vedea Rezumatul răspunsurilor (*op. cit.* nota 4), partea VII, î. (m).

¹²¹ A se vedea, de exemplu, răspunsurile date de Australia (un stat), Malta și Ungaria (pentru conexiune video în afara orașului Budapesta) la partea VII, î. (m) din chestionarul pentru profilul de țară (*op. cit.* nota 12).

¹²² A se vedea, de exemplu, răspunsul dat de Brazilia la partea VII, î. (m) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*).

¹²³ A se vedea Rezumatul răspunsurilor (*op. cit.* nota 4), partea VII, î. (n), (o), (p).

A3 UTILIZAREA CONEXIUNII VIDEO ÎN TEMEIUL CAPITOLULUI II

A3.1 Consulii și împuterniciții

- 41 Trebuie subliniat că părțile contractante pot să excludă, pe baza unei declarații făcute în temeiul articolului 33, aplicarea, în totalitate sau în parte, a capitolului II. Autoritățile ar trebui să verifice dacă partea contractantă în chestiune a făcut vreo declarație de acest gen.¹²⁴

*Pentru declarațiile sau rezervele făcute de o anumită parte contractantă, a se vedea **Tabelul cu situația actuală** aferent Convenției privind probele, coloana intitulată „Res/D/N/DC”.*

- 42 Scenariul cel mai des întâlnit în temeiul capitolului II este acela în care împuternicitul aflat în statul solicitant obține probe prin conexiune video din statul solicitat.
- 43 Dacă este posibil din punct de vedere practic, părțile, reprezentanții acestora și/sau magistrații din statul de origine pot să asiste prin conexiune video la primirea mărturiei de către un împuternicit sau un consulul și/sau să participe la audierea martorului. Această prezență și această participare vor fi autorizate numai dacă nu sunt incompatibile cu legislația statului solicitat și s-ar supune oricum eventualelor condiții specificate la acordarea autorizației.

101. În temeiul capitolului II, un consul sau un împuternicit desemnată regulamentar în acest scop poate, sub rezerva consimțământului statului solicitat, să obțină probe în statul solicitat, și anume să îndeplinească în mod „direct” actul de cercetare.
102. Primul (și cel mai des întâlnit) scenariu este acela în care conexiunea video este stabilită între un loc din statul solicitant unde se află împuternicitul și locul din statul solicitat unde se depune mărturia. Comisia specială a recunoscut expres această posibilitate, precizând că articolul 17 nu împiedică un magistrat al instanței solicitante (sau altă persoană desemnată regulamentar), care se află pe teritoriul unei părți contractante, să audieze prin conexiune video o persoană care se află pe teritoriul altei părți contractante¹²⁵.

¹²⁴ În temeiul articolului 33 alineatul (3) din convenție, „orice alt stat afectat” (de exemplu, statul solicitat față de statul solicitant) poate aplica principiul reciprocității. Prin urmare, se recomandă să se verifice dacă atât statul solicitant, cât și statul solicitat au formulat vreo obiecție la dispoziția capitolului II în chestiune.

¹²⁵ C&R nr. 20 ale CS din 2014.

103. Printre alte scenarii posibile se numără, de exemplu, situațiile (cum ar fi zone geografice extinse) în care consulul sau împuternicitul ar putea recurge la conexiunea video pentru audierea unui martor aflat într-un loc situat (la distanță) tot în statul solicitat. În cazuri rare, ar putea fi avut în vedere un alt scenariu (puțin probabil totuși), în care consulul sau împuternicitul nu se află nici în statul solicitant, nici în statul solicitat, ci într-un stat terț, și este însărcinat cu obținerea de probe de la un martor/expert care se află fizic în statul solicitat (de exemplu, atunci când misiunea diplomatică a statului solicitant acreditată pe lângă statul solicitat este situată într-un stat terț, a se vedea punctul 104). În majoritatea cazurilor de acest fel, consulul sau împuternicitul ar urma probabil să se deplaseze pentru primirea mărturiei, dar este posibil ca, în anumite cazuri, probele să poată fi obținute prin conexiune video.
104. În cazul unui consul, această situație ar putea fi posibilă teoretic, deoarece, în temeiul articolului 15, consulul poate obține probe „pe teritoriul unui alt stat contractant și în circumscripția în care își exercită funcțiile sale”. S-ar părea, așadar, că acest articol, coroborat cu articolul 7 din *Convenția de la Viena cu privire la relațiile consulare*, care autorizează exercitarea funcțiilor consulare dintr-un post situat în alt stat, prevede posibilitatea ca un consul să obțină probe prin conexiune video dintr-un post consular al statului său trimițător situat nu în statul solicitat, ci pe teritoriul altei părți contractante la Convenția privind probele¹²⁶.
105. La o conexiune video se poate recurge și pentru a se înlesni prezența și participarea părților sau a reprezentanților și a magistraților aflați în statul solicitant la obținerea de probe de către consulul sau împuternicitul din statul solicitat. În lipsa unei declarații în care statul solicitat precizează că această autorizație nu este necesară, prezența sau participarea respectivă se supune eventualelor condiții specificate la acordarea autorizației.

Pentru mai multe informații despre asistare, prezență și participare, a se vedea secțiunea A3.4.

*Pentru mai multe informații despre diferitele situații care pot apărea în practică, a se vedea **exemplele practice** din anexa III.*

106. Conform convenției, pentru ca un consul sau un împuternicit să poată audia un martor/expert prin conexiune video, trebuie să fie îndeplinite anumite condiții. Statul solicitat trebuie să nu fi exclus (în temeiul articolului 33) aplicarea articolului (articolelor) corespunzător (corespunzătoare) ale capitolului II. În plus, persoana trebuie să fie un consul acreditat pe lângă statul solicitat [articolul 15 alineatul (1) și articolul 16 alineatul (1)] sau să fi fost desemnată regulamentar ca împuternicit [articolul 17 alineatul (1)]. În cazurile în care este necesară o autorizație prealabilă, consulul sau împuternicitul trebuie să respecte eventualele condiții specificate de autoritatea competentă la acordarea autorizației.
107. Împuterniciții sunt numiți de obicei de către instanța solicitantă, dar ei pot fi numiți și de o autoritate a statului solicitat, în funcție de dispozițiile juridice relevante. Cu toate acestea, în convenție nu se prevede că statul solicitat poate să condiționeze numirea unui împuternicit de către statul solicitant. Există, de asemenea, cerințe specifice privind autorizarea de către statul

¹²⁶ La articolul 7 din *Convenția de la Viena cu privire la relațiile consulare din 24 aprilie 1963* se prevede: „Statul trimițător poate, după notificarea către statele interesate și afară de cazul când unul dintre ele se opune în mod expres la aceasta, să însărcineze un post consular stabilit într-un stat să-și asume exercitarea de funcții consulare într-un alt stat”.

solicitat, care sunt detaliate în secțiunea **A3.2**. În fine, este necesar ca utilizarea conexiunii video să fie prevăzută, fie explicit, fie implicit, în legislația statului solicitant și ca ea să nu fie interzisă de legislația statului solicitat [articolul 21 litera (d)].

108. Audierea martorului/expertului în temeiul capitolului II se efectuează în conformitate cu legea și procedura statului solicitant, dacă statul solicitat nu interzice acest lucru. Întrucât obținerea de probe în temeiul capitolului II nu implică (neapărat) autoritățile statului solicitat (mai puțin pentru acordarea autorizațiilor necesare sau pentru acordarea de asistență la obținerea de probe prin constrângere), de organizarea conexiunii video în ambele locuri ar putea să se ocupe, în astfel de cazuri, împuternicitul. Acestea fiind spuse, unele părți contractante au condiționat, pe baza unei declarații, obținerea de probe de către consuli sau împuterniciți, prevăzând cerința ca autoritățile din statul solicitat să exercite un control mai strict asupra obținerii de probe.¹²⁷

*Pentru mai multe informații despre aspectele care trebuie luate în considerare la pregătirea și efectuarea audierilor prin conexiune video, a se vedea **partea B**.*

A3.2 Necesitatea unei autorizații din partea statului solicitat

44 În temeiul articolului 15 din convenție, *nu este necesară* nicio autorizație, cu excepția cazului în care o parte contractantă a făcut o declarație în acest sens. Autoritățile ar trebui să verifice dacă statul solicitat a făcut vreo declarație în temeiul acestui articol¹²⁸.

45 În temeiul articolelor 16 și 17 din convenție, *este necesară* o autorizație, cu excepția cazului în care partea contractantă a făcut o declarație precizând că obținerea de probe este posibilă fără autorizația sa prealabilă. Autoritățile ar trebui să verifice dacă statul solicitat a făcut vreo declarație în temeiul acestor articole¹²⁹.

*Pentru declarațiile sau rezervele făcute de o anumită parte contractantă, a se vedea **Tabelul cu situația actuală** aferent Convenției privind probele, coloana intitulată „Res/D/N/DC”.*

¹²⁷ A se vedea, de exemplu, declarațiile făcute de Franța și Germania, disponibile în secțiunea „Evidence” (Probe) de pe site-ul HCCH, rubrica „Updated list of Contracting Parties” (Lista actualizată a părților contractante).

¹²⁸ A se vedea de asemenea, mai sus, nota 124, în legătură cu reciprocitatea.

¹²⁹ *Ibid.*

- 46 În cererea de autorizare ar trebui să se specifice că probele vor fi obținute prin conexiune video și să se precizeze dacă este necesară vreo asistență specifică din partea statului solicitat. În acest scop se poate utiliza Modelul de comisie rogatorie.
- 47 Consulii și împuterniciții trebuie să respecte condițiile precizate de statul solicitat la acordarea autorizației.

109. În temeiul articolului 15 din Convenția privind probele, un consul poate audia, fără constrângere, un martor/expert care este resortisant al statului reprezentat de consul (statul trimițător), atunci când probele urmează să fie obținute de către consulul care acționează în circumscripția în care își exercită funcțiile. În acest scop, consulul trebuie, în conformitate cu articolul 15 alineatul (2), să ceară autorizarea statului solicitat, dar numai dacă parte contractantă respectivă a făcut o declarație în acest sens. Atunci când consulul urmează să obțină probe de la un resortisant al oricărui alt stat, se aplică articolul 16.
110. Un consul (în temeiul articolului 16) sau o persoană desemnată regulamentar ca împuternicit (în temeiul articolului 17) poate să obțină probe, fără constrângere, numai dacă acest lucru este autorizat, în general sau în cazul respectiv, de către o autoritate competentă desemnată de statul solicitat [articolul 16 alineatul (1) litera (a) și articolul 17 alineatul (1) litera (a)]. Acest lucru este valabil numai dacă statul solicitat respectiv nu a făcut o declarație în care a precizat că se pot obține probe fără autorizația sa prealabilă [articolul 16 alineatul (2) și articolul 17 alineatul (2)]. Consulul sau împuternicitul trebuie să respecte, de asemenea, eventualele condiții specificate de autoritatea competentă în autorizația acordată [articolul 16 alineatul (1) litera (b) și articolul 17 alineatul (1) litera (b)].
111. După cum se indică în Manualul privind probele, în convenție nu se menționează cine cere autorizația; în practică, cererea de autorizare este formulată deseori de instanța solicitantă ori de ambasada sau consulatul statului solicitant¹³⁰. Deși nu există un model de cerere de autorizare în temeiul capitolului II (acest lucru rămânând la latitudinea statului solicitat), unii experți au considerat că Modelul de comisie rogatorie în temeiul capitolului I poate fi util atunci când se solicită autorizația de obținere de probe în temeiul capitolului II¹³¹. În astfel de cazuri, Modelul de comisie rogatorie ar trebui adaptat în consecință. Trebuie subliniat că în cererea de autorizare ar trebui să se specifice că probele vor fi obținute prin conexiune video și să se precizeze dacă va fi necesară vreo asistență din partea statului solicitat.

*Pentru mai multe informații despre tipurile de asistență posibilă, inclusiv testarea echipamentelor înainte de audiere și rezervarea instalațiilor corespunzătoare, a se vedea **partea B** și **profilul de țară** al părții contractante în chestiune.*

112. Astfel cum s-a menționat mai sus, în cazurile în care este necesară o autorizație prealabilă,

¹³⁰ Manualul privind probele (op. cit. nota 29), punctul 380.

¹³¹ *Ibid.*, anexa 4 din „Orientările pentru completarea Modelului de comisie rogatorie”.

consulul sau împuternicitul trebuie să respecte eventualele condiții specificate de autoritatea competentă la acordarea autorizației, inclusiv cerințele privind conținutul și forma. De exemplu, statul solicitat poate să condiționeze acordarea autorizației de respectarea unui anumit mod de pregătire a conexiunii video (cum ar fi organizarea conexiunii de către o anumită persoană, utilizarea unui anumit loc, utilizarea anumitor echipamente sau a unui anumit tip de sprijin tehnic sau prezența unui anumit tip de personal, precum un funcționar al statului solicitat).

A3.3 Notificarea martorului

48

Pe lângă cerințele prevăzute la articolul 21 literele (b) și (c) din convenție, este important ca martorul să fie notificat, de către consul sau împuternicit, asupra faptului că va depune mărturia prin conexiune video.

113. După obținerea autorizațiilor necesare, consulul sau împuternicitul va notifica în scris martorul, solicitându-i să depună mărturia într-un anumit moment și într-un anumit loc.
114. În convocarea respectivă se precizează că martorul va depune mărturia prin conexiune video și se specifică dacă părțile, reprezentanții și magistrații vor asista prin conexiune video; în plus, convocarea trebuie:
 - (1) dacă persoana vizată nu este resortisant al statului solicitant, să fie redactată în limba statului solicitat sau să fie însoțită de o traducere în limba statului respectiv [articolul 21 litera (b)] și
 - (2) să conțină informația că persoana vizată poate fi asistată de un reprezentat legal și informația că, dacă statul solicitat nu a depus o declarație în temeiul articolului 18, persoana vizată nu este obligată să se înfățișeze sau să participe la obținerea de probe [articolul 21 litera (c)].
115. Astfel cum se indică în Manualul privind probele, în practică, martorul este adesea contactat de partea care dorește ca probele să fie obținute înainte de angajarea sau numirea consulului sau a împuternicitului, pentru a stabili că martorul acceptă să depună mărturie¹³². În astfel de cazuri, este extrem de important ca martorul să știe că obținerea de probele va avea loc prin conexiune video.

¹³²

Ibid., punctul 388.

A3.4 Asistarea, prezența și participarea părților, a reprezentanților acestora și/sau a magistraților

- 49 Dacă acest lucru nu este contrar legislației statului solicitat, prezența și participarea activă a părților, a reprezentanților acestora și a magistraților prin conexiune video ar trebui să respecte aceleași norme precum în cazul în care probele ar fi obținute în persoană în statul solicitant.
- 50 Magistrații instanței solicitante pot fi numiți în calitate de împuterniciți pentru audierea prin conexiune video a unei persoane aflate în statul solicitat și pot organiza audierea în conformitate cu legislația statului solicitant.

116. Consulul sau împuternicitul urmează să efectueze audierea martorului prin conexiune video în conformitate cu legislația statului solicitant și cu articolul 21 din convenție. În cazurile în care este necesară o autorizație prealabilă în acest sens, trebuie să fie îndeplinite eventualele condiții stabilite de statul solicitat la acordarea autorizației, inclusiv condițiile referitoare la prezența, de exemplu, a reprezentanților autorității competente din statul solicitat. În plus, legislația națională sau procedura internă poate conține prevederea că martorul are dreptul de a fi asistat de un avocat sau de un reprezentant legal.
117. Spre deosebire de capitolul I, participarea activă a părților, a reprezentanților acestora și/sau a magistraților se supune legislației statului solicitant, cu condiția ca aceasta să nu fie incompatibilă cu legislația statului solicitat și sub rezerva eventualelor condiții specificate de statul solicitat la acordarea autorizației. În special, atunci când, pentru audierea prin conexiune video a unei persoane aflate în statul solicitat, președintele completului de judecată al instanței din statul solicitant (sau altă persoană desemnată regulamentar) este numit ca împuternicit, părțile și reprezentanții acestora ar trebui să aibă posibilitatea de a participa ca și cum audierea ar avea loc în persoană în statul solicitant (dacă eventualele condiții specificate de statul solicitat nu limitează sau împiedică această posibilitate).
118. În ceea ce privește modul în care funcționarii diplomatici și consulari obțin probe, în special posibilitatea ca părțile, reprezentanții acestora și magistrații să participe la obținerea de probe, uzanțele variază de la o parte contractantă la alta. Pentru cel puțin o parte contractantă, prezența și participarea activă a reprezentanților legali la obținerea de probe de către consuli este importantă, deoarece reprezentantul legal este cel care primește depozitia în prezența consulului, iar în unele cazuri reprezentantul legal poate chiar să ceară consulului să se absenteze.¹³³ În astfel de situații, rolul principal al consulului este să verifice identitatea martorului, să primească mărturia sub jurământ a acestuia și/sau să acorde asistență la depunerea mărturiei, asigurând prezența interpreților și a stenografilor, dacă este necesar.

¹³³ B. Ristau, *International Judicial Assistance (Civil and Commercial)* (Asistența judiciară internațională – în materie civilă și comercială), Washington, D.C., International Law Institute, Georgetown University Law Center, Vol. I, Part V, 2000 revision, p. 326.

A3.5 Măsurile coercitive și constrângerea

- 51 Martorul/expertul nu este obligat să depună mărturie, cu excepția cazului în care statul solicitat a făcut o declarație în temeiul articolului 18 și autoritatea competentă a dat curs cererii de asistență pentru obținerea de probe pe calea constrângerii. Autoritățile ar trebui să verifice dacă statul solicitat a făcut vreo declarație de acest gen.

*Pentru declarațiile sau rezervele făcute de o anumită parte contractantă, a se vedea **Tabelul cu situația actuală** aferent Convenției privind probele, coloana intitulată „Res/D/N/DC”.*

- 52 Chiar dacă autoritatea unei părți contractante constrânge un martor să depună mărturie, este posibil ca autoritatea respectivă să nu fie neapărat în măsură să oblige martorul să facă acest lucru *prin conexiune video*.

119. În temeiul capitolului II din convenție, consulii sau împuterniciții nu sunt autorizați să recurgă la constrângere pentru obținerea de probe. În schimb, articolul 18 permite unei părți contractante să declare că un consul sau un împuternicit autorizat să obțină probe poate adresa autorității competente (astfel cum a fost desemnată de partea contractantă respectivă) o cerere de asistență adecvată în vederea obținerii de probe prin constrângere, sub rezerva condițiilor prevăzute eventual în declarație. Prin urmare, în temeiul capitolului II, martorul/expertul nu este obligat să depună mărturie, cu excepția cazului în care statul solicitat a făcut o declarație în acest sens și dă curs unei cereri de asistență în vederea obținerii de probe prin constrângere [articolul 21 litera (c)]. Din profilurile de țară ale statelor respondente reiese că aproximativ 25 % din acestea autorizează utilizarea mecanismului menționat.
120. Astfel cum s-a arătat mai sus în contextul capitolului I (a se vedea secțiunea **A2.6**), în unele cazuri ar putea fi necesar să se facă distincția între constrângerea martorului/expertului să depună mărturie și constrângerea martorului/expertului să depună mărturia respectivă în mod specific prin conexiune video. În plus, din profilurile de țară reiese că unele dintre statele respondente care aplică articolul 18 au menționat că obținerea de probe prin conexiune video în temeiul capitolului II trebuie să se bazeze pe un act voluntar¹³⁴.
121. Ar trebui subliniat că, în temeiul articolului 22, faptul că obținerea unei probe nu a putut fi

¹³⁴ Răspunsurile date de Regatul Unit (Anglia și Țara Galilor) și Statele Unite la partea IV, î. (g) din chestionarul pentru profilul de țară (*op. cit.* nota 12). Statele Unite au adăugat, de asemenea, că, în contextul unei moțiuni depuse în temeiul Codului Statelor Unite, titlul 28 articolul 1782 litera (a), prin care unei instanțe districtuale federale i se solicită să pronunțe o hotărâre în vederea constrângerii unui martor să prezinte probe în sprijinul unei proceduri străine, „[e]ste puțin probabil că o instanță federală va constrânge un martor să depună direct mărturie prin conexiune video în fața unei instanțe străine”.

îndeplinită conform dispozițiilor capitolului II nici nu exclude posibilitatea unei cereri ulterioare de obținere a probelor în conformitate cu capitolul I, nici nu ar trebui să aibă vreo incidență asupra acestei posibilități.

A3.6 Mărturia sub jurământ sau prin afirmație

- 53 Consulul sau împuternicitul are competența de a primi mărturii sub jurământ sau prin afirmație, în temeiul legislației statului solicitant, dacă acest lucru nu este incompatibil cu legislația statului solicitat sau contrar unei eventuale autorizații acordate de către statul solicitat [articolul 21 literele (a) și (d)].
- 54 În funcție de instrumentele naționale sau internaționale, mărturiile sub jurământ/prin afirmație primite de consuli sau împuterniciți pot avea efecte extrateritoriale în statul solicitat.

122. Nu ar trebui să se subestimeze importanța primirii de mărturii sub jurământ sau prin afirmație¹³⁵. Cu toate acestea, obținerea de probe în temeiul capitolului II are loc, în general, fără utilizarea constrângerii și ar trebui subliniat, de asemenea, că în anumite jurisdicții martorul nu poate fi obligat să jure sau să afirme adevărul declarațiilor sale¹³⁶. Acestea fiind spuse, absența jurământului sau a afirmației poate influența negativ forța probantă a probelor obținute.
123. În cadrul procedurilor desfășurate în temeiul capitolului II, consulul sau împuternicitul are competența de a primi mărturii sub jurământ sau prin afirmație, numai dacă acest lucru nu este incompatibil nici cu legislația statului solicitat, nici cu cea a statului solicitant [articolul 21 literele (a) și (d)]. Se pot naște mai multe întrebări, cum ar fi: dacă mărturia sub jurământ/prin afirmație poate fi primită de consul sau împuternicit¹³⁷, dacă mărturia sub jurământ/prin afirmație trebuie primită în același loc în care se află martorul, dacă mărturia sub jurământ/prin afirmație trebuie primită (deși acest lucru este puțin probabil) de către o persoană competentă din statul solicitat¹³⁸ dacă legea prevede ca mărturia sub jurământ/prin afirmație să fie primită în conformitate cu legislația statului solicitant sau cu legislația statului solicitat¹³⁹.
124. În cazul în care obținerea de probe în temeiul capitolului II este realizată de un consul prin conexiune video, consulul poate să primească mărturia sub jurământ sau prin afirmație în

¹³⁵ A se vedea, de exemplu, analiza Curții supreme a Indiei cu privire la trimiterea unui consul în vederea primirii unei mărturii sub jurământ, în cauza *State of Maharashtra v. Dr Praful B Desai* AIR 2003 SC KANT 148. Instanța a considerat că prezența funcționarului la depunerea mărturiei constituia o garanție că martorul nu era îndrumat sau instruit și că nu i suflau răspunsurile.

¹³⁶ Răspunsul dat de Elveția la partea VI, î. (d) din chestionarul pentru profilul de țară (*op. cit.* nota 12).

¹³⁷ Majoritatea statelor respondente (în care se aplică capitolul II) și-au exprimat preferința pentru această opțiune, cu condiția ca ea să respecte normele statului solicitant și să fie compatibilă cu articolul 21 literele (a) și (d) din convenție. A se vedea, de exemplu, răspunsurile date de Australia, Franța, Germania, Lituania, Regatul Unit (Anglia și Țara Galilor) și Venezuela la partea VI, î. (d) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*).

¹³⁸ A se vedea răspunsul dat de Elveția la partea VI, î. (d) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*).

¹³⁹ R. A. Williams (*op. cit.* nota 1), p. 20. A se vedea, de asemenea, Rezumatul răspunsurilor (*op. cit.* nota 4), partea VI, î. (i).

conformitate cu legislația statului trimițător (și anume a statului reprezentat de consul) și, în unele cazuri, numai în incinta ambasadei reprezentate de consul¹⁴⁰. De exemplu, un consul poate primi mărturia sub jurământ sau prin afirmație a unui martor, în timp ce părțile, reprezentanții acestora și magistrații sunt prezenți prin conexiune video, dacă legislația statului trimițător prevede acest lucru. Ar trebui subliniat că, atunci când este realizată de un consul, obținerea de probe ar trebui să aibă loc probabil în statul solicitat, acesta fiind statul în care se presupune că își exercită funcțiile consulul.

125. În cazul unui împuternicit, mărturia sub jurământ sau prin afirmație poate fi primită prin conexiune video din statul solicitant (martorul jurând sau afirmând în statul solicitat)¹⁴¹, cu condiția ca împuternicitul să aibă competența de a face acest lucru în temeiul legislației statului solicitant.

A3.7 Identificarea martorului/expertului și a altor actori

55 Consulul sau împuternicitul are sarcina de a identifica martorul/expertul în conformitate cu legislația statului solicitant, dacă acest lucru nu este incompatibil cu legislația statului solicitat sau contrar condițiilor de autorizare.

126. Spre deosebire de capitolul I din Convenția privind probele, legislația aplicabilă procedurilor de identificare a unui martor/expert în temeiul capitolului II este legislația statului solicitant¹⁴². Pentru aceasta, trebuie ca procedurile respective să nu fie interzise de legislația statului solicitat [articolul 21 litera (d) din convenție] și trebuie să fie îndeplinite toate condițiile impuse de statul solicitat la acordarea autorizației [articolul 16 alineatul (1) litera (b) sau articolul 17 alineatul (1) litera (b)].

¹⁴⁰ A se vedea, de exemplu, Codul Statelor Unite, titlul 22 articolul 4221.

¹⁴¹ Deși nu intră sub incidența dispozițiilor Convenției privind probele, o situația transfrontalieră analogă există în temeiul Acordului transtasmanian din 2008 (*op. cit.* nota 60), situație pentru care actul legislativ australian de punere în aplicare prevede că, în scopurile unei înfățișări de la distanță din Australia în cadrul unor proceduri desfășurate în fața unei instanțe din Noua Zeelandă, locul din Australia din care se realizează înfățișarea la distanță „este considerat parte a instanței [din Noua Zeelandă]”. În baza aceluiași act legislativ, o instanță din Noua Zeelandă este autorizată (în temeiul legislației australiene) să primească mărturia sub jurământ sau prin afirmație depusă de o persoană de la distanță (din Australia). A se vedea *Legea din 2010 privind procedurile transtasmaniene* (Cth), articolele 59 și 62. În schimb, în anumite cazuri ar putea fi necesar ca mărturia sub jurământ să fie primită în statul solicitat, și nu în locul în care se află împuternicitul. A se vedea, de exemplu, D. Epstein, J. Snyder & C.S. Baldwin IV, *International Litigation: A Guide to Jurisdiction, Practice, and Strategy* (Litigiile internaționale – Ghid de jurisdicție, practică și strategie), a 4-a ediție, Leiden / Boston, Martinus Nijhoff Publishers, 2010, punctul 10.24, unde sunt analizate depozițiile făcute de la distanță, precizându-se că cel puțin o dată s-a interpretat că articolul 30 litera (b) punctul (4) din *Fed. R. Civ. P.* al Statelor Unite prevede ca mărturia sub jurământ să fie primită în locul în care se află martorul. A se vedea, de asemenea, articolul 30 litera (b) punctul (4) din *Fed. R. Civ. P. Depositions by Oral Examination, by Remote Means* (Depoziții în cadrul audierilor orale realizate prin mijloace de la distanță): „Părțile pot stipula – sau instanța poate hotărî, în urma unei cereri – ca depoziția să fie primită prin telefon sau alte mijloace de la distanță. În scopul prezentului articol și al articolului 28 litera (a), al articolului 37 litera (a) punctul (2) și al articolului 37 litera (b) punctul (1), depoziția are loc acolo unde persoana care face depoziția răspunde la întrebări.”

¹⁴² Răspunsurile date de Germania și Venezuela la partea VII, î. (r) din chestionarul pentru profilul de țară (*op. cit.* nota 12).

127. Dat fiind că audierea este efectuată de către consul sau împuternicit, este logic că identificarea formală a martorului este efectuată tot de către consul sau împuternicit. Din profilurile de țară reiese că cea mai răspândită procedură în statele respondente care aplică capitolul II este verificarea documentelor de identitate ale martorului/expertului (spre deosebire de exprimarea sub jurământ sau prin afirmație a identității)¹⁴³. Deși nu s-a declarat explicit în profilurile de țară, în unele cazuri utilizarea tehnologiei de conexiune video în cadrul procedurilor poate necesita proceduri mai stricte decât în procedurile obișnuite în persoană.
128. Este probabil ca identitatea tuturor celorlalți actori din cadrul procedurilor care sunt prezenți, fie fizic, fie prin conexiune video, să trebuiască să fie verificată, de asemenea, în mod corespunzător. Încă o dată, în acest caz se aplică cerințele prevăzute în legislația statului solicitant, dacă respectivele cerințe nu sunt incompatibile cu legislația statului solicitat și nu sunt contrare condițiilor de autorizare.

A3.8 Dispozițiile de drept penal

56

Eventualitatea unor suprapuneri de dispoziții penale sau a unui vid de jurisdicție penală trebuie rezolvată prin instrumentele naționale și/sau internaționale, precum și prin orice fel de acord aplicabil.

129. După cum s-a analizat mai sus, în secțiunea **A2.9** (în contextul capitolului I), autorii convenției au luat în mod conștient decizia de a exclude orice trimitere la aspectele de drept penal ale actului de cercetare (precum sfidarea instanței sau sperjurul), observând în același timp posibilitatea apariției unor suprapuneri jurisdicționale în legătură cu aceste aspecte.
130. În temeiul capitolului II din convenție, întrucât probele sunt obținute direct, consulul sau împuternicitul desfășoară procedura, în general, conform propriei legislații (și anume, legislația statului trimițător, în cazul unui consul sau legislația statului solicitant), în măsura în care acest lucru nu este contrar legislației statului solicitat, astfel cum se prevede la articolul 21 litera (d), sau eventualelor condiții specificate la acordarea autorizației [articolul 21 litera (a)]. În special, după cum este cazul într-un număr restrâns de state respondente, autorizația acordată de către statul solicitat poate conține cerința ca în citație să se precizeze clar că neprezentarea martorului nu poate atrage urmărirea penală a acestuia în statul solicitant¹⁴⁴.
131. De exemplu, atunci când un împuternicit aflat în statul solicitant obține probe prin conexiune video de la un martor/expert aflat în statul solicitat, este posibil ca audierea martorului/expertului prin conexiune video să intre sub incidența legilor privind sperjurul și sfidarea instanței din ambele state – statul solicitant și statul solicitat. Martorul/expertul ar putea deveni astfel subiectul mai multor urmăriri penale. Din contră, este de asemenea posibil ca niciuna din legislații să nu se aplice sau ca nici statul solicitant, nici statul solicitat să nu aibă competența efectivă de a urmări penal un martor/expert acuzat de sperjur sau de sfidarea

¹⁴³ A se vedea, de exemplu, răspunsurile date de Africa de Sud, Bulgaria, Estonia și Regatul Unit (Anglia și Țara Galilor) la partea VII, î. (r) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*).

¹⁴⁴ A se vedea, de exemplu, declarațiile făcute de Franța și Luxemburg, disponibile în secțiunea „Evidence” (Probe) pe site-ul HCCH (a se vedea calea indicată la nota 127).

instanței¹⁴⁵.

132. Această suprapunere jurisdicțională ar putea apărea, de asemenea, în cazurile în care probele sunt obținute de către un consul în temeiul capitolului II. În astfel de cazuri, consulul primește mărturia sub jurământ conform legislației statului solicitant, care ar putea avea o aplicare „extrateritorială” specifică¹⁴⁶, prin faptul că se consideră că jurământul/afirmația produce aproape aceleași efecte ca în cazul în care ar fi fost făcute pe teritoriul statului solicitant¹⁴⁷. Din această situație se pot naște întrebări referitoare la urmărirea penală și la executare, dat fiind că o sancțiune ulterioară pentru sperjur nu ar avea efect decât în statul solicitant¹⁴⁸.
133. În opinia anumitor comentatori, această lipsă de claritate în materie de reglementare ar putea avea implicații semnificative, inclusiv o posibilă diminuare a forței probante a întregii mărturii, punând sub semnul întrebării eficacitatea oricărui fel de jurăminte/afirmații¹⁴⁹. În cazul sperjurului, se pot naște două întrebări: în primul rând, în statul solicitant, dacă o declarație făcută în străinătate poate constitui un sperjur; și, în al doilea rând, în statul solicitat, dacă o declarație făcută în fața unei instanțe străine, a unui consul sau a unui împuternicit poate constitui un sperjur¹⁵⁰. În cazul sfidării instanței, anumiți comentatori au sugerat că aceasta ar fi reglementată probabil de *lex fori*, dată fiind „prezența virtuală” a martorului/expertului în sala de judecată¹⁵¹.
134. Pentru ca utilitatea unei mărturii depuse prin conexiune video să poată concura cu cea a unei mărturii cu prezență fizică, soluționarea acestor incertitudini este de o importanță capitală. Convenția privind probele nu conține însă nicio soluție pentru eventualitatea unor suprapuneri de dispoziții penale sau a unui vid de jurisdicție penală. Aceste aspecte sunt lăsate în seama legislației naționale, a înțelegerilor dintre state (de exemplu, în temeiul acordurilor de asistență juridică reciprocă în materie penală) sau a principiilor generale de drept internațional public.

¹⁴⁵ După cum reiese din profilurile de țară; a se vedea Rezumatul răspunsurilor [*op. cit.* nota 4, partea VI, î. (j)]. La întrebarea privind legislația aplicabilă în cazul unui sperjur la obținerea de probe prin conexiune video în temeiul capitolului II aproape jumătate dintre statele respondente au răspuns că se aplică legislația statului solicitant, iar restul, că se aplică legislația statului solicitat.

¹⁴⁶ Această posibilitate este recunoscută de Germania și în legătură cu legislația în materie de probe și cu dreptul penal; a se vedea răspunsul Germaniei la partea VI, î. (d) din chestionarul pentru profilul de țară (*op. cit.* nota 12).

¹⁴⁷ A se vedea, de exemplu, Codul Statelor Unite, titlul 22 articolul 4221: „[...] Orice jurământ, afirmație, declarație autenticată, depoziție și act notarial administrat, depus sub jurământ sau afirmație, luat, primit sau efectuat de către un funcționar sau în fața acestuia și certificat de acesta prin semnătură și prin aplicarea ștampilei oficiale are aceeași valabilitate și aceeași forță și produce aceleași efecte în Statele Unite ca și când ar fi fost administrat, depus sub jurământ sau afirmație, luat, primit sau efectuat de către orice altă persoană din Statele Unite autorizată și competentă în acest sens sau în fața acesteia [...]”.

¹⁴⁸ *Ibid.*, articolul 4221: „[...] Orice persoană care comite sperjur cu bună știință sau prin corupție sau care determină, prin orice fel de mijloace, o altă persoană să comită sperjur în cadrul unui jurământ, al unei afirmații, al unei declarații autentificate sau al unei depoziții, în scopul și înțelesul oricărei legi care a fost sau urmează să fie votată de Congres, este considerată infractoare și poate fi pusă sub acuzare, urmărită în justiție, judecată, condamnată și tratată în oricare din districtele Statelor Unite, în același mod, în toate privințele, ca și cum infracțiunea ar fi fost săvârșită în Statele Unite, în fața oricărui funcționar autorizat în mod corespunzător să primească jurământul, afirmația, declarația autenticată sau depoziția în chestiune, și va face subiectul aceluiași pedepse sau privări de capacitate care sunt sau vor fi prevăzute de orice lege referitoare la astfel de infracțiuni [...]”.

¹⁴⁹ A se vedea, de exemplu, M. Davies (*op. cit.* nota 15), p. 206 și 229 (a se vedea, în general, p. 221-227 cu privire la sperjur și p. 228-232 cu privire la sfidarea instanței).

¹⁵⁰ *Ibid.*, p. 221 și 222.

¹⁵¹ *Ibid.*, p. 228; R. A. Williams (*op. cit.* nota 1), p. 19. Este posibil ca noțiunea de sfidare, așa cum este cunoscută în țările de „common law”, să nu fie pusă pe deplin în aplicare în sistemele juridice ale anumitor părți contractante. A se vedea răspunsul dat de Germania la partea VI, î. (d) din chestionarul pentru profilul de țară (*op. cit.* nota 12).

*Pentru mai multe informații despre întrebările legate de sperjur și de sfidarea instanței în temeiul capitolului I, a se vedea și secțiunea **A2.9**.*

A3.9 Excepțiile și alte garanții

57

Articolul 21 din convenție prevede mai multe garanții pentru martor, cum ar fi: modul în care trebuie obținute probele, limba în care ar trebui redactată convocarea martorului și informațiile pe care ar trebui să le conțină această convocare.

135. Pe lângă excepțiile prevăzute la articolul 11 din convenție, la articolul 21 din convenție sunt prevăzute mai multe garanții pentru o persoană convocată să depună mărturie prin conexiune video în temeiul capitolului II. În primul rând, „obținerea de probe” nu trebuie să fie „incompatibilă cu legea statului de executare sau contrară autorizației acordate” [articolul 21 litera (a)]. După cum s-a analizat în secțiunea **A3.6**, primirea unei mărturii sub jurământ sau prin afirmație este restrânsă în același mod, prin același articol. În plus, în temeiul articolului 21 litera (d), „modalitatea” în care urmează să fie administrată proba este cea prevăzută de legislația statului solicitant, dar și respectiva modalitate este posibilă numai dacă nu este incompatibilă cu legislația statului solicitat.
136. În al doilea rând, la articolul 21 litera (b) este prevăzută o garanție referitoare la limbă, convocarea viitorului martor (adică citația) trebuind să fie redactată în limba statului solicitat sau însoțită de o traducere în limba respectivă. Singura excepție de la această cerință este dacă viitorul martor este resortisant al statului solicitant (presupunându-se în acest caz că martorul înțelege limba statului solicitant).
137. În al treilea rând, la articolul 21 litera (c) se prevede că în convocare trebuie incluse, de asemenea, informația că viitorul martor are dreptul de a fi asistat de un reprezentant legal (drept consacrat la articolul 20 din convenție) și informația că martorul nu este „obligat să se înfățișeze și nici să participe la obținerea de probe” pe teritoriul niciunei părți contractante care nu a făcut declarația prevăzută la articolul 18 cu privire la constrângere (a se vedea secțiunea **A3.5**).
138. În fine, articolul 21 litera (e) permite încă o completare a garanțiilor sus-menționate, precizând că viitorul martor poate invoca aceleași excepții și interdicții prevăzute pentru capitolul I la articolul 11 pentru a refuza să depună mărturie.

*Pentru mai multe informații despre excepțiile și interdicțiile care pot fi invocate în temeiul capitolului I, a se vedea secțiunea **A2.10**.*

A3.10 Cheltuielile

58 Utilizarea conexiunii video poate genera cheltuieli suplimentare. Dacă aceste cheltuieli urmează să fie suportate de către părți se stabilește în conformitate cu legislația statului solicitant.

A se vedea **profilul de țară** al părții contractante în chestiune.

139. Deși convenția nu abordează în mod explicit aspectul cheltuielilor pentru convocările efectuate în temeiul capitolului II, există o serie de scenarii posibile și în fiecare dintre acestea există posibilitatea apariției unor cheltuieli suplimentare, ca urmare a utilizării conexiunii video pentru obținerea de probe.
140. Astfel cum se subliniază în Manualul privind probele, pot apărea o serie de cheltuieli, cum ar fi taxele pentru serviciile consulului sau ale împuternicitului, cheltuielile cu serviciile de interpretare și stenografiere și cheltuielile conexe de deplasare și cazare¹⁵². Utilizarea conexiunii video poate genera, de asemenea, cheltuieli suplimentare rezultate din închirierea locului unde se desfășoară conexiunea video, cheltuieli cu personalul sau cheltuieli cu serviciile de sprijin tehnic¹⁵³. Dacă aceste cheltuieli urmează să fie suportate de către părți se stabilește în conformitate cu legislația statului solicitant. În general, aceste cheltuieli sunt suportate de partea care solicită obținerea probelor¹⁵⁴.
141. În cazul consulilor, legislația statului trimitător (adică a statului solicitant) poate să prevadă perceperea unor taxe de participare la obținerea probelor¹⁵⁵, în vreme ce pentru împuterniciți cheltuielile sunt deseori determinate pe baza legislației naționale sau sunt specificate în condițiile împuternicirii¹⁵⁶. În cazurile în care este necesară o autorizație prealabilă, statul solicitat poate condiționa acordarea acesteia de rambursarea anumitor cheltuieli pe care le suportă pentru participarea și/sau asistarea la obținerea probelor (de exemplu, cheltuielile aferente utilizării instalațiilor, atunci când trebuie utilizat un loc anume, cum ar fi o sală de judecată, sau alte cheltuieli administrative)¹⁵⁷. Statul solicitat mai poate cere rambursarea cheltuielilor în cazurile în care oferă asistență consulului sau împuternicitului la obținerea de

¹⁵² Manualul privind probele (*op. cit.* nota 29), punctul 403 și următoarele.

¹⁵³ Răspunsurile date de Bulgaria și Lituania la partea VII, î. (w) din chestionarul pentru profilul de țară (*op. cit.* nota 12).

¹⁵⁴ Manualul privind probele (*op. cit.* nota 29), punctul 405.

¹⁵⁵ În Statele Unite, baremul taxelor pentru serviciile consulare este prevăzut în Codul regulamentelor federale, titlul 22 punctul 22.1 („22 CFR § 22.1”) (acest barem conține taxele pentru serviciile de asistență consulară prevăzute atât pentru cazurile legate de convenție, cât și pentru alte cazuri). În Australia, taxele pentru serviciile consulare, inclusiv pentru „[p]rimirea mărturiilor sub jurământ, prin declarație sau afirmație”, sunt stabilite în *Consular Fees Regulations* (Regulamentul din 2018 privind taxele consulare).

¹⁵⁶ În Regatul Unit (Anglia), taxele pentru serviciile împuterniciților (denumiți „examiners of the court”) sunt stabilite în Directiva practică 34B („Practice Direction 34B”).

¹⁵⁷ Răspunsul dat de Elveția la partea VII, î. (w) din chestionarul pentru profilul de țară (*op. cit.* nota 12).

probe prin constrângere¹⁵⁸.

Pentru mai multe informații despre recurgerea la constrângere în temeiul capitolului II, a se vedea secțiunea A3.5.

142. În practică, împuterniciții ar trebui să ia toate măsurile necesare pentru obținerea probelor. Când se recurge la o conexiune video, printre aceste măsuri se pot număra găsirea unui loc pentru audierea martorului, rezervarea echipamentelor de conexiune video și găsirea sprijinului tehnic necesar¹⁵⁹. În cazul în care, date fiind circumstanțele, ar putea fi necesară asistența statului solicitat (de exemplu, pentru îndeplinirea eventualelor condiții stabilite la acordarea autorizației), autoritățile sunt încurajate să ofere asistență pentru organizarea obținerii de probe prin conexiune video, atunci când acest lucru este posibil și indicat.

¹⁵⁸ Acest scenariu este avut în vedere în Raportul explicativ, punctul 163.

¹⁵⁹ Manualul privind probele (*op. cit.* nota 29), anexa 6 din „Ghidul privind utilizarea conexiunilor video”, punctul 26 și următoarele.

PARTEA B

**PREGĂTIREA ȘI
DESFĂȘURAREA
AUDIERILOR
PRIN
CONEXIUNE
VIDEO**

- B1 ANALIZAREA POSIBILELOR OBSTACOLE PRACTICE
- B2 PROGRAMAREA ȘI EFECTUAREA TESTELOR
- B3 SPRIJINUL TEHNIC ȘI FORMAREA
- B4 REZERVAREA INSTALAȚIILOR CORESPUNZĂTOARE
- B5 UTILIZAREA SERVICIILOR DE INTERPRETARE
- B6 ÎNREGISTRAREA, PROCESUL-VERBAL ȘI EXAMINAREA
- B7 MEDIUL, POZIȚIONAREA ȘI PROTOCOALELE

- 59 Dacă este posibil, autoritățile sunt încurajate să publice informații practice generale și/sau orientări (de preferat online), pentru a veni astfel în ajutorul persoanelor care se pregătesc să depună sau să îndeplinească o cerere prin intermediul conexiunii video. Dacă este posibil, autoritățile sunt invitate să transmită aceste informații Biroului Permanent, în vederea publicării pe site-ul HCCH. Părților implicate li se pot transmite, la cerere, informații mai precise și mai sensibile.
- 60 Toți actorii din etapele de pregătire și efectuare a conexiunii video au responsabilitatea de a asigura menținerea unei comunicări eficiente.

143. După cum s-a subliniat mai sus, utilizarea tehnologiei de conexiune video la obținerea de probe în străinătate nu poate fi abordată doar dintr-o perspectivă pur juridică – este necesară o abordare interdisciplinară, holistică (a se vedea secțiunea **A1**).
144. În urma unui studiu cuprinzător realizat recent pe teritoriul uneia dintre părțile contractante, s-a constatat că rezultatele și eficacitatea conexiunii video în ceea ce privește facilitarea justiției sunt legate în mod indisolubil de serviciile furnizate și de punerea efectivă în aplicare, ceea ce subliniază încă o dată importanța modului în care sunt proiectate, exploatate și utilizate sistemele de conexiune video¹⁶⁰. În plus, legile în sine pot dicta sau influența diverse aspecte practice și tehnice, care vor fi analizate în **partea B** și în **partea C**.
145. Pentru a ajuta persoanele care doresc să utilizeze o conexiune video să își pregătească cererile, autoritățile centrale sunt încurajate să publice informații generale despre cerințele organizatorice, sistemele de rezervare, echipamentele și capacitățile tehnice și/sau datele de contact ale persoanei sau serviciului responsabil cu executarea unei cereri de obținere de probe care implică utilizarea unei conexiuni video și să comunice aceste informații autorităților relevante. Autoritățile centrale și alte autorități sunt de asemenea încurajate să stabilească orientări și protocoale specifice, dacă acestea nu există deja, prin care să descrie procesele și să atribuie în mod clar responsabilitățile asociate cu: programarea și rezervarea instalațiilor corespunzătoare; efectuarea testelor și întreținerea echipamentelor; inițializarea, controlul și închiderea conexiunii video; culegerea ulterioară de sugestii și observații.¹⁶¹ Pentru a reduce la minimum riscul de piratare sau de compromitere în alt mod a infrastructurii informatice securizate, unele autorități pot decide să nu comunice informații specifice și sensibile decât la cerere, dacă autoritatea națională relevantă consideră că acest lucru este necesar sau indicat.
146. Printre alte informații utile a căror publicare poate fi luată în considerare se numără, de exemplu, principalele limbi de comunicare ale personalului implicat, eventualele persoane de contact desemnate speciale pentru consultanță tehnică și depanare sau, la un nivel mai general, posibilitatea ca autoritățile din statul solicitant să ofere asistență în legătură cu organizarea sau cu locul unde se depune cererea în temeiul capitolului II. Multe dintre aceste informații au fost puse la dispoziția părților contractante în profilurile de țară.

¹⁶⁰ Pentru o analiză a acestui studiu efectuat în Australia, a se vedea E. Rowden *et al.* (*op. cit.* nota 45), p. 10.

¹⁶¹ Ghid privind utilizarea videoconferințelor în cadrul procedurilor judiciare transfrontaliere (*op. cit.* nota 16), p. 14.

147. Indiferent de informațiile practice și procedurale deja disponibile, comunicarea rămâne un aspect esențial în toate etapele procesului: înainte, în timpul și după încheierea audierii prin conexiune video. Este esențial, în special, să se definească în mod clar rolul și poziția juridică a fiecărui participant, cu precădere în beneficiul martorului¹⁶².

¹⁶² Proiectul „Handshake” (*op. cit.* nota 15), p. 36.

B1 Analizarea posibilelor obstacole practice

61 Persoanele care se pregătesc să depună o cerere de conexiune video ar trebui să solicite informații autorității relevante, pentru a confirma că nu există obstacole sau limitări practice în calea executării unei cereri de utilizare a conexiunii video la obținerea de probe (în special în temeiul capitolului II).

A se vedea **profilul de țară** al părții contractante în chestiune.

148. Din profilurile de țară pare să reiasă că cele mai importante dificultăți practice au apărut în contextul capitolului II din convenție.
149. Printre obstacolele practice întâlnite în contextul capitolului I se numără, în primul rând, indisponibilitatea echipamentelor de videoconferință și a capacităților de sprijin¹⁶³, calitatea transmisiei și compatibilitatea sistemelor¹⁶⁴ și diferențele de fus orar dintre statul solicitant și statul solicitat¹⁶⁵. Cu toate acestea, majoritatea statelor respondente au precizat că nu s-au confruntat cu niciun obstacol practic¹⁶⁶.
150. Obstacolele practice întâlnite în contextul capitolului II sunt mai diversificate și mai complicate. Spre deosebire de capitolul I din convenție (în contextul căruia probele se obțin în general în instanțe), locul de obținere a probelor în temeiul capitolului II poate varia în funcție de articolul invocat, având în vedere că sarcina de obținere a probelor poate reveni fie unei misiuni diplomatice sau consulare (articolele 15 și 16), fie unui împuternicit (articolul 17). Mai precis, deoarece misiunile diplomatice și consulare sunt numeroase și este posibil să nu dispună de aceleași resurse (de exemplu, accesul la o conexiune de internet și viteza acesteia) și instalații (de exemplu, echipamente de videoconferință), poate fi mai dificil să se determine disponibilitatea acestora pentru obținerea de probe în temeiul capitolului II.
151. Ar trebui să se aibă în vedere faptul că locul unde se vor obține probe prin conexiune video în temeiul capitolului II trebuie să fie accesibil, să fie bine echipat, să dispună de suficienți experți în tehnologia informației sau tehnicieni de asistență informatică de la distanță și, când este necesar, să respecte condițiile specificate în autorizația acordată de autoritatea competentă din statul solicitat și să țină seama de preocupările exprimate de statul solicitant în materie de securitate.

¹⁶³ Răspunsurile date de Australia, Bulgaria, Croația (cu privire la anumite autorități), Elveția, Grecia, Ungaria și Venezuela la partea VII, î. (i) din chestionarul pentru profilul de țară (*op. cit.* nota 12).

¹⁶⁴ Răspunsurile date de Germania și Polonia la partea VII î. (i) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*).

¹⁶⁵ Răspunsurile date de Australia, Franța și Germania la partea VII, î. (i) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*).

¹⁶⁶ Răspunsurile date de Africa de Sud, Brazilia, Cehia, China (RAS Hong Kong), Cipru, (Republica) Coreea, Croația, Estonia, Finlanda, Israel, Letonia, Lituania, Malta, Norvegia, Portugalia, Regatul Unit (Anglia și Țara Galilor), România, Singapore, Slovenia și Suedia la partea VII, î. (i) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*).

152. În ceea ce privește obținerea de probe de către agenții diplomatici și funcționarii consulari, ar trebui precizat că nu toate statele respondente autorizează, în misiunile lor diplomatice și consulare, utilizarea conexiunii video pentru obținerea de probe în temeiul capitolului II din convenție.
153. Statele respondente care *nu au ridicat obiecții* la articolul relevant din capitolul II, dar care *nu autorizează* utilizarea conexiunii video pentru facilitarea obținerii de probe în temeiul capitolului II în cadrul misiunilor lor diplomatice sau consulare (sau care o autorizează numai în circumstanțe excepționale), au oferit următoarele motive: imposibilitatea sau lipsa de capacitate a autorităților sau a misiunilor diplomatice și consulare de a acorda asistență la obținerea de probe prin conexiune video¹⁶⁷, lipsa de echipamente tehnice în cadrul misiunilor diplomatice și consulare¹⁶⁸, lipsa de experiență, reglementare sau implicare a misiunilor lor diplomatice și consulare în acest domeniu¹⁶⁹, imposibilitatea prelucrării cererilor de ieșire de către serviciile consulare¹⁷⁰ și preocupările în materie de securitate¹⁷¹.
154. Două state respondente au menționat că procedura obișnuită constă în îndrumarea solicitantului sau a părților către furnizori comerciali, cum ar fi centrele de conferințe¹⁷², iar unul dintre cele două state a precizat că măsurile de acest fel sunt convenite la nivel privat și nu implică autoritatea centrală¹⁷³.
155. Statele respondente care *nu au ridicat obiecții* la articolul relevant din capitolul II, dar care *autorizează* utilizarea conexiunii video pentru facilitarea obținerii de probe în temeiul capitolului II în cadrul misiunilor lor diplomatice sau consulare, au menționat câteva din următoarele dificultăți practice: disponibilitatea limitată a echipamentelor de videoconferință¹⁷⁴ sau a unei săli potrivite în cadrul misiunii diplomatice sau consulare¹⁷⁵ și necesitatea ca misiunea diplomatică să efectueze o autorizare de securitate, pentru a se asigura că persoana care urmează să fie audiată nu reprezintă o amenințare fizică sau o amenințare la adresa securității¹⁷⁶. Unele state respondente au menționat existența unor obstacole practice la utilizarea conexiunii video în temeiul capitolului II, dar nu au precizat care sunt acestea¹⁷⁷.
156. În plus, un stat respondent a precizat că, în majoritatea misiunilor sale diplomatice și consulare, echipamentele de videoconferință sunt amplasate în zone securizate în care sunt autorizați numai funcționarii. Respectivul stat respondent a menționat însă și că Skype ar putea fi o posibilitate, precizând în plus că, în viitor, echipamentele de videoconferință ar putea fi disponibile și în spațiile publice ale misiunilor diplomatice și consulare¹⁷⁸.

¹⁶⁷ Răspunsul dat de Australia la partea VII, î. (q) și răspunsul dat de Elveția la partea VII, î. (q) și (t) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*).

¹⁶⁸ Răspunsurile date de Grecia și Slovenia la partea VII, î. (q) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*).

¹⁶⁹ Răspunsurile date de Finlanda și Israel la partea VII, î. (q) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*).

¹⁷⁰ Răspunsul dat de Polonia la partea VII, î. (q) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*).

¹⁷¹ Răspunsul dat de Statele Unite la partea VII, î. (u) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*).

¹⁷² Răspunsurile date de Regatul Unit (Anglia și Țara Galilor) (precizând că obținerea de probe prin utilizarea conexiunii video în cadrul misiunilor diplomatice este posibilă numai în circumstanțe excepționale) și Statele Unite la partea VII, î. (t) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*).

¹⁷³ Răspunsul dat de Statele Unite la partea I, î. (b) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*).

¹⁷⁴ Răspunsul dat de Franța la partea VII, î. (q) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*).

¹⁷⁵ Răspunsul dat de Bulgaria la partea VII, î. (u) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*).

¹⁷⁶ Răspunsul dat de Regatul Unit (Anglia și Țara Galilor) la partea IV, î. (d) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*).

¹⁷⁷ Răspunsurile date de Africa de Sud și Cehia la partea VII, î. (q) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*).

¹⁷⁸ Răspunsul dat de Estonia la partea VII, î. (q) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*).

157. În ceea ce privește obținerea de probe de către un împuternicit, locul nu ar trebui să ridice multe probleme, întrucât împuternicitul este în măsură să aleagă locul potrivit și are astfel dreptul să opteze pentru un centru de conferințe sau un hotel dotat cu instalațiile și personalul corespunzătoare. Când este necesar, locul trebuie să îndeplinească totuși condițiile specificate în autorizația acordată de către autoritatea competentă a statului solicitat.
158. În această privință, ar trebui subliniat faptul că unele state respondente impun pentru obținerea de probe în temeiul anumitor articole din capitolul II condiția ca aceasta să se desfășoare într-un loc/într-o sală la care publicul are acces¹⁷⁹, condiție care ar putea să nu fie îndeplinită în cazurile în care se utilizează spațiile restrânse ale misiunilor diplomatice și consulare (sau o cameră de hotel privată, în cazul împuterniciților).

Pentru mai multe informații despre locul din care se obțin probele, a se vedea secțiunea B4.

¹⁷⁹

A se vedea declarațiile făcute de Franța, disponibile în secțiunea „Evidence” (Probe) pe site-ul HCCH (a se vedea calea indicată la nota 127).

B2 Programarea și efectuarea testelor

- 62** La programarea unei audieri în cadrul căreia se utilizează o conexiune video, autoritățile sunt încurajate să țină seama de diferențele de fus orar și de implicațiile lucrului în afara orelor de program, cum ar fi eventualele cheltuieli suplimentare și disponibilitatea limitată a personalului de sprijin.
- 63** Autoritățile sunt de asemenea încurajate să testeze conexiunea înainte de audiere și să asigure întreținerea periodică a echipamentelor.

159. Autoritatea solicitantă și autoritatea solicitată ar trebui să se consulte una cu alta în ceea ce privește programarea și testele preliminare¹⁸⁰. Persoanele care organizează conexiunea video ar trebui să ia în considerare aspecte precum disponibilitatea participanților, instalațiile și echipamentele care urmează să fie utilizate și prezența personalului sau a unei părți terțe care să asigure sprijinul tehnic. Se recomandă ca autoritățile să țină o evidență centrală a instalațiilor, a echipamentelor și a personalului de sprijin relevant, pentru a ajuta să se determine ce spații sunt disponibile în momentul programării¹⁸¹.
160. La stabilirea orei procedurii prin conexiune video, ar trebui să se țină seama de eventualele diferențe de fus orar dintre toate locurile în care se află părțile implicate și să se menționeze aceste diferențe în momentul confirmării măsurilor.¹⁸² De asemenea, la programarea testelor preliminare și a audierii prin conexiune video pentru obținerea de probe, ar trebui să se țină seama de faptul că lucrul în afara orelor de program poate genera cheltuieli suplimentare.
161. Raționalizarea procedurilor poate fi, de asemenea, foarte utilă pentru efectuarea și reprogramarea rezervărilor, pentru cererile de autorizare transmise unui anumite autorități și pentru obținerea consimțământului părților sau al altor participanți. Autoritățile sunt încurajate să recurgă la instrumente online securizate pentru a facilita aceste operațiuni.¹⁸³
162. Ar trebui să se testeze periodic echipamentele și parametrii de lucru din toate amplasamentele, în special înainte de o audiere prin conexiune video, pentru a se verifica interoperabilitatea și buna funcționare a echipamentelor¹⁸⁴. Testarea ar trebui să fie efectuată cu suficient timp

¹⁸⁰ Ghid privind utilizarea videoconferințelor în cadrul procedurilor judiciare transfrontaliere (*op. cit.* nota 16), p. 10.

¹⁸¹ E. Rowden *et al.* (*op. cit.* nota 45), p. 52.

¹⁸² În această privință poate fi util să se întocmească o listă cu orele locale și cu ora universală coordonată (UTC), luând-se în considerare posibilele ajustări impuse de ora oficială de vară. Ghid privind utilizarea videoconferințelor în cadrul procedurilor judiciare transfrontaliere (*op. cit.* nota 16), p. 17; Curtea Federală a Australiei (*op. cit.* nota 15), p. 3.

¹⁸³ E. Rowden *et al.* (*op. cit.* nota 45), p. 52 și 53.

¹⁸⁴ A se vedea, de exemplu, cauza *London Borough of Islington v. M, R (represented by his guardian)* [2017] EWHC 364 (Fam), unde Înalta Curtea de Justiție a Angliei și Țării Galilor (Divizia Familie) (Regatul Unit) a subliniat că este important ca echipamentele de conexiune video să fie testate înainte de audiere. A se vedea, de asemenea, Curtea Federală a Australiei (*op. cit.* nota 15), p. 7. Pentru un exemplu de „plan de testare”, a se vedea Proiectul „Handshake”, „D2.2 Test Plan” (Plan de testare), p. 8 și 9.

înainte, pentru ca tehnicienii să aibă timp să efectueze ajustările necesare¹⁸⁵. Indiferent dacă se efectuează sau nu ajustări în timpul testelor, magistratul care prezidează audierea este cel care stabilește, în ultimă instanță, dacă audierea poate avea loc sau dacă sunt necesare modificări suplimentare sau un sprijin suplimentar¹⁸⁶.

163. În practică, majoritatea statelor care au răspuns la chestionarul pentru profilul de țară au precizat că dispun de proceduri pentru testarea conexiunii video¹⁸⁷; testele au loc în special înainte de audiere și sunt efectuate de obicei de către tehnicieni sau de către furnizorul serviciului. În plus, dintre statele respondente care au declarat că nu dispun de o procedură formală, majoritatea au precizat fie că se efectuează oricum teste, fie că înainte de audiere se asigură sprijinul tehnic necesar, dar că acest lucru este stabilit în general de la caz la caz¹⁸⁸.

¹⁸⁵ E. Rowden *et al.* (*op. cit.* nota 45), p. 55. A se vedea, de asemenea, Curtea Federală a Australiei (*op. cit.* nota 15), p. 7, unde s-a recomandat efectuarea unei conexiuni de probă „cu suficient timp înainte de audiere” și a unui test suplimentar cu câteva ore înainte de audiere, dacă era necesar.

¹⁸⁶ E. Rowden *et al.* (*op. cit.* nota 45), p. 55.

¹⁸⁷ Răspunsurile date de Africa de Sud, Australia (majoritatea statelor), Belarus, Bosnia și Herțegovina, Brazilia, Bulgaria, Cehia, China (RAS Hong Kong), Cipru, (Republica) Coreea, Estonia, Finlanda, Franța, Germania, Israel, Letonia, Lituania, Malta, Portugalia, Regatul Unit (Anglia și Țara Galilor), România, Singapore, Slovenia, Ungaria și Venezuela la partea III, î. (d) din chestionarul pentru profilul de țară (*op. cit.* nota 12).

¹⁸⁸ Răspunsurile date de Mexic, Norvegia și Polonia la partea III, î. (d) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*).

B3 Sprijinul tehnic și formarea

- 64 Autoritățile sunt încurajate să furnizeze, când este cazul, datele de contact necesare pentru a se asigura că fiecare participant la o audiere prin conexiune video are acces la sprijinul tehnic adecvat.

*A se vedea **profilul de țară** al părții contractante în chestiune sau a se utiliza formularul opțional la **Modelul de comisie rogatorie**, prevăzut pentru probele obținute prin conexiune video în **anexa IV**.*

- 65 Se recomandă ca fiecare membru al personalului care ar putea fi solicitat pentru controlarea sau operarea echipamentelor de conexiune video să urmeze cel puțin o formare de bază.

164. Având în vedere că pentru operațiunile prin conexiune video este esențial să existe un sprijin tehnic eficace, este extrem de important ca personalul de sprijin tehnic să fie implicat din primele etape ale organizării unei audieri prin conexiune video.
165. În cazul procedurilor desfășurate în temeiul capitolului I, cea care ar trebui să se asigure că amplasamentul local beneficiază de un sprijin tehnic suficient este de obicei autoritatea solicitantă, autoritatea solicitată având aceeași responsabilitate pentru amplasamentul situat la distanță. În cazul procedurilor desfășurate în temeiul capitolului II, responsabilitatea asigurării acestor măsuri în ambele amplasamente revine în general consulului sau împuternicitului. Atribuirea acestor responsabilități poate prezenta ușoare diferențe, în funcție de tipul de conexiune ales din cele patru tipuri principale existente, de exemplu dacă puntea de videoconferință este furnizată de o parte terță.

*Pentru mai multe informații despre utilizarea unei punți de videoconferință, a se vedea secțiunea **C2**.*

166. În cursul audierii, ambele locuri ar trebui să dispună de operatori și tehnicieni de sprijin adecvați proprii (sau asigurați de o parte terță, în cazul utilizării unui serviciu de punte), care să opereze echipamentele și să rezolve eventualele dificultăți tehnice apărute. Se recomandă, de asemenea, ca celelalte categorii de personal, cum ar fi personalul juridic și interpretii, care ar putea avea nevoie să opereze tehnologia (fie și ocazional), să urmeze o formare în domeniul depanării și să cunoască procedura aplicabilă de întreținere a echipamentelor¹⁸⁹.

¹⁸⁹

Ghid privind utilizarea videoconferințelor în cadrul procedurilor judiciare transfrontaliere (*loc. cit.* nota 16).

*Pentru mai multe informații despre aspectele de ordin tehnic și de securitate, a se vedea **Partea C**.*

167. Date fiind diferențele majore de structură între sistemele judiciare și dificultățile rezultate în ceea ce privește stabilirea persoanei de contact adecvate, ar putea fi util să se publice (de exemplu, în profilul de țară sau pe site-urile naționale) punctele speciale de contact tehnic din cadrul autorității centrale (capitolul I) sau datele de contact ale altor persoane care pot oferi sprijin tehnic consulului sau împuternicitului (capitolul II).¹⁹⁰ Aceste puncte de contact sunt de asemenea încurajate să întrețină o comunicare sistematică unele cu altele, nu neapărat în contextul unei cauze sau al unei audieri specifice, pentru a face schimb de bune practici. În timp se va contribui astfel la îmbunătățirea eficienței, la reducerea cheltuielilor și la facilitarea într-o și mai mare măsură a utilizării tehnologiei în contextul convenției.

¹⁹⁰ A se vedea chestionarul pentru profilul de țară, partea I î. (b) și (c) și partea II î. (d) și (e) (*op. cit.* nota 12). A se vedea, de asemenea, Proiectul „Handshake”, „D3 Recommendations on the practical application of technical standards for cross-border videoconferencing” (Recomandări privind aplicarea practică a standardelor tehnice pentru videoconferințele transfrontaliere), p. 23.

B4 Rezervarea instalațiilor corespunzătoare

66 Autoritățile ar trebui să confirme eventualele cerințe sau restricții legate de instalațiile care urmează să fie rezervate, cum ar fi tipul de sală de audiere (de exemplu, sală de judecată, sala de conferințe) sau locul în care se află sala respectivă (de exemplu, clădirea unei instanțe, o misiune diplomatică sau consulară, un hotel).

*A se vedea secțiunile **B1** și **A1.3** și **profilul de țară** al părții contractante în chestiune.*

67 Autoritățile ar trebui să verifice dacă este necesar să se rezerve instalații în prealabil și sunt încurajate să recurgă la instrumente online pentru a facilita procesul de rezervare.

168. Trebuie rezervate instalații atât la amplasamentul local, cât și la amplasamentele de la distanță. Astfel cum s-a menționat mai sus, în cazul procedurilor desfășurate în temeiul capitolului I, autoritatea solicitată și autoritatea solicitantă au responsabilitatea de a-și pregăti fiecare locul în vederea conexiunii video, iar în cazul procedurilor desfășurate în temeiul capitolului II, responsabilitatea de a asigura pregătirile în ambele locuri îi revine consulului sau împuternicitului.
169. Cum amplasamentele pot varia – de exemplu, sală de judecată, sală de conferințe sau sală specializată pentru videoconferințe –, la fel pot varia și cerințele practice – de exemplu, echipamente pentru utilizarea de documente și/sau materiale probante (a se vedea secțiunea **B4.1**) sau proceduri pentru asigurarea confidențialității comunicărilor dintre martor/expert și reprezentatul legal (a se vedea secțiunea **B4.2**). Pot exista, de asemenea, restricții juridice și/sau limitări practice în ceea ce privește tipul de loc sau de amplasament care poate fi utilizat în scopul obținerii de probe prin conexiune video (a se vedea, de asemenea, secțiunea **A1.3**). De exemplu, din perspectivă practică, multe state respondente au indicat în profilurile de țară că locul de obținere a probelor poate fi orice sală de audiere, atât timp cât aceasta este situată într-o clădire a instanței¹⁹¹. Două state respondente au indicat că ar trebui utilizată sala special prevăzută în acest scop în clădirea instanței relevante¹⁹². Un alt stat care a răspuns a declarat că sala de audiere trebuie să se afle în clădirea unei instanțe, în cazul martorilor generali, dar că, atunci când probele sunt obținute de la un martor expert, se poate folosi și un alt amplasament (în

¹⁹¹ A se vedea, de exemplu, răspunsurile date de Africa de Sud, Australia (majoritatea statelor), Belarus, Bulgaria, Cipru, Finlanda, Franța, Grecia și Singapore (dacă la obținerea de probe urmează să asiste un funcționar judecătoresc din Singapore, locul trebuie să fie o sală de judecată a Curții Supreme) la partea III, î. (e) din chestionarul pentru profilul de țară (*op. cit.* nota 12).

¹⁹² A se vedea, de exemplu, răspunsurile date de China (RAS Hong Kong) și Malta la partea III, î. (e) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*).

afara unei instanțe)¹⁹³. Un alt stat respondent a precizat că locul poate fi în clădirea unei instanțe sau în clădirea altei autorități, atât timp cât este prevăzută o sală separată¹⁹⁴.

170. Alte state respondente au indicat, în sens mai larg, că cerințele decurg fie din legislația națională aplicabilă, fie din acordurile internaționale¹⁹⁵, în timp ce un alt stat respondent a declarat că magistratul care prezidează audierea poate impune cerințe suplimentare, atunci când este necesar¹⁹⁶. Ca atare, persoanele care depun cererea ar trebui să analizeze cu atenție echipamentele și instalațiile disponibile, pentru a asigura îndeplinirea necesităților specifice.¹⁹⁷
171. În această privință, deși nu toate tipurile de audiere vor putea fi efectuate în aceeași configurație a sălii de judecată, există totuși unele aspecte generale care ar trebui să fie luate în considerare, pentru a se asigura rezervarea instalațiilor corespunzătoare. De exemplu, utilizarea unui loc în care pot fi reduse la minimum pătrunderile neautorizate sau întreruperile, precum și necesitatea unei zone de așteptare sigure și securizate pentru martor/expert (dacă este necesar, cu o intrare separată de intrarea pentru public sau de intrarea principală)¹⁹⁸.
172. Comunicarea în cadrul personalului relevant (în special al personalului tehnic) este, prin urmare, esențială pentru a se asigura disponibilitatea și, eventual, rezervarea instalațiilor adecvate. De asemenea, unele autorități pot dispune de un sistem special prevăzut pentru rezervarea instalațiilor; prin urmare, este recomandabil să se verifice informațiile furnizate în profilul de țară al părții contractante respective.

B4.1 Utilizarea documentelor și a materialelor probante

68

Dacă urmează să fie utilizate documente sau materiale probante, ar trebui stabilit de comun acord și organizat un mijloc adecvat de comunicare formală și de prezentare a acestora înaintea sau în timpul audierii.

A se vedea secțiunea C2.6 și **profilul de țară** al părții contractante în chestiune.

173. Prezentarea documentelor sau a materialelor probante este reglementată de legislația statului solicitat (capitolul I) sau de legislația statului solicitant (capitolul II). În conformitate cu legislația aplicabilă, părțile ar trebui să încerce, înainte de audiere, să stabilească de comun acord ce documente sau materiale probante vor fi necesare și să fixeze o dată-limită pentru identificarea materialelor probante (de exemplu, câteva zile înainte de audiere), pentru a compila un dosar

¹⁹³ Răspunsul dat de (Republica) Coreea la partea III, î. (e) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*).

¹⁹⁴ Răspunsul dat de Ungaria la partea III, î. (e) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*).

¹⁹⁵ Răspunsurile date de Suedia și Venezuela la partea III, î. (e) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*).

¹⁹⁶ Răspunsul dat de Slovenia la partea III, î. (e) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*).

¹⁹⁷ Curtea Federală a Australiei (*op. cit.* nota 15), p. 2.

¹⁹⁸ E. Rowden *et al.* (*op. cit.* nota 45), p. 56 și 62-63.

cu documente relevante, care să fie pus la dispoziție în ambele locuri înainte de audiere¹⁹⁹. O alternativă ar fi ca documentele să fie puse la dispoziție în format electronic prin intermediul unor registre comune de documente.²⁰⁰ În măsura posibilului, toate documentele și/sau materialele probante care urmează să fie menționate în cursul procedurii ar trebui să fie puse și la dispoziția interpreților, înainte de audiere.²⁰¹

174. Dacă legislația aplicabilă o permite, pot fi necesare, de asemenea, anumite măsuri pentru a se asigura introducerea unor documente sau materiale probante suplimentare în cursul audierii. Când este necesar, respectivele documente sau materiale probante ar trebui să fie prezentate de către un funcționar judecătoresc sau de către o altă persoană imparțială²⁰². Prezentarea poate fi efectuată cu ajutorul unei camere video pentru documente²⁰³, printr-o funcție digitală de partajare a ecranului sau prin alte mijloace, cum ar fi prin fax, care ar putea fi necesar pentru a li se permite martorului și avocatului acestuia să poarte o conversație privată cu privire la documentul sau materialul probant în chestiune.²⁰⁴ În profilurile de țară, două state respondente au declarat că magistratul care prezidează audierea poate autoriza sau chiar impune utilizarea camerelor video pentru documente, când este necesar²⁰⁵.

B4.2 Comunicările private

69

Ar putea fi recomandabil sau necesar să se utilizeze linii suplimentare (confidențiale) de comunicare, de exemplu în cazul în care o parte/un martor și reprezentantul legal participă din locuri diferite.

175. Pot exista situații în care sunt necesare consultări confidențiale, de exemplu între martor și reprezentantul (reprezentanții) legal(i) al (ai) acestuia sau între reprezentantul (reprezentanții) legal(i) și persoana care efectuează audierea sau magistrat²⁰⁶. Deși ar fi de preferat ca avocatul să poată sta lângă clientul său²⁰⁷, în cazul în care acești actori nu sunt prezenți în același loc, ar

¹⁹⁹ A se vedea, de exemplu, cauza *Federal Commissioner of Taxation v. Grbich* (1993) 25 ATR 516, unde Curtea Federală a Australiei a afirmat că prin punerea la dispoziția martorului a unui dosar de documente înainte de audiere se elimină „obstacolele procedurale din calea efectuării unui interogatoriu judicios în instanță”.

²⁰⁰ Ghid privind utilizarea videoconferințelor în cadrul procedurilor judiciare transfrontaliere (*op. cit.* nota 16), p. 21.

²⁰¹ Proiectul „Handshake” (*op. cit.* nota 15), p. 40.

²⁰² Proiectul „Handshake” (*loc. cit.* nota 111).

²⁰³ A se vedea, de exemplu, Ministerul de Justiție al Regatului Unit, *Practice Direction 32 – Evidence* (Directiva practică 32 – Probe), anexa 3 „Video Conferencing Guidance” (Ghid privind videoconferințele), p. 18: dacă urmează să fie utilizată o cameră video pentru documente, părțile trebuie să informeze operatorul cu privire la numărul și dimensiunea documentelor sau obiectelor. Ghidul este disponibil la adresa următoare: < https://www.justice.gov.uk/courts/procedure-rules/civil/rules/part32/pd_part32 > [consultat ultima oară la 4 martie 2020].

²⁰⁴ Ghid privind utilizarea videoconferințelor în cadrul procedurilor judiciare transfrontaliere (*loc. cit.* nota 16). Proiectul „Handshake” (*op. cit.* nota 190), p. 20.

²⁰⁵ A se vedea, de exemplu, răspunsurile date de Slovenia și Ungaria la partea III, î. (e) din chestionarul pentru profilul de țară (*op. cit.* nota 12).

²⁰⁶ Ghid privind utilizarea videoconferințelor în cadrul procedurilor judiciare transfrontaliere (*op. cit.* nota 16), p. 15.

²⁰⁷ Proiectul „Handshake” (*loc. cit.* nota 111). Ar trebui subliniat, de asemenea, că unele sisteme juridice nu prevăd ca martorul să fie asistat de un avocat în cursul obținerii de probe; a se vedea, mai sus, nota 117.

trebui să fie disponibile mijloace (de exemplu, linii telefonice securizate, telefoane mobile sau echipamente de videoconferință separate) care să le permită să vorbească în privat, fără a risca să fie auziți de alte persoane. Ar putea fi necesar, de asemenea, ca, în cursul unei consultări de acest fel, să se oprească microfoanele și, în unele cazuri, camerele video.

176. Ar putea fi necesar ca o astfel de linie suplimentară de comunicare să fie utilizată și în cazul unor dificultăți legate de calitatea conexiunii, în cazul unor probleme tehnice sau în cazul altor motive de întrerupere a audierii (în caz de boală, de exemplu)²⁰⁸. Linia suplimentară de comunicare ar putea fi utilizată, de asemenea, pentru a permite comunicarea confidențială cu participantul aflat la distanță atât înainte de audierea efectivă, cât și după încheierea acesteia (de exemplu, pentru informarea participantului și pentru discutarea protocolului sau pentru furnizarea unor instrucțiuni finale)²⁰⁹.

B4.3 Cazuri speciale

70

În circumstanțe speciale, ar putea fi nevoie de participanți suplimentari sau de măsuri de securitate/de protecție suplimentare, în special în cazul martorilor vulnerabili.

177. Există anumite circumstanțe în care sunt necesare considerații suplimentare, având în vedere natura audierii sau relația dintre persoana care urmează să fie audiată și alți participanți. Deși este posibil ca această situație să se întâlnească mai des în procesele penale²¹⁰, ea poate fi totuși relevantă și pentru procedurile în materie civilă și comercială. Este vorba, de exemplu, de cazurile în care probele trebuie obținute de la persoane vulnerabile, cum ar fi copiii, persoanele în vârstă sau persoanele cu o afecțiune psihică sau fizică sau cu un handicap. În aceste cazuri, tehnologia de conexiune video poate fi de un folos semnificativ, întrucât martorul poate depune mărturie fără stresul, inconvenientele, disconfortul sau intimidarea care ar putea rezulta din prezența sa fizică în sala de judecată²¹¹.
178. Ar putea fi necesar, de asemenea, să fie luate în considerare și alte aspecte și, dacă este necesar, să fie efectuate ajustări pentru a se facilita obținerea de probe în astfel de circumstanțe delicate. Totodată, ar putea fi necesar să se modifice procedura în sine, în conformitate cu legislația aplicabilă, prevăzându-se, de exemplu, ca martorul să depună mărturia în fața magistratului care prezidează audierea în absența părților sau ca martorul să fie monitorizat cu ajutorul unui psiholog sau al unui expert similar²¹².

²⁰⁸ E. Rowden *et al.* (op. cit. nota 45), p. 63.

²⁰⁹ *Ibid.*, p. 56.

²¹⁰ Proiectul „Handshake” (op. cit. nota 15), p. 21.

²¹¹ Ghid privind utilizarea videoconferințelor în cadrul procedurilor judiciare transfrontaliere (loc. cit. nota 16). Ar trebui subliniat, de asemenea, că Înalta Curte de Justiție (Anglia și Țara Galilor) din Regatul Unit a apreciat că nu consideră că potențialele dezavantaje ale conexiunii video (de exemplu, limitele existente în ceea ce privește evaluarea credibilității) ar fi exacerbate prin simpla utilizare a tehnologiei în ceea ce privește martorii vulnerabili sau persoanele care necesită servicii de interpretare: *Kimathi & Ors v. Foreign and Commonwealth Office* [2015] EWHC 3684 (QB).

²¹² Proiectul „Handshake” (op. cit. nota 15), p. 35.

B5 Utilizarea serviciilor de interpretare

- 71 Dată fiind natura dificilă a unei configurații de conexiune video, se recomandă să se recurgă, atunci când este posibil, numai la interpreți care au calificările și experiența corespunzătoare.
- 72 Participanții ar trebui să decidă, ținând seama de cerințele prevăzute în legislația națională și de eventualele instrucțiuni formulate de instanță, dacă este nevoie de interpretare consecutivă (recomandată în general în contextul conexiunii video) sau simultană și unde se va afla interpretul (de preferință, în același amplasament cu martorul).

- 179. Dacă martorul sau expertul are nevoie de servicii de interpretare, persoanele care organizează conexiunea video ar trebui să țină seama de calificările, formarea și experiența interpretului în contextul specific al utilizării tehnologiei de conexiune video și al desfășurării audierii²¹³. Numeroase părți contractante dispun de un sistem de înregistrare a interpreților și traducătorilor calificați sau autorizați²¹⁴.
- 180. În contextul obținerii de probe se recurge de obicei la interpretarea consecutivă, aceasta fiind preferată în cazul în care interpretul și martorul sau expertul se află în două locuri diferite, în principal pentru că acest tip de interpretare facilitează clarificările sau intervențiile, în special din partea magistratului care prezidează audierea²¹⁵. Interpretarea simultană, care este mai dificilă, necesită o cabină și echipamente speciale și chiar intervenția unei echipe formate din doi interpreți, care se înlocuiesc unul pe altul²¹⁶.
- 181. De asemenea, ar trebui să se analizeze în prealabil locul în care se află interpreții care urmează să intervină în audiere, și anume dacă interpretul se va afla în amplasamentul situat la distanță unde este prezent martorul sau în amplasamentul principal²¹⁷. În contextul capitolului I, interpretul care va asista martorul se află în general în statul solicitat, întrucât comisia rogatorie este executată în conformitate cu forma statului respectiv (dacă nu se cere aplicarea unei forme speciale). Atunci când probele sunt obținute prin conexiune video de către un imputernicit, interpretul se poate afla în statul solicitant sau în statul solicitat. Ar trebui subliniat, de asemenea, că, în unele cazuri, pentru asigurarea unor servicii de interpretare de înaltă calitate, poate fi desemnat un interpret care nu se află nici în statul solicitant, nici în statul solicitat, ci într-un stat terț.
- 182. În cazul în care interpretul se află în amplasamentul situat la distanță (adică în același loc cu

²¹³ Curtea Federală a Australiei (*op. cit.* nota 15), p. 3. A se vedea, de asemenea, cauza *Stuke v. ROST Capital Group Pty Ltd* (*op. cit.* nota 55), unde Curtea Federală a Australiei a ezitat să autorizeze utilizarea conexiunii video pentru obținerea de probe de la un martor care avea nevoie de servicii de interpretare atunci când probele erau legate de un fapt controversat sau esențial.

²¹⁴ Pentru mai multe informații, a se vedea profilul de țară al părții contractante în chestiune.

²¹⁵ Ghid privind utilizarea videoconferințelor în cadrul procedurilor judiciare transfrontaliere (*op. cit.* nota 16), p. 11.

²¹⁶ *Ibid.*

²¹⁷ Curtea Federală a Australiei (*op. cit.* nota 15), p. 3.

persoana care depune mărturie), ar trebui să se verifice măsurile tehnice din amplasamentul respectiv, inclusiv acustica și calitatea sunetului, pentru a se asigura că interpretarea poate fi înțeleasă. În cazul în care interpretul se află în amplasamentul principal și deci nu în același loc cu martorul, asigurarea unei transmisii de înaltă calitate este și mai importantă. Deși calitatea sunetului ar trebui, în mod evident, să fie de cel mai înalt nivel posibil, de o importanță majoră este de fapt calitatea imaginii, având în vedere capacitatea interpreților de a utiliza mișcările buzelor, expresiile și alte moduri de comunicare nonverbală pentru a evita ambiguitățile și pentru a oferi o interpretare mai precisă²¹⁸. Indiferent dacă se află în sala de judecată principală, în amplasamentul situat la distanță unde se află martorul sau într-un alt loc, interpretul ar trebui să aibă întotdeauna o vedere frontală clară asupra tuturor participanților aflați la distanță care vor lua cuvântul²¹⁹.

²¹⁸ Ghid privind utilizarea videoconferințelor în cadrul procedurilor judiciare transfrontaliere (*op. cit.* nota 16), p. 12.

²¹⁹ Proiectul „Handshake” (*op. cit.* nota 15), p. 37.

B6 Înregistrarea, procesul-verbal și examinarea

- 73 Participanții ar trebui să confirme în ce mod va fi înregistrată procedura, știind că înregistrarea video, dacă este posibilă și autorizată, poate fi de preferat unei înregistrări scrise. Autoritățile ar trebui să se asigure că toate înregistrările sau procesele-verbale sunt ulterior gestionate și stocate în siguranță.

*A se vedea **profilul de țară** al părții contractante în chestiune.*

- 74 Ar trebui să se ia măsurile necesare în ceea ce privește echipamentele de înregistrare și/sau participarea la audiere a unui stenograf sau grefier.
- 75 Autoritățile ar trebui să se asigure că transmisia în direct prin conexiune video este securizată și, dacă este posibil, criptată.

*Pentru mai multe informații despre criptare, a se vedea secțiunea **C2.4**.*

- 76 Dacă este cazul, participanții sunt încurajați să raporteze autorităților în chestiune orice aspect sau dificultate de natură practică. La rândul lor, autoritățile sunt încurajate să ceară ele însele sugestii și observații, pentru a îmbunătăți și mai mult furnizarea serviciilor de conexiune video.

183. Atunci când pentru obținerea de probe sunt utilizate tehnologii de conexiune video, unele autorități și unii participanți tind să prefere tehnicilor tradiționale de transcriere înregistrarea video a procedurii²²⁰. Ca atare, nu ar trebui să fie nimic surprinzător în faptul că ar putea fi necesară o anumită capacitate de înregistrare²²¹ și că aceasta ar trebui luată în considerare la organizarea conexiunii video. Acestea fiind spuse, unele state respondente continuă să recurgă la transcriere și să considere că înregistrarea mărturiei prin mijloace audio sau video este o formă specială (pentru cererile întemeiate pe capitoul I), care ar trebui să fie aprobată, de la caz la caz,

²²⁰ Răspunsurile date de Cehia, China (RAS Macao) (cu anumite excepții, cum ar fi aceea că depoziția ar trebui restrânsă la forma scrisă, dacă este vorba de o mărturisire a persoanei care face depoziția), Lituania și Norvegia la partea VII, î. (f) din chestionarul pentru profilul de țară (*op. cit.* nota 12). A se vedea, de asemenea, R. A. Williams (*op. cit.* nota 1), p. 22.

²²¹ E. Rowden *et al.* (*op. cit.* nota 45), p. 118.

de către un funcționar al instanței din statul solicitat²²².

184. În cazul procedurilor întemeiate pe capitolul I, autoritatea solicitată va respecta propria legislație când stabilește modul de înregistrare a audierii. De asemenea, autoritatea judiciară poate solicita ca audierea să fie înregistrată în conformitate cu o formă specială, în temeiul articolului 9 alineatul (2) din convenție. Când se dă curs unei astfel de cereri, punerea la dispoziție a eventualelor echipamente de înregistrare necesare cade în sarcina autorității solicitante.
185. În cazul procedurilor întemeiate pe capitolul II, înregistrarea poate fi utilizată, în general, în conformitate cu procedurile din statul solicitant, dacă înregistrarea nu este interzisă de legislația statului solicitat sau nu se supune altor condiții stabilite de statul solicitat. În unele state respondente, părțile au dreptul să facă o înregistrare audio sau video a mărturiei în temeiul acestui capitol, atât timp cât asigură mijloacele necesare²²³. Dacă procedura este transcrisă de un grefier aflat în amplasamentul principal, acesta ar trebui să fie poziționat astfel încât să poată vedea și auzi clar ce se transmite prin conexiune video.
186. La executarea cererilor întemeiate pe capitolele I și II, este important să se țină seama de normele și procedurile relevante referitoare la înregistrare sau la întocmirea procesului-verbal. Securitatea transmisiei în direct efective este esențială (a se vedea **partea D**, mai jos), dar foarte important este, de asemenea, ca înregistrările și procesele-verbale să fie ulterior gestionate și stocate în mod securizat²²⁴. În plus, autoritățile ar trebui să analizeze în ce mod ar putea include sau adăuga documente sau alte materiale probante în înregistrarea finală sau procesul-verbal final²²⁵. Aceste înregistrări sau procese-verbale se supun deseori aceluiași norme și proceduri aplicabile în cazul înregistrărilor sau proceselor-verbale ale audierilor în care nu se recurge la o conexiune video²²⁶. În alte cazuri, pot exista cerințe specifice pentru înregistrarea unei audieri prin conexiune video sau pentru procesul-verbal al unei astfel de audieri, inclusiv în ceea ce privește gestionarea sau stocarea acestora²²⁷.
187. Transportarea echipamentelor tehnice peste frontiere poate ocaziona cheltuieli și poate crea probleme vamale în statul solicitat, în cazul în care nu au fost obținute toate autorizațiile necesare²²⁸. A se consulta statul în chestiune pentru a se afla ce echipamente pot intra pe teritoriul său. În consecință, se recomandă ca echipamentele tehnice să fie închiriate în statul

²²² Răspunsurile date de (Republica) Coreea, Franța, Germania și Malta la partea VII, î. (f) din chestionarul pentru profilul de țară (*op. cit.* nota 12).

²²³ Răspunsurile date de Regatul Unit (Anglia și Țara Galilor) și Statele Unite la partea VII, î. (g) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*).

²²⁴ O instanță din India a elaborat orientări pentru asigurarea menținerii unor dispozitive de securitate adecvate în ceea ce privește gestionarea și stocarea înregistrărilor. A se vedea, de exemplu, Înalta Curte din Delhi, *Delhi High Court Rules* (Regulamentul Înaltei Curți din Delhi), 2018, Annexure B „Guidelines for the Conduct of Court Proceedings between Courts and Remote Sites” (Anexa B, Ghid pentru desfășurarea procedurilor judecătorești între instanțe și amplasamente situate la distanță), 6.9: „Exemplarul principal criptat cu valoare hash se păstrează la instanță, ca parte a înregistrării. Un alt exemplar se stochează în orice alt loc sigur [ca rezervă] pentru cazuri de urgență. Transcrierea probelor înregistrate de instanță se comunică părților, în conformitate cu normele aplicabile. Oricare dintre părți poate fi autorizată să consulte exemplarul principal al înregistrării [audio-video] păstrate în instanță, pe baza unei cereri asupra căreia instanța decide în concordanță cu promovarea interesului justiției.”

²²⁵ Proiectul „Handshake” (*op. cit.* nota 87), p. 19.

²²⁶ Ghid privind utilizarea videoconferințelor în cadrul procedurilor judiciare transfrontaliere (*loc. cit.* nota 16).

²²⁷ Unele state au instituit proceduri pentru gestionarea și stocarea înregistrărilor de mărturie. A se vedea răspunsurile date de Croația, Lituania, Regatul Unit (Anglia și Țara Galilor), Slovenia și Suedia la partea VII, î. (f) și (g) din chestionarul pentru profilul de țară (*op. cit.* nota 12). Într-un stat, instanța înregistrează automat sunetul mărturiei, conform codului său de procedură civilă [a se vedea răspunsul dat de Portugalia la partea VII î. (g) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*).

²²⁸ D. Epstein *et al.* (*op. cit.* nota 141), punctul 10.25.

solicitat.

188. În general, ambasadele și consulatele nu sunt în măsură să ofere nici servicii de stenografiere/interpretare, nici echipamente de înregistrare video/audio. Ca atare, partea solicitantă ar trebui să ia toate măsurile necesare în prealabil²²⁹.

*Pentru mai multe informații despre cheltuieli, a se vedea secțiunile **A2.11** (capitolul I) și **A3.10** (capitolul II).*

189. În plus, mecanismele și procedurile existente în ceea ce privește înregistrările și procesele-verbale nu ar trebui să se limiteze la conținutul material al probelor obținute. Chestiunile practice, în special eventualele dificultăți sau contestații ar trebui să fie de asemenea semnalate, pe lângă datele generale privind utilizarea conexiunii video de către autoritatea respectivă sau în jurisdicția respectivă. Se pot efectua astfel ajustări sistematice ale aspectelor operaționale, pe baza experiențelor reale și a recomandărilor²³⁰.
190. Prin urmare, este deosebit de util ca autoritățile să păstreze evidențe exacte ale utilizării și să asigure un mecanism adecvat și accesibil pentru culegerea de sugestii și observații din partea persoanelor care participă la o audiere prin conexiune video, pentru a examina diverse aspecte ale procesului, cum ar fi tehnologia în sine, spațiile utilizate, protocoalele aplicate înainte de audiere și după audiere, precum și impresia generală, străduindu-se în cele din urmă să asigure o mai bună alocare a resurselor și o îndeplinire mai eficientă a procedurilor care implică utilizarea unei conexiuni video²³¹.

²²⁹ B. Ristau (*op. cit.* nota 133), p. 328. Ar putea fi util, de asemenea, să se efectueze o copie de rezervă a înregistrării, ceea ce reprezintă o protecție eficace împotriva unei eventuale deteriorări a calității sunetului sau imaginii în timpul transmisiei. A se vedea, de exemplu, Ministerul de Justiție al Regatului Unit, *Practice Direction 32 – Evidence* (Directiva practică 32 – Probe) (*op. cit.* nota 203), p. 15.

²³⁰ M. E. Gruen și C. R. Williams (*op. cit.* nota 14), p. 25.

²³¹ E. Rowden *et al.* (*op. cit.* nota 45), p. 77.

B7 Mediul, poziționarea și protocoalele

- 77 În toate sălile sau spațiile care urmează să fie conectate în timpul audierii ar trebui să se optimizeze condițiile pentru utilizarea conexiunii video, inclusiv dimensiunea, dispunerea, accesul, acustica și iluminatul.
- 78 Echipamentele ar trebui instalate astfel încât să emuleze o audiere „în persoană”, asigurându-se un număr corespunzător de camere de luat vederi și microfoane, pentru ca fiecare participant să poată fi văzut și auzit cu cât mai puține dificultăți sau întreruperi.

191. Sălile sau spațiile utilizate pot avea o influență semnificativă asupra modului în care se desfășoară audierea și, în ultimă instanță, asupra eficacității procedurii. Pentru martor, depunerea mărturiei prin conexiune video dintr-un loc situat la distanță poate constitui o experiență foarte diferită de cea a unei mărturii depuse într-o sală de judecată; ar putea fi dificil, așadar, să se reproducă ambianța necesară²³². Cu toate acestea, în cursul obținerii de probe, spațiul din locul situat la distanță ar trebui să fie considerat de asemenea, din toate punctele de vedere, o prelungire a sălii de judecată²³³.
192. Pornindu-se de la această noțiune de prelungire a sălii de judecată, prin proiectul „Gateways to Justice” din Australia²³⁴ au fost formulate o serie de recomandări cu privire la mediu, poziționare și protocoale în contextul unei conexiuni video. Proiectul conține recomandarea ca magistratul care prezidează audierea să se asigure, pentru a păstra ambianța oficială necesară, că persoana sau persoanele aflate în locul situat la distanță sunt informate cu privire la ce se așteaptă de la ele în materie de comportament adecvat²³⁵.
193. Prin prisma acestor considerații referitoare la ambianță și comportament, sălile fizice sunt adesea la fel de importante ca tehnologia utilizată. Sala din locul situat la distanță ar trebui deci să fie organizată astfel, încât martorul să aibă o senzație mai clară că participă la o ședință tradițională într-o sală de judecată²³⁶. Ca atare, proiectul „Gateways to Justice” mai conține și recomandarea ca instanțele și alți furnizori de instalații să creeze condițiile optime, atunci când resursele și capacitățile o permit, adoptând în acest scop o abordare prin care aspectele tehnice să fie integrate atât în arhitectură, cât și în mediul fizic, și anume:
 - alegerea, în ambele amplasamente, a unei săli de audiere suficient de mari, în care să încapă toți participanții și, dacă este cazul, membrii din public prezenți;

²³² De exemplu, în cauza *Campaign Master (UK) Ltd v. Forty Two International Pty Ltd (No. 3)* (2009) 181 FCR 152, Curtea Federală a Australiei s-a arătat preocupată de faptul că prin autorizarea utilizării tehnologiei de conexiune video se diminuează anumite efecte importante asociate cu obținerea de probe într-o sală de judecată, subliniind că martorul ar putea fi mai puțin conștient de „solemnitatea ocaziei și de obligațiile care îi revin”.

²³³ A se vedea, de exemplu, *Legea din 2010 privind procedurile transtasmaniene* (Cth), articolul 59, cum s-a analizat, mai sus, la nota 141.

²³⁴ A se vedea, mai sus, analiza de la nota 45.

²³⁵ E. Rowden *et al.* (*op. cit.* nota 45), p. 63 și 64.

²³⁶ Ghid privind utilizarea videoconferințelor în cadrul procedurilor judiciare transfrontaliere (*op. cit.* nota 16), p. 18.

- luarea în considerare a unor factori de design suplimentari, cum ar fi un sistem de iluminat și un decor potrivite, o acustică adecvată, o temperatură controlată și poziționarea participanților și a echipamentelor; și
 - luarea în considerare a unei eventuale reconfigurări sau adaptări ori cel puțin a unor amenajări minore ale spațiului, indiferent dacă utilizarea conexiunii video a fost avută în vedere la proiectarea sălilor²³⁷.
194. Experiența arată că cerințele în materie de iluminat pentru spațiile care urmează să fie utilizate pentru conexiune video sunt unele dintre cele mai oneroase din perspectiva proiectării. Principalul motiv este că spațiile din fiecare loc implicat în conexiunea video trebuie să fie dotate cu o combinație de lumini mai puternice în anumite zone, pentru a se putea vedea toate caracteristicile și expresiile faciale ale participanților, și de lumini mai slabe în restul mediului, pentru a se putea vedea ecranele pe care se afișează celelalte locuri conectate²³⁸. Prin urmare, organizatorii trebuie să aibă în vedere utilizarea unui iluminat direct pe fețele tuturor participanților din toate locurile, asigurându-se în plus că iluminatul standard din fiecare sală nu produce reflexii, umbre sau efecte de orbire²³⁹.
195. În ceea ce privește acustica, persoanele responsabile cu instalația de conexiune video ar trebui să se asigure că spațiul este astfel proiectat, încât pătrunderea de zgomote și distracții este redusă la minimum și, în același timp, sunetul este limitat în interiorul spațiului, din motive de confidențialitate și de respectare a vieții private²⁴⁰. În plus, pentru a se maximiza gradul de inteligibilitate a ceea ce se spune în cursul audierii, ar trebui să se țină cont și de factori precum timpul de reverberație, absorbția fonică și difuzarea sunetului²⁴¹.
196. Participanții ar trebui să fie așezați în fața camerei când iau cuvântul – o condiție imperativă pentru asigurarea unei bune comunicări. Luarea în considerare a acestui factor ajută la stabilirea numărului de camere necesare și a poziției acestora²⁴². Când audierea nu are loc într-o sală de judecată, ar putea fi necesar ca persoana care efectuează audierea să stabilească unde vor sta participanții. Dacă este prezent un interpret, acesta ar trebui să poată vedea clar, din poziția sa, mișcările fețelor și buzelor persoanelor care iau cuvântul.
197. Cum este menționat în secțiunea **A1** și analizat mai jos, în secțiunea **C1** (*Echipamentele adecvate*), principalul obiectiv al unei audieri prin conexiune video este asigurarea unei configurații cât mai apropiate posibil de cea a unei audieri în persoană, ceea ce este deosebit de important pentru stabilirea poziției echipamentelor. În profilurile de țară, un stat respondent s-a referit în mod special la faptul că participanții ar trebui să aibă posibilitatea de a „[...] vedea, auzi și înțelege clar ce se întâmplă [atât] în sala de judecată[, cât] și în sala în care se află persoana audiata” și a subliniat, de asemenea, necesitatea ca toți participanții să aibă atât o vedere de ansamblu asupra sălii, cât și o vedere detaliată asupra aspectelor comunicării lor reciproce, inclusiv „[comunicarea] verbală, limbajul corporal, expresiile faciale aferente [și] gesturile”²⁴³. Drept urmare, camerele ar trebui poziționate astfel încât să permită vorbitorilor să se uite direct

²³⁷ E. Rowden *et al.* (*op. cit.* nota 45), p. 53 și 57, vi.

²³⁸ J. R. Benya, *Lighting for Teleconferencing Spaces* (Iluminatul în spațiile de teleconferințe), Lutron Electronics, Inc., 1998, lucrare citată în M. E. Gruen și C. R. Williams (*op. cit.* nota 14), p. 16.

²³⁹ Proiectul „Handshake” (*op. cit.* nota 190), p. 22; E. Rowden *et al.* (*op. cit.* nota 45), p. 122 și 123.

²⁴⁰ M. E. Gruen și C. R. Williams (*op. cit.* nota 14), p. 18.

²⁴¹ Proiectul „Handshake” (*op. cit.* nota 190), p. 21 și 22.

²⁴² M. E. Gruen și C. R. Williams (*op. cit.* nota 14), p. 12.

²⁴³ Răspunsul dat de Lituania la partea III, î. (e) din chestionarul pentru profilul de țară (*op. cit.* nota 12).

în cameră, menținând contactul vizual²⁴⁴, ceea ce este important pentru evaluarea comportamentului și a credibilității vorbitorului²⁴⁵.

198. La fel de important este să se prevadă un număr adecvat de monitoare video care să aibă o dimensiune suficientă și să fie astfel poziționate, încât toți participanții aflați într-un amplasament să poată vedea vorbitorul din celălalt amplasament dintr-un unghi și de la o distanță similare. Participanții trebuie să aibă posibilitatea de a vedea martorul sau expertul, iar persoana respectivă trebuie să aibă posibilitatea de a vedea persoana care pune întrebările și orice altă persoană care formulează observații cu privire la mărturie. Percepțiile și unghiurile de vedere sunt deosebit de importante, pentru ca participanții să aibă un sentiment adecvat de „prezență”, asigurându-se în același timp obiectivitatea prin încadrarea identică pe ecran a diferiților participanți²⁴⁶. Ar trebui să existe, de asemenea, un număr adecvat de microfoane, poziționate astfel încât vorbitorii să poată fi auziți în mod clar și interferențele sonore să fie reduse la minimum²⁴⁷.
199. Deși spațiile utilizate și mediul sunt de o importanță majoră, ar putea fi necesare și anumite protocoale sau instrucțiuni specifice din partea magistratului care prezidează audierea, inclusiv în ceea ce privește intrările și ieșirile, poziționarea echipamentelor și controlul asupra acestora, precum și ordinea luărilor de cuvânt și dispunerea scaunelor²⁴⁸.

B7.1 Controlul asupra camerelor/echipamentelor audio

79

Se recomandă o interfață prietenoasă, care să permită operarea cu ușurință a echipamentelor, de preferință de către magistratul care prezidează audierea.

200. Magistratul care prezidează audierea ar trebui, în mod ideal, să aibă un control deplin asupra echipamentelor în cursul procedurii²⁴⁹, beneficiind, dacă este necesar, de ajutorul echipei de sprijin tehnic, de exemplu, pentru ajustarea camerelor sau pentru reglarea volumului microfoanelor, astfel încât fiecare persoană care se exprimă în oricare dintre amplasamente să poată fi văzută și auzită în mod clar. Se recomandă să se utilizeze, dacă este posibil, o cameră de urmărire care să poată fi orientată spre persoana care ia cuvântul, precum și o altă cameră care să poată oferi o vedere de ansamblu asupra sălii de audiere de la capătul opus.
201. În beneficiul magistratului care prezidează audierea și care deține controlul suprem asupra sistemului video/audio în cursul audierii, se recomandă ca echipamentele folosite să fie cât mai ușor de operat și să fie limitate la opțiunile de bază necesare²⁵⁰. Atunci când echipamentele

²⁴⁴ E. Rowden *et al.* (*op. cit.* nota 45), p. 120.

²⁴⁵ Pentru o analiză a efectului tehnologiei de conexiune video asupra evaluării credibilității unui martor, a se vedea de asemenea, mai sus, nota 42.

²⁴⁶ Ghid privind utilizarea videoconferințelor în cadrul procedurilor judiciare transfrontaliere (*op. cit.* nota 16), p. 19 și 21.

²⁴⁷ E. Rowden *et al.* (*op. cit.* nota 45), p. 118.

²⁴⁸ Curtea Federală a Australiei (*op. cit.* nota 15), p. 8.

²⁴⁹ *Ibid.*

²⁵⁰ Ghid privind utilizarea videoconferințelor în cadrul procedurilor judiciare transfrontaliere (*loc. cit.* nota 16).

permit vederi din unghiuri diferite sau diferite reglaje audio, este de preferat ca înainte de audiere să se stabilească o configurație standard cu doar câteva dintre aceste opțiuni²⁵¹.

Pentru mai multe informații despre cerințele tehnice în materie de echipamente audio și video, a se vedea secțiunile **C2.5** și **C2.6**.

B7.2 Protocolul pentru luarea cuvântului

80

Pentru a reduce la minimum eventualele întreruperi ale conexiunii, autoritățile ar putea avea în vedere stabilirea unui protocol de luare a cuvântului pentru participanții la audiere, în special în cazul în care se recurge la servicii de interpretare.

202. Dat fiind că o conexiune video este mai complicată decât o audiere tradițională în persoană, ar putea fi necesare protocoale suplimentare, prin care să se asigure buna desfășurare a audierii efective. În absența unui protocol formal, magistratul care prezidează audierea ar trebui să reamintească participanților aspectele care necesită o atenție suplimentară, dat fiind că în cazul unei conexiuni video condițiile sunt diferite.
203. Mai concret, atunci când se utilizează tehnologia de conexiune video, există, în general, o întârziere de scurtă durată între recepționarea imaginii și recepționarea sunetului aferent, chiar și în cazul celor mai bune tehnologii disponibile în prezent²⁵². Explicația este că semnalele audio și video sunt transmise separat, ceea ce cauzează bucle și interferențe²⁵³. Ar putea fi util ca, înainte de începerea audierii, participanții să fie avertizați cu privire la acest aspect, astfel încât să se evite suprapunerile de voci. Magistratul care prezidează audierea ar putea avea în vedere posibilitatea de a explica de la bun început procedura prin care o persoană poate să o întrerupă pe cealaltă parte sau să exprime obiecții la întrebări în cursul audierii. Participanților ar trebui să li se reamintească, de asemenea, să vorbească direct în microfoane²⁵⁴.
204. Aceste aspecte sunt extrem de importante atunci când este prezent un interpret, în acest caz putând fi necesare mai multe întreruperi, pentru formularea de întrebări sau solicitarea de lămuriri, și fiind deosebit de util ca magistratul care prezidează audierea să coordoneze ordinea în care se exprimă participanții²⁵⁵. Atunci când se recurge la servicii de interpretare, participanții ar trebui să fie conștienți, de asemenea, că trebuie să vorbească într-un ritm potrivit, să articuleze bine, să își proiecteze vocea și să folosească un limbaj clar, cu cât mai puține cuvinte de jargon, expresii familiare sau alte expresii care s-ar putea pierde la traducere²⁵⁶.

²⁵¹ E. Rowden *et al.* (*op. cit.* nota 45), p. 57.

²⁵² Ghid privind utilizarea videoconferințelor în cadrul procedurilor judiciare transfrontaliere (*loc. cit.* nota 16).

²⁵³ M. Dunn și R. Norwick (*op. cit.* nota 20), p. 2;

²⁵⁴ Curtea Federală a Australiei (*op. cit.* nota 15), p. 8.

²⁵⁵ Ghid privind utilizarea videoconferințelor în cadrul procedurilor judiciare transfrontaliere (*op. cit.* nota 16), p. 11 și 12.

²⁵⁶ Proiectul „Handshake” (*loc. cit.* nota 15).

B7.3 Protocolul pentru cazul întreruperii comunicațiilor

81 Tuturor participanților ar trebui să le fie aduse la cunoștință procedura de alertare a magistratului care prezidează audierea cu privire la dificultățile tehnice întâmpinate în cursul audierii și datele de contact ale personalului de sprijin tehnic, inclusiv ale serviciului terț de punte, dacă este cazul.

205. În cursul audierii, tehnicienii ar trebui să fie prezenți sau, cel puțin, disponibili să intervină, pentru a rezolva eventualele probleme tehnice pe măsură ce acestea apar. În funcție de tipul de conexiune, ar putea fi necesară prezența personalului atât în amplasamentul principal, cât și în amplasamentul situat la distanță, de exemplu, sau, dacă se recurge la servicii terțe de punte, ar trebui să poată fi contactat personalul respectiv. Atât tehnicienii, cât și participanții ar trebui, de asemenea, să poată contacta un serviciu extern de sprijin tehnic, dacă este necesară o asistență suplimentară.
206. Deși este esențial să existe proceduri stabilite în prealabil pentru situații neprevăzute, participanții ar trebui, de asemenea, să fie informați cu privire la protocolul adecvat de raportare – în orice etapă a audierii – a problemelor tehnice către magistratul care prezidează audierea și ar trebui să rămână vigilenți la astfel de probleme.²⁵⁷
207. Dacă audierea este perturbată de o întrerupere a comunicațiilor între amplasamente, care nu poate fi rezolvată rapid, magistratul care prezidează audierea ar trebui să aibă autoritatea, cu excepția cazului în care se prevede altfel în legislația în temeiul căreia se desfășoară procedura, să stabilească dacă să încheie ședința prin conexiune video și să o reprogrameze la o dată ulterioară²⁵⁸.

²⁵⁷ Curtea Federală a Australiei (*op. cit.* nota 15), p. 8; E. Rowden *et al.* (*op. cit.* nota 45), p. 71.

²⁵⁸ De exemplu, atunci când autorizează sau dispune utilizarea conexiunii video în cadrul procedurii, instanța poate stabili un protocol pentru eventualitatea întreruperii comunicațiilor, astfel cum se menționează în dispoziția finală a hotărârii pronunțate de Curtea Federală Districtuală a Districtului Connecticut în cauza *Sawant v. Ramsey* (*op. cit.* nota 55).

PARTEA C

ASPECTE DE
ORDIN TEHNIC
ȘI DE
SECURITATE

- C1 ECHIPAMENTELE ADECVATE
- C2 STANDARDELE TEHNICE MINIME

208. Tehnologia evoluează mult mai rapid decât legea, creând disparități care adâncesc problemele de compatibilitate dintre sisteme în contextul cooperării judiciare moderne. În anumite părți ale lumii, evoluțiile tehnologice transformă sălile de judecată și sistemele de administrare a cauzelor de mai bine de un deceniu, Proiectul „Handshake” demonstrând că anumite state europene pot chiar să „virtualizeze” proceduri întregi în temeiul codului civil național²⁵⁹.
209. În această parte a ghidului sunt abordate multe dintre aspectele convenționale asociate cu luarea în considerare a tehnologiei și securității în contextul utilizării transfrontaliere a conexiunii video. Având în vedere ritmul rapid al evoluțiilor tehnologice, ghidul nu ar trebui considerat exhaustiv, cu toate că era exact la data publicării. Autoritățile și utilizatorii sunt încurajați să țină pasul cu aceste evoluții, pe cât posibil, pentru a asigura menținerea unei infrastructuri de înaltă calitate. Dacă urmează să fie introduse noi echipamente sau tehnologii, Consiliul Uniunii Europene a recomandat ca mai întâi să aibă loc un program-pilot și, în cazul în care acesta va avea succes, ca echipamentele sau tehnologiile respective să fie introduse în etape sau faze distincte²⁶⁰.

²⁵⁹ M. Davies (*op. cit.* nota 15), p. 205; Proiectul „Handshake” (*op. cit.* nota 15), p. 22.

²⁶⁰ Ghid privind utilizarea videoconferințelor în cadrul procedurilor judiciare transfrontaliere (*op. cit.* nota 16), p. 13.

C1 Echipamentele adecvate

- 82 Autoritățile sunt încurajate să utilizeze echipamente de cea mai bună calitate disponibilă, pentru a emula cât mai bine posibil o audiere în persoană.
- 83 Personalul însărcinat cu organizarea ar trebui să știe ce capacități tehnologice și mijloace tehnice sunt disponibile, inclusiv ce locuri sunt dotate cu tehnologia necesară.

- 210. Utilizarea tehnologiei de conexiune video are cu siguranță puterea de a revoluționa modul în care se obțin probele, în special în situații transfrontaliere, mai mult decât au făcut-o telefonul și tehnicile audio. Conexiunea video permite într-adevăr nu doar auzirea de la distanță a mărturiei verbale, ci și evaluarea aspectelor esențiale ale comunicării nonverbale, cum ar fi limbajul corporal și expresiile faciale²⁶¹.
- 211. Astfel cum s-a menționat mai sus (secțiunea A1), principalul obiectiv al unei audieri prin conexiune video este să emuleze pe cât posibil o audiere în persoană. Rezultă că marea utilitate a conexiunii video este compromisă în cazul în care echipamentele utilizate nu este de un standard adecvat; principalele avantaje se pierd, iar limitele sunt exacerbate²⁶².
- 212. De fapt, în profilurile de țară, unele state care au declarat că se impune de fapt ca imaginea și sunetul să fie de o calitate suficientă pentru ca magistratul care prezidează audierea să poată auzi și vedea clar persoana care se înfățișează prin conexiune video, în special atunci când persoana respectivă este un martor²⁶³.
- 213. În afară de a se asigura că echipamentele sunt de o *calitate* adecvată, persoanele responsabile ar trebui să se asigure, de asemenea, că personalul din fiecare etapă a procesului are *cunoștințe* adecvate despre infrastructura tehnologică existentă la fața locului²⁶⁴. De exemplu, ar putea fi necesar ca persoanele care examinează cererile să intre în legătură cu alți membri ai personalului, pentru a stabili dacă se poate da curs în practică cererii de conexiune video, date fiind instalațiile și infrastructura de care dispune autoritatea sau regiunea respectivă. Nu numai că aceste cunoștințe vor facilita considerabil alegerea și atribuirea instalațiilor corespunzătoare de către personalul administrativ sau juridic, dar ele vor și îmbunătăți cooperarea dintre autorități, în special atunci când personalul tehnic trebuie să determine interoperabilitatea sistemelor.

²⁶¹ M. E. Gruen și C. R. Williams (*op. cit.* note 14), p. 4.

²⁶² Atât instanța, cât și părțile la procedură sunt dezavantajate dacă tehnologia este defectă sau cedează. A se vedea, de exemplu, cauza *Stuke v. ROST Capital Group Pty Ltd* (*op. cit.* nota 55), unde Curtea Federală a Australiei a analizat incapacitatea de a stabili „dacă o întârziere de răspuns la o întrebare esențială se datorează unui subterfugiu sau unei incertitudini din partea martorului sau doar unor dificultăți de transmisie”.

²⁶³ A se vedea, de exemplu, răspunsurile date de Australia, Finlanda, Israel, Polonia și Ungaria la partea III, î. (e) din chestionarul pentru profilul de țară (*op. cit.* nota 12).

²⁶⁴ Proiectul „Handshake” (*loc. cit.* nota 190).

Pentru mai multe informații despre sprijinul tehnic și despre formarea personalului, a se vedea secțiunea B3.

214. În general, echipamentele de conexiune video în sine fie sunt integrate într-un loc (echipamente fixe), fie sunt transportate în diferite locuri (echipamente portabile). Deși echipamentele fixe oferă de obicei mai multe funcții, echipamentele portabile pot reprezenta o soluție mai eficientă din punctul de vedere al costurilor, în special pentru locurile în care nu se recurge frecvent la conexiunea video.

C1.1 Utilizarea de software-uri cu licență

84 Utilizarea de software-uri cu licență prezintă avantaje, în principal datorită disponibilității sprijinului tehnic, iar practica autorităților confirmă că se preferă această soluție.

215. În profilurile de țară, majoritatea statelor respondente au precizat că la obținerea de probe prin conexiune video utilizează software-uri cu licență, beneficiindu-se astfel de sprijin de ordin tehnic și de securitate²⁶⁵. Printre software-urile cu licență utilizate de statele respondente se numără infrastructura Cisco (inclusiv Cisco Jabber)²⁶⁶, Lifesize²⁶⁷, Polycom²⁶⁸, Skype for Business²⁶⁹, Sony IPELA Video Communication System²⁷⁰, Tandberg²⁷¹, Telkom²⁷² și Vidyo conference²⁷³. Un stat respondent a precizat că utilizează un software gratuit²⁷⁴.
216. În plus, se pot utiliza software-uri diferite, în funcție de natura cererii, dat fiind că autoritățile și locurile implicate diferă în funcție de capitolul din convenție invocat, și anume capitolul I sau capitolul II. De exemplu, un stat respondent a precizat că, deși în general nu folosește software-uri cu licență în contextul capitolului I, se întâmplă să folosească astfel de software-uri în

²⁶⁵ Adică 23 de state respondente. A se vedea răspunsurile date de Africa de Sud, Belarus, Bosnia și Herțegovina, Bulgaria, Cehia, China (RAS Hong Kong), Cipru, (Republica) Coreea, Croația, Finlanda, Franța, Germania, Israel, Letonia, Lituania, Malta, Norvegia, Polonia, Portugalia, România, Singapore, Suedia și Ungaria la partea III, î. (a) din chestionarul pentru profilul de țară (*op. cit.* nota 12).

²⁶⁶ A se vedea, de exemplu, răspunsurile date de Australia (un stat), Bosnia și Herțegovina, Germania (unele state), Norvegia și Suedia la partea III, î. (a) și (b) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*).

²⁶⁷ Răspunsurile date de Belarus și Germania (unele state) la partea III, î. (a) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*).

²⁶⁸ Răspunsurile date de Australia (un stat), Cehia, Germania (unele state), Malta și Singapore la partea III, î. (a) și (b) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*).

²⁶⁹ Răspunsul dat de Israel la partea III, î. (a) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*).

²⁷⁰ Răspunsul dat de Germania (unele state) la partea III, î. (b) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*).

²⁷¹ *Ibid.*

²⁷² Răspunsul dat de Africa de Sud la partea III, î. (a) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*).

²⁷³ Răspunsul dat de (Republica) Coreea la partea III, î. (a) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*).

²⁷⁴ Răspunsul dat de Venezuela la partea III, î. (a) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*) (unde se precizează că Venezuela utilizează software-ul Apache Openmeetings, Version 3.0.6 Release).

contextul capitolului II²⁷⁵.

C1.2 Recurgerea la furnizori comerciali

85 Persoanele care intenționează să utilizeze tehnologia de conexiune video la obținerea de probe ar trebui să verifice dacă recurgerea la furnizori comerciali prezenți pe scară largă este permisă de autoritățile naționale relevante.

86 Dacă se recurge la un furnizor comercial pentru obținerea de probe, participanții și autoritățile sunt încurajate să asigure aplicarea măsurilor de securitate corespunzătoare.

217. Odată cu utilizarea tot mai frecventă a aplicațiilor de mesagerie instantanee disponibile imediat, care permit transmiterea de sunete și imagini în timp real, a apărut întrebarea dacă s-ar putea recurge la furnizori comerciali (precum Skype) pentru obținerea de probe prin conexiune video și dacă aceștia oferă un nivel suficient de securitate în cadrul transmisiei.
218. Deși, în profilurile de țară, anumite state respondente au declarat că recurg la furnizori comerciali, cum ar fi Skype²⁷⁶ și Skype for Business²⁷⁷ sau Polycom RealPresence (versiunea mobilă sau fixă)²⁷⁸ pentru obținerea de probe prin conexiune video, altele autorizează recurgerea la acest tip de furnizori numai în mod excepțional și numai la cererea instanței solicitante²⁷⁹. Numeroase state respondente nu autorizează acest lucru în nicio situație²⁸⁰.
219. Un stat respondent a precizat că obținerea de probe prin recurgerea la un furnizor comercial va fi posibilă după ce rețeaua securizată a instanțelor va avea capacitatea de a prelua conexiuni IP (în prezent nefiind autorizate decât apelurile ISDN de intrare), chiar dacă acest lucru va rămâne la latitudinea judecătorului de la caz la caz²⁸¹.
220. Printre preocupările exprimate de statele respondente în ceea ce privește recurgerea la furnizori comerciali se numără: preferința pentru o conexiune securizată stabilită individual între autoritatea solicitantă și autoritatea solicitată²⁸²; posibilitatea ca furnizorul comercial să

²⁷⁵ Răspunsul dat de Regatul Unit (Anglia și Țara Galilor) la partea III, î. (a) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*).

²⁷⁶ Răspunsurile date de Australia (un stat), Brazilia, Israel, Malta și Mexic la partea III, î. (c) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*).

²⁷⁷ Răspunsurile date de Israel și Portugalia la partea III, î. (a) și (c) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*). În răspunsul său, Portugalia a indicat, de asemenea, că, în cazurile în care obținerea de probe prin furnizori comerciali este autorizată, s-ar sugera recurgerea la Skype, datorită interoperabilității cu Skype for Business.

²⁷⁸ Răspunsul dat de Singapore la partea III, î. (c) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*).

²⁷⁹ Răspunsurile date de Finlanda și Polonia la partea III, î. (c) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*).

²⁸⁰ Răspunsurile date de Australia (două state), Belarus, Bosnia și Herțegovina, Bulgaria, Cehia, China (RAS Hong Kong), Cipru, Croația, Elveția, Estonia, Germania, Grecia, Letonia, Norvegia, Slovenia, Suedia și Ungaria la partea III, î. (c) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*).

²⁸¹ Răspunsul dat de Regatul Unit (Anglia și Țara Galilor) la partea III, î. (c) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*). Pentru o analiză a IP și ISDN (tipuri de rețele, ambele), a se vedea secțiunea **C2.2**.

²⁸² Răspunsul dat de Polonia la partea III, î. (c) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*).

stocheze conținutul unei conexiuni video, situație care ar trebui evitată²⁸³; faptul că Skype sau alți furnizori comerciali nu sunt integrați în infrastructura de videoconferințe a autorităților relevante²⁸⁴.

²⁸³ Răspunsul dat de China (RAS Hong Kong) la partea III, î. (c) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*).

²⁸⁴ Răspunsul dat de Letonia la partea III, î. (c) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*).

C2 Standardele tehnice minime

- 87 În orice sistem de conexiune video, standardele tehnice ar trebui privite din punct de vedere holistic, pentru a se asigura că fiecare componentă sprijină funcționarea eficace a sistemului.
- 88 Dintre principalele moduri în care poate fi stabilită o conexiune video, autoritățile sunt încurajate să aibă în vedere utilizarea unei punți de videoconferință sau a unei unități de comandă multipunct (MCU), fie prin integrarea soluției alese în sistem, fie prin intermediul unui serviciu terț, pentru a elimina câteva din preocupările legate de interoperabilitate, în special atunci când trebuie stabilită o conexiune transfrontalieră.

- 221. Deși este desigur important ca elementele componente să fie de cea înaltă calitate, tehnologia care permite conexiunea video, la fel ca orice tip de infrastructură tehnologică, nu va putea fi mai puternică decât cea mai slabă verigă a sa. Ca atare, este necesară o abordare holistică la stabilirea cerințelor de calitate și a standardelor necesare pentru fiecare componentă.
- 222. Ca punct de plecare, trebuie precizat că există patru moduri principale în care poate fi stabilită o conexiune video: „direct” între sisteme, prin intermediul unei „punți” de videoconferință, prin prelungirea sălii de judecată principale până la punctul situat la distanță și prin aducerea punctului situat la distanță în sistemul sălii de judecată principale. Fiecare dintre aceste moduri are avantajele sale, însă utilizarea depinde, în principal, de tipurile de sisteme și de capacitățile existente în fiecare amplasament implicat.
- 223. În primul rând, pentru stabilirea unei conexiuni video directe eficace, echipamentele din fiecare loc trebuie să fie interoperabile (de exemplu, tipul de rețea și protocoalele codecurilor)²⁸⁵. În acest scop, echipamentele utilizate ar trebui, după caz, să fie conforme cu standardele recunoscute în domeniu, și anume cu cele recomandate de Sectorul standardizării telecomunicațiilor din cadrul Uniunii Internaționale a Telecomunicațiilor (UIT-T).²⁸⁶ Avantajele acestui apel direct de tip „punct-la-punct” este că se păstrează funcțiile și toate capacitățile sistemelor, cum ar fi utilizarea mai multor camere și/sau ecrane.
- 224. În al doilea rând, dacă echipamentele nu sunt interoperabile, dacă amplasamentele sunt conectate prin intermediul unor rețele diferite sau al unor protocoale incompatibile diferite sau dacă trebuie conectate mai mult de două amplasamente, ar putea fi necesar să se recurgă la un serviciu de punte²⁸⁷. Cum se indică în glosar, o punte de videoconferință – denumită uneori pur și simplu „punte” și cunoscută și ca unitate de comandă multipunct (MCU) sau „poartă” – este combinația de software și hardware care creează o sală de reuniune virtuală și îndeplinește rolul de „punte”, conectând locurile și efectuând conversiile necesare (de exemplu, conversia

²⁸⁵ A se vedea, de exemplu, secțiunile **C2.1** și **C2.2**.

²⁸⁶ Standardele UIT-T sunt emise sub formă de „recomandări” și pot fi consultate în lista de „Recomandări pe serii”, disponibilă la următoarea adresă: < <https://www.itu.int/ITU-T/recommendations/index.aspx> > [consultată ultima oară la 4 martie 2020].

²⁸⁷ Proiectul „Handshake”, „D2.1 Overall Test Report” (Raport general de testare), p. 18 și 19.

semnalului de rețea, a protocoalelor codurilor sau a rezoluției audio/video)²⁸⁸. „Puntea” poate să fie integrată în infrastructura de conexiune video dintr-un anumit amplasament sau să fie furnizată de un terț, care poate oferi și servicii suplimentare, cum ar fi apelarea de la distanță a amplasamentelor și monitorizarea conexiunii și a calității globale. Ca atare, unele autorități ar putea prefera să integreze o punte în propria infrastructură, pentru a evita posibilele probleme de securitate asociate cu furnizarea serviciului de puncte de către un terț. Indiferent de soluția aleasă, cel mai important este ca MCU să fie configurată astfel încât să gestioneze în mod corespunzător apelurile primite și apelurile efectuate, în cazul în care practicile sau protocoalele de securitate permit acest lucru. De exemplu, se recomandă ca MCU să fie configurată astfel încât să permită apelarea directă a terminalului din străinătate și primirea de apeluri de la terminalele din străinătate²⁸⁹. Se va evita situația în care MCU ale ambelor autorități permit numai apeluri de intrare, creând în esență un impas, prin faptul că niciuna din cele două MCU nu poate stabili o conexiune²⁹⁰.

225. Ultimele două soluții funcționează într-un mod similar, a treia soluție fiind cea în care sistemul de conexiune video al unei săli de judecată este „prelungit” la amplasamentul situat la distanță prin intermediul unei conexiuni de la distanță și o aplicație instalată în amplasamentul situat la distanță apelează în codexul integrat al sălii de judecată principale. Această soluție presupune însă ca sala de judecată nu doar să suporte conexiunile la o rețea IP, ci și să fie conectată la internet, ceea ce poate crea preocupări de securitate pentru anumite autorități.
226. În schimb, cea de a patra soluție de stabilire a unei conexiuni video constă în integrarea amplasamentului situat la distanță în sistemul de conexiune video al sălii de judecată principale, dar numai ca intrare „auxiliară”, ceea ce permite amplasamentului situat la distanță să se conecteze și, în același timp, să rămână închis, securizat și separat de sistemul de conexiune video al sălii de judecată principale.
227. Indiferent de soluția tehnologică aplicată, se recomandă următoarele standarde tehnice „minime” pentru asigurarea unei conexiuni de o calitate suficientă, ceea ce va facilita, în cele din urmă, accesul la justiție al participanților de la distanță, comparabil cu cel al participanților care se prezintă în persoană.

²⁸⁸ Trebuie subliniat că, atunci când puntea asigură o capacitate de conversie eficace, persoanele vor fi conectate prin intermediul punții de videoconferință „la cea mai mare viteză și la cea mai înaltă calitate pe care o poate suporta sistemul lor individual” (prin urmare, calitatea imaginilor și sunetelor primite de participanți poate varia). Dacă nu se asigură o conversie eficace, puntea stabilește conexiunile la cel mai mic numitor comun (adică la cea mai mică viteză). Pentru mai multe informații, a se vedea Polycom, White Paper, *An Introduction to the Basics of Video Conferencing* (Introducere în noțiunile de bază ale videoconferinței), 2013; lucrarea este disponibilă la următoarea adresă: < <http://www.polycom.com/content/dam/polycom/common/documents/whitepapers/intro-video-conferencing-wp-engb.pdf> > [consultată ultima oară la 4 martie 2020].

²⁸⁹ Proiectul „Handshake” (*op. cit.* nota 190), p. 24.

²⁹⁰ În urma testelor efectuate în contextul Proiectului „Handshake” a reieșit, de asemenea, că pot apărea probleme, cum ar fi bucle sau oprirea conexiunii, atunci când ambele terminale ale unei conexiuni video apelează de pe o MCU. A se vedea Proiectul „Handshake” (*ibid.*), p. 17 și 18.

C2.1 Codec

89 Codecurile ar trebui să fie conforme cu standardele relevante din domeniu, permițând cel puțin transmiterea simultană a sunetului și a imaginii.

228. Unul dintre termenii definiți în glosar, codecul este o componentă esențială a sistemului de conexiune video și el ar trebui să fie compatibil cu celelalte componente ale sistemului. În general, sistemele de conexiune video cuprind atât un codec video, cât și un codec audio, precum și un codec de date sau de text.
229. Din profilurile de țară reiese că există o gamă diversă de codecuri²⁹¹. Majoritatea statelor respondente au precizat că autoritățile lor utilizează fie codecuri Cisco (inclusiv Cisco Tandberg), fie codecuri Polycom²⁹². Potrivit informațiilor furnizate de statele respondente, celelalte tipuri de codecuri utilizate sunt produse de fabricanți precum Aethra²⁹³, Avaya²⁹⁴, AVer²⁹⁵, Google²⁹⁶, Huawei²⁹⁷, LifeSize²⁹⁸, Openmeetings²⁹⁹, Sony³⁰⁰ și Vido³⁰¹.
230. Indiferent de fabricantul ales, codecurile care urmează să fie utilizate ar trebui să fie conforme cu standardele UIT-T sau cu standarde echivalente. Standardele UIT-T pentru codecurile video sunt definite în recomandările H.261, H.263, H.264 și H.265³⁰². Pentru codecurile audio, standardele UIT-T sunt definite în recomandările G.711, G.719, G.722, G.722.1, G.723.1, G.728 și G.729³⁰³. Printre celelalte codecuri utilizate în statele respondente se numără următoarele:

²⁹¹ A se vedea Rezumatul răspunsurilor (*op. cit.* nota 4), partea III, î. (b).

²⁹² Pentru mai multe informații despre codecurile Cisco (și/sau Cisco Tandberg), a se vedea răspunsurile date de Australia (un stat), Belarus (anumite instanțe), Bosnia și Herțegovina, Bulgaria, China (RAS Hong Kong), Franța, Germania (unele locuri), Letonia, Norvegia și Suedia la partea III, î. (b) din chestionarul pentru profilul de țară (*op. cit.* nota 12). Pentru codecurile Polycom, a se vedea răspunsurile date de Australia (un stat), Cehia, Estonia, Finlanda, Germania (unele locuri), Malta, Regatul Unit (Anglia și Țara Galilor), Singapore, Slovenia și Ungaria, la partea III, î. (b) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*).

²⁹³ Răspunsurile date de Cipru și România (a se vedea anexa II) la partea III, î. (b) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*).

²⁹⁴ Răspunsul dat de China (RAS Hong Kong) la partea III, î. (b) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*).

²⁹⁵ Răspunsul dat de Bulgaria la partea III, î. (b) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*).

²⁹⁶ Răspunsul dat de Venezuela la partea III, î. (b) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*).

²⁹⁷ Răspunsul dat de Lituania la partea III, î. (b) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*).

²⁹⁸ Răspunsurile date de Belarus (anumite instanțe) și Germania (unele locuri) la partea III, î. (b) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*).

²⁹⁹ Răspunsul dat de Venezuela la partea III, î. (b) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*).

³⁰⁰ Răspunsurile date de Croația și Germania (unele locuri) la partea III, î. (b) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*).

³⁰¹ Răspunsul dat de (Republica) Coreea la partea III, î. (b) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*).

³⁰² A se vedea lista de „Recomandări pe serii” (*op. cit.* nota 286), seria H.

³⁰³ *Ibid.*, seria G.

AAC-LD³⁰⁴, SPEEX³⁰⁵, HWA-LD³⁰⁶, Siren³⁰⁷ și ASAO³⁰⁸. Standardul pentru codecurile de date (pentru transmiterea de transcriere sau text prin conexiune video, de exemplu) este definit în recomandarea T.120³⁰⁹.

C2.2 Rețelele

- 90 Se recomandă utilizarea unei rețele IP și rezervarea unei ISDN (dacă este disponibilă)³¹⁰, ca soluție de rezervă sau urgență.
- 91 Dacă este posibil, autoritățile sunt încurajate să echipeze rețeaua cu soluții multipunct.

231. Rețelele cel mai frecvent utilizate pentru transmisiile prin conexiune video sunt rețeaua digitală de servicii integrate (ISDN) protocolul de internet (IP)³¹¹. ISDN, care constituia inițial mijlocul acceptat pentru conexiunea video, permite comunicarea digitală printr-o linie telefonică. În schimb, IP, care utilizează pentru transmisie internetul, a devenit rețeaua predominantă pentru videoconferințe, deoarece asigură, în general, o lățime de bandă mai mare, permițând o mai bună calitate a imaginii și a sunetului³¹².
232. În profilurile de țară, majoritatea statelor respondente au indicat că utilizează pentru conexiunea video atât IP, cât și ISDN³¹³. Unele state respondente au declarat că utilizează exclusiv rețeaua IP³¹⁴.

³⁰⁴ Răspunsurile date de Bosnia și Herțegovina, Lituania, România și Suedia la partea III, î. (b) din chestionarul pentru profilul de țară (*op. cit.* nota 12).

³⁰⁵ Răspunsul dat de (Republica) Coreea la partea III, î. (b) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*).

³⁰⁶ Răspunsul dat de Lituania la partea III, î. (b) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*).

³⁰⁷ Răspunsul dat de Singapore la partea III, î. (b) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*).

³⁰⁸ Răspunsul dat de Venezuela la partea III, î. (b) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*) (acest codec special este cunoscut și sub numele de „Nellymoser”).

³⁰⁹ A se vedea lista de „Recomandări pe serii” (*op. cit.* nota 286), seria T.

³¹⁰ În următorii ani se va renunța treptat la ISDN în mari părți din Europa. Unele state membre ale UE au finalizat deja migrarea de la ISDN la rețele IP, urmând ca alte state membre să finalizeze migrarea cel mai târziu în 2025. A se vedea Comitetul pentru comunicații electronice (ECC) al Conferinței europene a administrațiilor de poștă și telecomunicații (CEAPT), *ECC Report 265: Migration from PSTN/ISDN to IP-based networks and regulatory aspects* (Raportul ECC 265 – Migrarea de la PSTN/ISDN la rețele IP și aspecte de reglementare), 2017, disponibil la următoarea adresă:

< <https://www.ecodocdb.dk/download/754b9fdf-e4c5/ECCRep265.pdf> > [consultat ultima oară la 4 martie 2020].

³¹¹ M. E. Gruen și C. R. Williams (*op. cit.* nota 14), p. 6 și 7. A se vedea și glosarul.

³¹² Proiectul „Handshake” (*op. cit.* nota 190), p. 18.

³¹³ Răspunsurile date de Australia (unele state au declarat că utilizează fie numai ISDN, fie numai IP), Brazilia, China (RAS Hong Kong), Cipru, (Republica) Coreea (care se conectează prin ADSL la furnizorul de servicii), Croația, Franța (în curs de tranziție de la ISDN la IP; 75 % din proces este deja finalizat), Germania, Letonia, Lituania, Norvegia, Polonia, Portugalia, Regatul Unit (Anglia și Țara Galilor), Singapore, Slovenia și Suedia la partea III, î. (b) din chestionarul pentru profilul de țară (*op. cit.* nota 12).

³¹⁴ Răspunsurile date de Belarus, Bosnia și Herțegovina, Bulgaria, Cehia (care utilizează ISDN de probă), Estonia, Finlanda, Israel, Malta, Ungaria și Venezuela la partea III, î. (b) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*).

233. Referitor la ISDN, nu există un singur standard mondial și, prin urmare, sunt utilizate diferite forme ale tehnologiei. Cu toate acestea, sistemele de videoconferință care utilizează ISDN convertesc automat semnalul într-un standard comun, care este stabilit în recomandarea H.320 a UIT-T, o recomandare generală pentru transmisiile video și audio prin ISDN³¹⁵. În schimb, conversia nu este necesară în cazul rețelelor IP, deoarece standardul este același la nivel mondial, prin comunicații internet. UIT-T a emis în acest sens recomandarea H.323, care este un standard aplicat în majoritatea statelor respondente³¹⁶. O alternativă la standardul IP, utilizată de asemenea în numeroase state respondente, este protocolul de inițializare a sesiunii (SIP)³¹⁷.
234. Rezultatele Proiectului „Handshake” evidențiază alte câteva aspecte importante legate de parametrii rețelei. În primul rând, pentru gestionarea rețelei (inclusiv formarea prefixelor și a numerelor de telefon) și a interacțiunii acesteia cu un paravan de protecție („firewall”), soluția ideală ar fi ca în sistemul de videoconferință să fie integrat software-ul „Gatekeeper”³¹⁸. În al doilea rând, dacă echipamentele nu sunt interoperabile sau sunt conectate la rețele diferite (și anume conexiuni ISDN la IP), ar putea fi necesar să se utilizeze un serviciu de punte de videoconferință (cum s-a analizat mai sus, la punctul 224)³¹⁹. În al treilea rând, o astfel de punte ar putea fi necesară și pentru coordonarea terminalelor – atunci când sunt mai multe de trei – implicate în conexiunea video sau pentru gestionarea simultană a apelurilor multiple prin conexiune video³²⁰. În profilurile de țară, majoritatea statelor respondente au precizat că sistemele utilizate de autoritățile lor permit conexiunile multipunct³²¹.

³¹⁵ A se vedea lista de „Recomandări pe serii” (*op. cit.* nota 286), seria H.

³¹⁶ Răspunsurile date de Bosnia și Herțegovina, Cehia, China (RAS Hong Kong), Cipru, Finlanda, Franța, Germania (unele locuri), Israel, Malta, Portugalia, Singapore, Slovenia și Ungaria la partea III, î. (b) din chestionarul pentru profilul de țară (*op. cit.* nota 12).

³¹⁷ Răspunsurile date de Bosnia și Herțegovina, Cehia, China (RAS Hong Kong), Finlanda, Franța, Germania (unele locuri), Israel, Malta, Portugalia (în curs de elaborare) și Suedia la partea III, î. (b) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*).

³¹⁸ Proiectul „Handshake” (*op. cit.* nota 190), p. 25.

³¹⁹ *Ibid.* A se vedea, de asemenea, răspunsul dat de Regatul Unit (Anglia și Țara Galilor) (care utilizează o rețea securizată cu „legătură de punte”) la partea III, î. (b) din chestionarul pentru profilul de țară (*op. cit.* nota 12).

³²⁰ Proiectul „Handshake” (*op. cit.* nota 190), p. 17. A se vedea, de exemplu, răspunsurile date de Letonia, Norvegia, Portugalia și Suedia la partea III, î. (b) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*), care fac referire în mod specific la o MCU.

³²¹ Răspunsurile date de Australia (două state), Belarus, Brazilia (în majoritatea cazurilor), Bosnia și Herțegovina, Cehia, China (RAS Hong Kong), (Republica) Coreea (maximum 100 de participanți), Estonia, Finlanda, Franța (prin intermediul unui serviciu de legătură al Ministerului Justiției), Germania (unele locuri), Israel, Letonia, Lituania (maximum 46 de participanți), Malta, Norvegia, Polonia (nu în toate instanțele), Portugalia, România, Singapore, Slovenia (maximum 20 de participanți), Suedia (maximum 5 participanți pe unitate sau mai mulți prin MCU), Ungaria și Venezuela la partea III, î. (b) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*).

C2.3 Lățimea de bandă

- 92 Autoritățile sunt încurajate să își echipeze rețeaua cu cea mai mare lățime de bandă posibilă.
- 93 În funcție de rețea, lățimea de bandă recomandată este în prezent de minimum 1,5-2 megabiți pe secundă pentru rețelele IP (sau de cel puțin 384 de kilobiți pe secundă pentru rețele ISDN).

235. O lățime de bandă suficientă este una dintre cele mai importante și probabil una dintre cele mai costisitoare componente în cadrul furnizării unui serviciu de conexiune video. Codecurile asigură o calitate adecvată a imaginii și a sunetului numai dacă lățimea de bandă este suficientă. Acest aspect ar trebui avut în vedere la proiectarea sistemelor de conexiune video, asigurându-se cea mai mare lățime de bandă posibilă, chiar dacă s-ar putea ca ulterior aceasta să fie limitată în practică de lățimea de bandă a rețelei sau a internetului³²². La fel, chiar și în cazul sistemelor cu cea mai mare lățime de bandă, ar trebui să se aibă în vedere fiabilitatea și performanța conexiunii la rețea, dat fiind că cea mai mică întrerupere sau inconsecvență poate inhiba capacitatea sistemului de a oferi cel mai bun serviciu posibil. De exemplu, testele efectuate în cadrul Proiectului „Handshake” au confirmat că lățimea de bandă a unei conexiuni ISDN este mult mai mică (și anume cu o viteză de transmisie mai mică, de aproximativ 384 de kilobiți pe secundă în general) decât cea a unei conexiuni de rețea IP (și anume cel puțin 1,5 megabiți pe secundă în general)³²³, ceea ce explică de ce sistemele de acest gen ar trebui să rămână o soluție secundară sau „de rezervă”.
236. În prezent, majoritatea echipamentelor de videoconferință permit realizarea unor transmisii de înaltă rezoluție (HD) (în general, 720-1 080 de linii de rezoluție), iar cerința de lățime de bandă pentru transmisia unui apel unic punct-la-punct este de minimum 1,2-1,5 megabiți pe secundă³²⁴. Consecința logică este, după cum au observat Gruen și Williams, că apelurile multipunct necesită mai multă lățime de bandă, egală cu lățimea de bandă înmulțită cu cel puțin numărul de puncte necesare (de exemplu, 5 megabiți pe secundă pentru o conexiune cu patru puncte)³²⁵. În concluziile Proiectului „Handshake” s-a recomandat, de asemenea, ca lățimea de bandă a oricărui sistem de conexiune video să fie suficient de mare pentru a suporta numărul maxim de sesiuni care trebuie oferite simultan în perioade de vârf.³²⁶ Ar trebui subliniat că aceste preocupări pot fi atenuate parțial prin utilizarea unei punți de videoconferință (cum s-a analizat mai sus, la punctul 224), deși puntea în sine trebuie să aibă o lățime de bandă suficientă.

³²² E. Rowden *et al.* (*op. cit.* nota 45), p. 121; Curtea Federală a Australiei (*op. cit.* nota 15), p. 2.

³²³ Proiectul „Handshake” (*op. cit.* nota 190), p. 19.

³²⁴ M. E. Gruen și C. R. Williams (*op. cit.* nota 14), p. 8 și 9. A se vedea, de asemenea, răspunsurile date de Bulgaria, China (RAS Hong Kong), Estonia, Franța, Germania, Letonia, Malta, Norvegia, Polonia, Portugalia, Slovenia și Ungaria la partea III, î. (b) din chestionarul pentru profilul de țară (*op. cit.* nota 12); toate aceste state au declarat că au fie capacități de înaltă rezoluție (HD), fie *atât* capacități de înaltă rezoluție, *cât* și capacități de rezoluție standard (HD/SD). A se vedea, de asemenea, răspunsurile date de Belarus și Croația, care au declarat că au numai capacități de SD, la partea III, î. (b) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*).

³²⁵ M. E. Gruen și C. R. Williams (*op. cit.* nota 14), p. 9.

³²⁶ În ceea ce privește conexiunile IP, în cadrul proiectului s-a mai recomandat utilizarea unui tampon suplimentar în „lățimea de bandă prioritară garantată” (adică lățimea de bandă minimă plus 20 %). A se vedea Proiectul „Handshake” (*loc. cit.* nota 323).

237. În profilurile de țară, statele respondente au indicat existența unei game diverse de posibile lățimi de bandă și viteze de transmisie, chiar și în cadrul celor două tipuri principale de conexiune de rețea³²⁷. Multe state respondente au declarat capacități maxime de 2 megabiți pe secundă sau mai mult³²⁸, cea mai mare lățime de bandă menționată fiind de 8 megabiți pe secundă (pentru o conexiune IP)³²⁹. Astfel cum s-a menționat mai sus, principalul factor este tipul de rețea utilizată, conexiunile de rețea IP permițând, în general, o lățime de bandă mult mai mare.

C2.4 Criptarea

94 Se recomandă criptarea semnalelor la standardul din domeniu, practica autorităților confirmând că se recurge pe scară largă la criptare.

95 Dacă este utilizată, criptarea ar trebui setată în modul „automat” sau „optim” („best effort”), pentru a se reduce la minimum problemele de compatibilitate cu alte tipuri de criptare.

238. Transmisiile video transfrontaliere în materie civilă și comercială ar trebui să fie protejate împotriva interceptărilor ilegale din partea terților – la fel ca în cauzele penale, unde s-ar părea în general că securizarea este mai importantă; pentru securizare ar trebui să se recurgă la mijloace proporționale cu sensibilitatea cauzei³³⁰. Deși rețelelor ISDN li se preferă de câțiva vreme conexiunile IP, prin utilizarea unui paravan de protecție și/sau a unei rețele ISDN se poate reduce la minimum riscul unui acces ilegal la transmisie³³¹.
239. Indiferent de rețeaua utilizată, concluzia Proiectului „Handshake” a fost că se recomandă insistent folosirea unor mijloace suplimentare de reducere la minimum a accesului neautorizat, cum ar fi criptarea semnalelor efective transmise³³². În profilurile de țară, majoritatea statelor respondente au declarat că utilizează anumite forme de securitate sau criptare suplimentară³³³. Tipul de criptare declarat de majoritatea statelor respondente a fost standardul avansat de

³²⁷ A se vedea, în general, Rezumatul răspunsurilor (*op. cit.* nota 4), partea III, î. (b).

³²⁸ A se vedea, de exemplu, răspunsurile date de Belarus, Bosnia și Herțegovina, Cehia, China (RAS Hong Kong), Franța, Lituania, Malta, Polonia, Portugalia și Ungaria la partea III, î. (b) din chestionarul pentru profilul de țară (*op. cit.* nota 12).

³²⁹ Răspunsul dat de Lituania la partea III, î. (b) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*).

³³⁰ Proiectul „Handshake” (*op. cit.* nota 15), p. 19.

³³¹ A se vedea, de exemplu, M. Reid, „Multimedia conferencing over ISDN and IP Networks using ITU-T H-series recommendations: architecture, control and coordination” (Desfășurarea de conferințe multimedia prin rețele ISDN sau IP cu ajutorul recomandărilor UIT-T din seria H: arhitectură, control și coordonare), *Computer Networks*, vol. 31, 1999, p. 234.

³³² Proiectul „Handshake” (*loc. cit.* nota 323).

³³³ Și anume 22 de state respondente. A se vedea răspunsurile date de Belarus, Bosnia și Herțegovina, Bulgaria, Cehia, China (RAS Hong Kong), Cipru, (Republica) Coreea, Croația, Estonia, Finlanda, Franța, Germania (unele locuri), Israel, Letonia, Lituania, Malta, Norvegia, Portugalia, România, Slovenia, Suedia și Ungaria la partea III, î. (b) din chestionarul pentru profilul de țară (*op. cit.* nota 12).

criptare, AES („advanced encryption standard”)³³⁴, utilizat în aproximativ jumătate din statele respondente³³⁵. Celelalte metode de criptare depind de tipul de rețea și de sistem utilizat, dar sunt în general conforme cu standardul UIT-T din recomandarea H.235³³⁶.

240. În plus, pentru a se reduce la minimum problemele de compatibilitate cauzate de utilizarea unor metode de criptare diferite, se recomandă, de asemenea, setarea dispozitivului în modul de criptare „automat” sau „optim” („best effort”)³³⁷. În funcție de rețelele utilizate, autoritatea solicitantă și autoritatea solicitată ar trebui să convină asupra unei metode specifice de criptare (în cazul unei rețele IP, de exemplu).

C2.5 Sistemul audio (microfoane și difuzoare)

- 96 Autoritățile sunt încurajate să instaleze un sistem audio suplimentar, pentru a îmbunătăți calitatea acustică a echipamentelor existente de conexiune video.
- 97 Se recomandă ca sala de audiere să fie dotată cu un număr suficient de microfoane și difuzoare pentru toți participanții.

241. Sala de audieri ar trebui, în general, să dispună de un sistem audio conectat la echipamentele de conexiune video și prevăzut cu funcția de reglare a volumului și cu un număr suficient de difuzoare, pentru transmiterea clară a sunetului în toată sala (cu alte cuvinte, organizatorii nu ar trebui să se bazeze exclusiv pe difuzoarele cu care este dotat în mod normal ecranul video)³³⁸. Dacă este posibil, ar trebui instalate microfoane în fiecare loc din sală în care se află participanți care iau cuvântul, dar ele ar trebui astfel poziționate, încât să atragă cât mai puțin atenția și să nu stânjenească³³⁹.
242. În cele din urmă, există cinci aspecte esențiale care trebuie luate în considerare la alegerea unui sistem audio adecvat – identificate în cursul unui studiu cuprinzător realizat pe teritoriul uneia dintre părțile contractante: inteligibilitatea; naturalețea tonului; amplificarea (fără reacție); localizarea sursei; și confortul acustic³⁴⁰.

³³⁴ A se vedea, de exemplu, United States National Institute of Standards and Technology (NIST), „Announcing the Advanced Encryption Standard (AES)” (Anunțarea standardului avansat de criptare), *Federal Information Processing Standards Publication*, vol. 197, 2001.

³³⁵ Răspunsurile date de Belarus, Bosnia și Herțegovina, Cehia, China (RAS Hong Kong), (Republica) Coreea, Estonia, Finlanda, Franța, Germania (unele locuri), Lituania, Norvegia, Portugalia, România, Slovenia și Suedia la partea III, î. (b) din chestionarul pentru profilul de țară (op. cit. nota 12).

³³⁶ A se vedea lista de „Recomandări pe serii” (op. cit. nota 286), seria H. A se vedea, de exemplu, răspunsurile date de Lituania (H.235), Portugalia (H.235) și România (H.233, H.234, H.235) la partea III, î. (b) din chestionarul pentru profilul de țară (op. cit. nota 12).

³³⁷ Proiectul „Handshake” (loc. cit. nota 204).

³³⁸ M. E. Gruen și C. R. Williams (op. cit. nota 14), p. 12.

³³⁹ E. Rowden *et al.* (op. cit. nota 45), p. 118. A se vedea, de asemenea, răspunsul dat de Ungaria la partea III, î. (b) din chestionarul pentru profilul de țară (op. cit. nota 12), care a precizat că sunt disponibile două microfoane pe set de conexiune video.

³⁴⁰ Pentru o analiză completă a acestui studiu realizat în Australia, a se vedea E. Rowden *et al.* (op. cit. nota 45), p. 117.

C2.6 Sistemul video (camere și ecrane)

- 98 Dacă este posibil, camerele de luat vederi ar trebui să fie echipate cu funcții de panoramare, înclinare longitudinală și transfocare.
- 99 Se recomandă utilizarea unor camere și ecrane capabile să transmită o imagine de înaltă rezoluție (720 p) și să suporte o rezoluție de cel puțin 1280 x 720 pixeli.
- 100 Participanți și autoritățile sunt încurajate să verifice înainte de audiere cerințele suplimentare (cum ar fi vederea de ansamblu asupra sălii, capacitățile de scindare a ecranului sau camerele video pentru documente).

243. În ceea ce privește capacitățile camerelor, după cum s-a menționat mai sus (în secțiunea **B7.1**), se recomandă asigurare unei game variate de vederi, inclusiv vederi în prim plan și în unghi larg, care trebui setate în prealabil, atunci când sunt disponibile³⁴¹. În Uniunea Europeană, experiența a arătat că, atunci când este posibil, camerele ar trebui să aibă funcțiile de panoramare („pan”), înclinare longitudinală („tilt”) și transfocare („zoom”), ținând-se seama de necesitatea asigurării unui afișaj proporțional, precum și de posibilitatea ca magistratul care prezidează audierea să solicite mai multe opțiuni sau vederi decât alți participanți³⁴².
244. Dat fiind că, așa cum au precizat unii comentatori, este deosebit de important ca magistrații care prezidează audieri să poată evalua comportamentele și nuanțele în procedurile desfășurate prin conexiune video³⁴³, atât camerele, cât și ecranele ar trebui să fie astfel echipate, încât să asigure cea mai înaltă rezoluție posibilă. Câteva teste recente efectuate în Uniunea Europeană au arătat că parametrii de înaltă rezoluție recomandați sunt de minimum 720 p cu o rezoluție de 1280 x 720 pixeli și un număr de 25-30 de cadre pe secundă³⁴⁴. Conform recomandării H.265 a UIT-T, standardul mai recent stabilit pentru codificarea video de înaltă eficiență suportă rezoluții de până la 8192 x 4320 pixeli (acoperind atât 4K, cât și 8K)³⁴⁵, însă capacitatea unui sistem de videoconferință de a utiliza o astfel de rezoluție ultra HD depinde în mare măsură de lățimea de bandă disponibilă (a se vedea, de asemenea, secțiunea **C2.3**)³⁴⁶.
245. Dimensiunea optimă a ecranului va depinde de factori precum dimensiunea sălii de audiere și modul de afișare – ecran scindat sau complet. În general, este de dorit ca imaginea să fie apropiată de dimensiunea reală, ceea ce permite vizualizarea clară a persoanei³⁴⁷. Ecranele ar

³⁴¹ *Ibid.*, p. 58.

³⁴² Ghid privind utilizarea videoconferințelor în cadrul procedurilor judiciare transfrontaliere (*op. cit.* nota 16), p. 18 și 19. A se vedea, de asemenea, răspunsul dat de Germania la partea III, î. (e) din chestionarul pentru profilul de țară (*op. cit.* nota 12); E. Rowden *et al.* (*op. cit.* nota 45), p. 120 și 121.

³⁴³ See, e.g., R. A. Williams (*op. cit.* note 1), p. 21.

³⁴⁴ Proiectul „Handshake” (*loc. cit.* nota 323).

³⁴⁵ A se vedea lista de „Recomandări pe serii” (*op. cit.* nota 286), seria H.

³⁴⁶ Proiectul „Handshake” (*op. cit.* nota 190), p. 27.

³⁴⁷ M. E. Gruen și C. R. Williams (*op. cit.* nota 14), p. 12.

trebui să aibă o rezoluție minimă corespunzătoare Wide Extended Graphics Array (WXGA)³⁴⁸.

246. În funcție de cerințele magistratului care prezidează audierea, ale părților, ale persoanei audiate sau ale altor persoane interesate, audierea poate necesita utilizarea unor ecrane prevăzute cu funcția de scindare („split screen”). În profilurile de țară, marea majoritate a statelor respondente au declarat că dispun de capacități de scindare a ecranului sau de ecrane multiple, ceea ce permite utilizarea mai multor canale video în cadrul unei singure transmisii prin conexiune video³⁴⁹. Afișarea a (cel puțin) două imagini este facilitată de standardul definit de UIT-T în recomandarea H.239³⁵⁰.
247. În profilurile de țară, multe state respondente au precizat că trebuie utilizate camere dotate cu funcția de captare a unei imagini de ansamblu a sălii sau a participanților, în special a magistratului care prezidează audierea și a persoanei (persoanelor) care se înfățișează prin conexiune video³⁵¹. Un stat respondent a declarat, de asemenea, că nu trebuie să se miște camera în timpul audierii și că ora trebuie afișată în permanență pe ecran³⁵².
248. Cum s-a menționat în secțiunea **B4.1**, în unele cazuri poate fi de dorit sau necesar să se utilizeze o cameră video pentru documente sau să recurgă la altă formă de prezentare sau la funcție de scindare a ecranului, pentru a se permite afișarea documentelor sau a materialelor probante. În astfel de cazuri, părțile care doresc să poată utiliza aceste funcții de vizualizare în cursul procedurii desfășurate prin conexiune video ar trebui să ceară în prealabil autorității solicitate informațiile necesare.

³⁴⁸ Ghid privind utilizarea videoconferințelor în cadrul procedurilor judiciare transfrontaliere (*op. cit.* nota 16), p. 19.

³⁴⁹ A se vedea răspunsurile date de Australia (majoritatea statelor), Belarus, Bosnia și Herțegovina, Brazilia (în majoritatea cazurilor), Bulgaria, Cehia, China (RAS Hong Kong) (un singur loc), Cipru, (Republica) Coreea (capacitate de scindare a afișajului în maximum 8 părți), Croația, Estonia, Finlanda, Franța, Germania (unele locuri), Israel, Letonia (capacitate de scindare a afișajului în maximum 16 părți), Lituania, Malta, Norvegia (în funcție de echipamente), Portugalia, România, Singapore, Slovenia, Suedia, Ungaria și Venezuela la partea III, î. (b) din chestionarul pentru profilul de țară (*op. cit.* nota 12).

³⁵⁰ A se vedea lista de „Recomandări pe serii” (*op. cit.* nota 286), seria H.

³⁵¹ A se vedea, de exemplu, răspunsurile date de Australia, Finlanda, Germania, Portugalia, Regatul Unit (Anglia și Țara Galilor) și Ungaria la partea III, î. (e) din chestionarul pentru profilul de țară (*op. cit.* nota 12).

³⁵² A se vedea răspunsul dat de Ungaria la partea III, î. (e) din chestionarul pentru profilul de țară (*ibid.*).

ANEXE

ANEXA I

**Culegere de
bune
practici**

PARTEA A INIȚIALIZAREA CONEXIUNII VIDEO

A1 CONSIDERAȚII PRELIMINARE

A1.1 Temeiurile juridice

a. Utilizarea conexiunii video în temeiul legislației naționale

- 1 În virtutea articolului 27, convenția nu împiedică utilizarea legislației naționale pentru obținerea de probe prin conexiune video în condiții mai puțin restrictive.
- 2 În primul rând, autoritățile ar trebui să verifice dacă obținerea de probe prin conexiune video este autorizată de legislația națională aplicabilă în locul unde se desfășoară procedura.
- 3 În al doilea rând, autoritățile ar trebui să verifice dacă obținerea de probe prin conexiune video nu este contrară legislației naționale aplicabile în locul de unde urmează să fie obținute probele, inclusiv unor eventuale „legi de blocaj” sau dispozițiilor de drept penal.

b. Utilizarea conexiunii video în temeiul altor instrumente

- 4 Întrucât convenția nu acordă derogări de la alte instrumente (articolul 32), autoritățile ar trebui să verifice dacă există alte instrumente bilaterale sau multilaterale care ar putea prevala într-o anumită cauză.

c. Utilizarea conexiunii video în temeiul Convenției privind probele

- 5 Nici spiritul, nici litera convenției nu constituie un obstacol în calea utilizării de noi tehnologii, iar funcționarea convenției poate beneficia de pe urma utilizării acestora.
- 6 Nu toate părțile contractante sunt convinse de caracterul obligatoriu al convenției (și anume de necesitatea ca aceasta să fie aplicată de fiecare dată când se obțin probe în străinătate, indiferent dacă actul de cercetare are loc în persoană sau prin conexiune video). În ciuda acestei divergențe de opinii, Comisia specială a recomandat părților contractante să acorde prioritate convenției atunci când se solicită obținerea de probe în străinătate (principiul primului resort).
- 7 Recurgerea la convenție sau la alte tratate aplicabile este, în general, compatibilă cu dispozițiile legilor de blocaj.

A1.2 Îndeplinirea directă și îndeplinirea indirectă a actului de cercetare

- 8 Nu toate părțile contractante sunt convinse că îndeplinirea directă a actului de cercetare este autorizată în temeiul capitolului I din convenție. Autoritățile ar trebui să verifice dacă îndeplinirea directă a actului de cercetare este autorizată în locul unde se află probele, înainte de a introduce o comisie rogatorie în acest scop.
- 9 În temeiul capitolului II din convenție, împuternicitul poate să obțină probe în statul solicitant sau în statul solicitat, sub rezerva eventualelor condiții prevăzute în autorizația acordată. Autoritățile ar trebui să verifice dacă statul solicitat a formulat vreo rezervă în temeiul articolului 18 din convenție.
- 10 În temeiul capitolului II din convenție, consulul poate să obțină probe prin conexiune video de la martori/experti care se află într-un loc situat la distanță în statul solicitat, sub rezerva eventualelor condiții prevăzute în autorizația acordată. Autoritățile ar trebui să

verifice dacă acest lucru este posibil pe teritoriul părții contractante în chestiune.

- 11 Indiferent dacă actul de cercetare este îndeplinit direct sau indirect, părțile și reprezentanții acestora pot să fie prezenți prin conexiune video.

A1.3 Restricții legale la obținerea de probe

- 12 Obținerea de probe prin conexiune video se limitează de obicei la audierea martorului/expertului.
- 13 În cazul audierii martorului prin conexiune video se aplică, în general, aceleași restricții legale precum în cazul în care acesta ar fi audiat în persoană. Autoritățile ar trebui să verifice dacă legislația națională a părții contractante relevante nu prevede restricții suplimentare.
- 14 Autoritățile sunt încurajate să furnizeze informații despre restricțiile prevăzute în legislațiile lor naționale în ceea ce privește utilizarea conexiunii video pentru obținerea de probe (declarând respectivele dispoziții în profilurile lor de țară, de exemplu).

A2 UTILIZAREA CONEXIUNII VIDEO ÎN TEMEIUL CAPITOLULUI I

A2.1 Comisiile rogatorii

- 15 În temeiul articolului 9 alineatele (1) și (2) din convenție, comisiile rogatorii pot fi executate prin conexiune video.
- 16 La articolul 9 alineatul (1) este stabilită forma standard de obținere a probelor, de exemplu de la un martor/expert care se află într-un loc situat (la distanță) pe teritoriul autorității solicitate.
- 17 Faptul că se optează pentru obținerea de probe prin conexiune video ca formă specială în temeiul articolului 9 alineatul (2) poate avea implicații asupra cheltuielilor, inclusiv asupra posibilității de a solicita rambursarea acestora.

A2.2 Conținutul, forma și transmiterea comisiei rogatorii

- 18 Autorizația de efectuare a unei conexiuni video poate fi cerută fie chiar în comisia rogatorie, fie ulterior, prin mijloace informale de comunicare. Se recomandă însă precizarea acestui lucru în comisia rogatorie. Se recomandă, de asemenea, ca autoritatea centrală din statul solicitat să fie contactată înainte de depunerea formală a comisiei rogatorii, pentru a se verifica dacă utilizarea conexiunii video este posibilă.
- 19 Autoritățile sunt încurajate să utilizeze Modelul de comisie rogatorie și, atunci când este posibil și indicat, să recurgă la mijloace electronice pentru transmiterea comisiilor rogatorii și/sau a cererilor de informații.

A2.3 Răspunsul la comisia rogatorie

- 20 Autoritățile centrale ar trebui să confirme cu promptitudine primirea comisiilor rogatorii și să răspundă cu rapiditate la cererile de informații (inclusiv cu privire la utilizarea conexiunii video) venite din partea autorităților solicitante și/sau a părților interesate.

A2.4 Notificarea sau citarea martorului/expertului și a altor actori

- 21 Procedura de notificare sau citare a martorului poate varia în funcție de modul, direct sau indirect, în care se îndeplinește actul de cercetare. În procedurile care se desfășoară în temeiul capitolului I, statul solicitat este de obicei cel care notifică sau citează martorul/expertul.
- 22 Când se cere îndeplinirea directă a actului de cercetare, se recomandă ca autoritățile solicitante să se asigure, înainte de a introduce o comisie rogatorie, că martorul acceptă să depună mărturie prin conexiune video.

A2.5 Prezența și participarea la executarea comisiei rogatorii

a. Prezența părților și/sau a reprezentanților acestora (articolul 7)

- 23 Prezența părților și a reprezentanților *prin conexiune video* se supune autorizării sau formeii speciale în temeiul articolului 9 alineatul (2) din convenție.
- 24 Autoritățile solicitante ar trebui să precizeze în comisia rogatorie (la rubricile 13 și 14 din Modelul de comisie rogatorie) dacă solicită prezența părților și a reprezentanților prin conexiune video și dacă va fi necesară audierea în contradictoriu.
- 25 Participarea activă a părților și a reprezentanților acestora la audiere prin conexiune video (adică nu simpla prezență) este stabilită de legislația națională a statului solicitat. În conformitate cu legislația națională, instanța solicitată poate fi autorizată să își exercite puterea de apreciere în această privință, de la caz la caz.

b. Prezența magistraților (articolul 8)

- 26 A se verifica dacă statul solicitat a făcut vreo declarație în temeiul articolului 8 din convenție.
- 27 Chiar și în lipsa unei declarații, prezența magistraților poate fi totuși posibilă în conformitate cu legislația națională sau cu uzanțele interne ale statului solicitat.
- 28 În cererea de autorizație adresată statului solicitat, autoritățile solicitante ar trebui să menționeze în mod clar faptul că prezența magistraților se va realiza prin conexiune video și să indice specificațiile tehnice relevante ale echipamentelor de conexiune video utilizate.
- 29 Participarea activă a magistraților la audiere prin conexiune video (adică nu simpla prezență) este stabilită de legislația națională a statului solicitat. În conformitate cu legislația națională, instanța solicitată poate fi autorizată să își exercite puterea de apreciere în această privință, de la caz la caz.

A2.6 Măsurile coercitive și constrângerea

- 30 Spre deosebire de cererile obișnuite de asistență judiciară, un martor nu poate, în general, să fie constrâns în mod specific să depună mărturie prin conexiune video.

A2.7 Mărturia sub jurământ sau prin afirmație

- 31 Primirea mărturiilor sub jurământ sau prin afirmație poate varia în funcție de modul, direct sau indirect, în care se îndeplinește actul de cercetare. O formă specifică de jurământ sau de afirmație poate fi solicitată în temeiul articolului 9 alineatul (2) din convenție.
- 32 Autoritățile ar trebui să verifice cerințele relevante din legislația națională a statului solicitat, din legislația statului solicitant sau din legislația ambelor state, pentru a asigura admisibilitatea probelor prezentate.

A2.8 Identificarea martorului/expertului și a altor actori

- 33 Procedura de identificare a martorului/expertului poate varia în funcție de jurisdicție.
- 34 Dacă cel care identifică martorul/expertul este statul solicitant, pot fi necesare proceduri mai stricte, având în vedere că în cadrul procedurii se utilizează tehnologia de conexiune video și dată fiind distanța dintre autoritatea solicitantă și martor.

A2.9 Dispozițiile de drept penal

- 35 Depunerea mărturiei prin conexiune video este, de obicei, un act voluntar, chiar dacă sperjurul și sfidarea instanței ar putea fi sancționate.
- 36 În anumite cazuri, aplicarea dispozițiilor de drept penal ale ambelor (sau ale mai multor) jurisdicții implicate poate duce la apariția unei suprapuneri jurisdicționale sau a unui vid jurisdicțional.

A2.10 Excepțiile și alte garanții

- 37 Martorul/expertul poate invoca excepții în temeiul articolului 11 din convenție.
- 38 Cu toate acestea, întrucât depunerea mărturiei prin intermediul unei conexiuni video rămâne, în multe cazuri, un act voluntar, martorul/expertul nu este obligat să utilizeze în mod specific conexiunea video pentru depunerea mărturiei și poate refuza să facă acest lucru fără a invoca vreo excepție sau vreo interdicție.

A2.11 Cheltuielile

- 39 Utilizarea conexiunii video la executarea unei comisii rogatorii poate genera cheltuieli în temeiul articolului 14 alineatul (2).
- 40 Înainte de a se solicita utilizarea conexiunii video pentru executarea unei comisii rogatorii, trebuie să se verifice dacă ar putea apărea cheltuieli în statul solicitant și în statul solicitat și cine ar urma să le suporte.

A3 UTILIZAREA CONEXIUNII VIDEO ÎN TEMEIUL CAPITOLULUI II

A3.1 Consulii și împuterniciții

- 41 Trebuie subliniat că părțile contractante pot să excludă, pe baza unei declarații făcute în temeiul articolului 33, aplicarea, în totalitate sau în parte, a capitolului II. Autoritățile ar trebui să verifice dacă partea contractantă în chestiune a făcut vreo declarație de acest gen.
- 42 Scenariul cel mai des întâlnit în temeiul capitolului II este acela în care împuternicitul aflat în statul solicitant obține probe prin conexiune video din statul solicitat.
- 43 Dacă este posibil din punct de vedere practic, părțile, reprezentanții acestora și/sau magistrații din statul de origine pot să asiste prin conexiune video la primirea mărturiei de către un împuternicit sau un consulul și/sau să participe la audierea martorului. Această prezență și această participare vor fi autorizate numai dacă nu sunt incompatibile cu legislația statului solicitat și s-ar supune oricum eventualelor condiții specificate la acordarea autorizației.

A3.2 Necesitatea unei autorizații din partea statului solicitat

- 44 În temeiul articolului 15 din convenție, *nu este* necesară nicio autorizație, cu excepția cazului în care o parte contractantă a făcut o declarație în acest sens. Autoritățile ar trebui să verifice dacă statul solicitat a făcut vreo declarație în temeiul acestui articol.
- 45 În temeiul articolelor 16 și 17 din convenție, *este* necesară o autorizație, cu excepția cazului în care partea contractantă a făcut o declarație precizând că obținerea de probe este posibilă fără autorizația sa prealabilă. Autoritățile ar trebui să verifice dacă statul solicitat a făcut vreo declarație în temeiul acestor articole.
- 46 În cererea de autorizare ar trebui să se specifice că probele vor fi obținute prin conexiune video și să se precizeze dacă este necesară vreo asistență specifică din partea statului solicitat. În acest scop se poate utiliza Modelul de comisie rogatorie.
- 47 Consulii și împuterniciții trebuie să respecte condițiile precizate de statul solicitat la acordarea autorizației.

A3.3 Notificarea martorului

- 48 Pe lângă cerințele prevăzute la articolul 21 literele (b) și (c) din convenție, este important ca martorul să fie notificat, de către consul sau împuternicit, asupra faptului că va depune mărturia prin conexiune video.

A3.4 Asistarea, prezența și participarea părților, a reprezentanților acestora și/sau a magistraților

- 49 Dacă acest lucru nu este contrar legislației statului solicitat, prezența și participarea activă a părților, a reprezentanților acestora și a magistraților prin conexiune video ar trebui să respecte aceleași norme precum în cazul în care probele ar fi obținute în persoană în statul solicitant.
- 50 Magistrații instanței solicitante pot fi numiți în calitate de împuterniciți pentru audierea prin conexiune video a unei persoane aflate în statul solicitat și pot organiza audierea în conformitate cu legislația statului solicitant.

A3.5 Măsurile coercitive și constrângerea

- 51 Martorul/expertul nu este obligat să depună mărturie, cu excepția cazului în care statul solicitat a făcut o declarație în temeiul articolului 18 și autoritatea competentă a dat curs cererii de asistență pentru obținerea de probe pe calea constrângerii. Autoritățile ar trebui să verifice dacă statul solicitat a făcut vreo declarație de acest gen.
- 52 Chiar dacă autoritatea unei părți contractante constrânge un martor să depună mărturie, este posibil ca autoritatea respectivă să nu fie neapărat în măsură să oblige martorul să facă acest lucru prin conexiune video.

A3.6 Mărturia sub jurământ sau prin afirmație

- 53 Consulul sau împuternicitul are competența de a primi mărturii sub jurământ sau prin afirmație, în temeiul legislației statului solicitant, dacă acest lucru nu este incompatibil cu legislația statului solicitat sau contrar unei eventuale autorizații acordate de către statul solicitat [articolul 21 literele (a) și (d)].
- 54 În funcție de instrumentele naționale sau internaționale, mărturiile sub jurământ/prin afirmație primite de consuli sau împuterniciți pot avea efecte extrateritoriale în statul solicitat.

A3.7 Identificarea martorului/expertului și a altor actori

- 55 Consulul sau împuternicitul are sarcina de a identifica martorul/expertul în conformitate cu legislația statului solicitant, dacă acest lucru nu este incompatibil cu legislația statului solicitat sau contrar condițiilor de autorizare.

A3.8 Dispozițiile de drept penal

- 56 Eventualitatea unor suprapuneri de dispoziții penale sau a unui vid de jurisdicție penală trebuie rezolvată prin instrumentele naționale și/sau internaționale, precum și prin orice fel de acord aplicabil.

A3.9 Excepțiile și alte garanții

- 57 Articolul 21 din convenție prevede mai multe garanții pentru martor, cum ar fi: modul în care trebuie obținute probele, limba în care ar trebui redactată convocarea martorului și informațiile pe care ar trebui să le conțină această convocare.

A3.10 Cheltuielile

- 58 Utilizarea conexiunii video poate genera cheltuieli suplimentare. Dacă aceste cheltuieli urmează să fie suportate de către părți se stabilește în conformitate cu legislația statului solicitant.

PARTEA B PREGĂTIREA ȘI DESFĂȘURAREA AUDIERILOR PRIN CONEXIUNE VIDEO

- 59 Dacă este posibil, autoritățile sunt încurajate să publice informații practice generale și/sau orientări (de preferat online), pentru a veni astfel în ajutorul persoanelor care se pregătesc să depună sau să îndeplinească o cerere prin intermediul conexiunii video. Dacă este posibil, autoritățile sunt invitate să transmită aceste informații Biroului Permanent, în vederea publicării pe site-ul HCCH. Părților implicate li se pot transmite, la cerere, informații mai precise și mai sensibile.
- 60 Toți actorii din etapele de pregătire și efectuare a conexiunii video au responsabilitatea de a asigura menținerea unei comunicări eficiente.

B1 Analizarea posibilelor obstacole practice

- 61 Persoanele care se pregătesc să depună o cerere de conexiune video ar trebui să solicite informații autorității relevante, pentru a confirma că nu există obstacole sau limitări practice în calea executării unei cereri de utilizare a conexiunii video la obținerea de probe (în special în temeiul capitolului II).

B2 Programarea și efectuarea testelor

- 62 La programarea unei audieri în cadrul căreia se utilizează o conexiune video, autoritățile sunt încurajate să țină seama de diferențele de fus orar și de implicațiile lucrului în afara orelor de program, cum ar fi eventualele cheltuieli suplimentare și disponibilitatea limitată a personalului de sprijin.
- 63 Autoritățile sunt de asemenea încurajate să testeze conexiunea înainte de audiere și să asigure întreținerea periodică a echipamentelor.

B3 Sprijinul tehnic și formarea

- 64 Autoritățile sunt încurajate să furnizeze, când este cazul, datele de contact necesare pentru a se asigura că fiecare participant la o audiere prin conexiune video are acces la sprijinul tehnic adecvat.
- 65 Se recomandă ca fiecare membru al personalului care ar putea fi solicitat pentru controlarea sau operarea echipamentelor de conexiune video să urmeze cel puțin o formare de bază.

B4 Rezervarea instalațiilor corespunzătoare

- 66 Autoritățile ar trebui să confirme eventualele cerințe sau restricții legate de instalațiile care urmează să fie rezervate, cum ar fi tipul de sală de audiere (de exemplu, sală de judecată, sala de conferințe) sau locul în care se află sala respectivă (de exemplu, clădirea unei instanțe, o misiune diplomatică sau consulară, un hotel).
- 67 Autoritățile ar trebui să verifice dacă este necesar să se rezerve instalații în prealabil și sunt încurajate să recurgă la instrumente online pentru a facilita procesul de rezervare.

B4.1 Utilizarea documentelor și a materialelor probante

- 68 Dacă urmează să fie utilizate documente sau materiale probante, ar trebui stabilit de comun acord și organizat un mijloc adecvat de comunicare formală și de prezentare a acestora înaintea sau în timpul audierii.

B4.2 Comunicările private

- 69 Ar putea fi recomandabil sau necesar să se utilizeze linii suplimentare (confidențiale) de comunicare, de exemplu în cazul în care o parte/un martor și reprezentantul legal participă din locuri diferite.

B4.3 Cazuri speciale

- 70 În circumstanțe speciale, ar putea fi nevoie de participanți suplimentari sau de măsuri de securitate/de protecție suplimentare, în special în cazul martorilor vulnerabili.

B5 Utilizarea serviciilor de interpretare

- 71 Dată fiind natura dificilă a unei configurații de conexiune video, se recomandă să se recurgă, atunci când este posibil, numai la interpreți care au calificările și experiența corespunzătoare.
- 72 Participanții ar trebui să decidă, ținând seama de cerințele prevăzute în legislația națională și de eventualele instrucțiuni formulate de instanță, dacă este nevoie de interpretare consecutivă (recomandată în general în contextul conexiunii video) sau simultană și unde se va afla interpretul (de preferință, în același amplasament cu martorul).

B6 Înregistrarea, procesul-verbal și examinarea

- 73 Participanții ar trebui să confirme în ce mod va fi înregistrată procedura, știind că înregistrarea video, dacă este posibilă și autorizată, poate fi de preferat unei înregistrări scrise. Autoritățile ar trebui să se asigure că toate înregistrările sau procesele-verbale sunt ulterior gestionate și stocate în siguranță.
- 74 Ar trebui să se ia măsurile necesare în ceea ce privește echipamentele de înregistrare și/sau participarea la audiere a unui stenograf sau grefier.
- 75 Autoritățile ar trebui să se asigure că transmisia în direct prin conexiune video este securizată și, dacă este posibil, criptată.
- 76 Dacă este cazul, participanții sunt încurajați să raporteze autorităților în chestiune orice aspect sau dificultate de natură practică. La rândul lor, autoritățile sunt încurajate să ceară ele însele sugestii și observații, pentru a îmbunătăți și mai mult furnizarea serviciilor de conexiune video.

B7 Mediul, poziționarea și protocoalele

- 77 În toate sălile sau spațiile care urmează să fie conectate în timpul audierii ar trebui să se optimizeze condițiile pentru utilizarea conexiunii video, inclusiv dimensiunea, dispunerea, accesul, acustica și iluminatul.

- 78 Echipamentele ar trebui instalate astfel încât să emuleze o audiere „în persoană”, asigurându-se un număr corespunzător de camere de luat vederi și microfoane, pentru ca fiecare participant să poată fi văzut și auzit cu cât mai puține dificultăți sau întreruperi.

B7.1 Controlul asupra camerelor/echipamentelor audio

- 79 Se recomandă o interfață prietenoasă, care să permită operarea cu ușurință a echipamentelor, de preferință de către magistratul care prezidează audierea.

B7.2 Protocolul pentru luarea cuvântului

- 80 Pentru a reduce la minimum eventualele întreruperi ale conexiunii, autoritățile ar putea avea în vedere stabilirea unui protocol de luare a cuvântului pentru participanții la audiere, în special în cazul în care se recurge la servicii de interpretare.

B7.3 Protocolul pentru cazul întreruperii comunicațiilor

- 81 Tuturor participanților ar trebui să le fie aduse la cunoștință procedura de alertare a magistratului care prezidează audierea cu privire la dificultățile tehnice întâmpinate în cursul audierii și datele de contact ale personalului de sprijin tehnic, inclusiv ale serviciului terț de punte, dacă este cazul.

PARTEA C ASPECTE DE ORDIN TEHNIC ȘI DE SECURITATE

C1 Echipamentele adecvate

- 82 Autoritățile sunt încurajate să utilizeze echipamente de cea mai bună calitate disponibilă, pentru a emula cât mai bine posibil o audiere în persoană.
- 83 Personalul însărcinat cu organizarea ar trebui să știe ce capacități tehnologice și mijloace tehnice sunt disponibile, inclusiv ce locuri sunt dotate cu tehnologia necesară.

C1.1 Utilizarea de software-uri cu licență

- 84 Utilizarea de software-uri cu licență prezintă avantaje, în principal datorită disponibilității sprijinului tehnic, iar practica autorităților confirmă că se preferă această soluție.

C1.2 Recurgerea la furnizori comerciali

- 85 Persoanele care intenționează să utilizeze tehnologia de conexiune video la obținerea de probe ar trebui să verifice dacă recurgerea la furnizori comerciali prezenți pe scară largă este permisă de autoritățile relevante.
- 86 Dacă se recurge la un furnizor comercial pentru obținerea de probe, participanții și autoritățile sunt încurajate să asigure aplicarea măsurilor de securitate corespunzătoare.

C2 Standardele tehnice minime

- 87 În orice sistem de conexiune video, standardele tehnice ar trebui privite din punct de vedere holistic, pentru a se asigura că fiecare componentă sprijină funcționarea eficace a sistemului.
- 88 Dintre principalele moduri în care poate fi stabilită o conexiune video, autoritățile sunt încurajate să aibă în vedere utilizarea unei punți de videoconferință sau a unei unități de comandă multipunct (MCU), fie prin integrarea soluției alese în sistem, fie prin intermediul unui serviciu terț, pentru a elimina câteva din preocupările legate de interoperabilitate, în special atunci când trebuie stabilită o conexiune transfrontalieră.

C2.1 Codec

- 89 Codecurile ar trebui să fie conforme cu standardele relevante din domeniu, permițând cel puțin transmiterea simultană a sunetului și a imaginii.

C2.2 Rețelele

- 90 Se recomandă utilizarea unei rețele IP și rezervarea unei ISDN (dacă este disponibilă), ca soluție de rezervă sau urgență.
- 91 Dacă este posibil, autoritățile sunt încurajate să echipeze rețeaua cu soluții multipunct.

C2.3 Lățimea de bandă

- 92 Autoritățile sunt încurajate să își echipeze rețeaua cu cea mai mare lățime de bandă posibilă.
- 93 În funcție de rețea, lățimea de bandă recomandată este în prezent de minimum 1,5-2 megabiți pe secundă pentru rețelele IP (sau de cel puțin 384 de kilobiți pe secundă pentru rețele ISDN).

C2.4 Criptarea

- 94 Se recomandă criptarea semnalelor la standardul din domeniu, practica autorităților confirmând că se recurge pe scară largă la criptare.
- 95 Dacă este utilizată, criptarea ar trebui setată în modul „automat” sau „optim” („best effort”), pentru a se reduce la minimum problemele de compatibilitate cu alte tipuri de criptare.

C2.5 Sistemul audio (microfoane și difuzoare)

- 96 Autoritățile sunt încurajate să instaleze un sistem audio suplimentar, pentru a îmbunătăți calitatea acustică a echipamentelor existente de conexiune video.
- 97 Se recomandă ca sala de audiere să fie dotată cu un număr suficient de microfoane și difuzoare pentru toți participanții.

C2.6 Sistemul video (camere și ecrane)

- 98 Dacă este posibil, camerele de luat vederi ar trebui să fie echipate cu funcții de panoramare, înclinare longitudinală și transfocare.
- 99 Se recomandă utilizarea unor camere și ecrane capabile să transmită o imagine de înaltă rezoluție (720 p) și să suporte o rezoluție de cel puțin 1280 x 720 pixeli.
- 100 Participanți și autoritățile sunt încurajate să verifice înainte de audiere cerințele suplimentare (cum ar fi vederea de ansamblu asupra sălii, capacitățile de scindare a ecranului sau camerele video pentru documente).

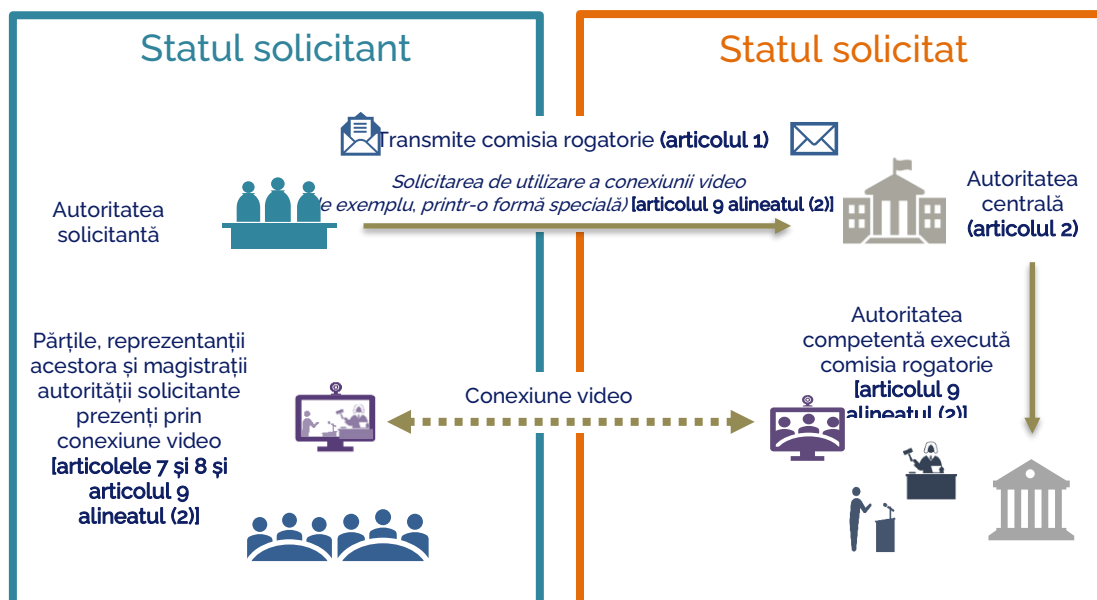

ANEXA II

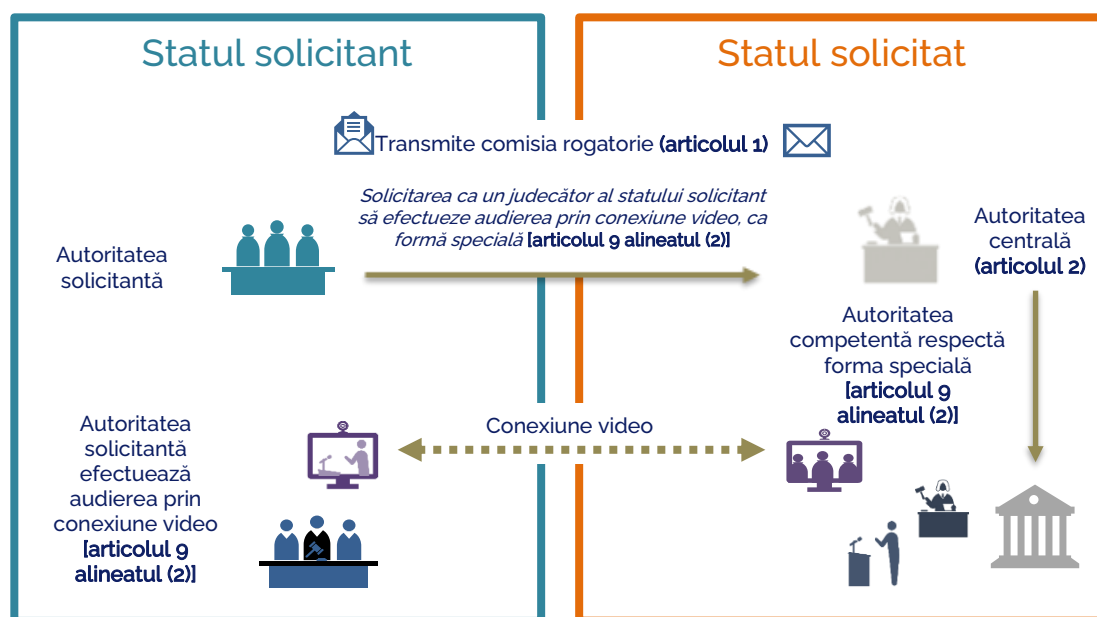
**Grafice
explicative**

Utilizarea conexiunii video în temeiul Convenției privind probele Capitolul I

Îndeplinirea indirectă a actului de cercetare (posibila utilizare a conexiunii video în temeiul articolelor 7, 8 și 9)

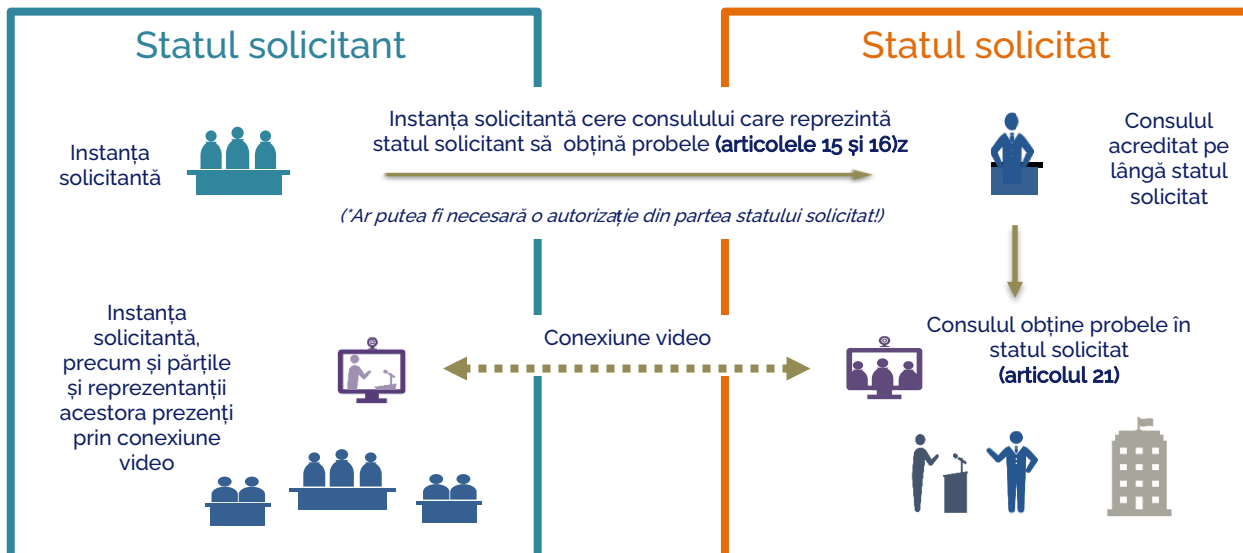

Îndeplinirea directă a actului de cercetare [posibilă în anumite state în temeiul articolului 9 alineatul (2)]

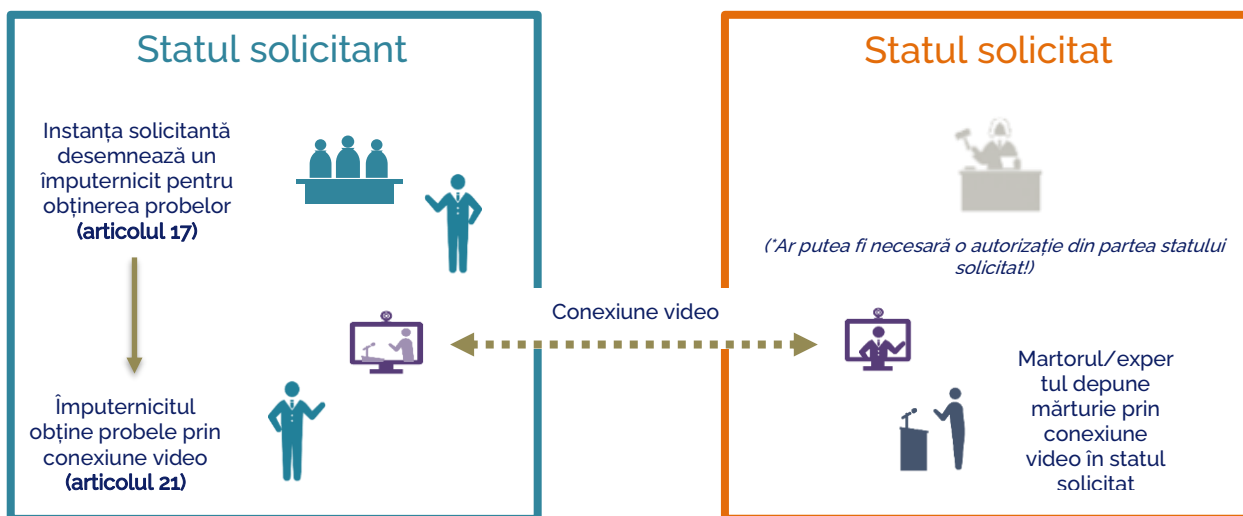

Utilizarea conexiunii video în temeiul Convenției privind probele Capitolul II¹

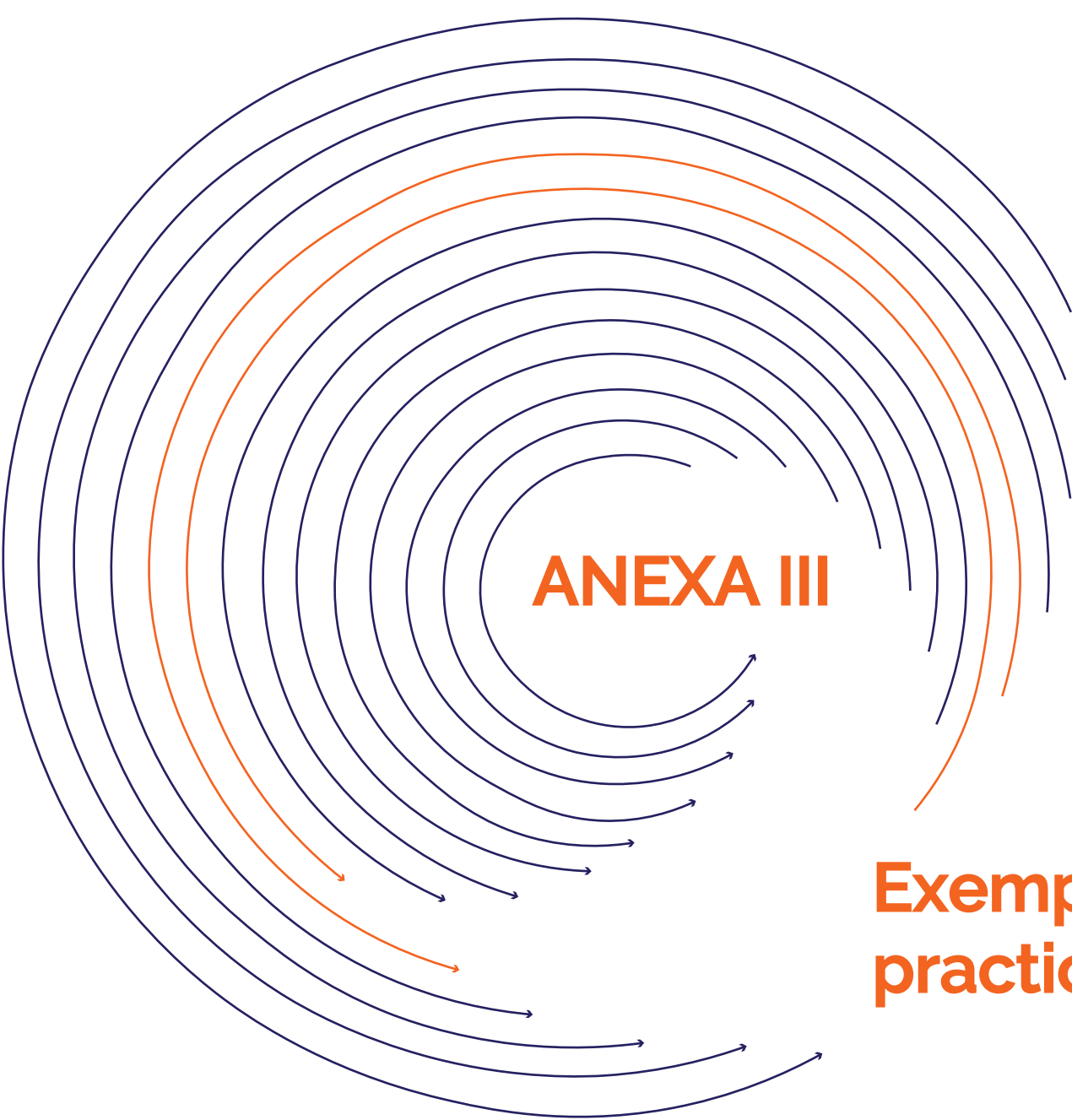
Îndeplinirea directă a actului de cercetare de către un consul (articolele 15, 16, 21)

Îndeplinirea directă a actului de cercetare de către un împuternicit (articolele 17 și 21)

¹ În temeiul articolului 33 din convenție, orice parte contractantă poate exclude în întregime sau în parte aplicarea dispozițiilor capitolului II. Pentru declarațiile sau rezervele făcute de o anumită parte contractantă, a se vedea Tabelul cu situația actuală aferent Convenției privind probele, coloana intitulată „Res/D/N/DC”.

ANEXA III

**Exemple
practice**

I. Utilizarea conexiunii video în temeiul capitolului I din Convenția privind probele

Exemplu (1)

- (i) În fața instanței din statul X se desfășoară o procedură în materie civilă.
- (ii) Este necesară depoziția unui martor care își are reședința în statul Y.
- (iii) Președintele completului de judecată din statul X (statul solicitant) emite o comisie rogatorie prin care solicită autorității centrale (desemnate în temeiul Convenției privind probele) din statul Y (statul solicitat) să obțină mărturia prin intermediul autorității competente corespunzătoare din statul Y.
- (iv) În comisia rogatorie, autoritatea solicitantă din statul X a cerut aplicarea unei forme speciale în temeiul articolului 9 din convenție, și anume ca reprezentanții părților să fie autorizați să pună întrebări suplimentare și ca mărturia să fie transcrisă cuvânt cu cuvânt. Autoritatea solicitată din statul Y trebuie să dea curs acestei cereri formulate în temeiul articolului 9, dacă ea nu este incompatibilă cu legislația internă a statului solicitat sau imposibilă fie datorită uzanțelor judiciare din statul solicitat, fie dificultăților de ordin practic.
- (v) După ce comisia rogatorie a fost transmisă, părțile la procedură convin asupra utilizării conexiunii video, pentru a putea observa din statul X mărturia care urmează să fie depusă în fața autorității judiciare competente din statul Y. Autoritatea solicitantă din statul X contactează astfel autoritatea centrală din statul Y, care confirmă că autoritățile judiciare din statul Y dispun de instalațiile necesare și că audierea martorului poate avea loc prin conexiune video.
- (vi) Autoritatea solicitantă din statul X completează ulterior anexa opțională la Modelul de comisie rogatorie, referitoare la obținerea de probe prin conexiune video, și o transmite autorității centrale din statul Y.
- (vii) Autoritatea centrală din statul Y acceptă comisia rogatorie și o transmite mai departe autorității judiciare competente, menționând că respectiva comisie rogatorie ar trebui executată prin punerea la dispoziție a unei conexiuni video.
- (viii) Autoritatea judiciară competentă stabilește că martorul din statul Y acceptă să depună mărturie, însemnând că cererea poate fi îndeplinită fără a se recurge la măsuri de constrângere.
- (ix) Autoritatea judiciară competentă din statul Y execută comisia rogatorie, efectuând audierea martorului în conformitate cu propriile legi și forme (inclusiv cu privire, de exemplu, la modul în care primește mărturia sub jurământ/prin afirmație), dar cu respectarea cererilor de formă specială în temeiul articolului 9, formulate de autoritatea solicitantă din statul X.
- (x) Procedura este transmisă prin conexiune într-o sală de judecată din statul X, unde sunt prezente părțile și reprezentanții legali ai acestora, prezența acestora fiind autorizată în temeiul articolului 7.
- (xi) Deși statul Y nu a făcut nicio declarație în temeiul articolului 8 cu privire la prezența magistraților autorității solicitante, prezența acestora este totuși autorizată în temeiul normelor interne ale statului solicitat. În consecință, judecătorul din statul X este și el prezent la audierea desfășurată prin conexiune video.
- (xii) Legea statului Y nu interzice niciuna din formele speciale cerute de statul X, astfel încât acestea vor fi respectate în măsura posibilului.
- (xiii) În acest exemplu, este nevoie de interpretare și s-a convenit că autoritatea solicitantă din statul X va lua măsurile necesare pentru ca un interpret calificat înscris în registrul său național să fie prezent alături de părți, reprezentanții acestora și magistrații din statul X.
- (xiv) Deși legea statului Y nu autorizează părțile, reprezentanții legali ai acestora și/sau magistrații din statul X să participe activ pe tot parcursul procedurii, în temeiul cererii formulate în temeiul articolului 9 pentru aplicarea unei forme speciale, reprezentanții legali ai părților sunt autorizați să pună întrebări suplimentare, cu condiția ca acestea să fie adresate prin intermediul președintelui completului de judecată din statul Y și să fie traduse de interpretul din statul X.

- (xv) În conformitate cu cererea formulată în temeiul articolului 9, se iau măsuri (indiferent de autoritatea care este cea mai în măsură să facă acest lucru) pentru ca la procedură să fie prezent un stenograf sau un grefier care să asigure transcrierea cuvânt cu cuvânt. Transcrierea cuvânt cu cuvânt a procedurii este pregătită și transmisă apoi autorității solicitante din statul X, împreună cu documentele care demonstrează executarea în temeiul articolului 13.
- (xvi) În general, autoritatea solicitată execută comisia rogatorie fără nicio rambursare a taxelor sau cheltuielilor, cu excepția, astfel cum se prevede la articolul 14 alineatul (2), a indemnizațiilor plătite experților și/sau interpreților și a cheltuielilor rezultând din folosirea unei forme speciale. În acest exemplu nu este necesar ca statului Y să i se ramburseze indemnizațiile plătite interpretului, deoarece serviciile acestuia au fost asigurate prin grija statului X. Cererile formulate de autoritatea judiciară din statul X pentru prezența unui stenograf sau a unui grefier care să asigure transcrierea cuvânt cu cuvânt ca formă specială vor genera probabil cheltuieli suplimentare, care vor trebui rambursate. Întrucât utilizarea conexiunii video nu a fost solicitată în temeiul articolului 9, ci a făcut doar obiectul unei cereri informale adresate autorității centrale din statul Y, s-ar putea ca rambursarea cheltuielilor legate de utilizarea instalațiilor de conexiune video să nu fie neapărat necesară, această cerință depinzând de legislația și procedurile interne ale statului solicitat. Este posibil însă ca statul Y să considere că și cererile informale de utilizare a conexiunii video intră în domeniul de aplicare al articolului 9 alineatul (2) și că, prin urmare, cheltuielile ar trebui rambursate.

Exemplul 2.

- (i) În fața instanței din statul X se desfășoară o procedură în materie de drept al familiei.
- (ii) Este necesară depoziția unui martor care își are reședința în statul Y.
- (iii) Părțile la procedură convin asupra utilizării conexiunii video, pentru a putea observa din statul X mărturia care urmează să fie depusă în fața autorității competente corespunzătoare din statul Y.
- (iv) Președintele completului de judecată din statul X (statul solicitant) emite o comisie rogatorie prin care solicită autorității centrale (în temeiul Convenției privind probele) din statul Y (statul solicitat) să obțină mărturia prin intermediul autorității competente corespunzătoare din statul Y. În comisia rogatorie, autoritatea solicitantă din statul X cere depunerea mărturiei prin conexiune video și înregistrarea video a acesteia, ca formă specială în temeiul articolului 9. În plus, autoritatea solicitantă din statul X a introdus o cerere suplimentară în temeiul articolului 9, pentru audierea în contradictoriu a martorului. Autoritatea solicitată din statul Y trebuie să dea curs acestor cereri formulate în temeiul articolului 9, dacă ele nu sunt incompatibile cu legislația națională a statului solicitat sau imposibile fie datorită uzanțelor judiciare interne din statul solicitat, fie dificultăților de ordin practic.
- (v) Autoritatea centrală din statul Y acceptă comisia rogatorie și o transmite mai departe autorității judiciare competente, menționând că respectiva comisie rogatorie ar trebui executată prin utilizarea unei conexiuni video, dat fiind că cererea nu este incompatibilă cu legislația națională și că autoritatea judiciară deține instalațiile necesare pentru realizarea (și înregistrarea) conexiunii video. În plus, cererea de audiere în contradictoriu nu este incompatibilă cu legislația națională a statului Y și ea este posibilă, chiar dacă nu este utilizată în mod frecvent.
- (vi) Autoritatea judiciară din statul Y convoacă martorul, dar acesta nu se înfățișează. În consecință și în temeiul articolului 10, autoritatea judiciară invocă dispozițiile din propria legislație, care îi permit să emită o citație de obligare a martorului să depună mărturie, sub rezerva unei sancțiuni în caz de nerespectare. Martorul dă curs citației și apare în fața instanței.
- (vii) Statul Y a declarat, în temeiul articolului 8 din Convenția privind probele, că magistrații autorității solicitante pot fi, de asemenea, prezenți, sub rezerva autorizării prealabile de către o autoritate competentă. În acest exemplu, autoritatea competentă (care este și autoritatea centrală) din statul Y a acordat autorizația ca magistrații din statul X să fie prezenți prin conexiune video.

- (viii) Autoritatea judiciară competentă din statul Y audiază martorul în conformitate cu metodele și procedurile statului solicitat, inclusiv în ceea ce privește primirea mărturiei sub jurământ sau prin afirmație.
- (ix) Conform cererii de formă specială în temeiul articolului 9, procedura este de asemenea transmisă prin conexiune video într-o sală de judecată din statul X, unde sunt prezente părțile și reprezentanții legali ai acestora. În conformitate cu cealaltă parte a cererii întemeiate pe articolul 9, audierea în contradictoriu este efectuată de reprezentantul uneia dintre părți în statul X, acesta adresând întrebări direct martorului. Interpretul aflat în statul X traduce atât întrebările reprezentantului, cât și răspunsurile martorului.
- (x) În conformitate cu cererea întemeiată pe articolul 9, se realizează și o înregistrare video a procedurii. În consultare cu autoritatea solicitantă din statul X, autoritatea judiciară competentă din statul Y are grijă ca înregistrarea video să fie criptată și retransmisă digital către autoritatea solicitantă, într-un mod securizat și compatibil cu legislația națională a ambelor state.
- (xi) În general, autoritatea solicitată execută comisia rogatorie fără nicio rambursare a taxelor sau cheltuielilor, cu excepția, astfel cum se prevede la articolul 14 alineatul (2), a indemnizațiilor plătite experților și/sau interpreților și a cheltuielilor rezultând din folosirea unei forme speciale. În acest exemplu, deoarece utilizarea conexiunii video și înregistrarea video ulterioară au fost solicitate în temeiul articolului 9 ca formă specială, este posibil să se prevadă și rambursarea cheltuielilor legate de utilizarea instalațiilor de conexiune video și de criptarea/transmisia ulterioară.

Exemplu (3)

- (i) În fața instanței din statul X a fost introdusă o procedură în materie comercială.
- (ii) Este necesară depoziția unui martor care își are reședința în statul Y.
- (iii) Reprezentanții legali ai uneia dintre părți solicită instanței să trimită o comisie rogatorie pentru obținerea de probe de la martorul din statul Y, prin primirea mărturiei prin conexiune video.
- (iv) Instanța din statul X (în calitate de autoritate solicitantă) trimite comisia rogatorie autorității centrale din statul Y (în calitate de autoritate solicitată), inclusiv o cerere de formă specială în temeiul articolului 9 pentru îndeplinirea directă a actului de cercetare de către statului solicitat prin conexiune video.

Exemplul 3A

- (v) Legislația națională a statului Y nu permite îndeplinirea directă a actului de cercetare în temeiul capitolului I din convenție. Ca atare, forma specială menționată la articolul 9 nu poate fi executată, fiind incompatibilă cu legislația statului solicitat.
- (vi) După ce a informat autoritatea solicitantă din statul X, autoritatea solicitată din statul Y procedează deci (în consultare cu autoritatea solicitantă) la executarea indirectă a comisiei rogatorii, conform propriilor legi și proceduri. Autoritatea competentă din statul Y efectuează astfel audierea folosind întrebările primite de la autoritatea solicitantă (transmise probabil de reprezentanții legali ai părților) din statul X.

Exemplul 3B

- (v) Legislația națională a statului Y permite îndeplinirea directă a actului de cercetare în temeiul capitolului I din convenție. Ar trebui deci ca și forma specială menționată la articolul 9 să poată fi îndeplinită.
- (vi) Autoritatea solicitată din statul Y evaluează cererea și acordă autorizația pentru îndeplinirea directă a actului de cercetare, în următoarele condiții: martorul se află într-

o sală de judecată din statul Y, audierea este efectuată de instanța solicitantă și la audiere este prezent un magistrat din statul Y, pentru îndeplinirea anumitor sarcini și supravegherea procedurii.

- (vii) Reprezentanții legali din statul X, în consultare cu autoritatea solicitantă din statul X, iau măsurile practice necesare pentru a îndeplini condițiile impuse de autoritatea solicitată din statul Y pentru acordarea autorizației. Printre aceste dispoziții se numără și informarea martorului și contactarea statului Y pentru rezervarea unei săli de judecată la o dată și o oră adecvate, precum și pentru asigurarea participării unui magistrat din statul Y.
- (viii) În sprijinul îndeplinirii directe a actului de cercetare, în statul X este implicat de asemenea un interpret.
- (ix) La începutul audierii prin conexiune video, magistratul care reprezintă statul Y identifică martorul.
- (x) Un magistrat al autorității solicitante din statul X și magistratul care este prezent și reprezintă statul Y îl informează apoi pe martor cu privire la excepțiile care pot fi invocate în cursul audierii, în conformitate cu legislația și procedurile statului X și, respectiv, ale statului Y.
- (xi) Probele se obțin în conformitate cu legislația și procedurile statului X, dat fiind că actul de cercetare este îndeplinit direct de instanța solicitantă din statul X.
- (xii) Conform condițiilor impuse de autoritatea centrală din statul Y, magistratul din statul Y este responsabil cu supravegherea procedurii, în special pentru a se asigura că martorul nu este în niciun moment constrâns sau îndrumat în alt mod în cursul depoziției.
- (xiii) Un grefier din statul X întocmește un proces-verbal al mărturiei.

II. Utilizarea conexiunii video în temeiul capitolului II din Convenția privind probele

NB: În temeiul articolului 33 din convenție, orice parte contractantă are facultatea de a exclude, în întregime sau în parte, aplicarea dispozițiilor capitolului II. În exemplele următoare s-a pornit de la premisa că statul solicitat nu a făcut nicio excludere și că statul solicitant nu a formulat nicio rezervă cu privire la care statul solicitat care nu formulează obiecții aplică totuși principiul reciprocității în temeiul articolului 33 alineatul (3).

Exemplu (4)

- (i) În fața unei instanțe (a instanței solicitante) din statul X se desfășoară o procedură în materie de drept al familiei.
- (ii) Este necesară depoziția unui martor care își are reședința în statul Y.
- (iii) Întrucât martorul este și resortisant al statului X, părțile și instanța solicitantă convin că mărturia să fie primită de un consul al statului X (statul solicitant) care își exercită funcțiile în statul Y (statul solicitat).
- (iv) Părțile solicită stabilirea unei conexiuni video, astfel încât audierea martorului efectuată de consul să fie transmisă într-o sală de judecată din statul X, unde sunt prezente părțile și reprezentanții legali ai acestora.
- (v) Utilizarea conexiunii video este prevăzută explicit în legislația statului X și nu este interzisă de legislația statului Y.
- (vi) Întrucât martorul este resortisant al statului X, în temeiul articolului 15 nu este necesar să se ceară o autorizație din partea autorității competente desemnate din statul Y.
- (vii) Martorul acceptă să depună mărturie și, fiind resortisant al statului X, vorbește fluent limba

instanței solicitante. Ca atare, în acest exemplu nu intră în discuție nici constrângerea, nici serviciile de interpretare.

- (viii) Cu toate acestea, întrucât statul Y are o întindere geografică mare și martorul se află într-un loc situat la o distanță semnificativă de orașul în care își exercită funcțiile consulul, acesta din urmă decide (în consultare cu instanța solicitantă) că ar fi mai eficient să se stabilească o conexiune video tridirecțională. Conexiunea video creează astfel o legătură între instanța solicitantă din statul X, consulul care reprezintă statul X și care se află în ambasada din statul Y și martorul care se află de asemenea în statul Y, dar într-un loc diferit și situat la distanță și în prezența altei persoane competente să îl identifice și să se asigure că acesta nu este îndrumat și/sau constrâns în niciun moment.
- (ix) Audierea martorului este efectuată în conformitate cu legislația și procedura statului solicitant, în măsura în care aceasta nu este interzisă de statul solicitat.
- (x) La cererea părților și în conformitate cu legislația statului X, părțile, reprezentanții legali ai acestora și/sau magistrații din statul solicitant sunt prezenți la audierea prin conexiune video, prezența lor nefiind interzisă de legislația statului Y.
- (xi) Conform competențelor primite de la statul solicitant, consulul primește mărturia sub jurământ/prin afirmație, ceea ce nu este incompatibil cu legislația statului solicitat.
- (xii) În acest exemplu, cheltuielile sunt suportate de partea care solicită obținerea de probe.

Exemplu (5)

- (i) În fața unei instanțe (a instanței solicitante) din statul X se desfășoară o procedură în materie civilă.
- (ii) Este necesară depoziția unui martor care își are reședința în statul Y.
- (iii) Instanța solicitantă din statul X (statul solicitant) desemnează un împuternicit care să primească depoziția martorului aflat în statul Y (statul solicitat).
- (iv) Părțile la procedură sunt de acord ca împuternicitul să rămână în statul X și să recurgă la o conexiune video pentru a primi depoziția martorului aflat în statul Y, utilizarea tehnologiei fiind prevăzută în legislația statului solicitant.
- (v) În plus, trebuie ca utilizarea conexiunii video să nu fie interzisă de legislația statului solicitat. În acest exemplu, legislația statului Y autorizează utilizarea conexiunii video pentru facilitarea obținerii de probe.
- (vi) Statul Y a făcut o declarație în temeiul articolului 17, reiterând că va fi necesară autorizația prealabilă din partea autorității sale competente desemnate. Reprezentanții părților solicită autorizația din partea autorității competente din statul Y.
- (vii) Autoritatea competentă acordă autorizația, cu condiția ca martorul să fie identificat de un funcționar al autorității competente înainte de depunerea mărturiei.
- (viii) Împuternicitul are responsabilitatea de a lua măsurile practice necesare, precum și de a transmite cererea martorului, indicând data, ora, locul și alte informații relevante.
- (ix) Întrucât martorul acceptă și este de acord să depună mărturie, nu este necesar să se analizeze aspectele constrângerii.
- (x) În acest exemplu, atât împuternicitul, cât și martorul au nevoie de servicii de interpretare. Împuternicitul ia măsurile necesare pentru ca martorul să fie asistat de un interpret în statul Y.
- (xi) Împuternicitul efectuează audierea martorului în conformitate cu legislația și procedura statului solicitant, dacă aceasta nu este incompatibilă cu legislația statului solicitat. Audierea este efectuată prin conexiune video dintr-un amplasament situat în statul X, unde sunt prezente părțile și reprezentanții legali ai acestora, prezența lor fiind autorizată în temeiul legislației statului X.
- (xii) Conform competențelor pe care le are în temeiul legislației statului X, ca stat solicitant,

- împuțernicitul primește mărturia sub jurământ/prin afirmație prin intermediul conexiunii video, aceasta nefiind incompatibilă cu legislația statului Y, ca stat solicitat.
- (xiii) Participarea părților și a reprezentanților legali ai acestora (inclusiv audierea în contradictoriu sau întrebările suplimentare) este determinată, de asemenea, prin referire la legislația statului X, în măsura în care nu este incompatibilă cu legislația statului Y.
 - (xiv) Cum se întâmplă în general, cheltuielile de judecată (inclusiv cheltuielile cu interpretarea și închirierea spațiilor) sunt suportate de partea care solicită obținerea de probe.

Exemplu (6)

- (i) În fața unei instanțe (a instanței solicitante) din statul X se desfășoară o procedură în materie comercială.
- (ii) Este necesară depoziția unui martor care își are reședința în statul Y.
- (iii) Instanța solicitantă din statul X (statul solicitant) desemnează un împuțernicit care să primească depoziția martorului aflat în statul Y (statul solicitat).
- (iv) Împuțernicitul este un avocat care se află în statul Y și vorbește fluent atât în limba statului X, cât și limba statului Y.
- (v) Întrucât utilizarea tehnologiei este prevăzută în legislația statului solicitant, părțile adresează instanței solicitante o cerere de autorizare a împuțernicitului să utilizeze o conexiune video la primirea depoziției martorului în statul Y, în timp ce părțile și reprezentanții acestora urmăresc procedura din locul în care se află în statul X.
- (vi) În plus, trebuie ca utilizarea conexiunii video să nu fie interzisă de legislația statului solicitat. În acest exemplu, legislația statului Y nu interzice utilizarea conexiunii video.
- (vii) Statul Y nu a făcut nicio declarație în temeiul articolului 17. Ca atare, în absența unei declarații de autorizare generală, în acest exemplu va fi necesară o autorizație prealabilă din partea autorității competente desemnate.
- (viii) Autoritatea competentă acordă autorizația, dar impune condiția ca probele să fie obținute într-o sală de judecată din statul Y în prezența unui magistrat din statul Y.
- (ix) Împuțernicitul are responsabilitatea de a lua măsurile practice necesare, precum și de a transmite cererea martorului, indicând data, ora, locul și alte informații relevante.
- (x) După informarea martorului, împuțernicitul află că martorul nu acceptă să depună mărturie. Întrucât statul Y a făcut o declarație în temeiul articolului 18, împuțernicitul este în măsură să completeze cererea inițială cu o cerere suplimentară de asistență din partea autorității competente în vederea obținerii de probe prin constrângere.
- (xi) Autoritatea competentă dă curs cererii împuțernicitului, aplicând astfel măsurile corespunzătoare de constrângere prevăzute în legislația sa, pentru a asigura participarea martorului.
- (xii) Împuțernicitul efectuează apoi audierea martorului în conformitate cu legislația și procedura statului solicitant, dacă aceasta nu este incompatibilă cu legislația statului solicitat. Audierea este efectuată în sala de judecată din statul Y, unde părțile și reprezentanții legali ai acestora sunt prezenți de asemenea, prin conexiune video din statul X, prezența lor fiind autorizată în temeiul legislației statului X.
- (xiii) Conform competențelor pe care le are în temeiul legislației statului X, ca stat solicitant, împuțernicitul primește mărturia sub jurământ/prin afirmație, aceasta nefiind incompatibilă cu legislația statului Y, ca stat solicitat.
- (xiv) Participarea părților și a reprezentanților legali ai acestora (inclusiv audierea în contradictoriu sau întrebările suplimentare) este determinată, de asemenea, prin referire la legislația statului X, în măsura în care nu este incompatibilă cu legislația statului Y.
- (xv) În acest exemplu, dat fiind că împuțernicitul vorbește fluent atât în limba statului X, cât și limba statului Y, este posibil ca serviciile de interpretare să nu fie necesare, dar s-ar putea recurge la

ele în beneficiul persoanelor prezente în statul X prin conexiune video.

- (xvi) Cum se întâmplă în general, cheltuielile de judecată (de exemplu, cheltuielile rezultate din utilizarea sălii de judecată sau din constrângerea martorului să se înfățișeze) sunt suportate de partea care solicită obținerea de probe.

ANEXA IV

Formule option pentru...

Formular opțional pentru conexiune video

Acest formular este destinat să fie utilizat ca anexă la Modelul de comisie rogatorie recomandat, disponibil în secțiunea „Evidence” (Probe) de pe site-ul Conferinței de la Haga: < www.hcch.net >.

COMISIE ROGATORIE –
FORMULAR OPȚIONAL PENTRU CONEXIUNE VIDEO

COMMISSION ROGATOIRE –
FORMULAIRE FACULTATIF POUR DES PREUVES PAR LIAISON VIDEO

Convenția de la Haga din 18 martie 1970
privind obținerea de probe în străinătate în materie civilă și comercială
Convention de La Haye du 18 mars 1970 sur
l'obtention des preuves à l'étranger en matière civile ou commerciale

Parametrii tehnici ai dispozitivului (dispozitivelor) de conexiune video

Paramètres techniques des appareils de liaison vidéo

1.	Marca și modelul dispozitivului <i>Marque et modèle de l'appareil</i>	A se indica marca dispozitivului de conexiune video care urmează să fie utilizat de statul solicitant
2.	Tipul de unitate de comandă <i>Type d'unité de commande</i>	Vă rugăm să aveți în vedere că se recomandă o unitate de control multipunct. <i>Veillez noter qu'une unité de commande multipoint est recommandée.</i> ☐ Terminal ☐ Multipunct <i>Point de terminaison</i>

3.	Tipul de rețea <i>Type de réseau</i> Câteva exemple de secvențe de parametri IP și ISDN figurează la pagina 3. <i>Des exemples de séquences de paramètres IP et RNIS sont donnés en page 3</i>	Vă rugăm să aveți în vedere că se recomandă o rețea IP. <i>Veillez noter qu'un réseau IP est le réseau recommandé.</i> <table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="667 376 1013 409">IP (SIP sau H.323)</th> <th data-bbox="1018 376 1342 409">ISDN</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="667 416 1013 965"> Adresa IP: <i>Adresse IP:</i> A se introduce adresa IP Numele de gazdă: <i>Nom de l'hôte:</i> A se introduce numele de gazdă (inclusiv numele de domeniu complet calificat) Numărul extensiei: <i>Numéro de poste :</i> A se introduce extensia (dacă este cazul) </td> <td data-bbox="1018 416 1342 965"> Numărul ISDN: <i>Numéro RNIS:</i> A se introduce numărul ISDN Numărul extensiei: <i>Numéro de poste:</i> A se introduce extensia (dacă este cazul) </td> </tr> <tr> <td colspan="2" data-bbox="667 972 1342 1238"> Observații suplimentare: <i>Autres remarques:</i> A se introduce eventualele observații și note </td> </tr> </tbody> </table>	IP (SIP sau H.323)	ISDN	Adresa IP: <i>Adresse IP:</i> A se introduce adresa IP Numele de gazdă: <i>Nom de l'hôte:</i> A se introduce numele de gazdă (inclusiv numele de domeniu complet calificat) Numărul extensiei: <i>Numéro de poste :</i> A se introduce extensia (dacă este cazul)	Numărul ISDN: <i>Numéro RNIS:</i> A se introduce numărul ISDN Numărul extensiei: <i>Numéro de poste:</i> A se introduce extensia (dacă este cazul)	Observații suplimentare: <i>Autres remarques:</i> A se introduce eventualele observații și note	
IP (SIP sau H.323)	ISDN							
Adresa IP: <i>Adresse IP:</i> A se introduce adresa IP Numele de gazdă: <i>Nom de l'hôte:</i> A se introduce numele de gazdă (inclusiv numele de domeniu complet calificat) Numărul extensiei: <i>Numéro de poste :</i> A se introduce extensia (dacă este cazul)	Numărul ISDN: <i>Numéro RNIS:</i> A se introduce numărul ISDN Numărul extensiei: <i>Numéro de poste:</i> A se introduce extensia (dacă este cazul)							
Observații suplimentare: <i>Autres remarques:</i> A se introduce eventualele observații și note								
4.	Sală virtuală (printr-o unitate de comandă multipunct) <i>Salle virtuelle (via une unité de commande multipoint)</i>	Vă rugăm să completați numai dacă va fi utilizată o sală de reuniune virtuală. <i>Ne compléter que si une salle de réunion virtuelle sera utilisée.</i> Adresa/Numele de gazdă <i>Adresse / Nom de l'hôte</i> A se introduce adresa și/sau numele de gazdă (inclusiv numele de domeniu complet calificat) PIN <i>Code d'accès</i> A se introduce PIN-ul sălii virtuale						
5.	Codec <i>Codec</i>	A se introduce caracteristicile codecului utilizat						

6.	Tipul de criptare <i>Type de chiffrement</i>	A se introduce caracteristicile tipului de criptare utilizat (de ex., AES, 3DES) și numărul de biți utilizat (de ex., 128 de biți, 192 de biți) Se va utiliza setarea în modul „automat” sau „optim”? <i>Le paramètre « automatique » ou « au mieux » sera-t-il utilisé ?</i> ☐ Da <i>Oui</i> ☐ Nu <i>Non</i>
-----------	--	--

Datele persoanei (persoanelor) de contact pentru aspecte tehnice*Coordonnées des interlocuteurs techniques*

Persoane de contact diferite de cele menționate în comisia rogatorie, desemnate speciale pentru aspecte tehnice (dacă este cazul)

Il y a des interlocuteurs techniques outre ceux qui sont mentionnés dans la Commission rogatoire, en particulier pour les questions techniques (le cas échéant)

(7a)	Persoana de contact 1 Interlocuteur 1	7b.	Persoana de contact 2 Interlocuteur 2
	Nume Nom Funcție Fonction E-mail Telefon Téléphone Limbi Langues		Nume Nom Funcție Fonction E-mail Telefon Téléphone Limbi Langues

După finalizarea *Inițiativei privind mai multe aspecte pentru îmbunătățirea videoconferințelor transfrontaliere (Proiectului „Handshake”)*, Consiliul Uniunii Europene a oferit următoarele exemple de secvențe, pentru a ajuta utilizatorii diferitelor tipuri de conexiuni de rețea¹:

À la suite de la conclusion du projet « Handshake » (Multi-aspect initiative to improve cross-border videoconferencing), le Conseil de l'Union européenne a donné les exemples de séquences suivants pour aider les utilisateurs en fonction des types de connexions réseau :

Exemple de secvențe de parametri și delimitatori pentru începerea unei videoconferințe

Exemples de séquences de paramètres et de délimiteurs pour lancer une visioconférence

În funcție de marca dispozitivelor utilizate – ar putea fi necesare diferite secvențe de parametri.
Dépendent de la marque des appareils – il sera peut-être nécessaire d'utiliser différentes séquences de paramètres.

IP:

IP :

Numele de gază/adresa IP urmat(ă) de numărul de extensie cu delimitatorul ## : 111.22.33.4##5656

Numele de gază/adresa IP urmat(ă) de numărul de extensie cu delimitatorul # : 111.22.33.4#5656

Nom de l'hôte/adresse IP suivi du numéro de poste avec le délimiteur ## :

111.22.33.4##5656

Nom de l'hôte/adresse IP suivi du numéro de poste avec le délimiteur # : 111.22.33.4#5656

SIP:

SIP:

Numărul de extensie urmat de numele de gazdă/adresa IP cu delimitator @:

5656@videoconf.host.eu

5656@111.22.33.4

Numéro de poste suivi du nom de l'hôte/de l'adresse IP avec le délimiteur @:

5656@videoconf.host.eu

5656@111.22.33.4

Secvențe ISDN:

Séquences RNIS:

Numărul ISDN și numărul de extensie împreună: + 43 1 0000895656

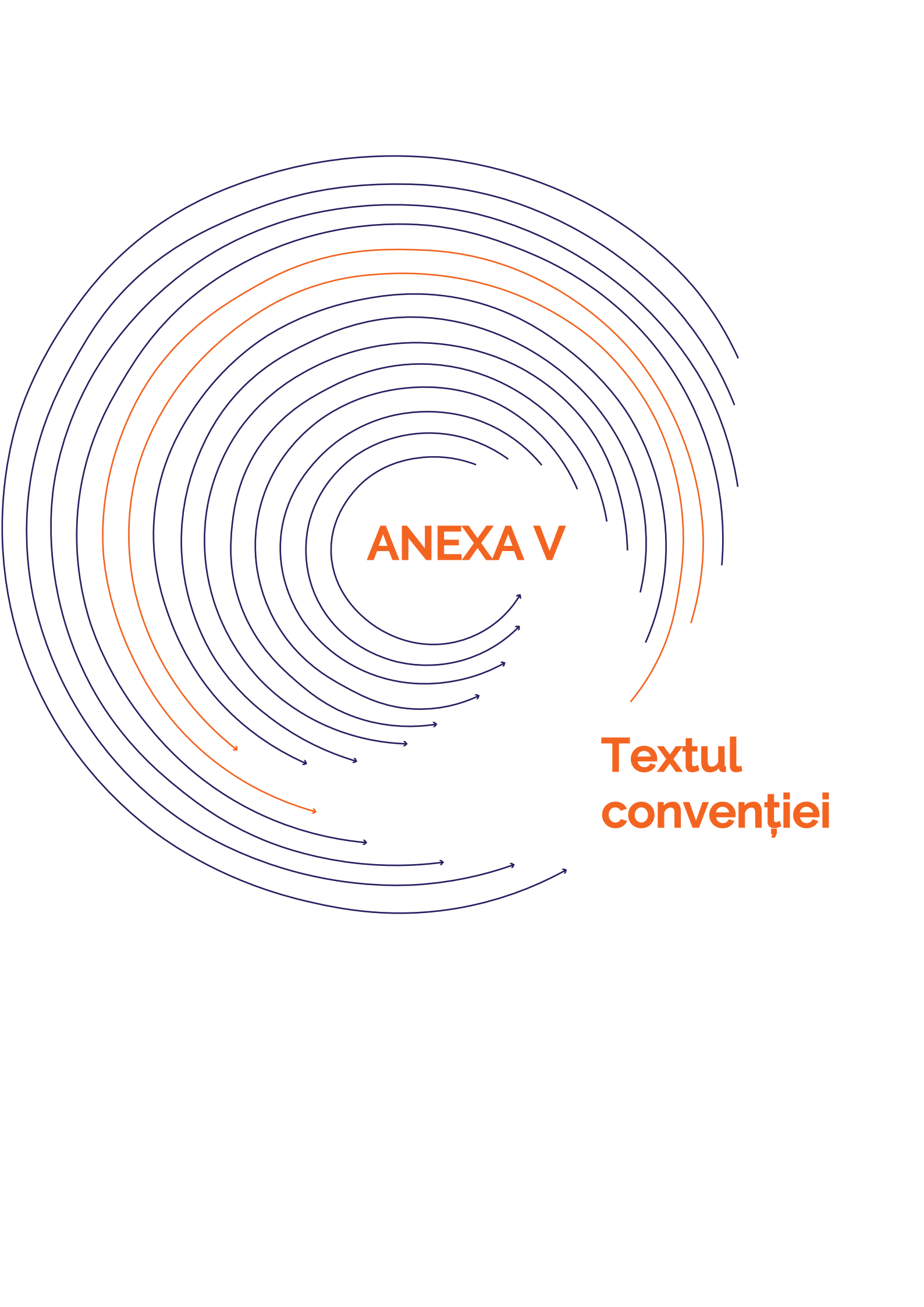
Numărul ISDN urmat de numărul de extensie cu delimitatorul # : + 43 1 000089#5656

Numéro RNIS et numéro de poste ensemble: + 43 1 0000895656

Numéro RNIS et numéro de poste séparés par un délimiteur #: + 43 1 000089#5656

¹

Proiectul „Handshake”, „D4: Form for requesting / confirming a cross-border videoconference” (Formular pentru cererea/confirmarea unei videoconferințe transfrontaliere), p. 20.

ANEXA V

**Textul
convenției**

CONVENȚIA PRIVIND OBTINEREA DE PROBE ÎN STRĂINĂTATE
ÎN MATERIE CIVILĂ ȘI COMERCIALĂ¹

(încheiată la 18 martie 1970)

Statele semnatare ale prezentei convenții,
dorind să faciliteze transmiterea și executarea comisiilor rogatorii și să promoveze apropierea diverselor metode pe care le utilizează în aceste scopuri,
preocupate de creșterea eficienței cooperării judiciare reciproce în materie civilă sau comercială,
au hotărât să încheie o convenție în aceste scopuri și au convenit asupra dispozițiilor următoare:

CAPITOLUL I – COMISII ROGATORII

Articolul 1

În materie civilă sau comercială, autoritatea judiciară a unui stat contractant poate, conform dispozițiilor legislației sale, să ceară prin comisie rogatorie autorității competente a unui alt stat contractant să obțină probe, precum și alte acte judiciare.

O comisie rogatorie nu poate fi cerută pentru a permite părților să obțină mijloace de probă care să nu fie destinate folosirii într-o procedură în curs sau viitoare.

Expresia alte acte judiciare nu se referă nici la notificarea sau comunicarea de acte judiciare, nici la măsurile conservatorii sau de executare.

Articolul 2

Fiecare stat contractant desemnează o autoritate centrală care își asumă sarcina de a primi comisiile rogatorii emanând de la o autoritate judiciară a unui alt stat contractant și de a le transmite autorității competente în scopul executării. Autoritatea centrală este organizată potrivit normelor prevăzute de statul solicitat.

Comisiile rogatorii sunt transmise autorității centrale a statului solicitat fără intervenția unei alte autorități a acestui stat.

Articolul 3

Comisia rogatorie conține următoarele date:

- a) autoritatea solicitantă și, dacă este posibil, autoritatea solicitată;
- b) identitatea și adresa părților și, după caz, ale reprezentanților acestora;
- c) natura și obiectul cauzei și o expunere sumară a faptelor;
- d) actele de cercetare sau alte acte judiciare de îndeplinit.

¹ Convenția, inclusiv materialele conexe, poate fi consultată în secțiunea „Evidence” (Probe) pe site-ul HCCH. Pentru istoricul complet al convenției, a se vedea HCCH, *Actes et documents de la Onzième session (1968)*, Tome IV, *Obtention des preuves*, (219 p.).

După caz, comisia rogatorie mai conține:

- e) numele și adresa persoanelor de audiat;
- f) întrebările destinate persoanelor care urmează să fie audiate sau faptele asupra cărora acestea trebuie să fie audiate;
- g) documentele sau alte obiecte de examinat;
- h) cererea de luare a mărturiei sub jurământ sau pe baza afirmației și, după caz, indicarea utilizării oricărei forme speciale;
- i) orice metodă sau procedură specială a cărei aplicare este cerută conform art. 9.

Comisia rogatorie menționează, de asemenea, dacă este cazul, informațiile necesare pentru aplicarea art. 11.

Nicio legalizare sau formalitate similară nu poate fi cerută.

Articolul 4

Cererea de comisie rogatorie trebuie să fie redactată în limba autorității solicitate sau însoțită de o traducere în această limbă.

Cu toate acestea, fiecare stat contractant va accepta cererea de comisie rogatorie redactată în limbile franceză sau engleză ori însoțită de o traducere în una dintre aceste limbi, numai dacă nu s-a opus la aceasta făcând rezerva prevăzută la art. 33.

Orice stat contractant care are mai multe limbi oficiale și nu poate, din motive ce țin de dreptul intern, să accepte comisiile rogatorii în una dintre aceste limbi pentru ansamblul teritoriului său trebuie să facă cunoscută, prin intermediul unei declarații, limba în care comisia rogatorie trebuie să fie redactată sau tradusă în vederea executării sale în părțile teritoriului său pe care le-a determinat. În caz de nerespectare fără motive temeinice a obligației decurgând din această declarație, cheltuielile de traducere în limba cerută sunt în sarcina statului solicitant.

Orice stat contractant poate, printr-o declarație, să comunice limba sau limbile, altele decât cele prevăzute la alineatele precedente, în care cererea de comisie rogatorie poate fi transmisă autorității sale centrale.

Orice traducere anexată la o comisie rogatorie trebuie să fie certificată pentru conformitate fie de un agent diplomatic sau consular, fie de un traducător autorizat sau jurat, fie de orice altă persoană autorizată în acest scop în unul dintre cele două state.

Articolul 5

Dacă autoritatea centrală apreciază că dispozițiile convenției nu au fost respectate, informează imediat despre aceasta autoritatea statului solicitant care i-a transmis comisia rogatorie, precizând obiecțiile pe care le are față de cerere.

Articolul 6

În caz de necompetență a autorității solicitate, comisia rogatorie este transmisă din oficiu și fără întârziere autorității judiciare competente a aceluiași stat, în conformitate cu regulile stabilite de legislația acestuia.

Articolul 7

Autoritatea solicitantă este, la cererea sa, informată asupra datei și locului unde se va proceda la luarea măsurii solicitate, cu scopul ca părțile interesate și, după caz, reprezentanții lor să poată asista. Această comunicare este adresată direct părților menționate sau reprezentanților lor, în cazul în care autoritatea solicitantă a făcut o astfel de cerere.

Articolul 8

Orice stat contractant poate declara că magistrații autorității solicitante a unui alt stat contractant pot asista la executarea unei comisii rogatorii. Această măsură poate fi supusă autorizării prealabile a autorității competente desemnate de statul care a făcut declarația.

Articolul 9

Autoritatea judiciară care procedează la executarea unei comisii rogatorii aplică legile țării sale în ceea ce privește formalitățile de urmat.

Cu toate acestea, la cererea autorității solicitante, se acceptă să se procedeze potrivit unei forme speciale, numai dacă aceasta nu este incompatibilă cu legislația națională a statului solicitat sau dacă executarea ei nu este posibilă fie datorită uzanțelor judiciare din statul solicitat, fie dificultăților de ordin practic.

Comisia rogatorie trebuie să fie îndeplinită de urgență.

Articolul 10

Îndeplinind comisia rogatorie, autoritatea solicitată folosește mijloacele de constrângere corespunzătoare și prevăzute de legislația sa națională în cazurile și în aceeași măsură în care ea ar fi obligată la acestea pentru îndeplinirea unei comisii a autorităților statului solicitat sau a unei cereri făcute în acest scop de către o parte interesată.

Articolul 11

Comisia rogatorie nu este executată dacă persoana în cauză invocă o excepție sau o interdicție de a depune mărturie, stabilite:

- a) fie de legea statului solicitat; sau
- b) fie de legea statului solicitant și menționată în comisia rogatorie sau, după caz, atestată de autoritatea solicitantă la cererea autorității solicitate.

În plus, orice stat contractant poate declara că el recunoaște asemenea excepții și interdicții stabilite de legea altor state decât statul solicitant și statul solicitat, în măsura prevăzută în această declarație.

Articolul 12

Executarea comisiei rogatorii nu poate fi refuzată decât în măsura în care:

- a) executarea în statul solicitat nu intră în atribuțiile puterii judiciare; sau
- b) statul solicitat consideră că aceasta este de natură să aducă atingere suveranității sau securității sale.

Executarea nu poate fi refuzată pentru singurul motiv că legea statului solicitat prevede o competență judiciară exclusivă în cauza respectivă sau nu admite un drept la acțiune privind obiectul cererii prezentate în fața autorității solicitante.

Articolul 13

Documentele care constată îndeplinirea unei comisii rogatorii sunt transmise de către autoritatea solicitată autorității solicitante pe aceeași cale care a fost folosită de către aceasta din urmă.

În cazul în care comisia rogatorie nu este îndeplinită în întregime sau în parte, autoritatea solicitantă este informată despre aceasta imediat pe aceeași cale și îi sunt comunicate motivele.

Articolul 14

Îndeplinirea comisiei rogatorii nu poate da loc la rambursarea taxelor sau cheltuielilor, indiferent de natura lor.

Cu toate acestea, statul solicitat are dreptul să ceară statului solicitant rambursarea indemnizațiilor plătite experților și interpreților și a cheltuielilor rezultând din folosirea unei forme speciale cerute de statul solicitant, conform art. 9 alin. 2.

Autoritatea solicitată, a cărei lege lasă în grija părților administrarea probelor și care nu este în măsură să îndeplinească ea însăși comisia rogatorie, poate să însărcineze cu aceasta o persoană, după ce a obținut consimțământul autorității solicitante. Cerând consimțământul, autoritatea solicitată indică cuantumul aproximativ al cheltuielilor care ar rezulta din această intervenție. Consimțământul implică pentru autoritatea solicitantă obligația de a rambursa aceste cheltuieli. În lipsa acestuia, autoritatea solicitantă nu este răspunzătoare pentru aceste cheltuieli.

CAPITOLUL II – OBTINEREA PROBELOR PRIN INTERMEDIUL AGENȚILOR DIPLOMATICI SAU FUNCȚIONARILOR CONSULARI ȘI PRIN ÎMPUTERNICIT

Articolul 15

În materie civilă sau comercială, un agent diplomatic sau funcționar consular al unui stat contractant poate proceda, fără constrângere, pe teritoriul unui alt stat contractant și în circumscripția în care își exercită funcțiile sale, la obținerea oricăror probe care să nu-i vizeze decât pe cetățenii statului pe care îl reprezintă și privind o procedură pendinte în fața unei instanțe a statului menționat.

Orice stat contractant are facultatea de a declara că această obținere de probe nu poate fi îndeplinită decât pe baza autorizației acordate, la cererea făcută de petiționar sau în numele său de agentul diplomatic ori funcționarul consular, de către autoritatea competentă desemnată de statul care face declarația.

Articolul 16

Un agent diplomatic sau funcționar consular al unui stat contractant poate, în afară de aceasta, să procedeze, fără constrângere, pe teritoriul unui alt stat contractant și în circumscripția în care își exercită funcțiile sale, la orice obținere de probe cu privire la cetățenii statului de reședință sau cetățenii unui stat terț și privind o procedură pendinte în fața unei instanțe a unui stat pe care îl reprezintă:

- a) dacă o autoritate competentă desemnată de statul de reședință și-a dat autorizația fie în mod general, fie pentru fiecare caz; și
- b) dacă persoana respectă condițiile pe care autoritatea competentă le-a prevăzut în autorizație.

Orice stat contractant poate să declare că obținerea de probe prevăzută mai sus poate fi îndeplinită fără autorizarea sa prealabilă.

Articolul 17

În materie civilă sau comercială, orice persoană desemnată regulamentar în acest scop în calitate de împuternicit poate să obțină, fără constrângere, pe teritoriul unui stat contractant orice probă privind o procedură pendinte în fața unei instanțe a unui alt stat contractant:

- a) dacă o autoritate competentă desemnată de statul de executare și-a dat autorizația fie în mod general, fie pentru fiecare caz; și
- b) dacă persoana respectă condițiile pe care autoritatea competentă le-a prevăzut în autorizație.

Orice stat contractant poate să declare că obținerea de probe prevăzută mai sus poate fi îndeplinită fără autorizarea sa prealabilă.

Articolul 18

Orice stat contractant poate să declare că un agent diplomatic sau funcționar consular ori un împuternicit, autorizat să procedeze la obținerea probelor, conform art. 15, 16 și 17, are facultatea să se adreseze autorității competente desemnate de statul menționat, pentru a i se acorda asistența necesară în vederea obținerii probelor pe cale de constrângere. Declarația poate conține orice condiție pe care statul declarant consideră potrivit să o impună.

În cazul în care autoritatea competentă aduce la îndeplinire cererea, ea aplică mijloacele de constrângere corespunzătoare și prevăzute de legea sa națională.

Articolul 19

Autoritatea competentă, acordând autorizația prevăzută la art. 15, 16 și 17 sau aducând la îndeplinire cererea prevăzută la art. 18, poate determina condițiile pe care le consideră potrivite privind în special ora, data și locul obținerii probei. Aceasta poate cere, de asemenea, ca ora, data și locul să-i fie notificate în prealabil și în timp util; în acest caz, un reprezentant al autorității menționate poate fi prezent la obținerea probei.

Articolul 20

În obținerea probelor, potrivit oricărui articol din acest capitol, persoanele respective pot fi în mod legal reprezentate.

Articolul 21

În cazul în care un agent diplomatic, un funcționar consular sau un împuternicit este autorizat să procedeze la obținerea de probe, în baza prevederilor art. 15, 16 și 17:

- a) poate să procedeze la obținerea de probe care nu este incompatibilă cu legea statului de executare sau contrară autorizației acordate în baza articolelor menționate și să primească, în aceleași condiții, o mărturie sub jurământ sau prin afirmație;

- b) dacă persoana vizată de obținerea probelor nu este cetățean al statului în care procedura este în curs, orice convocare a acesteia de a se înfățișa sau de a participa la obținerea de probe va fi redactată în limba locului unde proba trebuie să fie luată sau să fie însoțită de o traducere în această limbă;
- c) convocarea precizează că persoana poate fi asistată de un reprezentant legal și, în orice stat care nu a făcut declarația prevăzută la art. 18, că aceasta nu este obligată să se înfățișeze și nici să participe la obținerea de probe;
- d) proba poate fi administrată în modalitatea prevăzută de legea instanței în fața căreia procedura este pendinte, cu condiția ca aceasta să nu fie interzisă de legea statului de executare;
- e) persoana solicitată să obțină proba poate invoca excepțiile și interdicțiile prevăzute la art. 11.

Articolul 22

Faptul că obținerea unei probe nu a putut fi îndeplinită conform dispozițiilor prezentului capitol datorită refuzului unei persoane de a participa la aceasta nu împiedică ca o comisie rogatorie să fie adresată ulterior pentru aceeași probă, conform dispozițiilor cap. I.

CAPITOLUL III – DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 23

Orice stat contractant poate, în momentul semnării, ratificării sau aderării, să declare că nu va îndeplini comisiile rogatorii care au ca obiect o procedură cunoscută în țările de „common law” sub numele de „pretrial discovery of documents”.

Articolul 24

Orice stat contractant poate desemna, în afară de autoritatea centrală, alte autorități a căror competență o determină. Cu toate acestea, comisiile rogatorii pot oricând să fie transmise autorităților centrale.

[Statele federale au facultatea să desemneze mai multe autorități centrale.]

Articolul 25

Orice stat contractant în care sunt în vigoare mai multe sisteme de drept poate desemna autoritățile unuia dintre aceste sisteme, care să aibă competența exclusivă pentru executarea comisiilor rogatorii în aplicarea prezentei convenții.

Articolul 26

Orice stat contractant, dacă este obligat din rațiuni de drept constituțional, poate invita statul solicitant să ramburseze cheltuielile de executare a comisiei rogatorii și privind notificarea sau comunicarea de a se înfățișa, indemnizațiile datorate persoanei care face declarația și cheltuielile pentru întocmirea procesului-verbal al administrării probei.

În cazul în care un stat aplică dispozițiile alineatului precedent, orice alt stat contractant poate să invite

acest stat să ramburseze cheltuieli similare.

Articolul 27

Dispozițiile prezentei convenții nu vor împiedica un stat contractant:

- a) să declare că comisiile rogatorii pot fi transmise autorităților sale judiciare pe alte căi decât cele prevăzute la art. 2;
- b) să permită, în temeiul legii sau practicii sale interne, să se îndeplinească actele la care acestea se aplică în condiții mai puțin restrictive;
- c) să permită, în temeiul legii sau practicii sale interne, folosirea de metode pentru obținerea de probe, altele decât cele prevăzute de prezenta convenție.

Articolul 28

Prezenta convenție nu se opune ca statele contractante să convină pentru a deroga de la:

- a) art. 2, în ceea ce privește calea de transmitere a comisiilor rogatorii;
- b) art. 4, în ceea ce privește folosirea limbilor;
- c) art. 8, în ceea ce privește prezența magistraților la îndeplinirea comisiilor rogatorii;
- d) art. 11, în ceea ce privește excepțiile și interdicțiile de a depune ca martor;
- e) art. 13, în ceea ce privește transmiterea actelor care constată îndeplinirea;
- f) art. 14, în ceea ce privește reglementarea cheltuielilor;
- g) dispozițiile cap. II.

Articolul 29

Prezenta convenție va înlocui, în raporturile dintre statele care au ratificat-o, art. 8-16 din convențiile referitoare la procedura civilă, semnate la Haga la 17 iulie 1905 și, respectiv, la 1 martie 1954, în măsura în care aceste state sunt părți la una dintre aceste convenții.

Articolul 30

Prezenta convenție nu aduce atingere aplicării art. 23 al Convenției din 1905, nici a art. 24 al Convenției din 1954.

Articolul 31

Acordurile adiționale la convențiile din 1905 și 1954, încheiate de statele contractante, sunt considerate de asemenea aplicabile prezentei convenții numai dacă statele interesate nu convin altfel în această privință.

Articolul 32

Fără a aduce atingere aplicării art. 29 și 31, prezenta convenție nu acordă derogări de la convențiile la care statele contractante sunt sau vor fi părți și care conțin dispoziții în materiile reglementate de prezenta convenție.

Articolul 33

Orice stat, în momentul semnării, ratificării sau aderării, are facultatea de a exclude în întregime sau în parte aplicarea dispozițiilor alin. 2 al art. 4, precum și ale cap. II. Nicio altă rezervă nu va fi admisă.

Orice stat contractant va putea, în orice moment, să retragă o rezervă pe care a făcut-o; efectul rezervei va înceta în a 60-a zi după notificarea retragerii.

În cazul în care un stat a făcut o rezervă, orice alt stat afectat de aceasta poate să aplice aceeași regulă față de statul care a făcut rezerva.

Articolul 34

Orice stat poate în orice moment să retragă sau să modifice o declarație.

Articolul 35

Orice stat contractant va comunica Ministerului Afacerilor Externe al Olandei, fie în momentul depunerii instrumentului său de ratificare sau de aderare, fie ulterior, autoritățile prevăzute la art. 2, 8, 24 și 25.

Acesta va notifica, după caz, în aceleași condiții:

- a) desemnarea autorităților cărora agenții diplomatici sau funcționarii consulari trebuie să li se adreseze în baza art. 16 și a celor care pot acorda autorizația sau asistența prevăzută la art. 15, 16 și 18;
- b) desemnarea autorităților care pot acorda reprezentanților legali autorizația prevăzută la art. 17 sau asistența prevăzută la art. 18;
- c) declarațiile menționate la art. 4, 8, 11, 15, 16, 17, 18, 23 și 27;
- d) orice retragere sau modificare a desemnărilor și declarațiilor menționate mai sus;
- e) orice retragere de rezerve.

Articolul 36

Dificultățile care ar putea apărea între statele contractante cu ocazia aplicării prezentei convenții vor fi reglementate pe cale diplomatică.

Articolul 37

Prezenta convenție este deschisă semnării statelor reprezentate la a 11-a sesiune a Conferinței de la Haga de Drept Internațional Privat.

Aceasta va fi ratificată și instrumentele de ratificare vor fi depuse la Ministerul Afacerilor Externe al Olandei.

Articolul 38

Prezenta convenție va intra în vigoare în a 60-a zi de la depunerea celui de-al treilea instrument de ratificare prevăzut de art 37 alin. 2.

Pentru fiecare stat semnatar care o va ratifica ulterior, convenția va intra în vigoare în a 60-a zi de la data depunerii instrumentului său de ratificare.

Articolul 39

Orice stat, nereprezentat la a 11-a sesiune a Conferinței de la Haga de Drept Internațional Privat, care este membru al Conferinței sau al Organizației Națiunilor Unite ori al unei instituții specializate a acesteia sau parte la Statutul Curții Internaționale de Justiție, va putea adera la prezenta convenție, după intrarea sa în vigoare, în baza art. 38 alin. 1.

Instrumentul de aderare va fi depus la Ministerul Afacerilor Externe al Olandei.

Prezenta convenție va intra în vigoare, pentru statul care aderă, în a 60-a zi de la depunerea instrumentului său de aderare.

Aderarea nu va avea efect decât în raporturile dintre statul care a aderat și statele contractante care vor declara că acceptă această aderare. Această declarație va fi depusă la Ministerul Afacerilor Externe al Olandei; acest minister va transmite, pe cale diplomatică, o copie certificată pentru conformitate fiecăruia dintre statele contractante.

Prezenta convenție va intra în vigoare între statul care a aderat și statul care a declarat că acceptă această aderare după 60 de zile de la depunerea declarației de acceptare.

Articolul 40

Orice stat, în momentul semnării, ratificării sau aderării, poate să declare că prezenta convenție se va extinde la ansamblul teritoriilor pe care la reprezintă pe plan internațional sau la unul ori mai multe dintre acestea. Această declarație va avea efect în momentul intrării în vigoare a prezentei convenții pentru statul respectiv.

Ca urmare, orice extindere de această natură va fi notificată Ministerului Afacerilor Externe al Olandei.

Prezenta convenție va intra în vigoare, pentru teritoriile vizate de extindere, în a 60-a zi de la notificarea menționată la alineatul precedent.

Articolul 41

Prezenta convenție va avea o durată de cinci ani începând de la data intrării sale în vigoare, conform art. 38 alin. 1, chiar pentru statele care au ratificat-o sau care au aderat la ea ulterior.

Aceasta va fi reînnoită tacit din cinci în cinci ani, dacă nu există denunțare.

Denunțarea va fi notificată Ministerului Afacerilor Externe al Olandei cu cel puțin șase luni înainte de expirarea termenului de cinci ani.

Aceasta va putea să se limiteze la unele teritorii la care se aplică prezenta convenție.

Denunțarea nu va avea efect decât față de statul care a notificat-o. Prezenta convenție va rămâne în vigoare pentru celelalte state contractante.

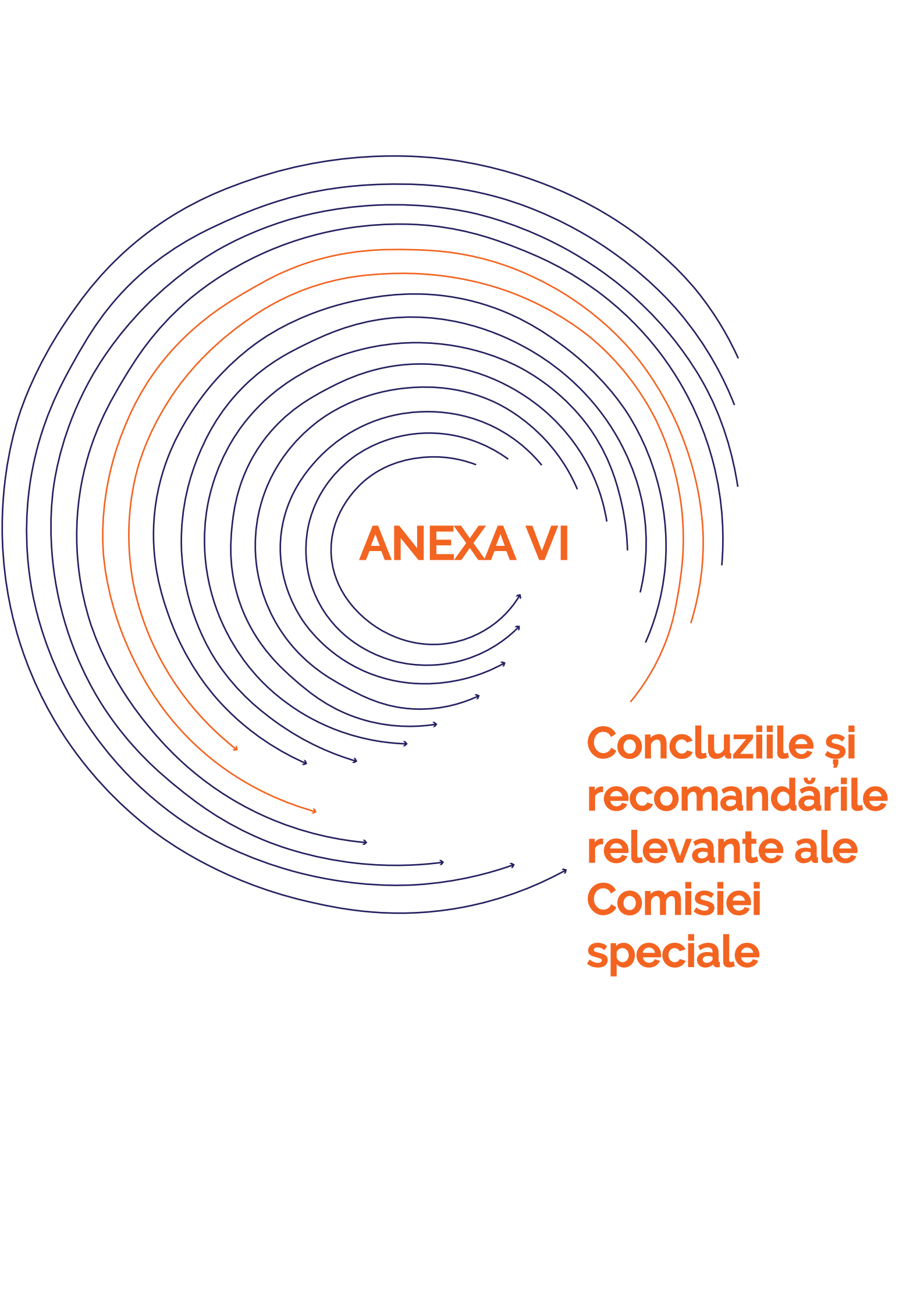
Articolul 42

Ministerul Afacerilor Externe al Olandei va notifica statelor vizate în art. 37, precum și statelor care au aderat conform dispozițiilor art. 39:

- a) semnăturile și ratificările vizate la art. 37;
- b) data la care prezenta convenție va intra în vigoare conform dispozițiilor art. 38 alin. 1;
- c) aderările vizate la art. 39 și data la care ele vor avea efect;
- d) extinderile vizate la art. 40 și data la care ele vor avea efect;
- e) desemnările, rezervele și declarațiile menționate la art. 33 și 35;
- f) denunțările vizate la art. 41 alin. 3.

Drept care subsemnații, legal împuterniciți, au semnat prezenta convenție.

Adoptată la Haga la 18 martie 1970, în limbile franceză și engleză, cele două texte având valoare egală, într-un singur exemplar care va fi depus în arhivele Guvernului Olandei și a cărui copie certificată pentru conformitate va fi comunicată pe cale diplomatică fiecărui stat reprezentat la a 11-a sesiune a Conferinței de la Haga de Drept Internațional Privat.

ANEXA VI

**Concluziile și
recomandările
relevante ale
Comisiei
speciale**

Reuniunea din 2003

C&R nr. 4

CS a subliniat că trei convenții, și anume Convenția privind supralegalizarea, Convenția privind probele și Convenția privind notificarea și comunicarea, funcționează într-un mediu supus unor evoluții tehnice importante. Deși aceste evoluții nu au putut fi prevăzute la vremea adoptării celor trei convenții, CS a subliniat că tehnologiile moderne fac parte integrantă din societatea de astăzi și că utilizarea lor este un fapt evident. În această privință, CS a precizat că nici spiritul, nici litera convențiilor nu constituie un obstacol în calea utilizării tehnologiei moderne și că aplicarea și funcționarea convențiilor pot fi îmbunătățite în continuare prin recurgerea la astfel de tehnologii. Atelierul de lucru organizat înainte de CS (și anume la 27 octombrie 2003) a arătat clar mijloacele, posibilitățile și avantajele utilizării tehnologiilor moderne în materiile care intră sub incidența convențiilor.

C&R nr. 42

CS și-a exprimat sprijinul general pentru utilizarea tehnologiilor moderne în scopul facilitării într-o și mai mare măsură a funcționării eficiente a convenției. CS a precizat că nu pare să existe niciun obstacol juridic în calea utilizării tehnologiilor moderne în temeiul convenției. Este posibil însă ca utilizarea anumitor tehnici să se supună unor cerințe juridice diferite, în funcție de state (de exemplu, obținerea consimțământului tuturor părților implicate în executare). În această privință, CS a recomandat ca statele părți să pună la dispoziția Biroului Permanent informații relevante privind cerințele juridice referitoare la anumite tehnici.

C&R nr. 43

CS a subliniat că, atunci când, pentru obținerea de probe, se solicită o formă specială [articolul 9 alineatul (2)], excepția referitoare la o formă „incompatibilă cu legislația națională a statului solicitat sau [...] imposibilă fie din cauza uzanțelor și procedurilor judiciare din statul solicitat, fie a dificultăților de ordin practic” ar trebui să fie interpretată în sens restrâns, pentru a se permite, în cea mai mare măsură posibilă, utilizarea unor tehnologii moderne ale informației.

C&R nr. 44

CS a subliniat că utilizarea unor tehnologii moderne ale informației, cum ar fi e-mailul, ar putea facilita contactele informale preliminare dintre autoritățile competente, în vederea coordonării depunerii și executării comisiilor rogatorii.

Reuniunea din 2009

C&R nr. 44

CS încurajează o mai bună comunicare între autoritățile centrale și între autoritățile solicitante și autoritatea centrală relevantă, în toate etapele executării unei comisii rogatorii. Orice comunicare informală poate fi realizată prin orice fel de mijloace corespunzătoare, inclusiv prin e-mail și fax.

C&R nr. 55

CS reamintește Concluziile și recomandările nr. 42-44 ale Comisiei speciale din 2003 și arată că utilizarea conexiunilor video și a tehnologiilor similare pentru facilitarea obținerii de probe în străinătate este compatibilă cu actualul cadru al convenției. În special, CS a precizat după cum urmează:

- a. În temeiul convenției, părțile și reprezentanții acestora au dreptul să fie prezenți (articolul 7) și magistrații autorității solicitante nu sunt împiedicați să asiste (articolul 8) prin conexiune video la executarea comisiei rogatorii de către statul solicitat, în același mod în care ar face-o dacă ar putea fi prezenți fizic.
- b. Convenția permite utilizarea unei conexiuni video pentru facilitarea executării unei comisii rogatorii, dacă o astfel de utilizare este autorizată de legislația statului solicitat [articolul 9 alineatul (1)].
- c. Se poate recurge la o conexiune video pentru facilitarea executării unei comisii rogatorii în conformitate cu articolul 9 alineatul (2).
- d. Convenția permite utilizarea unei conexiuni video pentru facilitarea obținerii de probe de către un agent diplomatic, un funcționar consular sau un împuternicit, dacă această practică nu este interzisă de statul în care urmează să fie obținute probele și dacă a fost acordată autorizația relevantă (articolele 15, 16, 17 și 21).

Reuniunea din 2014**C&R nr. 9**

CS precizează că funcționarea practică a Convenției privind probele ar fi îmbunătățită și mai mult prin executarea mai rapidă a comisiilor rogatorii și prin îmbunătățirea comunicării cu autoritățile centrale, inclusiv prin e-mail, în toate etapele executării unei comisii rogatorii.

C&R nr. 10

CS salută practicile statelor contractante, în cadrul cărora autoritățile centrale:

- a. trimit cu promptitudine autorității solicitante și/sau părților interesate confirmarea de primire a comisiilor rogatorii;
- b. trimit cu promptitudine autorității solicitante și/sau părților interesate răspunsul la cererile de informații cu privire la stadiul de executare a comisiei rogatorii;
- c. comunică autorității solicitante și/sau părților interesate informații cu privire la demersurile necesare pentru executarea comisiei rogatorii.

C&R nr. 20

Comisia specială reamintește că utilizarea conexiunii video la obținerea de probe din străinătate este compatibilă cu cadrul Convenției privind probele (a se vedea C&R nr. 55 a CS din 2009). CS recunoaște că articolul 17 nu împiedică un magistrat al instanței solicitante (și nici altă persoană desemnată regulamentar), care se află pe teritoriul unui stat contractant, să audieze prin conexiune video o persoană care se află pe teritoriul altui stat contractant.

C&R nr. 21

În urma unei propuneri a delegației Australiei de a se avea în vedere un protocol opțional pentru facilitarea obținerii de probe, fără constrângere, prin conexiune video în temeiul Convenției privind probele și în vederea promovării utilizării în continuare a tehnologiilor moderne, CS recomandă Consiliului să instituie, cu ocazia următoarei sale reuniuni, un grup de experți care să analizeze ce

Întrebări se pot naște odată cu utilizarea conexiunii video și a altor tehnologii moderne la obținerea de probe în străinătate. CS recomandă, de asemenea, ca grupul de experți să examineze instrumentele existente și practicile curente și să analizeze posibilele răspunsuri la aceste întrebări, inclusiv oportunitatea și fezabilitatea unui protocol opțional sau a oricărui alt instrument.

C&R nr. 39

CS încurajează transmiterea și primirea cererilor prin mijloace electronice, pentru a se facilita îndeplinirea de urgență. Statele contractante ar trebui să țină cont de aspectele de securitate atunci când evaluează metodele de transmitere electronică.

INDEXUL CAUZELOR CITATE

Australia

<i>Campaign Master (UK) Ltd v. Forty Two International Pty Ltd (No. 3)</i> (2009) 181 FCR 152.....	16, 66
<i>Federal Commissioner of Taxation v. Grbich</i> (1993) 25 ATR 516	60
<i>Kirby v. Centro Properties</i> [2012] FCA 60	19
<i>Stuke v. ROST Capital Group Pty Ltd</i> [2012] FCA 1097	16, 19, 62, 71
<i>Tetra Pak Marketing Pty Ltd v. Musashi Pty Ltd</i> [2000] FCA 1261	19

Canada

<i>Chandra v. Canadian Broadcasting Corporation</i> 2016 ONSC 5385	16
<i>Davies v. Clarington</i> 2011 ONSC 4540	16
<i>Paiva v. Corpening</i> [2012] ONCJ 88.....	16
<i>Slaughter v. Sluys</i> 2010 BCSC 1576	16

India

<i>State of Maharashtra v. Dr Praful B Desai</i> AIR 2003 SC KANT 148	39, 46
<i>Twentieth Century Fox Film Corporation v. NRI Film Production Associates Ltd</i> AIR 2003 SC KANT 148.....	37

RAS Hong Kong (Republica Populară Chineză)

<i>Raj Kumar Mahajan v. HCL Technologies (Hong Kong) Ltd</i> 5 HKLRD	119
<i>Skyrun Light Industry (Hong Kong) Co Ltd v. Swift Resources Ltd</i> [2017] HKEC 1239	15

Regatul Unit

<i>Kimathi & Ors v. Foreign and Commonwealth Office</i> [2015] EWHC 3684 (QB)	62
<i>London Borough of Islington v. M, R</i> [2017] EWHC 364 (Fam).....	57
<i>Rowland v. Bock</i> [2002] EWHC 692 (QB).....	15

Statele Unite

<i>DynaSteel Corp. v. Durr Systems, Inc.</i> , No. 2:08-cv-02091-V, 2009 WL 10664458 (W.D. Tenn. 26 June 2009).....	19
<i>In re Rand International Leisure Products, LLC</i> , No. 10-71497-ast, 2010 WL 2507634 (Bankr. E.D.N.Y. 16 June 2010).....	15
<i>Sawant v. Ramsey</i> , No. 3:07-cv-980 (VLB), 2012 WL 1605450 (D. Conn. 8 May 2012).....	19, 70
<i>U.S. v. Philip Morris USA, Inc.</i> , No. CIV.A. 99-2496 (GK), 2004 WL 3253681 (D.D.C. 30 August 2004)	19

BIBLIOGRAFIE

Conferința de la Haga de Drept Internațional Privat

- Răspunsuri la chestionarul pentru profilul de țară, disponibile pe site-ul HCCH, secțiunea „Evidence” (Probe), apoi „Taking of evidence by video-link” (Obținerea de probe prin conexiune video).
- Rezumatul răspunsurilor la chestionarul de profil de țară privind obținerea de probe prin conexiune video în temeiul *Convenției de la Haga din 18 martie 1970 privind obținerea de probe în străinătate în materie civilă sau comercială* (Convenția privind probele), disponibil pe site-ul HCCH, secțiunea „Evidence” (Probe), apoi „Taking of evidence by video-link” (Obținerea de probe prin conexiune video).
- Concluziile și recomandările adoptate în cadrul reuniunilor Comisiei speciale din 2003, 2009 și 2014 privind funcționarea practică a trei convenții de la Haga, și anume Convenția privind notificarea și comunicarea, Convenția privind probele și Convenția privind accesul la justiție, disponibile pe site-ul HCCH, secțiunea „Evidence” (Probe), apoi „Special Commissions” (Comisii speciale).
- Concluziile și recomandările adoptate în cadrul reuniunilor Consiliului de Afaceri Generale și de Politică al HCCH din 2015 și 2016, disponibil pe site-ul HCCH, secțiunea „Governance” (Guvernanță), apoi „Council on General Affairs and Policy” (Consiliul de Afaceri Generale și de Politică al HCCH).
- Manualul privind probele Manual practic referitor la funcționarea Convenției privind probele, a 3-a ediție, Haga, 2016.
- Raportul explicativ privind Convenția din 1970, de P. W. AMRAM, *Actes et documents de la Onzième session (1968)*, Tome IV, *Obtention des preuves à l'étranger*, Haga, SDU, 1970.
- *Raportul Grupului de experți privind utilizarea conexiunii video și a altor tehnologii moderne la obținerea de probe din străinătate*, documentul preliminar nr. 8 din decembrie 2015 în vederea reuniunii din 2016 a Consiliului de Afaceri Generale și de Politică al HCCH, disponibil pe site-ul HCCH, secțiunea „Evidence” (Probe).

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE – *Ghid privind utilizarea videoconferințelor în cadrul procedurilor judiciare transfrontaliere*; Luxemburg, Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, 2013, disponibil la următoarea adresă: < <https://www.consilium.europa.eu/media/30597/qc3012963roc.pdf> >.

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE – Consiliul Uniunii Europene, *Multi-aspect initiative to improve cross-border videoconferencing (“Handshake” Project)*; 2017, raport disponibil la următoarea adresă: < https://beta.e-justice.europa.eu/69/EN/general_information >.

DAVIES, M. – Bypassing the Hague Evidence Convention: Private International Law Implications of the Use of Video and Audio Conferencing Technology in Transnational Litigation; (2007) *American Journal of Comparative Law* 55(2), p. 206.

DUNN, M. & NORWICK, R. – *Report of a Survey of Videoconferencing in the Courts of Appeals*; Federal Judicial Center, 2006, articol disponibil la următoarea adresă: < <https://www.fjc.gov/sites/default/files/2012/VidConCA.pdf> >.

EPSTEIN, D., SNYDER, J. & BALDWIN IV, C.S. – *International Litigation: A Guide to Jurisdiction, Practice, and Strategy*; a 4-a ediție, Leiden/Boston, Martinus Nijhoff Publishers, 2010.

COMITETUL PENTRU COMUNICAȚII ELECTRONICE (ECC) AL CONFERINȚEI EUROPENE A ADMINISTRAȚIILOR DE POȘTĂ ȘI TELECOMUNICAȚII (CEAPT), *ECC Report 265: Migration from PSTN/ISDN to IP-based networks and regulatory aspects*; 2017, raport disponibil la următoarea adresă: < <https://www.ecodocdb.dk/download/754b9fdf-e4c5/ECCRep265.pdf> >.

REȚEAUA JUDICIARĂ EUROPEANĂ ÎN MATERIE CIVILĂ ȘI COMERCIALĂ – *Utilizarea metodei videoconferințelor pentru obținerea de probe în materie civilă și comercială în temeiul Regulamentului (CE) nr. 1206/2001 al Consiliului din 28 mai 2001* – Ghid practic Bruxelles, Comisia Europeană, 2009, disponibil la următoarea adresă: < https://ejustice-preprod.eurodyn.com/content_ejn_s_publications-287-ro.do?init=true >.

CURTEA FEDERALĂ A AUSTRALIEI – *Guide on Videoconferencing*; 2016, ghid disponibil la următoarea adresă: < <http://www.fedcourt.gov.au/services/videoconferencing-guide> >.

OFICIUL FEDERAL DE JUSTIȚIE AL ELVEȚIEI – Ghid privind asistența judiciară în materie civilă; a 3-a ediție, Berna, ianuarie 2013, p. 20, disponibil la următoarea adresă: < <http://www.rhf.admin.ch> >.

GRUEN, M. E. & WILLIAMS, C. R. – *Handbook on Best Practices for Using Video Teleconferencing in Adjudicatory Hearings*; Administrative Conference of the United States, 2015, ghid disponibil la următoarea adresă: < <https://www.acus.gov/report/handbook-best-practices-using-video-teleconferencing-adjudicatory-hearings> >.

UNIUNEA INTERNAȚIONALĂ A TELECOMUNICAȚIILOR – *Standardizarea*; lucrare disponibilă la următoarea adresă: < <https://www.itu.int/ITU-T/recommendations/index.aspx?> >.

UNIUNEA INTERNAȚIONALĂ A TELECOMUNICAȚIILOR – Y.1001: *Cadrul IP – Un cadru pentru convergența tehnologiilor rețelelor de telecomunicații și ale rețelelor IP*; 2000, disponibil la următoarea adresă: < <https://www.itu.int/rec/T-REC-Y.1001-200011-I> >.

OFICIUL DE ASISTENȚĂ JUDICIARĂ INTERNAȚIONALĂ AL STATELOR UNITE DEPARTMENT OF JUSTICE, OIJA Evidence and Service Guidance (11 iunie 2018); lucrare disponibilă la următoarea adresă: < <https://www.justice.gov/civil/evidence-requests> >.

POLYCOM – *An Introduction to the Basics of Video Conferencing*; White Paper, 2013, lucrare disponibilă la următoarea adresă: < <http://www.polycom.com/content/dam/polycom/common/documents/whitepapers/intro-video-conferencing-wp-engb.pdf> >.

REID, M. – Multimedia conferencing over ISDN and IP Networks using ITU-T H-series recommendations: architecture, control and coordination; (1999) 31 *Computer Networks*, p. 234.

RIJAVEC, V., et al (eds) – *Dimensions of Evidence in European Civil Procedure*; The Netherlands, Kluwer Law International, 2016.

RISTAU, B. – *International Judicial Assistance (Civil and Commercial)*; Washington, D.C., International Law Institute, Georgetown University Law Center, vol. I, partea V, revizuire în 2000.

ROWDEN, E., et al – *Gateways to Justice: Design and Operational Guidelines for Remote Participation in Court Proceedings*; Sydney, University of Western Sydney, 2013.

TORRES, M. – Cross-Border Litigation: “Video-taking” of evidence within EU Member States, (2018) 12 *Dispute Resolution International* 1, p. 76.

MINISTERUL DE JUSTIȚIE AL REGATULUI UNIT – *Practice Direction 32 – Evidence*; lucrare disponibilă la următoarea adresă: < https://www.justice.gov.uk/courts/procedure-rules/civil/rules/part32/pd_part32 >.

UNITED STATES NATIONAL INSTITUTE OF STANDARDS AND TECHNOLOGY (NIST) – Announcing the Advanced Encryption Standard (AES); (2001) 197 *Federal Information Processing Standards Publication*.

VAN RHEE, C.H. & UZELAC, A. (eds) – *Evidence in Contemporary Civil Procedure*; Cambridge, Intersentia, 2015.

VILELA FERREIRA, N., *et al.* – *Council Regulation (EC) no 1206/2001: Article 17° and the video conferencing as a way of obtaining direct evidence in civil and commercial matters*; Centrul de studii juridice (*Centro de Estudos Judiciários*), Lisbon, 2010.

WILLIAMS, R. A. – Videoconferencing: Not a foreign language to international courts; (2011) *Oklahoma Journal of Law and Technology* 7(54).